

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 04638

TANKRED

Benjamin Disraeli

*Permanent preservation of this book was made possible
by Bruce Slovin*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

הוצאה לאור

לֹאֵרְד בִּיקֹאֲנִספֶּעֶלְד — ד' אִיזְרָאֵעִלִי

Lord Beaconsfield-Israeli.

Tancred.

ט א נ ק ר ע ד

יידיש: ש. זאקס

פֿאַר לֹאֵרְד בִּיקֹאֲנִספֶּעֶלְד . ש . ג א ל ד פ א ר ב

1 9 2 7 ::::: ו ו א ר ש ע

פינפטער טייל

ערשמעם קאפיטל.

פאקראדין איז אין זיין היימאט זייער אַנאַגעזעענער
מאָן געווען. די גאַנצע באַפעלקערונג האָט פון אים שטאַרק
געהאַלטן און אויף אים גרויסע האַפנונגען געלייגט. זיין
אונטערנעמונגסגייסט, היציקער כאַראַקטער און טעמפעראַמענט,
זיין אויסערגעוויינליכע ענערגיע און איבערהויפט זיין פאַטריאַטיזם
האַבן אים שוין פון לאַנג אָן צווישן דער גאַנצער באַפעלקערונג
פון לבנון פאַרשאַפט אַ רעפוטאַציע פון אַ מענטשן, וועלכער
איז מסוגל פאַר זיין פּאָטערלאַנד זייער פיל אויפצוטון און
זיינע איבערגעגעבענע אונטערטאַנען צו באַגליקן. פאַקראדין
האַט זיך דורך פיל מיטלן, ריינע און צווייפלהאַפטע, באַמיט
אַפצוהיטן זיין רעפוטאַציע און גילטן פאַר אַ מוסטעהאַפטן
הערשער. פאַקראדין האָט זיך דאַריבער באַמיט יעדן צוגעפּעלן,
צו יעדן איז ער געווען פריינטליך און לייטזעליג, פלעגט
אַפט ביי זיך אין די פאַלאַצן איינאַרדנען גרויסע מאַלצייטן
און יום-טובים, וועלכע פלעגן אים אַבאַקאַסטן שווערע טויזנטער.
פאַרפאַלגנדיק האַרטנאַקיג זיינע האַלב-פאַנטאַסטישע צילן, האָט
פאַקראדין אַנגעווענדעט אַלע מיטלן כדי זיך אַנערפּאָלג צו
פאַרויכערן, און מ'קען נישט זאָגן, אַז פאַקראדינ'ס אַרבעט אין
דער דאָזיקער הינזיכט און זיין טאַקטיק האָבן קיין ערפּאָלג
גישט געהאַט: אַלע שבטים פון לבנון סיי די מאַחמעדאַנישע
און סיי די קריסטליכע, זענען אים איבערגעגעבן געוואָרן
מיט לייב און זעלע און גרייט געווען דעם יונגן באַליבטן
עסיר מיטצוהעלפן מיט זייער אַנטייל אין אַלע זיינע אונטער-
נעמונגען. ביי פיל שייכ'ן פון די דאָזיקע איז פאַקראדין אַז

נעראַטענער און בעגאַבטע פּערווענליכקייט באַליבט געווען. מיט
אויך צוגעבן, אַז חוץ די גרוסע הוצאות וואָס פאַרקרעדין פּלעגט מאַכן
אויף איינצואַרדנען אָפּט די גרויסע מיטאַגן, האָט ער אויך אויסגע-
געבן אַ קאָלאָסאַלע סומע אויף איינצוקויפן און צו האַלטן
עטליכע טויזנט פּערד פון דער בעסטער ראַסע און די דאָזיקע
פּערד אויסבאַרגן די שייכן און איבער הויפט יענע מאַראַניטן
און דרווען, וועלכע האָבן אים געקענט דורך זייער איינפלוס
און געזעלשאַפטיכער לאַגע נוצליך זיין. פאַרקרעדין פּלעגט
אויך נישט זשאַלעווען קיין געלט צו האַלטן די בעסטע קעלערס
מיט די טייערסטע וויינען און אַנדערע משקאות, און די אַלע
גרויסע הוצאות, וואָס דער יונגער עמיר פּלעגט מאַכן, פּדי
זיין לאַגע צו פאַרפעסטיגן, האָבן גורם געווען דערצו, וואָס
ער איז שטענדיק געווען אַ גרויסער בעל-חוב, האָט געצאָלט
קאָלאָסאַלע ציבונן און האָט שטענדיק געמוזט זוכן נייע
הלואות.

נאָך דעם ווי טאַנקרעד האָט פאַרבראַכט ביי פאַרקרעדינען
אין שלאַס אַ וואַך צייט, איז ער כמעט אין גאַנצן געוונט
געוואָרן; זיין ווונד איז שוין פאַלשטענדיק פאַרהיילט געוואָרן
און ער האָט זיך געפילט, אַז די אַרומיקע לופט ווירקט אויף
אים, ווי אַ היילזאַמער באַלזאַם.

אַלע טאַג האָט טאַנקרעד אין לבנון שלאַס געהאַט נייע
איבערראַשונגען, אַלע טאַג האָט ער נייע באַקאַנטשאַפטן מיט
די שייכן פון די דרוון און מאַראַניטן און איבערהויפט מיט
די אָנגעזעענסטע מענער פון יענעם געגנט געשלאַסן. טאַנקרעד'ס
באַזוך האָט ווי מיר האָבן שוין באַמערקט, שטאַרק געהויבן
פאַרקרעדינ'ס רעפּוטאַציע אין די אויגן פון אַלע שייכן און
דער גאַנצער באַפעלקערונג בכלל. אַלע זענען איבערצייגט גע-
ווען - און פאַרקרעדינ האָט דאָס בכיוון נישט אָבגעלייקנט, -
אַז דער ענגלישער פירשט איז אַהער געקומען נאָר מיט
אַ פּאָליטישן צוועק און אַז די מיסיע טאַנקרעד'ס איז אַזאַ
וויכטיקע, אַז די ענגלישע רעגירונג האָט נישט געפונענדיק
פאַר מעגליך זי אויף אַ געווענליכן מיניסטער אַרויפצולייגן

ספעציעל אהער, דעם ברודער פון דער קעניגין געשיקט. אזא פאלשע מיינונג האָט געבראַכט דערצו, אַז פאַקרעדענ'ס וויכטיקער פּלאַן וועגן פאַראייניקן די מאַראַניטן מיט די דרוון-שבטים, וועלכער האָט זיך אים פיו איצט נישט איינגעגעבן, איז נאָנט געווען צו פאַרווירקליכן, מיט איין טאַנקרעד'ס התקרבות מיט פאַקרעדינ'ען האָבן אויפן גאַנצן לבנון אַרויס-גערופן אַ מיינונג, אַז פאַקרעדין זייענדיק פאַרבונדן מיט טאַנקרעד'ן דורך פריינטשאַפט און געמיינזאַמע צילן וועט שוין איצט קענען אויפטון אַלץ וואָס זיין האַרץ וועט נאָר פאַרלאַנגען.

פאַקרעדין האָט גוט פאַרשטאַנען אויסצונוצן די פסיכאָלאָגיי פון די לבנון-שבטים און ווילנדיק ביי זיי אַרויס-רופן די העכסטע מיינונג וועגן טאַנקרעד'ן, האָט ער זיך באַמיט צו באַשאַפן וועגן אים אַ באַגריף, אַז דער יונגער פּרענקישער פּירשט, איז איינער פון די מעכטיקסטע און איינפלוס-רייכסטע פּערזענליכקייטן אין דער דיפּלאָמאַטישער וועלט פון אייראָפּאַ. פאַקרעדין האָט דעריבער באַהאַנדלט טאַנקרעד'ן מיט אַזאָ צערטליכקייט און כבוד, פונקט, ווי דער יונגער קאָרד וואָלט ווירקליך אַ קרוינפרינץ געווען.

אויפן צענטן טאָג, וואָס טאַנקרעד האָט פאַרבראַכט אין פאַקרעדינ'ס שלאַס, האָט דער יונגער עמיר געגעבן לכבוד דעם הויכגעשעצטן גאַסט זיינעם אַ גרויסאַרטיקן מאָל-צייט. מ'האַט צום מאָל-צייט גע'שחט'ן עטליכע צענטליק שאָף, קו, ציגן און אַ מאַסע עופות, די טייערסטע וויינען האָבן זיך געגאַסן ווי וואַסער, די צימערן זענען געווען צוליב'ן פייערליכן מיטאָג, רעקאָרירט מיט אַזאָ לוקסוס, פּראַכט און גלאַנץ, וואָס איז ביי די גרעסטע הערשער אין מזרח אַפילו זעלטן צו באַגעגענען, צום מאָלצייט זענען זיך צוזאַמענגעפאַרן אַלע שייכן און אָנגעזעענע מענער פון די לבנון-פּראָווינצן, צווישן די געסט האָבן זיך געפונען צוויי שייכן פון שבטים, וועלכע זענען פיו דעם טאָג געוועזן בלוט-שונאים. לכבוד דעם הויכגעשעצטן גאַסט פאַקרעדינ'ס האָבן ביידע שייכן בעת'ן מיטאָג פייערליך

צווישן זיך שלום געשלאָסן און זיך פאַרפליכטעט צו לעבן
און פריינטשאַפט און אין געגנזייטיקער אַכטונג. אַז דער
גרויסאַרטיקער מיטאַג האָט זיך געענדיקט, האָט זיך אויפגע-
הויבן פון אָרט דער עלטסטער פון די געסט און פייערליך גע-
בענטשט גאָט פאַר די שפייזן און געטראַנקען, נאָכדעם גע-
רופן גאָטס ברכה אויף דעם בעל-הבית פונ'ם מיטאַג, אויף זיין
הויכגעשטעלטן גאַסט און ענדליך אויף דעם גאַנצן עולם
געסט. די זעלבע צערעמאָניע האָט געמאַכט יעדער פון די
שייכן — נאָך דער רייע לויט זייער עלטער און נאָכן
צערעמאָניעלן בענטשן האָבן די קנעכט אַריינגעבראַכט פאַר
די געסט טשיבעקן מיט דעם טייערסטן אַראַמאַטן-טאַבאַק ווי
אויך קאָווע און מאַקאָא. נאָכן מאַל-צייט האָבן די געסט אָנגע-
געהויבן רעדן וועגן פאַרשידענע זאַכן. איינער אַ שייך האָט
טאַנקרעד'ן געפרעגט, צי אין ענגלאַנד זענען אויך פאַרהאַן
היענעס און מאַלפעס, נאָר איידער טאַנקרעד האָט נאָך אוספּיעט
דעם שייך צו ענטפערן האָט אים אַנאַנדער שייך מקדים
געווען באַמערקנדיג, אַז קיין היענעס און מאַלפעס זענען אין
ענגלאַנד נישט פאַרהאַן נאָר מיט לייבן און טיגערס זענען
דערפאַר די ענגלישע וועלדער איבערגעפולט. די געסט האָבן
זיך אויך דערמאָנט אין עטליכע עפיוזאָדן פון דעם יאַגד, וואָס
זיי האָבן די טעג צוזאַמען געמאַכט און לעבחהַפט איבער-
געגעבן איינער דעם אַנדערען ווי אַזוי און מיט וואָס פאַר
אַגעפאַר זיי האָבן דערשאָסן דער אַ בער, דער אַ וואָלף
א. א. וו. באַלד ווי די זון איז אונטערגעגאַנגען האָט מען
אין שלאָס און אין אַלע נעבן געביידעס געמאַכט אַ גרויסע
אילומינאַציע. פון יענער זייט פון גרויסן פאַרק האָט מען
אַ גאַנצע נאַכט געברענט פייערס און די גאַנצע סביבה איז
פאַלויכטן געווען מיט אַ העל רויטן ליכט אַרויפּוואַרפנדיק
אַנאַימה אויף די ווילדע וועלף און היענעס, וואָס בלאַנדזשן
דאָ תמיד אַרום מאַסנווייז זוכנדיק מיט וואָס זייער הונגער צו
שטילן. דער גרויסאַרטיקער מיטאַג, די לעבחהַפטע אונטער-
האַלטונג אוי די אילומינאַציע, האָבן זיך געענדיקט און אַלע

געסט זענען זיך צו מאַרגן צייט פונאַנדערגעפאַרן יעדער צו זיין שבת, אַרויסטראַגנדיק פון פאַקרעדינס שלאָס דעם בעסטן איינדרוק. דער ענגלישער פירשט איז אַלע שייכן שטאַרק געפּעלן געווען. עטליכע פון די אַריסטאָקראַטישע געסט איז טאַנקרעד אַזוי געפּעלן געוואָרן, אַז ער האָט זיי אַזוי באַצויבערט, אַז זיי האָבן זיך געשעצט פאַר גליקליך וואָס זיי האָבן זיך מיט אים באַקענט און פאַקרעדינען שטאַרק געדאַנקט פאַר דער הויכגעשטעלטער און איבערהויפט העכסט אינטערעסאַנטער פּערזאָן.

צווייטעם קאַפיטל.

אויף מאַרגן נאָכ'ן גרויסאַרטיגן מאַלצייט, וואָס פאַקרעדין האָט געמאַכט לכּבוד טאַנקרעד'ן, האָט דער יונגער עמיר געפרעגט זיין פּריינט, ווי אים איז דער יום-טוב געפּעלן אין וואָס זאָגט ער צו זיינע געסט. טאַנקרעד האָט געענטפּערט, אַז ער וועט פאַקרעדינס גאַסט-פּרייטנליכקייט קיינמאָל נישט פאַרגעסן און אַז דער בעכטיקער טאַג וועט אויף אייביק בלייבן אין זיין זכרון. וואָס אָנבעלאַנגט די געסט, האָט טאַנקרעד אויפריכטיק צוגעגעבן, אַז עטליכע פון זיי זענען אים שטאַרק געפּעלן און האָבן אויף אים דעם בעסטן איינדרוק נעמאַכט.

— אָבער וואָס זאָגט איר צו די אַלע שייכן? האָט פאַקרעדין טאַנקרעד'ן נאָך אמאָל מיט אַ צייכן פֿון שטאַלץ געפרעגט: צו קומט נישט אויס נאָך מיינע ווערטער און צי איז נישט ריכטיק, ווי איך האָב אייך געשיידערט, אַז מיט אַזעלכע מוטיקע און טעמפּעראַטענטפּולע מענער קען מען די גאַנצע וועלט אייננעמען?

— פאַרגעסט אָבער נישט, האָט טאַנקרעד געענטפּערט, אַז פּדי די וועלט איינצונעמען, איז נאָך ווייניק אַ גוטער

סאָלדאָט צו זיין - דער עיקר איז, - אַז די סאָלדאָטן זאָלן
דורך אַ גרויסע אידעע באַגייסטערט זיין.

- איר ווייסט דאָך אָבער, אַז מיר זענען יאָ דורך
אַ גרויסער אידעע באַגייסטערט.

- ווער זענען די „מיר“: איר, אייערע מקורבים און
פריינט? נישט אַזוי? האָט טאַנקרעד געפרעגט, קוקנדיק דעם
יונגן עמיר גלייך אין די אויגן אַריין.

- נאַטירליך, - מיר, וואָס שטייען אין דער שפיץ פון
אונזער פּאָלק.

- דאָס איז אָבער, מיין ליבער פריינט נאָך ווייניג,
האָט טאַנקרעד געענטפּערט, - מ'דאַרף, אַז אַלע סאָלדאָטן
זאָלן, ווי איין מענטש, דורך אַזאַ אידעע באַגייסטערט זיין,
און דאָס איז די בעסטע און זיכערסטע גאַראַנטיע פֿון
דערפֿאַלג.

- מיר וועלן דאָך אָבער, האָט פאַקרעדין באַמערקט,
מיט דער צייט די סאָלדאָטן קענען בעאיינפלוסן און אין
זייערע הערצער אַנציגנדן התלהבות צו אונזער אונטערנעמונג
און גרויסע פלענער.

- איך האָלט נישט, אַז אייך זאָל עס געלונגען, - האָט
טאַנקרעד געענטפּערט, איבעריגענס - האָט טאַנקרעד ווייטער
זיין געדאַנק אַנטוויקלט: איך האָלט נאָך אַלץ, אַז די גרויסע
אַזיאַטישע באַוועגונג וועט זיך אין דער וויסטע אָנהויבן, די
אַראַבער זענען נאָך לחלוטין אונטערדאַרבן און געפינען זיך
אינ'ם זעלבן צושטאַנד, ווי זיי זענען אין מחמד'ס, משה'ס
וואָגאַר אין אברהם אבינו'ס צייטן געווען, זיי זענען פון דער
צייט אָן אינגאַנצן אונבאַרירט געבליבן, די אַראַבער האָבן
אין זייער פלוט זינט זיי האָבן אַלס פּאָלק אָנגעהויבן צו
עקזיסטירן, אַ שטאַרקע נייגונג צו ערהאַבענע פרינציפן - און
די גלייכהייט פון מענשטן אין זייער לייכט ביי אַזעלכע
נייגונגען דורצופירן.

— פארגעסט אָבער נישט, — האָט פּאַרקרעדען באַמערקט, אַז אונזערע איינוווינער פֿון לבנון זענען אויך אַראַבער. צו וועלכע אמונה זיי זאָלן איצט נישט געהערן, זענען זיי דאָך געבוירענע אַראַבער אָדער זיי שטאַמען לֵכֵל הפּחות פֿון אַראַבער, און אַלס אַזעלכע, זענען זיי דאָך אויך מסוגל צו אַזאָ באַוועגונג וועלכע מיר האָבן בדעה אין אַזיען אַרויס-צורופן.

— אייער מיינונג איז נישט אין גאַנצן ריכטיק, האָט טאַנקרעד געענטפּערט, אַ באַווייז: די איינוווינער פֿון לבנון האָבן אַ דאָנק דעם, וואָס זיי שטאַמען פֿון אַראַבער, נאָר אונטערגיין נישט געקענט, בעת די אַראַבער גופּא זענען נישט נאָר געבליבן אויף דער היסטאָרישער אַרענע סמעט אונבאַריט ביז היינט, נאָר ס'איז אַמאָל געווען אַ צייט, וואָס זיי האָבן איבער אַ האַלבע וועלט געהערשט, פּאַרשטייט איר מיך?

— דער לבנון, — האָט פּאַרקרעדען נאָך אַ קורצער פּויעז, פּאַרטראַכטנדיק זיך אויף טאַנקרעד'ס ווערטער, געענטפּערט — דער לבנון איז דער שליסל פֿון סיריען און אָן אונזער דערלויבעניש איז דאָס לאַנד קיין מאָל נישט אַבגעשלאָסן גע-וואָרן. אָבער די דאָזיקע מניעה איז שוין איצט באַזייטיקט געוואָרן. נאָך דעם ווי מיר האָבן געשלאָסן אַ פּאַרבאַנד מיט'ן שייך עמלֵק וועט די סירישע וויסטע אין גאַנצן אויף אונזער זייט זיין, מחמת עמלֵק האָט איבער די איינוווינער פֿון דער גאַנצער וויסטע דעם גרעסטן איינפלוס און זיין ווילן פּאָלגן אַלע שבטים.

— יאָ, — האָט טאַנקרעד נאָכגעגעבן, מיטעל און וועגן, אונזער זאָך.

— אַ הידוש האָט זיך טאַנקרעד אָנגערופן, וואָס דער הער סיראַניאַ האָט די אַנסאָרן נישט אַבגעזוכט און איז אַז זיי נישט אַריינגעפֿאַרן.

— דער הער סיראַניאַ, האָט געאַראַגי געענטפּערט.

האָט דאָס טאַקע געהאַט בדעה צו טון, נאָר דאַמאָלט האָט
אין אַלעפּאָ געהערשט אַ שרעקליכע כאָלעריאַ אין די אַנסאַרן.
האַבן מיט אַ דאָפּלטער שטרענקייט באַוואַכט זייערע
גרעניצן און קיין לעבעדיקן מענטשן צו זיך פון דער
פרעמד נישט אַריינגעלאָזט.

— און שפעטער, זייענדיק אין דמשק האָט איר מער גאָר
נישט געהערט וועגן די אַנסאַרן?

— יאָ שפעטער האָב איך זאָגאַר מיט איינעם פון זיי
די געלעגנהייט געהאַט זיך צו באַקענען. ער הייסט דאַרקוש
און האַנדלט מיט געווירצן.

די סבה, וואָס טאַנקרעד'ן איז אַזוי פיל געגאַנגען,
זיך צו ערקנידיקן גענויער וועגן די אַנסאַרן, איז געווען
דער פּאַקט, וואָס ער האָט זיך בעת דעם פייערליכן מאַל-
צייט אין פאַרקרעדענ'ס שלאָס באַקענט מיט אַ געוויסן שייך
האַמור, וועלכער האָט אים מיטגעטיילט אַז די אַנסאַרן וועלן
תמיד שטיין אויף דער זייט פון פאַרקרעדענ'ס געגנער. די
דאָזיקע ידיעה, איז פאַר טאַנקרעד'ן זייער אַ וויכטיקע
געווען, מחמת ס'איז זייער נויטיק געווען ווי אַמבעסטן
איינפאַרמירט צו זיין וועגן די אַרומיקע פּעלקער אין פּאַל
ווען זיין פּלאַן וועגן לעזן דאָס אַזיאַטישע פּראָבלעם זאָל
אָנהויבן דורך פאַרקרעדיגען פאַרווירקליכט צו ווערן, חוץ דעם.
האָט דער שייך האַמור טאַנקרעד'ן איבערגעגעבן, אַז די
אַנסאַרן זענען מוטיקע קעמפּפער און אין פּאַל פון אַ מלחמה,
קענען זיי 25 טויזנט גוט באַוואַפנטע סאָלדאַטען אַרויס-
שטעלן און געגן זייערע שונאים שיקן — פּאַקטן וועלכע
זענען נויטיק געווען צו וויסן, ווען מ'האַלט אָנצוהויבן
דורכפירן אַזאַ גראַנדיעזן פּלאַן, ווי טאַנקרעד און
פאַרקרעדענ'ס.

אַ מערקווירדיקע זאַך, האָט זיך אָפּגערופֿן פאַרקרעדין, —
איך בין אַזוי נאָענט געווען פון די אַנסאַרן, אָפטמאָל אויף
אַ מרחק פֿון עטליכע קילאָמעטער פֿון זייער גרעניץ און מיר

איז נאך קיינמאל נישט איינגעפאלן אין קאפ זייער לאנד
צו באזוכן. כ'געדענק, מ'האט מיך פיל מאל געוואָרנט
דאָס דאָזיקע לאַנד צו באַזוכן, מיר דערציילט פאַרשידענע
זאכן וועגן די אַנסאַרן און דאָס האָט דאָך, דאָכט זיך, געדאַרפט
ביי מיר אַ נייגעריקייט דערוועקן זייער לאַנד צו באַזוכן.
איצט זע איך אַרויס, וואָס פאַר אַ נאַרישקייט איך בין
באַגאַנגען, וואָס זייענדיק אַזוי נאָנט פֿון דעם דאָזיקן
מערקווירדיקן פּאָלק, האָב איך זייער לאַנד ביו היינט נאָך
נישט באַזוכט. יא, ס'איז אַשאַד וואָס מיר קאָנען אַזוי
ווייניק אונזערע נאָנטע שכנים און ס'איז נאָך מער אַ שאַד,
וואָס מיר האָבן נאָך מיט זיי קיין שום אונטערהאַנדלונגען
נישט געפרובט צו פאַרבונדן.

גאַנץ ריכטיק האָט טאַנקרעד באַמערקט, בפרט נאָך,
ווען ס'זאָל זיין אמת, וואָס דער שייך האַמוד האָט באַמערקט,
אַז נישט האָבנדיק די אַנסאַרן אויף זיין זייט, נישט
האָבנדיק קיין הילף פון זיי, וועט סיריען שטענדיק אין
אַ סכנה זיין און ווען מ'וועט מיט די אַנסאַרן לעבן אין
פרידן, האָט סיריען נישט פאַר עגיפטן און נישט פאַר
טערקיי וואָס מורא צו האָבן.

— כ'האָב אויך געהערט, האָט פאַקעדען צוגעגעבן, אַז
איבער די אַנסאַרן הערשט אַ קעניגין און רעגירט קלוג און
דאָס גאַנצע פּאָלק איז איר שטאַרק איבערגעגעבן, שטייט
פאַר איר שטאַל און אייזן.

— וואָס איך הער! האָט זיך טאַנקרעד אָבגערופֿן, דער-
הערנדיק, אַז אַ פֿרוי זאָל זיין אַ הערשערין איבער אַ מאַכ-
מעדאַנישן פּאָלק.

— ווי באַלד אַזוי, — האָט פאַקעדען האַלב ערנסט און
האַלב אויף געלעכטער באַמערקט, — מוז מען שוין די אַנסאַרן
דורכאויס באַזוכן. דאָרט ווי אַ פֿרוי שטייט אין דער שפיץ
פֿון אַ גאַנצן פּאָלק, קאָנען קיין גוואַלד-טאַטן, מיט וועלכע

מ'האָט מיך אזוי אָנגעשראָקן, נישט פּאַרקומען, נישט אזוי מילאָרד.

נאָך דעם דאָזיקן געשפרעך וועגן די אַנסאַרן האָבן טאַנקרעד און פּאַקרעדען אָנגענומען אַ באַשלוס תּיכּף אָנצו-פּאַנגען זאַמלען וואָס מער ידיעות וועגן די געהיימניספּולע אַנסאַרן, אַריינטרעטן מיט זיי אין פּאָליטישע אונטער-האַנדלונגען און מיט דער צייט צו מאַכן אַרייזע צו זיי אין לאַנד, אפילו ווען דאָס זאָל פּאַרבונדן זיי מיט אַ געפּאַר.

דריטעם קאַפיטל

איינע פון די עלטסטע שטעט אין דער וועלט, דמשק, ווייזט קיין שום צייכן פֿון איר טיפן עלטער נישט אַרויס. דמשק איז פיל עלטער פון שטעט, וואָס זענען שוין לאַנג אין חורבות פאַרוואַנדלט געוואָרן, און דאָך איז אין דער שטאָדט קיין איינציקער אויסערליכער סימן פֿון איר לאַנגער פאַרגאַנגענהייט נישט צו ענטדעקן; קיין סמנים פֿון אַמאָליקע פּאַלאַצן און פון אַנדערע געביידעס קאָן מען אין דער דאָזיקער ווונדערבאַרער שטאָדט בשום אופן נישט געפונען. אָבער די טייכן פֿון דמשק פֿליסן נאָך עד היום אַרום דער שטאָדט, וועלכע האָט אַמאָל צווישן אירע איינוווינער דעם פאַרוואַלטער פֿון אברהם אבינו, אליעזר, געצייילט, צוליב די דאָזיקע טייכן האָט די שטאָדט דמשק אונגעהויער גרויסע און פּרעכטיקע גערטנער און ערפרישענדע פּאַנטאַנען. די אייביק פּרישע טייכן און טייכלעך ציען זיך איבער די גרינע סאַמעטענע לאַנקעס און פאַרשווינדן ערטערווייז פֿון אויג, דורכציענדיק זיך דורך געדיכטע רייען פֿון הויכע און שלאַנקע געדיכטע בוימער פֿון פאַרשידענע אַרטן. אַ שיינע פּרעכטיקע געביידע שטייט אין דמשק אין אַ גרויסאויטיקן גאַרטן. אין גלענצענדן סאַלאַן האָבן זיך

צונויפגעזאמעלט זייער אָנגעזעענע געסט, וועלכע אונטער-
האַלטן זיך מיטן בעל-הבית און זיין הויזגעזונט, אָנגעטון
אַלע אין די טייערסטע קליידער און צירונג. צוליבן גרעסטן
יום טוב, דעם חג האסיף, איז דער בעל הבית פון דעם
גרויסארטיקן הויז, דער גרויסער רייכער באַנקיר אַדאַם בעסאָ,
אָנגעטון אין יום-טוב'דיקע מלבושים. זיין קאָפּ איז אַרומ-
געוויקלט מיט אַ ווייסן טורבאַן, אין ברייטן שוואַרצן זיידענעם
גאַרטל זיינעם שטעקט אַ קינזשאַל, דאָס עמאַלירטע שייטל
פון קינזשאַל איז מיט די טייערסטע דיאַמאַנטן באַדעקט.
אין אַ ערנסטער אונטערהאַלטונג מיט אַדאַם בעסאָ זיצט איצט
אין גאַט-צימער אַ מאַן פון מיטל-גרויסן וווקס, דער גאַסט
איז אָנגעטון אין אַ אונפֿאַרם פֿון אַ דיפֿלאַמאַט און אויף
ביידע באַרטן פֿון זיין מונדיר זעט מען פֿיל אַרדענ'ס. אויף
זיין ראַזירטן קאָפּ טראַגט ער אַ רויטע פֿעסקע. דער גאַסט
אין געווען סיניאָר עליאַש דע לאַאָרעלאַ – אַ רייכער יודישער
סוחר און גלייכצייטיק ערן-קאָנסול פֿון עסטרייך. סיניאָר
דע לאַאָרעלאַ האָט אַ שם אין אַלע אייראָפּעאישע הויפּן פֿון
אַ טיכטיקן דיפֿלאַמאַט און פֿון אַ מענטש. וואָס קאָן די מורה-
לענדער און ווייסט די דאָרטיקע פּאָליטישע פֿאַרהעלטנישן
בעסער פֿון יעדן אויסערן-מיניסטער. עליאַש דע לאַאָרעלאַ
פֿירט קאָלאָסאַלע געשעפטן מיט אייראָפּאַ און אַפֿריקאַ,
באַזיצט אַ אונגעהויער גרויסן פאַרמעגן און איז אַ גליקליכער
פֿאַמיליאַנט. ער איז אַ פֿאַטער פֿון צוויי טעכטער, וועלכע
זענען אין גאַנץ פּאָלעסטינע באַקאַנט דורך דעם, וואָס זיי
זענען זייער שיין און דער פּאָטער האָט פאַר יעדער פֿון זיי
אַ גרויסן נדן אָנגעגרייט, און צווייטנס, וואָס זיי זענען
די ערשטע יודישע פּרייליינס פֿון פּאָלעסטינע, וואָס האָבן
באַקומען זייער בילדונג דערציונג אין פּראַנקרייך – אין
מאַרסייל. דער רעזולטאַט פֿון דעם, וואָס דע-לאַאָרעלאַס
טערעזאַ און סאָפּהאַניסקאַ האָבן זייער בילדונג באַקומען און
דאָרט פאַרבראַכט עטליכע יאָר, איז געווען – וואָס, צוריק-

קערנדיק זיך קיין דמשק צו זייערע עלטערן, האָבן זיי פיינט
 געקריגן זייער פאָטערלאַנד און די גאַנצע געזעלשאַפֿטליכע
 אָרדנונג פון אַזיען און מ'האַט זיי מעכטיק געצויגן צוריק אין
 דעם „ליכטיקן“ און ציוויליזירטן אייראָפּאַ. די ביידע טעכטער
 דע-לאָאָרעלאַס האָבן נישט נאָר פיינט געקריגן זייער פאָטער-
 לאַנד, נאָר זייער פאָלק און אמונה אויך. זיי זענען געגאַנגען
 געקליידעט נאָך לויט דער אייראָפּעאישער מאָדע, האָבן צווישן
 זיך גערעדט נור פראַנצויזיש, געלעזן נור פראַנצויזישע ביכער
 און צייטונגען און מיט דער גרעסטער פאַראַכטונג זיך באַצויגן
 צו דער אַרומיקער סביבה, צו אַלע מענטשן, וועלכע האָבן
 נישט געהאַט דאָס גליק דערצויגן צו ווערן אין אייראָפּאַ. אַזיען
 איז פאַר זיי געוואָרן אַ סימבאָל פון גייסטיקער פינסטערניש,
 פון פערשומעלטע פאַראורטיילן, אייראָפּאַ – דער היפּך פון
 דעם, – אַ סימבאָל פון פראַגראַעס, הומאַניטעט און בילדונג,
 דאָס איז געווען דער ערשטער וויזיט, וואָס די פרייליינס דע-
 לאָאָרעלאַס האָבן זינט זיי זענען צוריקגעקומען פון אייראָפּאַ
 געמאַכט זייערע עלטערנס גוטן פריינט אַדאַם בעסאָ און זיין
 באַרימטע טאָכטער עוואָ. בעסאָ'ס פאָלאַץ אין דמשק איז געווען
 דער צענטער פון אַלע אָנגעזעענסטע און געבילדעסטע מענטשן.
 סיי אייראָפּעער, סיי דאָרט געבוירענע פון דער גאַנצער
 סביבה. ביי בעסאָ'ן האָט מען געקאָגט טרעפן דיפּלאָמאַטן, גרויס-
 אינדוסטריעלער וואָס קומען פון פאַרשידענע לענדער קיין
 אַזיען, די אָנגעזעענסטע גייסטליכע די מיוחס'דיקע און רייכסטע
 יידן פון גאַנץ פאַלעסטינאַ זענען געווען בעסאָ'ס בעסטע גוטע
 פריינט און פֿלעגן עפטער זיינע געסט זיין. צווישן די פיל
 געסט, וואָס האָבן זיך צונויפגעקליבן ביי בעסאָ'ן אין סאַלאָן,
 איז אויך געווען עוואָ'ס שיינער חתן הלל בעסאָ, עוואָס
 אַ שוועסטער-קינד פון אַלעפּאַ. עוואָ'ס חתן איז געווען אָנגעטון
 אין די טייערסטע אַמטוקריגן קליידער, אויך לויט אייראָפּע-
 אישער מאָדע.

הלל בעסאָ פלעגט פון צייט צו צייט צוליב זיין פאָטערס
 נרויסע געשעפטן, סאָרן קיין סטאַמבול און פאַרקערנדיק דאָרט

אין די אייראָפּעאישע קאָלאָניעס און בכלל אין אייראָפּעאישער
 געזעלשאַפּט, האָט צו אויך מיטגעפראַכט מיט זיך קיין אַלעפּאַ,
 אַ געוויסע סימפּאַטיע צו אייראָפּאַ און צו איר געזעלשאַפּטליכע
 אָרדנונג. זיין נייגונג צו אייראָפּאַ איז אָבער בכלל נישט דער-
 גאַנגען אַזוי ווייט, ווי ביי דע לאַאורעלאַס טעכטער. בעח
 די לעצטע האָבן פיינט געהאַט אַזיען בכלל און וואָס אַנבאַלאַנגט
 זייער פּאָלק, זענען זיי געוואָרן פאַרביסענע אַסימילאַטאָרקעס,
 איז דער יונגער בעסאָ געבליבן אַנאָיפּערגעגעבענער זון פון
 זיין פּאָלק שעצנדיק הויך זיינע גרויסע מעלות און נאַטור-
 אייגנשאַפּטן - אין פּולן געגנזאָץ צו דע-לאַאורעלאַס טעכטער,
 איז די שיינע און קלוגע עוואַ געווען אַ אויסגעשפּראַכענע נאַציאָ-
 נאַליסטן. מיט דער גרעסטער פּאַגייסטערונג פלעגט די שיינע
 רויז פון שרון שטענדיק רעדן וועגן דער נאַצ. אויפּלעבונג
 פון יודישן פּאָלק, האָט פעסט געגלויבט, אַז יידן אַלס נאַציאָן,
 וועלן ווידער אויפּלעבן, אַז דאָס יידישע פּאָלק האָט נאָך זיין
 לעצט וואָרט נישט געזאָגט, ס'האַט נאָך פיל צו זאָגן און וועט
 נאָך דער מענטשהייט פיל גייסטיקע און מאָראַלישע אוצרות
 געבן. ווען עוואַ פלעגט וועגן דער צוקונפּט פון יידישן
 פּאָלק רעדן מיט אינטימע גוטע פריינט, פלעגט זי זיי איבער-
 געבן איר הייליקן סוד, אַ געהיימניס, וואָס איז איר צוליב
 געוויסע טעמים פון דער מערהייט אויסגעקומען צו פאַרבאָרגן.
 דער דאָזיקער סוד איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס טאַנקרעד'ס
 פּלאַן צו לעזן דאָס אַזיאַטישע פּראָבלעם האַלט ביים פאַר-
 ווירקליכט ווערן און די פאַרייניקטע אַרבעט טאַנקרעד'ס, פּאָק-
 רעדנ'ס און אירע, עוואַ'ס, אין דער דאָזיקער ריכטונג וועט
 פּרענגן דערצו, אַז ס'וועט אַוועקגעלייגט ווערן דער ערשטער
 שטיין און פונדאַמענט פון יענע געביידע, וואָס וועט זיין דאָס
 געביידע פון דער יידישער צוקונפּט. דעם דאָזיקן סוד האָט
 די שיינע עוואַ איצט אויך פאַרטרויט איר חתן הלל'ן. וועלכער
 איז עטליכע חדשים געווען אַבוועזנט און גור וואָס זיך צוריק-
 געקערט פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל אַהיים.

צווישן די איבריגע געסט זענען אין בעסאָ'ס סאַלאַן

געווען די פרוי פון דעם גענעראל-קאנטול פיהאלדארטאני מוראד
 און נאָסיעס פאַריס ווי אויך מאָועס לאַאָרעלאַ, אַ ברודער פון
 עליאַש לאַאָרעלאַ, מיט זיין פרוי און די פאַרימטע שיינהייט
 פון דמשק, די יונגע פרוי פאַרי. אַלע געסט זענען געווען
 אין די טייערסטע יום-טוב'דיקע מלבושים געקליידעט און די
 פרויען האָבן געטראָגן אויף זיך ברייליאַנטן און אַנדערע קאָסט-
 באַרע איידל-שטיינער, אין ווערש פון פילע מיליאָנען. די
 געסט האָבן זיך צווישן זיך געמיטליך אונטערהאַלטן, גערעדט,
 ווי דער שטייגער איז פון די לעצטע שטאַדט-נייעס, אַ ביסל
 רכילות וועגן באַקאַנטע און אין אַלגעמיין געלאָזט זיך וויל-
 גיין. ביי די טייערסטע מאַכליים און געטראַנקען, וועלכע די
 בונט-געקליידעטע דינער האָבן געהאַלטן. אין איין דערלאַנגען
 צו די טישן פאַר די געסט. חוץ די פרייליינס לאַאָרעלאַ האָט
 זיך צווישן די געסט געפונען נאָך אַ אייראָפּעאיש געבילדעטע
 פרוי. דאָס איז געווען מאַדאַם נאָסיעס. פרוי נאָסיעס האָט וואָס
 אַנבאַלאַנגט שיינהייט און בילדונג און ערציונג געקענט
 קאָנקורירן מיט די פריילייניס לאַאָרעלאַ און האָט זיך אויס-
 געצייכנט צווישן די דאָזיקע שטאַלצע אָבער אין אַלגעמיין
 איינגטליך אויבערפלעכליך געבילדעטע פרייליינס דערמיט,
 וואָס זי איז געווען נאַציאָנאַליסטיש געזאָנען און האָט, פונקט
 ווי עוואַ בעסאָ, געהאַלטן, אַז דאָס יידישע פאָלק מוז און וועט
 נאָך אויפֿלעבן און אַנטוויקלן אין אַלטן הייליקן לאַנד פון
 זיינע אור-אור עלטערן אַ ניי לעבן און אַ פרוכטבאַרע גייסטיגע
 טעטיקייט צום נוצן פֿין דער גאַנצער מענטשהייט.

דער דאָזיקער גלויבן אין די צוקונפט פון אַזיען בכלל
 און פון יידישן פאָלק בפרט האָט שטאַרק דערנענטערט מאַדאַם
 נאָסיעס צו דער שיינער עוואַ און זיי האָבן ביידע געלעבט ווי
 צוויי שוועסטער, באַגייסטערט דורך די געמיינזאַמע האַפנונג,
 וועלט-אַנשווינג און גלויבן.

לויט'ן אַזיאַטישן מנהג, האָבן די מענער זיך געהאַלטן
 אָפּגעזונדערט פון די פרויען און אַזוי אַרום האָבן די געסט
 אין בעסאָס פאָלאַץ געבילדעט צוויי גרופעס פון מענער און

פרויען, וועלכע זענען געוועסן יעדע מיין א באזונדערן טיש. ארום צען א זייגער אין אונט זענען פון א נעפן-זאץ אין גאסט- צימער אריינגעקומען עטליכע דינער, טראגנדיק א קארב מיט לורבים. איינער פון די דינער האט געהאלטן אין האנט א גאָל- דענע קארב מיט אחרוגים. די דינער זענען צוגעגאנגען צו יעדן גאסט, בעטנדיק אים, ער זאָל זיך נעמען א אחרוג מיט א לורב - דאָס איז געווען א מתנה פון בעל הבית פאר יעדן פון זיינע געסט צוליבן יום-טוב טוכות.

- וואָס איז די מעשה, וואָס זיי קומען נישט? - האָט בעסאָ זיך געווענדעט צו זיין טאָכטער, א מערקווירדיקער יונגער-מאָן... מער וואָרטן וועלן מיר אויף זיי נישט.

- כ'פּין מער ווי זיכער, ליבער פאָטער, - האָט זיך עוואָ אָנגערופן, - אַז זיי וועלן ביידע באַלד קומען.

אין דער זעלבער רגע זענען אריינגעקומען אין גאסט- צימער צוויי דינער און מיטגעטיילט, אַז צוויי נייע געסט זענען געקומען. איינער פון זיי איז געווען אַנ'אויסלענדער, אָנגעטון אייראָפּעאיש, דעם אַנדערן גאסט האָבן אַלע באַלד דערקענט: דאָס איז געווען דער יונגער עמיר פאָרקעדען. דער ערשטער איז אַליין געווען פרעמד און ערשט נאָך דעם, ווי בעסאָ האָט אים פאָרגעשטעלט די איבריגע געסט האָבן זיי זיך דערוואָסט, אַז דער יונגער מאָן איז לאָרד טאָנקרעד מאָנטאָקויט, פון וועלכן זיי האָבן שוין אַזוי פיל מערקווירדיקעס געהערט דערציילן.

פינפטעם קאפיטל.

- שלום עליכם, עדלער לאָרד, - האָט בעסאָ באַגריסט, - דער עדלער עמיר, וועמען איך באַגריס אויך יעצט פונם נאָנצן האָרצן, האָט מיר שוין דערציילט, אַז איר וואָלט געזען זייגעווינט אַ יידישן יום-טוב אין אַ יידישן הויז.

- כ'וועל יעדע געלעגנהייט באַנוצן - האָט טאָנקרעד

נענטשפערט, מײן גרעסטע אַכטונג אייך צו באַווייזן, און
שעץ מיך פֿאַר גליקלעך דעם גרויסן יידישן יום-טוב סופות,
דעם חג האָסיף בײ אייך צו פֿאַרברענגען.
— און ווען איך דערלויב מיך אייך צו פֿרעגען ווען
נענט איר צו אונז קיין דמשק אָנגעקומען.
— ערשט היינט אין דער פרי.

טאַנקרעד האָט זיך נאָכגעפרעגט וועגן עוואַן. בעסאַ
האָט תיכף זיין שיינע טאַכטער צוגעפירט צום יינגן לֵאַרד.
דאָס דערשיינען פון די נייע צוויי געסט, האָט צווישן
די פֿאַרזאַמלטע אין בעסאַס סאַלֶאָן אַ שטאַרקן איינדרוק גע-
מאַכט. אַלע געסט האָבן געהאַלטן פֿאַר אַ גרויסן פּבוד דעם
הויכגעשטעלטן יינגן לֵאַרד פֿאַרגעשטעלט צו ווערן. הויך
דעם האָט טאַנקרעד, ווי מען ווייסט שוין דעם גרעסטן
אינטערעס אין גאַנץ דמשק און ירושלים דערוועקט, באַזונ-
דער נאָכדעם, ווי ער איז געווען אין געפאַנגענשאַפֿט און
פיל פון די ירושלים'ער און דמשק אָנגעזעענע איינוואוינער
איז באַוווּסט געוואָרן, אַז ער האָט בדעה צוזאַמען מיט
פֿאַרקרעדן עפעס וויכטיגס פֿאַר אַזיען אויפצוטאָן. טאַנקרעד
איז געווען אָנגעטאָן לויט דער לעצטער מאָדע: אין אַ ווייכֶן
קראַואַט, אין הויכע לאַקיר-שטייול און אַ בלויען פּראַק, וואָס
האָט זייער געפאַסט צו זיין שלאַנקער געשטאַלט אָן זיין
שיינעם אויסזען.

— היינט איז בײ אונז אַ גרויסער יום-טוב, האָט עוואַ
טאַנקרעדן געזאָגט, באַגריסנדיק זיך מיט אים — דער יום-
טוב, וועלכער האָט בײ אונזערע אור-אור-זיידעס געהייסן חג
האָסיף און סוכות דער דאָזיקער יום-טוב ווערט געפֿייערט
צום אַנדענקען, וואָס אַרויסגייענדיק פֿון מצרים האָט אונזער
פֿאָלק אַ געוויסע צייט אין דער וויסטע געוואוינט אין צײט-
ווייליקע געצעלטן און בײדלעך, און אויך צוליב דעם,
וואָס אונזערע זיידעס פֿלעגן צו דער צײט, וואוינענדיג שוין
אין זייער אייגן לאַנד, אַריינברענגען פֿון די פֿעלדער די

ווינטרויבן. אונזער פאָלק, האָט עוואַ ווייטער באַמערקט,
 באַזיצט איצט טאַקי נישט קיין פעלדער, גערטנער און וויינ-
 גערטנער, דאָך האָט אונז דאָס געזען באַפוילן דעם חג
 האָסיף און סוכות צו פייערן, וווּ מיר זאָלן נישט וווינען,
 און איך האָלט, אז אַ פאָלק, וואָס פייערט שוין צוויי טויזנט
 יאָר נאָכאַנאַנט דעם חג האָסיף, נישט האָבנדיק קיין שום
 ווינגערטנער מוז און וועט מיט דער צייט ווינגערטנער
 צוריקקריגן. לייכט איז, האָט עוואַ איר געדאַנק ווייטער
 צנטוויקלט, דעם ספּרדישן יידן, וועלכער האָט קיין מאָל
 נאָך נישט פאַרלאָזן די הייסע ערטער פון מיטלענדישן ים,
 לייכט איז אים אין זיין אַזיאַטישן אָדער אַראַבישן גאַרטן
 יענע אַלטע שיינע צערעמאָניעס פון חג-האַסיף אַבצוהאַלטן.
 די אַרומיקע ריינע נאַטור דערמאָנט אים אויף יעדן שריט
 און טריט יענע גאָלדענע טעג פון זיין ווייטער פאַרגאַנגענהייט.
 אָבער שטעלט זיך פאַר דעם יידן, וואָס איז מגולגל גע-
 וואָרן אין אַ ווייטן צפון לאַנד מיט גאָר אַנאַנדערן קאַלטן
 קלימאַט, וווּ אתרוגים און לילבים קענען נאָר אין די אַראַנ-
 זשעריעס וואַקסן. וואָס קאָן דערמאָנען דעם יידן פֿון יענע
 קאַלטע לענדער אין דעם גליענדן הימל פֿון זיין אַלטן
 פֿאַטערלאַנד און פון די בויער, וואָס וואַקסן אונטער יענעם
 גליענדן הימל? און דאָך האָט דער ייד פון יענע קאַלטע
 לענדער נישט פאַרגעסן אָן דעם גרויסען יום-טוב סוכות
 און היט אים אָב מיט דער גרעסטער שטרענגקייט. וואָס
 פאַר אַ וועטער ס'זאָל דאַמאָלט אין קאַלטן צפון-לאַנד נישט
 זיין, ווי קאַלט און רעגנדיק דער דאָרטיגער הערבסט זאָל נישט
 זיין — שטעלט יענער ייד אַ סוכה, באַצירט זי לויט די דיני
 וועגן דעם דאָזיקן גרויסן יום-טוב און פֿאַרברענגט אין דער
 סוכה כמעט אַכט טאָג נאָכאַנאַנד. יעדער ייד ווהיין דער-
 שיקזאָל זאָל אים נישט פאַרוואַרפן, בענטשט די גאַנצע זיפן
 טאָג סוכות אתרוג אויסשרייבנדיק דאָס דאָזיקע דרום-פרוכט
 צוזאַמען מיטן לילב און מירטן פון זיין הייליגן לאַנד. די

אלע צערעמאָניעס ווערן אָפּגעהיט, כדי וואָס פּוּלִטֶער זיך פּאַרצושטעלן די בילדער פּון דער אַלטער פּאַרגאַנגענהייט, ווען די אור-אור-זיידעס האָבן נאָך געבענטשט אתרוג מיט זייערע אייגענע אתרוגים און געמאַכט קידוש פֿונם וויין, וועלכער איז אויסגעאַרבעט געוואָרן פּון די טרויפן, וואָס זענען אויסגעוואַקסן אין זייערע אייגענע ווינגערטנער, די אלע צערעמאָניעס ווערן אומעטום ביי יידן אָפּגעהיט, כדי אין זייערע הערצער זאָל נישט אויסגעלאָשן ווערן דאָס הייליקע פּייער פּון ליבע צו זייער אַלטער פּאַרגאַנגענהייט, מיט וועלכן ביי יידן איז שטענדיק פּאַרבינדן די אייביקע פעסטע האָפּנונג אויף אַ גלענצענדע צוקונפט אינם אַלטן לאַנד פֿון זייערע עלטערן, און נישט אומזיסט האָבן די גרויסע יידישע מענער און חכמים צוזאַמענגעשטעלט אַ תּפֿילה, וועלכער יעדער ייד מוז זאָגן נאָך יעדער מאָלצייט, אַ תּפֿילה, אין וועלכער ס'ווערט גאָט געבעטן: ולירושלים עירך ברחמים תּשוב.

רעדנדיק מיט עוואַן, האָט טאַנקרעד באַמערקט אין מיטן דער טעראַכע שטעהען אַ סוכה, דאָס איז געווען אַ גע-ביידע פֿון אַ מערקווירדיגער אַרט. די געביידע האָט געהאַט אומגעפֿער פֿערציג פּוס אין דער לענג, האַלב פּון דעם אין דער ברייט און האַלב אין דער הויך. דער דאַך פֿון דער סוכה איז באַשטאַנען פּון צוועלף פּאַלמענבויםער, פּון וועלכע ס'האָבן אַראָבגעהאַנגען אַ מענגע רייפּע און שיינע פירות ווי אתרוגים, אַראָנזשן, מילגראָמען, פייגן און באַנאַנען. די ווענד פּון דער סוכה זענען געווען מיט פּאַלמען און מירטן-בויםער באַצירט און ערטערוויז מיט אתרוגים באַהאַנגען. אין מיטן דער סוכה איז געשטאַנען אַ גרויסער טיש, וועלכער איז געווען מיט אַ שניי ווייסן טישטיך באַדעקט, וואָס איז מיט זייד און גאָלדנפּאַדעם געווען אַרומגענייט ביי די עקן און מיט פיל פּאַרביקע בלומען אויסגעשטיקט. אויפן טיש זענען געשטאַנען פּאַרצעלייענע הויכע בלום מיט פֿרישע

בלימען, ארום א קריסטאָלענעם גראַפֿין מיטן טייַערסטן ווייַן
 ווענען געשטאַנען גאָלדענע בעכערס. אין דער לענג פון אַלע
 פֿיר ווענד האָט זיך געצויגן אַווייכע קאַנאַפע פון געל-
 בער פֿאַרב. אויף וועלכער ס'זענען געלעגן זיידענע קישנס
 און קישעלעך - אַזוי האָט אויסגעזען די סופּה אין וועלכע
 דער רייכער יידישער באַנקיר בעסאָ האָט אויף די זיבן טעג
 סופּות אַריבער געטראָגן זיין עס-צימער און דאָרט צוזאַמען
 מיט זיינע געסט געגעסן אין דער פּרי, בייטאָג און אין
 אָונט.

זעקסטעם קאַפיטל.

- איך האָב נאָך אין ירושלים געזאָלט האָבן די אַנ-
 נענעמע געלעגנהייט מיט אייך זיך צו באַקענען, - האָט
 טאַנקרעד זיך געווענדעט צו בעסאָן, זיצנדיק אין זיין סופּה
 אויף דער רעכטער זייט פון בעל-הבית, אָבער די אומ-
 שטענדן האָבען זיך אַזוי צוזאַמענגעלייגט, אַז איך האָב
 געמוזט מיין וויזיט אָבלייגן, ביז היינט, נאָר דורך דעם איז
 מיין דאַנקבאַרקייט און אַכטונג צו אייך נישט געמינערט
 געוואָרן אויף אַ האָר.

- מיין טאָכטער האָט מיר דערציילט - האָט זיך אָנגע-
 רופּן בעסאָ, - אַז איר אינטערעסירט זיך שטאַרק מיט אונזער
 פּאָליק און פּאַציט זיך צו אים מיט אַנ'אויסערגעווענליכער
 אַכטונג. צוליב דעם האָב איך אייך היינט פֿאַרבעטן צו זיך
 איר זאָלט קענען בייוויינען איינע פון אונזערע גרויסע יום-
 טובים.

- כ'פֿאַרשטיי נישט, - האָט טאַנקרעד געענטפֿערט, -
 ווי קען מען זיך אַנדערש באַציען צו אַ פּאָליק, וואָס האָט
 אונז דעם אונשטערבליכן אמת געלערנט און גענעפּן.
 - אַך, עדלער לאָרד, - האָט בעסאָ געענטפֿערט, -

דאָס טוט מען אָבער, אַז די גאַנצע וועלט כמעט וויל נישט
אַנערקענען אונזער פאַרדינסט.

— אָבער וואָס הייסט ביי אייך: די גאַנצע וועלט? —
האַט טאַנקרעד געפרעגט, — צי מיינט איר דערמיט די פעלקער
פֿון אייראָפּאָ, וועלכע שטעלן פֿאַר מיט זיך אַ געדיכטן וואַלד
אַדער איר מיינט די פעלקער פֿון אַזיען, וועלכעס מ'קאָן
אַלס איינגעפאַלענע חורבה באַטראַכטן?

— די אייזנבאַנען, — האָט בעסאָ באַמערקט, וועלן
שוין מיט די אייראָפּעאישע געדיכטע וועלדער פֿאַרטיק
ווערן, — אַנווייזנדיק דערמיט אויפן פּראָגרעס פֿון טעכניק
אין אייראָפּאָ, וועלכע האָט אָבער נישט געבראַכט קיין מאָ-
ראַלישן פּראָגרעס.

— און וואָס וועט פֿון דער אַזיאַטישער חורבה ווערן? —
האַט טאַנקרעד געפרעגט.

— גאָט וועט דאָס דאָזיקע לאַנד נישט פאַרגעסן און
נישט פאַרלאָזן.

— אמת, — האָט טאַנקרעד באַמערקט — די וועלט מוז
לויט די געטליכע גרונד-געזעצן פֿון מאָראַל רעגירט ווערן
אין אַנהתּחלה דערצו וועט טאַקי אַזיען מאַכן; אַ ביישפּיל,
ווי די מענטשהייט דאַרף רעגירט ווערן, וועט דער מזרח
געבן...

— אַך, — האָט זיך אָבערופֿן דער גענעראַל-קאָנסול
לאַאָרעלאַ, ווען אייער רעגירונג וואָלט נאָר די מזרח-פּראָגע
פאַרשטאַנען, ווי גוט וואָלט עס געווען! די אַזיאַטישע פּראָגע,
איז גאָר נישט אַזאַ פאַרפֿלאַנטערטע און שווערע, ווי מען
שטעלט זיך פֿאַר. זי איז גאָר אַנאיינפאַכע און ס'וועט מיר
זייער אַנגענעם זיין מיט אייך, געשעצטער לאָרד, וועגן דער
דאָזיקער פּראָגע זיך אַ ביסל אונטערהאַלטן, איידער איר
וועט פֿון דאַנען אַוועקפאַרן צוריק אַ היים און אין פאַרלאַ-
מענט זיך באַטייליגן. כ'האָב אייך עטוואָס זייער וויכטיג
און אינטערעסאַנטעס וועגן דעם ענין איבערצוגעבן און...

נאָר דאָ האָט דער גענעראַל-קאָנסול אַ קוק געטאָן
אויף בעסאָן און איז מיט אַמאָל פאַרשוויגן געוואָרן, נישט
געפֿינענדיק פֿאַר מעגליך אין זיין געגנוואָרט צו רעדן וועגן
דער מזרח-פּראָגע. טאַנקרעד האָט זיך לייכט פאַרנייגט פאַרן
קאָנסול, אַלס צייכן, אַז ער איז גרייט מיט אים צו האָבן
אַ געשפּרעך וועגן דעם ענין.

— איך פון מיין זייט, — האָט זיך אין געשפּרעך עוואַס
חתן הלל אַריינגעמישט, האַלט, אַז די מזרח-פּראָגע איז
אַ פֿאַנטאַזיע, וואָס עקזיסטירט נאָר אין די דיפֿלאָמאַטישע
קעפּ און קאַבינעטן... כּוֹז נישט, אַז אַנאָריענטאַלישע פּראָגע
זאָל אין דער ווירקליכקייט עקזיסטירען. מענטשן האָבן זי
מיט געוויסע פֿונות אויסגעטראַכט... מיר דאַכט זיך, אַז ביי
אונז, אין אַזיע, איז אַלץ אין דער בעסטער אָרדנונג און
ס'איז נישט פאַראַן קיין ספּה דעם קאַפּ זיך צו ברעכן אין
אַזאַטישע פּראָבלעמען אויסצוטראַכטן און אַוועקלייגן אַזוי-
פֿיל מי און ענערגיע אום צו לעזן דאָס דאָזיקע מפֿלומ'שטע
פּראָבלעם.

— איך פריי זיך ווידער מיט אייך צוואַמען צו זיין, —
האָט פּאַקרעדען שטילערהייט געזאָגט דער פּרוי מוראַד פאַרי,
וואָס איז געזעסן קעגן אים, כּפֿיל מין דאָ, ווי אין דער היים.
— און מיר אַלע, — האָט מאַדאַם פאַרי געענטפֿערט,
מיר אַלע פֿילן זיך שטאָלץ אייך, איידעלער עמיר, אין
אונזער סביבה צו זען.

בעת פּאַקרעדען האָט זיך מיט אַזאַ עכט אייראָפּעאישן
עלעגאַנץ אונטערהאַלטן מיט מאַדאַם פאַרי, האָבן די איבריגע
דאַמען און פּרייליינס געפירט צווישן זיך הייסע ויכוחים
וועגן דעם זעלטענעם גאַסט, וואָס האָט מיט זיין וויזיט
באַערט דעם באַנקיר בעכאַ, מען האָט גערעדט וועגן דעם-
יינגן לאָרד, באַטראַכט אים סוף קאַפּ ביז די פּיס, אַלע-
פֿיילן פון זיין עלעגאַנטן אייראָפּעאישן קאַסטיום און יעדער
האַט אַרויסגעזאָגט אַ באַזונדער פּיינונג וועגן אים.

אך, וואָס פאַר אַ שיינער און פאַרנעמער יינגער
מאַן - האָבן אַלע פרויען, וואָס זענען דאַמאָלט אין בעסאָס
זאַלאַן געזעסן איינשטימיק איינגעפֿונען.

- כ'שטעל זיך פאַר, האָט טערעזאַ לאַאָרעלאַ צו איר
שוועסטער געזאָגט, ווי דער יינגער לאָרד פֿילט זיך דאָ אין
פֿינסטערן אַזיען, ווי לאַנגווייליק ס'ציען זיך דאָ פאַר אים
די טעג...

- געוויס! קיין בעלער, קיין באַנקעטן, קיין טעאַטער
און אָפּערע, וווּ ער זאָל קענען זיין פֿרייע צייט פֿאַרברענ-
גען - איז ביי אונז נישטאָ... און צוליב וואָס אייגנטליך
איז ער אַ הער געקומען? וואָס האָט אים אַ הערצן פֿון זיין
ווייטן פֿאַטערלאַנד געבראַכט?

- אפשר אַ געהיימע לייבע, האָט טערעזאַ באַמערקט:
ער זעט דאָך אַזוי שלעכט אויס...

- און צו אַלעם, קומט אים נאָך אויס דאָ צו פאַר-
ברענגען אין אַ געזעלשאַפט, מיט וועלכער ער קאָן קיין
שום געמיינזאַמעס נישט האָבן, האָט סאַפֿאַניסבע באַמערקט,
באָדויערנדיק פֿונם גאַנצן האַרצן דעם יינגן ענגלענדער.

- אַ חוץ הלל בעסאָ, האָט זיך אָבגערופֿן איר שוועס-
טער טערעזאַ - דאַכט זיך מיר, איז זייער אַ געבילדעטער
יינגער מאַן. כ'האַב פֿאַרן עסן מיט אים גערעדט, ער האָט
מיר דערציילט, אַז דעם ווינטער האָט ער פֿאַרבראַכט אין
קאָנסטאַנטינאָפּאָל. ס'רוב אין אייראָפעאישער געזעלשאַפט.
ער פֿלעגט באַזוכן אַלע זייערע בעלער און באַנקעטן ווי
אויך די אָפּעראַ און קאָמעדיע. דאָס אַליין איז שוין דאַכט
זיך גענוג, אַז אונזערער אַ מענטש זאָל מיט לייב און זעלע
אַ אייראָפּעער ווערן און זיינע אויגן זאָלן זיך אים עפֿענען.
צו דערזען, אין וואָס פאַר אַ זומפֿ ער געפינט זיך דאָ אין
זיין פֿאַטערלאַנד, אין פֿינסטערן אַזיען.

- לאָרד פֿאַלמערסטאָן, - האָט דער גענעראַל קאָנסול
ווידער אָנגעהויבן זיין איבערגעריסענעם דיפֿלאָמאַטישן גע-
זעלע.

שפרען מיט טאנקרעדן - האָט די מזרח-פּראָגע נישט אינגאנצן פאַרשטאַנען, אָבער ווען איך וואָלט אַנ'ענגלישער קאָנסול געווען, וואָלט איך אים אויף פֿיל זאָכן אויפּמערקזאַם געמאַכט, פֿון וועלכע ער האָט קיין שום אַהנונג נישט ביז יעצט, לֵאָאָרעלֵאָ איז ווידער אַנטשוויגן געוואָרן.

- אים האָט גאָט צוגעשיקט אַ לאָרד פּאַלמערסטאָן, - האָט פּאַקרעדען שפּאַטיש אין דער שטיל טאַנקרעדן באַמערקט, און אונזער גענעראַל-קאָנסול קען זיך פֿון אים זאָט נישט אָנריידן: פֿון וואָס ער זאָל נישט אָנהויבן צו ריידן מוז ער אויף לאָרד פּאַלמערסטאָן אַרויפגיין, פֿונקט ווי חוץ פּאַלמערסטאָן זענען שוין מער אין אייראָפּאַ קיין מלוכה מענער נישט פּאַראַן. און וואָס קען איבערהויפּט אַ דיפּלאָמאַט אין דער מזרח-פּראָגע פּאַרשטיין, וואָס איז נאָך דאָ אין די מזרח-לענדער נישט געוועזן?

- די הויפּט-זאַך איז, האָט זיך דעם גענעראַל-קאָנסולס ברידער, עליאַש לֵאָאָרעלֵאָ אָבגערופֿן צו קלאָר פּאַרשטיין, וואָס איינגטליך, די מזרח-פּראָגע איז, אום וואָס דאָ האַנדלט זיך, וואָס איז דער עיקר און וואָס איז אַ נעבן-זאַך.

- די מזרח-פּראָגע, - האָט זיך אָבגערופֿן פּאַקרעדען, - באַשטייט אין דעם, ווער ס'זאָל ביים מיטלענדישן ים הערשן, און ס'זענען פּאַראַן נאָר צוויי לענדער, וועלכע קענען די הערשער פֿון מיטעל-מער זיין, די דאָזיקע לענדער זענען סיריען און עגיפּטען. די ענגלענדער, די רוסן, פּראַנצויזן און עסטריי-כער - זיי האָבן קיין שום רעכט נישט אַלע פרעמדע, אויף די לענדער.

זיי קענען נאָר זייערע שיפֿן איבערן ים שיקן, אָבער אַרגאַניש מיט אים זענען זיי נישט פּאַרבינדן און זענען אים ווילד-פרעמדע. יאָ, - האָט פּאַקרעדען מיס אַנ'איבער-צייגטער שטימע צוגעגעבן: איבערן מיטלענדישן ים מוזן נאָר סיריען און עגיפּטן בעלי-הבתים זיין. - עגיפּטן האָט שוין געפרוווט די הערשונג איבערן

אינדענדישן ים צו קריגן, אָבער עס האָט קיין ערפֿאָלג נישט
געהאַט, האָט דער גענעראַל-קאָנסול באַמערקט.

— דעריבער טאַקע, — האָט זיך אָבגערופֿן טאַנקרעד, מוז
ער סיריען אַמאָל פֿרובירן, און איך גלויב, אַז סיריען וועט
מער גליק האָבן ווי עגיפֿטן.

— איר רעכנט, — האָט בעסאָ טאַנקרעד'ן געפרעגט —
אויך עגיפֿטן צו באַזוכן איידער איר וועט פֿון אונזערע ערטער
זיך צוריקקערן?

— כ'האָב נאָך נישט אָנגעהויבן צו טראַכטן וועגן מיין
צוריקקערן אַ היים, אָבער עגיפֿטן וועל איך יעדנפֿאַלס באַזוכן;
דאָס איז אַ לאַנד וואָס אין אייראָפּאַ הויבט מען עס נישט אָן
צו פֿאַרשטיין. אין די לעצטע צייט האָט זיך עגיפֿטן אַזוי פֿאַר-
ענדערט, אַז ס'איז זייער אינטערעסאַנט צום נייעם עגיפֿטן זיך
צוצוקוקן.

בעסאָ האָט געשאַקלט מיט'ן קאָפּ און לייכט געלאַכט ביי
די לעצטע ווערטער טאַנקרעד'ס, אַלס צייכן, אַז ער איז נישט
מספֿים מיט זיין מיינונג.

— עגיפֿטן האָט בעסאָ באַמערקט, — האָט זיך לחלוטין
נישט געענדערט, דאָס איז דאָס זעלבע לאַנד, ווי עס איז
געווען אין פֿרעה'ס צייטן. קיין שום שנים זענען דאָרט פֿון
דאָמאָלט אָן נישט פֿאַרגעקומען. אין עגיפֿטן הערשט נאָך ביז
היינט די זעלבע נאַציאָנאַל-עקאָנאָמישע רעגירונגס-אָרדנונג,
ווי אין יענע טיף-אַלטע צייטן און האָט נאָך איצט אַ יודישן
פרעמיער-מיניסטער.

— אַ יודישן פרעמיער-מיניסטער, זאָגט איר?

— יאָ, אַרטיס-ביי, דער יעצטיגער פרעמיער פֿון עגיפֿטן,
וועלכער איז פֿריער געווען געזאַנדטער פֿון פֿאַשאַ אין
פֿאַריו. אַרטיס ביי איז אַ זעלטן פעיקער דיפּלאָמאַט. ער איז
נישט נאָר יוסט'ס אַ נאָכפֿאָלגער, נאָר ער שטאַמט אויך פֿון
פֿאַרימטן עגיפֿטישן פרעמיער פֿון פֿרעה'ס צייטן.

— אויב אַזוי, — האָט טאַנקרעד באַמערקט, מוז מען זיין
אָפֿען אַריינשטעלן אין דער ליסטע פֿון די מאָדערנע יודישע

מלוכה-מענער, וועלכע אייער גוטער פריינד סידאָניע האָט צו-
זאַמענגעשטעלט.

— יאָ, יאָ, — האָט בעסאָ מיט שטאַלץ זיך אָבגערוּפּן, מיר
יידן האָבן אַנאַנטייל גענומען אין דער רעגירונג פון דער
וועלט און פיל גרויסע מלוכה-מענער אין יעדער צייט אַרויס-
געגעבן.

— מיר שיינט, האָט טאַנקרעד באַמערקט, — אַז יידן
רעגירן אין יעדן לאַנד, אַ חוץ זייער אייגענער מדינה.

— און דאָס, — האָט בעסאָ געענטפערט, וואָלטן מיר אויך
מיט עטליכע יאָר צוריק געקענט דערגרייכן, מיר וואָלטן
אַליין אין אונזער הייליקן לאַנד געקענט זיין די בעלי-הבתים
און דאָס רעגירן. נאָר וואָס זאָלן מיר רעדן וועגן אַ זאָל,
וואָס קען אייך נישט אינטערעסירן.

— קוים אינטערעסירן! אַזוי מיינט איר, — האָט זיך
אָבגערוּפּן טאַנקרעד, אָבשטעלנדיק זיין פאַרשנודן בליק אויף
בעסאָן, — שטעלט אייך פאַר, געשעצטער בעסאָ, אַז די דאָזיקע
פראַגע אינטערעסירט מיך מער פון אַלע איבריגע מורח-פראַגן,
זי אינטערעסירט מיך זייער און זייער.

די פראַגע וועגן הייליקן לאַנד האָט נאָך מיינע אור-אור-
זיידעס אינטערעסירט, איינער פון זיי איז נאָך מיט זעקס
הונדערט יאָר צוריק פונ'ם ווייטן קאַלטן ענגלאַנד אַהער-
געקומען, כדי די ממשלה איבער פאַלעסטינע איבערצונעמען.
יאָ, מ'קאָן זאָגן, אַז דעם לעבאָפּטן אינטערעס צום הייליקן
לאַנד און זיין גורל האָב איך בירושה באַקומען.

די שטערן האָבן שוין געגלאַנצט, פינקלנדיק אויפ'ן הימל,
ווען די געסט זענען אַרויסגעגאַנגען פון בעסאָ'ס סופּה. די
לופט איז געווען וואַרעם און אונבאַוועגט, ווי אין אַ ענגלישן
זומער-טאָג. די פּאַויליאַנען, וואָס זענען געשטאַנען אויף דער
לאַנגער און ברייטער טעראַסע, האָבן געגלאַנצט אונטער'ן שוין
פון טויזנטער בונטע לאַמפּן, מיט וועלכע די פּאַויליאַנען
זענען געווען אילימינירט.

דער גענעראל-קאָנסול לאַאָרעלאַ האָט געבעטן ערלויבניש
טאַנקרעד'ן זיינע טעכטער פאַרזושטעל'ן.

ווען די ביידע טעכטער זיינע זענען טאַנקרעד'ן פאַר-
געשטעלט געוואָרן, האָבן זיי זיך באַמיט פאַר אים אַרויסצווויי-
זייער עלעגאַנץ, ערציונג און בילדונג, רעדנדיק וועגן טעאַטער,
ליטעראַטור און מוזיק. ווי פּמעט אַלע פּרויען אין אַזעלכע
פּאַרן, האָבן זיי זיך באַמיט טאַנקרעד'ן צו געפּעל'ן. נאָר ביי
טאַנקרעד'ן אין די אויגן האָבן פּיידע שוועסטער לאַאָרעלאַ
נאָר ווייניק נושאַ חן געווען. ער האָט אין זיי געזען מיידלעך
פון יענער אַרט בילדונג און ערציונג וועלכע האָט אים בעת
ער איז נאָך אַ סטודענט געווען, אָפּגעשטויסן, דאָס בילדונגס-
סיסטעם, וואָס הערשט אין גאַנץ אייראָפּאַ, ווי דאָס רעגירונגס-
האַט אין טאַנקרעד'ס פּערזאָן געהאַט דעם גרעסטן סיסטעם
שונא. ס'איז דעריבער קיין חידוש נישט, וואָס ער האָט אויס-
גענוצט די ערשטע געלעגנהייט אַ סוף צו מאַכן צום סאַלאַן-
געשפּרעך מיט די שוועסטער דע-לאַאָרעלאַ און אָפּזוכנדיק
יואַן, האָט ער מיט איר אָנגעהויבן זיך אונטערהאַלטן. פון
יעדן וואָרט עוואַ'ס און יעדער באַמערקונג אירע האָט מען
געזען איר נאַטירליכן פאַרשטאַנד, חכמה און שאַרפּזיניגקייט.
- ווי געפּעלט אייך מיין פּאָטער? - האָט עוואַ געפּרעגט
טאַנקרעד'ן מיט אַ ביסל אונזיכערער שטימע, וואָרפּנדיק אָבער
דערביי אַ שטאַלצן בליק אויף דעם יינגן לאָרד.

- ער איז גענוי אַזעלכער, ווי דער הער סידאַניע האָט
מיר אים געשילדערט, - אַזעלטענער מאַן.

- מיין פּאָטער, - האָט עוואַ ווייטער באַמערקט, האָט
שוין לאַנג געוואָלט מיך מיט אייך זיך פּאַקענען, היינט אייגנט-
ליך, האָט ער אויף אייך נישט געוואָרט, איר האָט אונז אייער
וויזט אונערוואַרטעט געמאַכט און צוליב דעם איז אים אייער
וויזט נאָך פיל אָנגענעמער.

- יא, האָט טאַנקרעד געענטפּערט, איך האָב שוין לאַנג
געדאַרפט אייער פּאָטער אַ וויזט מאַכן. כ'האַב עס געזאָלט טון
תיכף ווי איך בין קיין ירושלים אָנגעקומען, נאָר איך האָב

שטארק פערוען. אַפלייקנדיק מײן בענוך בײ אײער פּאָטער.
 כ׳בײן זײך מודה, אַז דערמיט בײן אײך אַ גראָפּן פעלער באַגאַנגען
 און דערפאַר טאַקע בײן אײך גוט באַשטראַפּט געוואָרן. כ׳וועל
 אײך זאָגן דעם אמת, אַז אײר און אײער פּאָטער האָבן אײף
 מײר אַנאָ אײנדרוק געמאַכט, אַז אײך האַלט עס פאַר אַ גליק,
 וואָס אײך בײן מיט אײך באַקאַנט געוואָרן.
 עוואַס שײנעט געזיכט האָט זײך בײ די דאָזיקע ווערטער
 טאַנקרעד׳ס פאַרויטלט. נאָך אַ קורצער פּויע האָט זײ זײך
 אַבגערוּפּען:

— אײך בײן צופרידן, וואָס מײר האָבן זײך ענדליך אַלע
 געטראַפּן אײף אײן אָרט און וואָס אײר וועט אונז איצט
 אַפּטיל בעסער פאַרשטיין, ווי פּריער. ווען אײר וועט קײן
 ענגלאַנד צוריקקומען, וועט אײר זײך פאַר אונז אָננעמען, און
 אונז פאַרטיידיקן, ווען מ׳וועט אײף אונז רכילות אויסטראַכטן,
 נישט אמת? כ׳האָף, אַז אײר וועט נישט קענען דולדן, וואָס
 מ׳רופּט אונז אַזוי און מען טראַכט אײס אײף אונז אַוועלכע
 שענדליכע בלבוּלים, ווי יענע, וואָס שונאים האָבן אײף אונז
 אַרויסגעלאָזט מיט עטליכע יאָר צוריק. אַז מײר האָבן זײערע
 קינדער פּדי זײער בלוט אין אונזערע מצות אַריינצומישן...
 אײר האָט דאָך מסתמא געהערט פון דעם נידערטרעכטיקן
 בלבוּל, וואָס מ׳האַט אויסגעטראַכט אײף די דמשק׳ער יידן,
 ער האָט דאָך די גאַנצע וועלט אויפגערוּדערט...

— כ׳וועל נאָך אַזוי גײך קײן ענגלאַנד זײך נישט צוריק-
 קערן — האָט טאַנקרעד געענטפּערט, — און ווען מ׳וועט אײך
 דורפֿן, האָף אײך זײן אומשטאַנד אײך צו פאַרטיידיקן.
 דער קלאָרער הימל, די רײנע לופט, די פאַרביגע
 בלומען און די גלענצענדע ברייאַנטן און אַנדערע אײדעלע
 שטיינער, מיט וועלכע די פּרויען זעגען געשמוקט געווען, די
 דײכע קליידער און אײבערהויפט דער גאַנצער גלאַנץ און
 לוקסוס, וואָס האָבן דאָ אַרום און אַרום געהערשט — האָבן
 אײף טאַנקרעד׳ן דורך זײער נײקייט און שײנהייט דעם טיפּסטן
 אײנדרוק געמאַכט. ער איז געווען ווי פאַר׳פּשוּט פון דעם,

וואָס ער האָט דאָ אין בעסאָס פּרעכטיגן סאַלאָן געהערט און געזען.

— וווּ זענען געווען די קינדער? וואָס האָבן זיך דאָ געשפּילט, — האָט טאַנקרעד עוואַן געפרעגט, באַמערקנדיג אַז ביי זיין אַריינקומען אין אַנפאַנג פון אָונט זענען אַרומגע-לאָפּן עטליכע קינדער פון זעלטענער שיינהייט.

— זיי שלאָפּן שוין, — האָט געענטפערט די מוטער פון די קינדער, — הלל בעסאָס שוועסטער, וואָס איז נישט ווייט געווען.

— אַ שאָד — האָט זיך אָבגערופּן טאַנקרעד, — כ'וואָלט אַבעלן געווען זיי צו זען... נאָר כ'האָף נאָך אַ געלעגנהייט דערצו צו האָבן.

— מ'זאָגט, — האָט עוואַ באַמערקט — אַז די יידישע קינדער זענען די שענסטע אין דער וועלט, וואָס מער זיי וואַקסן אונטער, פאַרלירן זיי אָן אַלץ זייער שיינהייט — און פון וואַנען נעמט זיך עס? פון באַווסטזיין, אַז זיי שטייט פאַר אַנ'אייביקע חרפה, אַ שאַנד וואָס זיי ווייסן אַליין נישט פאַרוואָס און פאַר ווען, אַז זיי שטייט פאַר מיט זיך צו פאַר-גרעסערן די רייען פון די גערודפ'טע און געפלאָגטע. דאָס דאָזיקע טרויעריגע באַווסטזיין פאַרטונקלט זייער שיינהייט, אַנשטאַט פרייד און זאָרגלאָזיקייט, וועלכע מיר באַגעגענען ביי קינדער פון אַלע אַנדערע פעלקער, זעען מיר דורכ'ן געזיכט פון אַ יינגן יידן אַנ'אויסדרוק פון פחד און אונזיכער-הייט און די חרפה, צו די גערודפ'טע צו געהערן, לייגט אויף אַזעלכע געזיכטער, איר שטעמפל אַרויף. יאָ נאָך אין די יינגע יאָרן דערוויסט זיך דער ייד דעם סוד, אַז ער געהער צו דער פאַראַכטעטער און גערודפ'טער ראַסע, וועלכע מוז אָבקומען גלות אין פרעמדע לענדער.

און דאָס דאָזיקע געפיל ווירקט באַזונדערס אויף די קינדער פון די אַרימע קלאַסן. די קינדער פון אונזערע, פאַר-מעגנדע קלאַסן, ווערן ערצויגן אין גייסט פון אַכטונג פאַר זיך זעלבסט, זיי ווערן געוויסערמאַסן אָבגעהיט פון אַזאַ מיטערער

און ערנידערענעדער ווירקונג. און זייערע אָפענע און מונ-
טערע געזיכטער ענדערן זיך נישט מיט דער צייט.
— און וואָס קאָן מען זאָגן צום געזיכט פון יענעם יידישן
מיידל — האָט טאַנקרעד ביי זיך געטראַכט — וואָס רעדט אַזעלכע
קלוגע ווערטער, וואָס איז שיין ווי די וועלט און אַזוי קלוג.
אויף אַזאַ געדאַנק האָט טאַנקרעד'ן אַרויפגעבראַכט
עוואַס קלוגע און שאַרפזיניקע ענטפערן אויף אַלע זיינע
פראַגען און איבערהויפט אירע זעלטן קלוגע מיינונגען, וואָס
זי האָט בעת זייער געשפרעך וועגן פאַרשידענע אַנגעלעגנהייטן
אַרויסגעוואָגט. טאַנקרעד האָט טראַכטנדיק וועגן עוואַן, געפילט,
אַז זי האָט באַהערשט זיין גאַנצעס וועזן, אַז זי האָט מיט
אַ העלער, וואַרעמער ליכט באַלויכטן די פינסטערניש פון זיין
נשמה. אַז אין איר געגנוואַרט באַקומט די גאַנצע וועלט אין
זיינע אויגן עפעס גאָר אַנאַנדער אויסזען, ער האָט אין זיך
דערשפירט די שטאַרקסטע מעכטיגסטע באַדערפניש וואָס אָפטער
עוואַן צו זען און אין איר געזעלשאַפט צו פאַרברענגען, מיט
איין וואָרט, טאַנקרעד האָט דערפילט, אַז ער האָט עוואַן ליב
מיט אַנ'ערהאַבענדער, שטאַרקער ליבע, טאַנקרעד האָט זיך מיט
דעם גרעסטן פאַרגעניגן דערמאָנט, ווי ער האָט עוואַן דאָס
ערשטע מאָל ביי אַזעלכע אונגעוויינליכע אומשטענדן אין יענעם
ווונדערבאַרן גאָרטן באַגעגנט, נאָכהער איר ערשיינען, ווי
אַ מלאַך פון גאָט פאַר זיין קראַנקן בעט, בעת ער איז געלעגן,
שוועבנדיק צווישן לעפן און טויט, אין געצעלט פון שייך
עמלק'ס לאַגער, ווי אַ דאַנק איר שלאָף-געטראַנק, איז ער נצול
געוואָרן פון אַ זיכערן טויט. און איצט האָט ער — שוין נישט
אונערוואַרטעט — ווידער דאָס גליק מיט דעם דאָזיקן מלאַך
אין געשטאַלט פון אַ רייצענד שיינער יינגער פרוי צו רעדן
אַזוי אָפנהערציק און איר פאַרטרויען זיינע הייליקסטע געפילן
און איבערצייגונגען, זיינע פאַרבאָרגענסטע געדאַנקען און ביי
איר אַזאַ שטאַרק מאָראַלישע שטיצע צו געמונען...
טאַנקרעד האָט מיט העכסטן צומרידנהייט געטראַכט
וועגן דעם אַלעם, וואָס ער האָט דאָ ביז אַהער איבערגעלעבט.

אין דערזעלביקער רגע זענען אין צימער ווו טאנקרעד האָט
 זיך מיט עוואַן אונטערהאַלטן, אַריינגעקומען פאַקערדען און
 הלל בעסאָ, מונטער און לאַכנדיק. הלל איז צוגעגאַנגען צו
 זיין פּלה און, איבערגעבנדיק איר עטלעכע ווערטער, האָט ער
 מיט איר אָנגעהויבן אַרומצוגיין איבער'ן צימער אַהין און
 אַהער. זייערע געזיכטער זענען געווען ערנסט, הלל האָט
 זשעטיקולירנדיק מיט ביידע הענד און וואַרפנדיק אויף איר
 אַ פאַרשנדן בליק, איר מיטגעטיילט עפעס וויכטיגעס.
 - ווער איז דער יינגער מאַן? - האָט טאנקרעד געפרעגט.

פאַקערדיג'ן.

דאָס איז עוואַס חתן. ער האָט ביי מיר אויסגעכאַפט
 און באַרובט מיין פּלה, אויף וועלכע איך האָב געוויסע רעכט
 געהאַט, כ'האַב אייך שוין דאַכט זיך, דערציילט מיין ביאָגראַפיע.
 ווי איך בין ביי בעסאָ'ן אין הויז דערצויגן געוואָרן ווי איך
 האָב לאַנג נישט געוואוסט, אַז בעסאָ און זיין פרוי זענען
 נישט מיינע עלטערן, ווי איך האָב שפעטער דערוויסנדיק זיך,
 אַז עוואַ איז נישט מיין שוועסטער זי ליב געקריגן מיט
 אַנאַנדער ליבע און געהאַט בדעה מיט איר חתונה צו האָבן.
 כ'האַף אויך איצט, אַז נאָך דעם ווי בעסאָ וועט חתונה מאַכן.
 זיין טאַכטער מיט הלל'ן, וועט ער מיך אָנערקענען פאַר אַ זון
 זיינעם און אויב ער וועט מיר נאָך זיין טויט זיין פאַרמעגן
 נישט איבערלאָזן, וועט ער יעדנפאַלס אַלע מיינע חובות פאַר
 זיין טויט באַצאָלן, ווי מיינט איר, מיין ליבער פריינט, מעג
 איך אויף דעם האָפּן אָדער נישט?

נאָר טאנקרעד'ס געדאַנקען זענען דאַמאָלט געווען זייער
 ווייט, פון פאַקערדיג'ס פּלוידעריי. זיינע ווערטער זענען אים
 ווי מ'זאָגט, אין איין אויער אַריין און פון דעם אַנדערן-אַרויס.
 נאָר דאָ האָט זיך פון דערווייטנס דערהערט אַ הויך געלעכטער.
 - קומט, טאנקרעד, וועט איר עמיס זען, - האָט זיך
 פאַקערדען געווענדעט צו זיין פריינט, געבנדיק אים אַ צייכן,
 ער זאָל אים נאָכגיין.

טאנקרעד איז אַרבעגעגאַנגען מיט פאַקערדיגען פון דער

טעראַסאָ צו אַ גרויסער געביידע מיט קעלערס, שטאַלן און אַמבאַרן און דאָרט דערזען, ווי הלל בעסאָ, עוואַ און עטליכע פון די געסט זענען געשטאַנען אַרום אַ גרויסער פּאַס, לאַכנדיק און ווערטלנדיק זיך צווישן זיך. דאָס איז געווען אַ פּאַס מיט טייערן פּראַנצויזישן וויין, וועלכער אַ פּראַנצויזישער דיפּלאָמאַט, הלל בעסאָ'ס אַ גוטער באַקאַנטער, האָט אים צוגעשיקט אַלס מתנה, נאָך דעם ווי ער האָט זיך מיט אים באַפּריינדעט אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל.

ס'איז שוין געווען שפעט אין דער נאַכט, ווען טאַנקרעד האָט זיך געזעגנט מיט בעסאָ'ן, זיין טאָכטער און דער גאַנצער געזעלשאַפט און זיך צוריקגעקערט אין זיין האַטעל אַריין. די פּולע לבנה האָט מיט אַ העלן זילבערנעם לייכט באַגאַסן גאַנץ דמשק מיט זיינע פּרעכטיקע גערטנער, מאַשעען, פון די קיפּאַריסן און פּאַלמען האָבן זיך געצויגן לאַנגע און ברייטע שטאַנס. פון דערווייטנס האָט מען דורך אַ דינגען נעבל-שלייער אַרויסגעזען די וויסטע, וועלכע האָט געמאַכט אַנאַיינדרוק פון אַ ברעגלאָזן לייכט באַוועגנדיקן ים... מיט שווערע געדאַנקען האָט זיך טאַנקרעד דערנענטערט צום האַטעל, וואָס האָט זיך געפונען אויף איינער פון די הויפט-גאַסן, באַהאַלטנדיק זיך אין אַ גרויסאַרטיקן גאָרטן פון פּאַלמען, אַלעאַנדריען און אַנדערע הויכע און שלאַנקע בוימער. טאַנקרעד האָט דאַמאַלט געטראַכט וועגן „אייביקן פּאַלק“, זיין ווונדערבאַרן גורל, זיין טרויריקער לאַגע, אין וועלכע די קריסטן פון אַלע לענדער זענען אַזוי שולדיק - און וועגן דער צוקונפט, פון וועלכער די שיינע עוואַ האָט מיט אַזאַ באַגייסטערונג גערעדט. האַלטנ-דיק די באַווייזן און מאַטיוון, וואָס עוואַ האָט געבראַכט פּנוגע דער צוקונפט פון יידישן פּאַלק, פאַר ריכטיקע, האָט טאַנקרעד דערשפּירט אין זיך אַ געפיל, וואָס איז נאָנט געווען צו גע-וויסנשאַפּט דערמאַר וואָס ער, אַלס קריסט, האָט נאָך ביז איצט נישט פּאַרשטאַנען, וואָס אַזאַ גרויסע עולה קריסטן באַגיינען געבן יידן. אַלס רעזולטאַט פון די געוויסנשאַפּט און איבערליכע פּאַרוורטן, האָט טאַנקרעד דערשפּירט אין זיך אַ נייע פליכט-

געפיל, אַ חוב מכפר צו זיין דעם גרויסן חטא געגן יידן דורך
 דעם, וואָס ער וועט זיך שטעלן אין די רייען פון די קעמפער
 פאַר די צוקונפט פונ'ם יידישן פּאָלק. טאַנקרעד איז געקומען
 צום באַשלוס, אַז ער איז מחויב מיטצוהעלפן, לויט זיינע פוחות
 און מעגליכקייט, צו לעזן די גרויסע יידישע אויפגאַבע און
 מערקווירדיג - דאָס דאָזיקע באַוווּסטזיין האָט טאַנקרעד'ן גע-
 געבן אַ געוויסע מאָראַלישע סאַטיספאַקציע. ער האָט זיך גע-
 פילט, ווי אַ שווערער שטיין זאָל אים האָבן אַראָפּגעפאַלן פון
 האַרצן... אונזער יינגער אידעאָליסט האָט שוין געהאַט אַזאַ
 טבע אַז דענקענדיק אַפילו וועגן עפּיס דערהאַבענעם, האָט ער
 זיך געפילט פאַר גליקליך און דאָס האָט זיך גענומען דערפון.
 וואָס ביי טאַנקרעד'ן זענען ווערטער מיט מעשים געוועזן
 שטאַרק אַרגאַניש פאַרבונדן, וואָס יעדע טאַט איז געווען
 אַ רעזולטאַט פון ווערטער אָדער געדאַנקען, פאַר טאַנקרעד'ן
 איז שוין געווען גענוג, אַז ר'איז גרייט צו אַנדעלען טאַט
 צו באַגיין, - צו האַלטן די דאָזיקע טאַט פאַר אַ געשעענעם
 פאַקט. אויך אין דעם פּאָלק, דענקענדיק וועגן זיין חוב בנוגע
 דעם יידישן פּאָלק, האָט טאַנקרעד מיט זיין גייסטיקן אויג
 זיך שוין געזען אין דער ראַלע פון אַ קעמפער פאַר יענע
 אידעאָלן, וועלכע האָבן די ווונדערבאַרע עוואַלן באַגייטטערט
 פאַר איר פּאָלק.

זיבעטעם קאַפיטל.

אין די גאַסן פון דמשק, וואָס פירן צום גרויסן באַזאַר,
 האָט געהערשט אַ קאָכעדיק לעבן. פונ'ם געפילדער און געשריי,
 וואָס פלעגן דאָרט אַ גאַנצן טאָג נישט אויפהערן, האָט מען
 פשוט טויב געקענט ווערן. די פענסטער פון די הייזער און
 סירן זענען דאָרט מיט טעפּיכער פאַרהאַנגען געווען, פּדי דאָס
 גערויש ווי אויך די גליענדע זונען-שטראַלן זאָלן אין די צי-
 מערן נישט קענען אין גאַנצן אַריינדרינגען. די זון האָט גע-

ברענט אונ'רהמנות'דיק... באראָנ'י, טאַנקרעד'ס דינער, וועלכער
 איז שוין אַ מאָל צוואַנציק געווען אין דמשק און דאָ פאַרבראַכט
 חדשים-לאַנג, האָט די אַלע גאַסן פון דער אַלטער שטאָדט,
 געקענט, ווי אַ געבוירענער דמשק'ער איינוווינער. דורכרייטנדיק
 די גאַסן, וווּ די גרעסטע זיידן-געוועלבער געפונען זיך, אין
 פאַרקעווענדיק זיך פון דאַנען אין אַ גאַס, וווּ די באַרימטע
 געווער-געשעפטן געפונען זיך, איז באַראָנ'י אַריינגעריטן אין
 אַ געסל, וווּ די געווירצהענדלער פירן זייער ברייטן מסחר.
 באַראָנ'י האָט זיך דאָ, אינ'ם פאַרוואַרפענעם ווינקל פון דער
 גרויסער אַזיאַטישער שטאָדט געפילט ווי ביי זיך אין דער
 היים, כמעט אַלע געווירצהענדלער און שאַכערס האָבן אים
 באַגריסט ווי אַנ'אַלטן באַקאַנטן, עטליכע האָבן זאָגאַר אויסגע-
 דריקט זייער צופרידנהייט, וואָס זיי זעען אין דמשק נאָך
 אַמאָל דעם גוטן פרענק, וועלכער האָט אַזוי זעלטן פריי גערעדט
 טערקיש, אַראַביש און כמעט אויף אַלע מזרח-שפראַכן. די
 הענדלער, וועלכע האָבן גוט געוואוסט, אַז באַראָנ'י קומט אַהער
 שטענדיק נישט אַליין, נאָר אַלע מאָל אלס באַגלייטער פון
 אַ גרויסן פרענקישן גביר, האָבן אים מיט אַ באַזונדער פריינט-
 ליכקייט באַגריסט, האָפנדיק פון אים צו האַפן אַ גוטן פדיון,
 דער גאַנצער באַזאַר האָט דאַמאָלט געקאַכט ווי אַ קעסל,
 מענטשן האָבן אין דער לענג פון דער גאַס זיך געצויגן
 שטראָמענווייז אַהין און אַהער, פאַר'דאגה'ט און פאַרהאַרעוועט
 אין איין זוכעריי און לויפעניש.

באַראָנ'י איז צוגעריטן צו אַ קראָם, איז אַראָפּ פונ'ם
 אייזל און צוגעגאַנגען צום לאָדן פון אַ געווירצהענדלער. דאָס
 איז געווען אַ מאַן פון די מיטעלע יאָרן, מיט העל-בלויע
 שטעכנדע אויגן, ער איז געזעסן פאַר זיין לאָדן-טיש און גע-
 מיטליך גערייכערט זיין נאַגרילע אָנגעטון אין אַ ברייטן העל'ן
 האַלאַט, מיט אַ שוואַרצן טורבאַן אויפן קאַפּ.
 - אַ שלום עליכם, עפענדי! - טויזנט ברכות אויף זיין
 קאַפּ, האָט זיך דער געווירצהענדלער געווענדעט צו באַראָנ'ין,
 דערזענדיק אים ביים שוועל פון זיין טיר - וואָס מאַכסטו?

ווי גייט עס? ווען ביזטו קיין דמשק געקומען און ווו האָסטו פאַרבראַכט די גאַנצע צייט, זינט דו ביזט פון דאַנען אַוועק-געפאַרן.

פונ'ם אינטימען טאָן, מיט וועלכן דער געווירצהענדלער האָט באַגריסט באַראָנין און ביי אים זיך נאַכגעפרעגט, וואָס מיט אים הערט זיך, איז קענטיג געווען, אַז זיי ביידע, באַראָני און דער געווירצהענדלער, זענען שוין אַלטע באַקאַנטע געווען.

— כ'בין ערשט נעכטן אַהערגעקומען — האָט באַראָני גע-ענטפערט — און וואָס הערט זיך ביי דיר? ווי גייען דייע געשעפטן? האָסטו די גאַנצע צייט פון מיין אַפּוועזנהייט דאָ אין דמשק פאַרבראַכט אַדער ערגיץ אַנדערש ווו געוועזן?

— כ'בין דאָ און דאָרטן געוועזן — אויף איין אָרט נישט געזעסן — האָט דער הענדלער געענטפערט.

— וואָס מאַכן אונזערע פריינט אין די בערג? ווי גייט עס זיי דאָרט? — האָט באַראָני געפרעגט.

— זיי לעבן, — האָט דער הענדלער אים אַ קורצן ענטפער געגעבן.

— אַ דאַנק דעם אויבערשטן, האָט זיך אַפּגערופן באַראָני! דאָס איז דער עיקר? אויב מען לעבט נאָר, וועט דער אויבער-שטער אונז צום לעבן אויך מיט עפּיס באַזאָרגן.

— ביסטו פאַר דער דאָזיקער צייט אויך אין פראַנקענלאַנד (אייראָפּא) געוועזן?

— איך האַלט מיך אַממיינסטנס, האָט באַראָני געענטפערט, אין פראַנקענלאַנד אויף און קום נאָר אין אייערע ערטער, אַלס באַגלייטער פון אַ רייכן פרענק, ווען אים פאַרגלויסט זיך אַהער אַ רייזע צו מאַכן; דו ווייסט דאָך, אַז קענענדיק אייער שפראַך, פאַר איך אָפט אַהער מיט רייכע פרענקען אַלס דאָל-מעטשער.

— אַזוי? אפשר ווייסטו, טייערער פריינט צווישן דייע פרענקען אַזעלכן, וואָס ברויך קויפן אַ גאַל אַדער אַ האַרץ פון אַ פלעדערמויז?

- כיוועל זיך נאָכפּרעגן און זיך סטאַרען דיר אַ קונד-
 אויף דעם אַרטיקל צו שאַפן.
 - איך האָב יעצט אויפן לאַגער ווונדערבאַרע סחורה
 און עטליכע זעלטענע הערצער פון פּלעדערמויו.
 - גוט, כיוועל געדענקען און ווען כיוועל נאָר אַ בעלן
 אויף דעם געפֿינען, וועל איך דיר אים תּיכּף צושיקן.
 דער דאָזיקער גווירצהענדלער איז געווען דער אַנסאַר-
 דאַרקוש, וועגן וועלכן באַראָני האָט שוין גערעדט, ווען אויב
 די לעזער געדענקען, טאַנקרעד האָט געהאַט באַראָנין אויסגע-
 פּרעגט וועגן די אַנסאַרן און זייער רעטזעלע האַפּטן לאַנד. נאָך
 דעם, ווי טאַנקרעד האָט אויסגעדריקט זיין ווונטש, וואָס גע-
 נויער אינפאַרמירט צו זיין וועגן די אַנסאַרן און זייער לאַנד,
 האָט באַראָני ספּעציעל געמאַכט די ריזע צו דעם דמשק'ער
 געווירצן-הענדלער דאַרקוש, וואָס האָט דאָ נישט נאָר מיט
 געווירצן-האַנדל זיך באַשעפּטיקט, נאָר הויפטזעכליך מיט פּאָ-
 ליטישן שפּיאַנאַזש, דינענדיג פּאַר אַ געוויסער גאַזשע, ביי
 דער אַנסאַרער רעגירונג, וועלכער ער איז מחויב געווען פון
 צייט צו צייט צו צושטעלן באַריכטן וועגן סיריען און די
 נעבן-לענדער. וועלנדיק דאָס מאָל פון דעם פאַרמאַסקירטן
 געווירצהענדלער דאַרקוש אַרויסקריגן וואָס מער ידיעות וועגן
 די אַנסאַרן, האָט באַראָני זיך באַמיט דורך חניפה און געמאַכטע
 עניות צו געווינען דעם אַגענטס צוטרוי און אַזוי אַרום זיך
 ביי אים צו דערוויסן, וואָס טאַנקרעדן אינטערעסירט אַזוי.
 באַראָני האָט דאַרקושן דערציילט אַ מעשה, ווי אין גיכן דאַרפן
 קומען קיין דמשק אַ גאַנצע פאַרטיי פּרענקען, וועלכע וועלן
 דאָ פאַרברענגען עטליכע וואָכן נאָכאַנאַנד און, אַז די דאָזיקע
 פּרענקען האָבן אים, באַראָנין, זייער ליב און ער וועט זיך
 באַמיען, אַז זיי זאָלן ביי דאַרקושן קויפן פיל געווירצן און
 אים געבן אַ סך געלד צו לייון. אגב האָט באַראָני זיך אַריינגע-
 געלאָזט מיט דאַרקושן אין אַרעליגיעזן ופּוה, בעת וועלכן ער
 האָט זיך פון אים דערוויסט, אַז די אַנסאַרן זענען נישט קיין
 מאַחמדאַנער און נישט קיין קריסטן, זיי זענען אָבער אויך

נישט קיין יידן און נישט קיין געצנדיגער. אַזעלכע וויזיטן
 ביי דאַרקושן האָט באַראַנזי שוין געמאַכט עטליכע מאָל און
 פאַר דער דאָזיקער צייט איז אים געלונגען אַזוי צו זאָגן
 זיך אַריינצוגנב'נען צו אים אין האַרצן און געווינען זיין
 צוטרוי צו זיך. אַז באַראַנזי האָט שוין אַזוי אַרום געהאַט
 דאַרקושן אויף זיין זייט און איז געווען זיכער, אַז ער וועט
 שוין מער פון אים נישט האַלטן פאַרבאַרגן סודות בנוגע
 דעם אַנסאַרן לאַנד, האָט ער דעם געוירצנהענדלער מפלומרשט
 פאַרטרויט אַ סוד, וועלכער איז באַשטאַנען אין דעם, אַז זיין
 הער, דער ענגלישער פרינץ, מיט וועלכן ער, באַראַנזי,
 איז געקומען אַהער אין הייליגן לאַנד, איז אויך פונקט
 ווי די אַנסאַרן, נישט קיין קריסט און נישט קיין מאַחמע-
 דאַנער און ווי באַלד אַזוי, פאַרשטייט ער שוין דעם
 סוד, וואָס דער הויכגעשטעלטער פרינץ האָט אַזאַ שטאַר-
 קן חשק די אַנסאַרן צו באַזוכן. ס'איז קלאַר ווי דער טאַג,
 אַז דער פרינץ שטאַמט אויך פון אַנסאַרן... באַראַנזי איינפאַל
 האָט געהאַט דעם געוונטשטן דערפאַלג. דאַרקוש איז נישט
 געווען אַזוי איבערגעשפיצט, ער זאָל קענען באַגרייפן באַראַנזי
 אמתע כונה. ער האָט אַרויסגעוויזן אַ גרויסן אינטערעס און נייגעריי-
 קייט צום ענגלישן פרינץ, וועלכער איז פלומרשט נישט קיין קריסט
 און נישט קיין מאַכמעדאַנער און דאַרקוש האָט אָנגעהויבן צו
 גלויבן, אַז טאַנקרעד שטאַמט ווירקליך פון אַנסאַרן. די
 בעסטע ראיה דערצו איז לויט דאַרקוש'ס מיינונג געוועזן,
 וואָס אַלס מענטש, וועלכער האָט די זעלבע אמונה פון די
 אַנסאַרן, האָט ער אַ שטאַרקען ווונטש די אַנסאַרן, זיינע
 ברודער צו באַזוכן. באַראַנזי צוועק איז אַזוי אַרום דערגרייכט
 געוואָרן. נאָר נישט קוקנדיק דערויף, וואָס דאַרקוש, פון
 וועלכן ס'איז געווענדעט געווען צו באַקומען אַנ'ערלויבניש
 פאַר טאַנקרעדן צו די אַנסאַרן אַריינצופאַרן האָט געגלויבט
 באַראַנזי ערקלערונג. וועגן טאַנקרעדס קרובה'שאַפט מיט די
 אַנסאַרן, האָט דער פאַרויכטיגער שפּיאַן דאָך אויף זיך נישט
 געוואָלט נעמען די פאַראַנטוואָרטליכקייט אַזאַ ערלויבניש

אַרויסצוגעבן, נישט קונדיק אויף דעם, וואָס לויט באַראַגניס
 שילדערונג פונם ענגלישן פרינץ, איז דער לעצטער ראוי גע-
 ווען צו באַזוכן דאָס לאַנד פון די אַנסאַרן, וואָס איז פאַרשלאָסן
 פאַר די אייראָפּעער, האָט דאַרקוש באַשלאָסן נאָך צו וואַרטן
 מיט דער ערלויבניש און זי ערשט דאַמאָלט טאַנקרעדן אַרויס-
 געבן, ווען ער, דאַרקוש, וועט זיין פאַלשטענדיג זיכער אַז פון
 זיין באַזוך אין אַנסאַרן לאַנד וועט קיין אונאַנגענעמליכס נישט
 פאַסירן. אַז באַראַגני האָט אָנגעהויבן דאַרקושן שטאַרק וועגן
 דעם צו בעטן און האָט אים דערביי דערמאָנט, אַז נאָך מיט
 פופצן יאָר צוריק האָט ער, דאַרקוש, געוואָלט אַזאָ דערלויבניש
 אַרויסגעבן זיין דעמאָלטיגן הערן סידאַניע, בעת דער לעצטער
 האָט דמשק באַזוכט, האָט דאַרקוש אויף דעם געענטפערט:
 אַ מאָל ליבער פריינט, איז נישט היינט... וואָס אַמאָל איז
 געווען, קען שוין היינט נישט פאַרקומען, זעסטו עפענדי, דעם
 שניי אויף די בערג? - האָט זיך דאַרקוש געווענדעט צו באַ-
 ראַגני, אָנווייזנדיק אויף די ווייסע שפיצן פון די אַרומיגע
 בערג, - אַפילו דער דאָזיקער ווייסער שניי איז נישט
 דער זעלבער, וואָס פאַר פופצן יאָר צוריק... פאַרשטייטו
 מיך?

דאָ איז באַראַגני צוגעשטאַנען שטאַרק צו דאַרקושן און
 אים אָנגעהויבן בעטן, ער זאָל זיין הער, דעם פרידער פון
 דער ענגלישער קעניגין אַ פאַסיר-שיין צו די אַנסאַרן געבן.
 באַראַגני האָט געשווירן ביי זיין גאָט און ביי וואָס אים ליב
 און הייליג איז, אַז דאַרקוש האָט נישט וואָס מורא צו האַבן
 און אַז אויב ער וועט זיך איינשפאַרן און דעם פאַסיר-שיין
 נישט אַרויסגעבן, וועט ער, דאַרקוש, שפעטער שטאַרק חרטה
 האַבן, מחמת זיין הער דער ברודער פון דער מעכטיקער ענ-
 גלישער קעניגין, וועט סיי ווי סיי געפונען אַ מיטל ווי אַזוי
 אַ צוטריט צו די אַנסאַרן צו קריגן... ווייטער האָט באַראַגני
 געבראַכט נאָך ראיות, פון וועלכע מ'האָט געקאָנט זיין זיכער
 אַז טאַנקרעד שטאַמט פון די אַנסאַרן. באַראַגניס רעדע-קראַפט
 און זיינע שפיצלעך האַבן ענדליך געבראַכן דאַרקוש'ס עקשנות.

און מורא. נאָך דעם, ווי דאַרקוש האָט זיך וועגן דעם ענין
מישב געווען מיט זיינעם אַ גוטן פריינט אויך אַנאַנסאַרי, וואָס
האָט געוויינט אין דמשק, אויך אַלס אַגענט פֿון דער אַנסאַ-
דער רעגירונג, האָט ער באַשלאָסן אַז ער מעג דעם „ענגלישן
פרינץ אַרויסגעבן אַ פּאַסיר שיין. פֿילייכט האָט דאַרקוש
ביי זיך געטראַכט, האָט דער פרינץ זייער נויטיק אונזער
קעניגן צו באַזוכן און איבערגעבן אַזעלכס, וואָס קען זייער
נוצליך פֿאַר אונזער לאַנד זיין;

— ביזטו זיכער, עפענדי — האָט דאַרקוש באַראַגן
געפרעגט, קוקנדיק אויף אים מיט פֿאַרשנדע אויגן, — אַז
דער פרינץ איז ווירקליך אַ אַנסאַרי?

— כ'בין אין דעם מער ווי זיכער.

— טאַמער וואָלט איך אים געקאַנט זען?

— דאָס ליבער פריינט איז אונגעגליך, — האָט באַראַגן
געענטפערט, — כ'וועל דיר זאָגן דעם אמת: כ'האָב שוין
אַמאָל געפרוווט דעם פרינץ געבן אַנצוהערן, ער זאָל זיך
מיט דיר זען, מהמת איך בין געווען זיכער, אַז ווי באַלד
נאָר דו וועסט מיט אים נאָר אַ פֿאַר ווערטער רעדן, וועסטו
שוין פֿאַרשטיין, ווער ער איז און וועסט אים באַלד דעם
פּאַסיר שיין אַרויסגעבן, דער פרינץ אָבער האָט זיך פֿון
מיין פֿאַרשלאָג געפֿונען שטאַרק באַליידיקט: וואָס הייסט
עפעס, ער וועט גיין איבערן באַזאַר צו אַ געוויצהענדלער
אַרויסצוקריגן פֿון אים אַ פּאַסיר שיין, ער וואָס איז געוויינט
נאָר צו באַפעלן, וואָס איז מיט די גרעסטע מלכים באַפריינט-
דעט ווי אַ ברודער, ער האָט עס געהאַלטן פֿאַר אַזאַ פחיתת
הכבוד, אַז ער איז אויף מיר שרעקליך אין פעס געוואָרן,
וואָס איך האָב געהאַט די הוצפה אים אַזאַ פֿאַרשלאָג צו מאַכן.
— ביזט גערעכט, עפענדי, האָט זיך דאַרקוש אָנגערופן,
אויסהערנדיק די גאַנצע אויסגעטראַכטע מעשה באַראַגן
וועגן טאַנקרעדס עקשנות, — און איך וועל אַזוי טון: כ'וועל
אונזער קעניגן מודיע זיין וועגן דער גאַנצער אָנגעלעגן-

זייט און ווארטן אויף איר הספם; כ'בין זיכער אז די קע-
ניגין וועט מיר דערלויבן דעם פרינץ אַ פאַסיר-שיין אויסצו-
שטעלן און אַרויסצוגעבן.

נאָר זענדדיק, אַז דאַרקוש גלויבט שוין אין זיין
מעשה וועגן טאַנקרעדס אמונה, אַז דער ענגלישער פרינץ
איז אויך אַ אַנסאַרי, – איז באַראַנני געוואָרן אַביסל זיכערער
ביי זיך. ער האָט אָנגהויבן דערווייזן דעם געווייזענדיגער,
אַז דער פרינץ האָט קיין צייט נישט צו ווארטן ביז דער
ענטפער פון די קעניגין וועט אָנקומען, אַז דאָס מוז גע-
דויערן, נעמענדיק אין באַטראַכט, אַז די גרעניץ פון די
אַנסאַרן לייגט אויף פֿינף און זיבעציק מייל פון דאַנען,
ווייניגסטנס אַ וואָך צייט, מיט איין וואָרט, – אַז דער פרינץ
וועט נישט וועלן וואָרטן אויף דעם ענטפער און אויב ער
וועט מאַרגן נישט קריגן דעם פאַסיר-שיין, פאַרט ער תיכף
אַוועק פון דאַנען צוריק קיין אייראָפּאַ, און דאַמאָלט וועט
ער, דאַרקוש, שוין שטאַרק חרטה האָבן וואָס ער האָט נישט
פאַרשטאַנען, וואָס ער האָט געהאַט צו טון, און וועט מיט
זיין קאָפּ באַצאָלן פאַר זיין עקשנות בנוגע דעם ענגלישן
פרינץ. די דאָזיקע ווערטער באַראַניס האָבן ענדליך אין
גאַנצן צעשטערט די ספּקות פֿון דעם געווייזענדיגער און
פּאָליטישן אַגענט און ער האָט באַראַנין געענטפערט:

– גוט... איך טו דיר עפֿענדי צוליב: אַלדאָ קום אַהער
מאַרגן און דער ענין וועט שוין אין אַרדנונג זיין.

ביי די דאָזיקע ווערטער האָט דאַרקוש זיך אָנגעהויבן
פּאָרזיכטיג צו גרובלען אין די ברייטע פֿאַלדן פון זיין האַלאַט
און האָט פון דאַרטן נאָך פּאָרזיכטיקער אַרויסגעצויגן אַ טויב
מיט גרויסע שוואַרצע און לעבאָפּטע אויגן...

דאַרקוש האָט אַוועקגעשטעלט די קלוגע טויב אויף
צוויי פינגער פֿון זיין ליינקער האַנד און אויף זיין געהיימער
שפּראַך זיך צו דער טויב געווענדעט מיט צערטליכע בעגרי-
אָנגסט-ווערטער און עטליכע פּראַגן.

— וואָס זאָגסטו, טייער טייבעלע, אויף דעם ענגלישן
פרינק, האָט דאָיקוש די טויב געפרעגט, איז ער ראוי אונ-
זער גרויסע קעניגין צו באַזוכן? האָ?
די טויב האָט אויף זיינע פראַגן אָנגעהויבן צו וואָר-
קען און מרוקען און פֿון איר ענטפֿער האָט דאָרקוש פֿאַר-
שטאַנען, אַז דער ענגלישער פרינק דאַרף טיפֿף אַ פאַסיר-
שיין באַקומען, אום די קעניגין פֿון די אַנסאַרן צו באַזוכן.

זעקסטער טייל.

ערשטעם קאפיטל.

דארקוש איז שוין א יאָר צוואַנציק געזעסן אין דמשק
אלס פּאָליטישער אַגענט פון די אַנסאַרן און לפנים האָט ער
געהאַנדלט מיט געווירצן... די גאַנצע צייט איז אים אונטער
דער מאַסקע פון אַ געווירצהענדלער און פשוט'ן מענטשן,
געלונגען צו האַלטן פאַרבאָרגן פון דער גאַנצער שטאָרט זיין
אמת'ע באַשעפטיגונג. קיין רעפּעדיקער מענטש האָט קיין שום
אַנונג נישט געהאַט אַז דארקוש איז אַ פּאָליטישער אַגענט פון
די אַנסאַרן און אַז ער איז אַוועקגעשטעלט געוואָרן אלס שפּיאָן,
וואָס איז מחויב זיין רעגירונג פון צייט צו צייט מיטצוטיילן,
וואָס אין פּינטליכן לאַנד טוט זיך. און דארקוש האָט אין
פאַרלוף פון גאַנצע צוואַנציק יאָר מיט אַ זעלטענער איבער-
געבנהייט און זעלבסטאָפּפּערונג אויסגעפירט זיינע פּאָליטישע
פּונקציעס. נישט דערוועקנדיק ביי קיינעם דעם קלענסטן חשד,
אַז ער איז אַ שפּיאָן און גיט רעגעלמעסיק צו וויסן די
אַנסאַרן, וואָס ביי זייערע פּיינט אין טיריען קומט פּאַר. די
קאָמוניקאַציע מיט זיין רעגירונג האָט דארקוש איינגעאַרדנט
אויפן בעסטן אופן דורך אַ טויפּן-פּאַסט. כמעט יעדן טאָג פלעגן
אין אַנסאַרן לאַנד פליען קיין דמשק און פון דאַנען צוריק צו
די אַנסאַרן שליחים אין געשטאַלט פון אַ באַזונדער אַרט
טויפּן, וועלכע זענען אויסגעצייכנט דרעסירט און פאַרברייטעט
געווען צו אַזאַ קאָמוניקאַציעאַנס-אַרבעט. דארקוש האָט געהאַט
עטליכע עקזעמפּלאַרן טויפּן, דורך וועלכע ער האָט געקענט
די פאַרפּלאַנטערסטע אַנגעלעגנהייטן מיטטיילן זיין רעגירונג

אין דער אַנסאַרן-רעזיזענץ. דאַרקוש האָט פאַרשטאַנען ווי צו פאַרווענדן די טויבן-פּאָסט מיט אַזאַ גרונדליך, מיט אַזאַ פּאַקאַמענהייט, אַז ער פּלעגט זיך מיט זיינע פּאַפּליגלטע שליחים קענען צוזאַמענריידן, דורך מימיק, זשעסטן און ספּעציעלע ווערטער, ווי מיט מענטשן.

איינע פון זיינע בעסטע טויבן-פּאָסטשטאַליאַנען איז געווען די טויב קאַראַגוז. זי פּלעגט אויספירן די שווערסטע קאָמוניקאַציען-אויפגאַבן צווישן דאַרקוש'ן און די אַנסאַרן.

בעת באַראָני האָט זיך אַזוי משתדל געווען פאַר טאַנקרעד'ן און געבעטן, אַז דאַרקוש זאָל אים אַ פּאַסירשיין אַרויסגעבן אַריינצופאַרן אין אַנסאַרן-לאַנד, האָט דאַרקוש דורך זיין טויבן-פּאָסט אָנגעפּרעגט וועגן דעם זיין רעגירונג. קאַראַגוז איז עטליכע מאָל געפּלויגן פון דמשק אין אַנסאַרן לאַנד און צוריק, ביז ער האָט ענדליך געבראַכט אַנ'ערלויבעניש פאַר טאַנקרעד'ן צו באַזוכן דאָס דאָזיקע לאַנד און זיין קעניגן. ווען דאַרקוש האָט וועגן דעם מיטגעטיילט באַראָנין און דער לעצטער האָט געבעטן, אַז מ'זאָל ערלויבן אַז טאַנקרעד'ן זאָלן באַגלייטן ער, אַלס דאָלמעטשער, פּאַקראַעדין און צוויי דינער, האָט דאַרקוש ווידער אָנגעפּרעגט און ענדליך באַקומען פון דער אַנסאַרער-רעגירונג אַ דערלויבניש, אַז די דערמאַנטע פיר פּערזאָנען קענען דעם ענגלישן פּרינץ באַגלייטן אין אַנסאַרן לאַנד.

אין אַ שוואַרצן אָבגרונט פון אַ לאַנגן באַרג-פּאַס שטייען אויף דער וואַך צוויי באַוואָפנטע רייטער, אָנגעטון זענען זיי, ווי קודרן, אין אַ שוואַרצן מאַנטל, אַרומגעגאַרטלט מיט אַ שטריק, אין אַ ווייסן טורבאַן. אויף דער לינקער זייט טראָגט יעדער פון זיי אַ קרומע שווערד, אין דער רעכטער האַנט האַלט יעדער אַ לאַנגן שפּיז. פון אָרט, וווּ די וואַך איז אַוועקגעשטעלט געוואָרן זעט מען אַרויס אַ ווייטן געבירגיגן שטח, ווייטער - אַ לאַנגן און ברייטן טאָל וועלכע שניידן איבער אין דער מיטן עטליכע פאַראַלעל זיך ציענדע קליינע באַרג-קייטן. אין אַלגעמיין מאַכט די פּאַנאָראַמע, וואָס עפנט זיך פון

דאָ פאַר די אויגן, אַנאיינדרוק פון ווילדקייט: די פעלזן פון
 די הויכע בערג זענען שוואַרצע און צוריסענע, אויף פיל קליינע
 בערגלעך זעט מען קיין שום בלימעלע נישט. ערטערווייג
 אפילו קיין שום גרעזעלע און שטייענדיק נאַקעט אונטער די
 גליינדע שטראַלן פון דער דרום-זון, פאַרשפרייט זיי אַרום
 און אַרום אַ שרעקליכע היץ... נאָר נישט קוקנדיק אויף דעם
 ערשטן איינדרוק פון וויסטקייט, וואָס דער אַרומיקער געגנט
 מאַכט, אויף דעם צושייער פון דער פאַנאַראַמאַ אַרום און
 אַרום, איז די דאָזיקע געגנט זייער אַ פרוכטבאַרע. אין די
 שאַטנדיקע טאָלער וואַקסן פיל פאַלמען, קיפאַריסן און מאַסן
 בוימער פון פאַרשידענע אַרטן. נאָר די רייכע געוויקסן פון
 די טאָלן זענען ס'רוב פאַרבאָרגן פון אויג וורף די בערג-
 קייטן, וואָס שניידן איבער דעם גאַנצן שטח אין פאַרשידענע
 ריכטונגען, צענדליקע דערפער, וואָס ליגן אין די טאָלן און
 אויף בערג טער, באַווייזן, אַז דאָס לאַנד באַזיצט נישט
 קיין שיטערע באַפעלקערונג און די ערד פון יענער געגנט
 פראָדוצירט אַלע תבואות, און פרוכט. אין דער דאָזיקער, ווי
 ס'שיינט, ווילדער געגנט וואַקסן. די זעלבע פירות און די
 ערד גיט אַרויס דאָס זעלבע געטריידע ווי אין די נעבן-
 לענדער ארץ-ישראל, סיריען, א. א. א. חוץ דעם עקזיסטירט דאָ
 אַ פרימיטיווע פאַבריקאַציע, און די גאַנצע באַפעלקערונג גייט
 אָנגעטון אין קליידער פון שטאַפן, וואָס ווערן אין אייגענעם לאַנד
 אויסגעאַרבעט. דאָס דאָזיקע לאַנד באַזיצט זאָנאַר אַנאייבער-
 פראָדוקציע פון גומי, פינענוואַקס און ציגענוואַל, וועלכע עס
 וואָלט געקענט ליפערן אין די גרויסע לענדער, ווען מ'וואָלט
 דאָ נישט געלעבט אַזוי אָפגעזונדערט פון דער גאַנצער וועלט
 און מ'וואָלט מיט געוואָלט קיין שום באַציונג האָבן מיט די
 אַרומיקע פעלקער.

די צוויי וואַך-טאָלדאָטן זענען געווען אַנסאַרן און זענען
 געשטאַנען ביי דער גרעניץ, וואָס טיילט אָב דאָס דאָזיקע
 מערקווירדיקע לאַנד פון די אַרומיקע פעלקער און לענדער. די
 דאָזיקע וואַך האָט שוין פון דער רעזידענץ-שטאָדט, פון דעם

איבערן-מיניסטער קעפערניס באקומען א באפעל פריי און
פראנק אדורכצולאזן דעם ענגלישן פרינץ מיט זיין סוויטע
אין אנסארן לאנד. דער באפעל, אין פאר דער וואך געווען
א גרויסע איבערראשונג, נישט נאָר אין זייערע צייטן, נאָר
אויך אין די עלטסטע צייטן אין אַזאַ פאל נאָך נישט פאָר-
געקומען, - מ'זאָל דערלויבן פרעמדע מענטשן איבערטרעטן די
גרעניץ פון אַנסארן לאַנד.

- מ'דערציילט, האָט איינער פון די וואַך-סאָלדאטן בא-
מערקט, אַז דער ענגלישער פרינץ איז אַנאַנסאַר.
- נישט אמת! - האָט געענטפערט זיין חבר, ס'איז אַ שקר:

אַלע אייראָפּעער זענען קריסטן און איידער זיי האָבן די
קריסטליכע אמונה אָנגענומען, זענען זיי געווען ווילדע
מענטשן.

אַבער קעפרינס האָט אַרויסגעגעבן אַ באפעל, אַז יעדער
אַנסאַר איז מחויב צו זאָרגן פאַר דער זיכערהייט פון די געסט,
וואָס דאַרפן אַ ליאָדע מינוט אַהערצו אָנקומען, פונקט ווי פאַר
דער זיכערהייט פון אונזער קעניגין, אין דעם באפעל וועגן
דעם ווערט דייטליך אָנגעוויזן, אַז איינער פון די געסט איז
אַ פרינץ און געהער צו אונזער פאָלק.

- מערקווירדיג! - האָט געענטפערט דער צווייטער וואַך-
סאָלדאַט.

- זע! - האָט זיך פּלוצלינג נאָך אַ קורצער פּויע, אַב-
גערופן זיין חבר, קוק זיך נאָר צו, ווי די אַדלערס פליען שוין
ווידער איבער'ן שפיץ באַרג - דאָס בעדייט, אַז די געסט דער-
נענטערן זיך שוין צו אונז

דער סאָלדאַט האָט אַ קוק געטון אין דער ריכטונג פון
דעם שפיץ באַרג און האָט דערזען, ווי דריי גרויסע אַדלער
האַבן זיך אַרומגעדרייט, פליענדיק אין דער הויך, אַרום דעם
דאָזיקן שפיץ באַרג - דאָס איז געווען אַ צייכן פאַר דער וואַך
וואָס איז געשטאַנען אין פאַרשידענע פונקטן, אַז זיי מוזן
זיך מכין זיין צו באַגעגענען די געסט און זיי געהעריק
באַגריסן.

- די שוואַרץ-אייניקע טויב קאַראַגוּ, - האָט ווייטער
איינער פון די וואַך-סאַלדאַטן זיין חבר דערציילט, - וואָס
אונזער קעניגין געבראַכט פון אונזער דמשק'ער אַגענט דאַרקוש
אַ ידועה, אַז איר וועלן מאַכן אַ וויזיט צוויי פרינצן, איינער
אַ סיריער און דער צווייטער אַ פּרענקישער, כדי מיט איר
וועגן זייער וויכטיקע אַנגעלעגנהייטן זיך צו באַראַטן... דאַרקוש
האַט אויך איבערגעגעבן, אַז ער האָט אַ גרונד צו גלייבן, אַז
דער פּרענקישער פרינץ איז אַ פאַרקליידעטע פרוי און איז
נישט קיין מאַנספּערזאָן.

צו אַונט-צייט האָט אונזער קעניגין דורך קאַראַגוּן
איבערגעגעבן דאַרקוש'ן איר הסכּם אויף דעם דאָזיקן באַזוך
פון די געסט. זיי וואָלטן שוין לאַנג דאָ געדאַרפט זיין, נאָר
דער פּרענקישער פרינץ שטעלט זיך אָב אין אַלע שטעט, וואָס
ער פאַרט דורך, און אַזוי אַרום וועלן די געסט פאַר-
שפּעטיקן צו קומען אַהער אויף עטליכע טעג. לויט די ידיעות
וואָס די טויבן און אַדלער-פּאַסט האָבן געבראַכט, דאַרפן זיי
אַנקומען אַהער אַ לאַדע מינוט.

- מערקוורדיג! האָט זיך ווידער אַבגערוּפן דער צווייטער
וואַך-סאַלדאַט, נישט קענענדיק פאַרשטיין, ווי אַזוי דער
פּרענקישער פרינץ און זיין טוויטע האָבן באַקומען אַ דערלויבניש
פון דער קעניגין, אַריינצודרינגען אין די „קדשי קדשים“ פון
אַנסאַרן לאַנד, מיין פּאַטער אַזאַ, האָט ער דערציילט, איז אַלס
געווען הונדערט און איין יאָר בעת ער איז געשטאַרבן, ער
האַט געהאַט פיר און צוואַנציק קינדער און האָט אונז אַלעמען
צוויי זאָכן איבערגעגעבן, ערשטנס, אַז מיר דאַרפן קיינמאָל,
אויף קיין רגע אַפילו נישט פאַרגעסן, ווער מיר זענען, פון
וואַנען מיר קומען אַרויס און שטאַרק זיך איבערנעמען מיט
אונזער יחוס און, צווייטנס, אַז בעת זיין גאַנץ לעבן איז נאָך
נישט געווען דער פאַל, אַז עמיצער, וואָס געהער נישט צו די
אַנסאַרן, זאָל אונזער לאַנד באַזוכן.

נאָר ביי די דאָזיקע ווערטער איז צוגעפאַרן אַ רייטער
צו דער וואַך און איר מיטגעטיילט, אַז די געסט קומען אָן.

באד נאך דעם האָט זיך פון דערווייטנס באוויזן טאָנקרעדס.
 קאָראַוואָן מיט זיינע באַגלייטער.
 - וואָס זאָגט איר צו דער דאָזיקער פּורכטבאַרער
 פעסטונג? - האָט זיך טאָנקרעד געווענדעט צו פאָרעדענען
 באַטראַכטנדיק די אַרומיקע הויכע און נאַקעטע פעלזן, וועלכע
 האָבן ווי מיט אַ ריזן רינג אַרומגענומען דאָס גאַנצע לאַנד,
 בילדנדיק אַ שטאַרקע נאַטור פעסטונג.
 די רייזנדער האָבן אַ ביסל צוגעיאָגט זייערע פערד און
 קעמלן און אין אַ האַלבע שעה זענען זיי אַרויסגעפאָרן אויף
 אַ נייעם וועג וועלכער האָט זיך געצויגן באַרג אַרויף, ענדענ-
 דיק זיך ביי אַ ברייטן מאַסיוון טויער, דער אויבערשטער
 קווער-באַקאָן פונ'ם טויער איז פון אַ ריזיקן שטיין באַשטאַנען.
 מ'האָט פאַר די רייזנדע געעפנט אַנ'אייזערנע ברייטע טיר,
 און זיי זענען אַריינגעריטן אין אַ טונעל, וואָס איז געווען
 דורכגעבויט דורך אַ הויכן גראַניט-פעלז. דער טונעל איז געווען
 אַזאָ ברייטער, אַז דורך אים האָבן זייט ביי זייט צוויי-רייטער
 געקענט פאָרן. דער טונעל האָט זיך לאַנג געצויגן און איז
 געווען אזוי פינסטער, אַז די רייזנדער האָבן געמוזט אַרויסשיקן
 פאַר זיך אַ פאַר מענטשן מיט ברענענדע פאַקעלן אין די הענט
 פדי זיי דעם וועג צו באַלייכטן. אַז דער טונעל האָט זיך גע-
 ענדיקט, זענען די רייזנדער אַריינגעפאָרן אין אַ גרויסן ברייטן
 הויף. די זון האָט העל געשיינט און נאָך דער געדיכטער
 פינסטערניש פון טונעל האָט איר שיין אויסגעוויזן נאָך וועלער
 ווי געוויינליך. אין פאַרשידענע ערטער פון גרויסן און ברייטן
 הויף האָבן זיך געפונען בנינים פון פאַרשידענע סטילן, מער
 זון אַלע געביידעס האָט זיך געוואָרפן אין די אויגן אַ פיר-
 עקיקער הויכער טורם פון ציגל, הינטער דעם דאָזיקן טורם
 האָבן זיך אַרויסגעזען די שפיצן פון די אַרומיקע הויכע
 צערג.

אַ מענגע דינער זענען זיך צוזאַמענגעלאָפן, פדי צו העלפן
 די רייזנדער אַראָבצוקריכן פון די פערד און קעמלן, דער
 נלסטער פון די דינער האָט אַריינגעפירט טאָנקרעד'ן פאַרעדינ'ן

און באַראָנין אין אַ באַזונדערע געביידע, וואָס איז געשטאַנען
אַפגעוונדערט פון די איבריגע בנינים, אין ליינקן ווינקל פון
גרויסן הויף און ווי דער שטייגער איז אין די מזרח-לענדער,
האָט מען תיכף פאַר די געסט געבראַכט קאַפּע מאַקאַ, זיסוואַרג,
צוצובייסן און לילקעס צו רייכערן, אין אַ האַלבע שעה אַרום
איז צו די רייזנדער אין צימער אַריינגעקומען אַ מאַגערער,
איינפאַך, אָבער זויבער-געקליידעטער מאַן און אין נאָמען פון
די קעניגין האָט ער באַגריסט די געסט און זיי הערצליך
מקבל פנים געווען.

— דער עמיר און איך האָבן די ערע מיטן מיניסטער
קעסריניע צו רעדן? — האָט זיך טאַנקערד געווענדעט צו
יענעם מאַן.

— איר האָט געטראָפן — האָט דער לעצטער געענטפערט.
ער איז געווען דער פרעמיער-מיניסטער פון דער
אַנסאַרער קעניגין.

— דער ענגלישער פרינץ — האָט קעפערניסי מיט אַ העפלי-
כער מליצה-שפראַך זיך אָנגערופן — וועט נישט נעמען פאַר
אומגוט, וואָס מיר האָבן אים אזוי איינפאַך מקבל פנים געווען.
וואָס טוט מען אָבער, אַז מיר פירן אַזאַ איינפאַך לעבן דאָ,
אין די ווילדע בערג. און קיין שפור פון ענגלישן לוקסוס איז
ביי אונז נישט צו באַגעגענען.

טאַנקערד האָט דורך באַראָנין, געדאַנקט דעם פרעמיער-
מיניסטער פאַר די הערצליכע אויפנאַמע און וואַרעמע ווערטער
זיינע און געבעטן, מ'זאָל אים באַהאַנדלען וואָס איינפאַכער אָן
שום צערמאָניעס.

אין געשפּרעך, וואָס טאַנקערד מיט פאַקרעדינען האָבן
געהאַט מיט קעפערניס'ן האָבן זיי זיך דערוויסט פון אים, אַז
ער האָט מיט עטליכע יאָר צוריק באַזוכט פאַקרעדינ'ס שלאָם
אין לבנון, בעת דאָרט האָט נאָך געהערשט פאַקרעדינ'ס פעטער,
דער עמיר בעשיר, וואָס איז שפעטער אין געפאַנגענענשאַפט אין
אין דער תּפּיסה צו די טערקן אַריינגעפאַלן.

— איך ביי שוין פיל מאל, — האָט קעפערניס געזאָגט, —

ביי אייער אַנקל, דעם עמיר בעשיר אין לבנון צו גאָסט געווען
און מיט אים פריינטליכע און פאַליטישע אונטערהאַנדלונגען
געהאַט. ס'האָט שוין אַ מאָל זייער נאָנט געהאַלטן, אַז מיר, די
אַנסאַרן, זאָלן מיט אים אַנאַפּמאַך שליסן, ווידער האָבן זייטיקע
סיבות געשטערט דעם אַפּמאַך צו שליסן... איר קענט זיך נישט
פאָרשטעלן ווי אונז האָט עס פאַרדראָסן, וואָרים ווען צווישן
אונז און דעם עמיר בעשיר וואָלט אַנאַחדות געהערשט, וואָלט
סיריען געווען אונזערע און מיר וואָלטן מיט דער צייט גאַנץ
אַזיען געקענט אייננעמען.

אין דער זעלבער רגע זענען אין צימער, וווּ די רייזנדער
זענען געזעסן, אַריינגעקומען פיר פאַזשן און פיר מיידלעך,
וועלכע האָבן לויט אַ באַפּעל פון דער קעניגן געבראַכט פאַר
די געסט זיסקייטן און בעכער מיט אייז-וואַסער און פאַרשי-
דענע דערפרישנדע משקאות, דער געשפרעך איז אַרויף אויף
די פערזענליכקייט פון דער קעניגין, וועלכע וועט, ווי
קעפּעריניס האָט די געסט מיטגעטיילט, מאַרגן באַוויליגן זיי
אויפצונעמען אין אַ אוידיענץ.

— ס'איז אָבער, נישט אויסגעשלאָסן, האָט קעפּעריניס
צוגעגעבן, אַז די הכנות צו אייער אוידיענץ וועלן אַ גאַנצע
וואָך געדויערן.

די לעצטע ידיעה איז פאַר די רייזנדער געווען אַ אונ-
אַנגעגעמע איבערראַשונג: נישט צוליב דעם זענען זיי אַהער-
געקומען, פּדי אַ וואָך צייט צו פאַרברענגען אין ערוואַרטונג
אויף אַ אוידיענץ און חוץ דעם איז זייער אונגעדולד, מיט
דער קעניגין זיך צו באַקענען געווען צו גרויס, זיי זאָלן
דאַרפן אויף דעם גאַנצע אַכט טאָג וואַרטן.

— האָט דער קעניגיןס פאַטער נישט געהייסן סועדיאַ? —
האָט פאַקרעדין קעפּעריניסן געפרעגט?

— יאָ, ער האָט אַזוי געהייסן.

— און ווי אַזוי האָט איר מוטער געהייסן?

— פאַר אייך איז דאָס גאַנץ גלייך — האָט דער פרעמיער-
מיניסטער געענטפערט, צוליב וואָס דאַרפט איר עס וויסן?

נאָר אויב איר זענט שוין אזוי נייגעריק, וועל איך אייך
איינרוימען אַ סוד, אַז די קעניגנס מוטער איז געווען אַ שקלאַווין
האַט נישט פון די אינסאַרן געשטאַמט, און אַלס אַזעלכע האָט
זי מיט זיך גאָר נישט פאַרגעשטעלט.

— איז אייער הערשערין די ערשטע קעניגין, וואָס רעגירט
איבער די אַנסאַרן? האָט טאַנקרעד געפרעגט.

— יאָ, יעדנפאַלס די ערשטע פון דער צייט, וואָס מיר
וווינען אויף די דאָזיקע בערג.

— וווּ האָט איר דען פריער געוויינט? האָט טאַנקרעד
געפרעגט.

— ס'ווייזט אויס, — האָט קעפּעריניס געענטפערט, אַז כּדי-
ער האָבן מיר געוויינט אין די שטעדט, וועלכע מ'קען קיינ-
מאָל נישט פאַרגעסן און וועלכע מ'דאַרף אזוי אַרום, נישט
דערמאָנען...

טאַנקרעד און פאַקרעדין זענען געווען זייער נייגיריק
צו וויסן, ווי אזוי די קעניגין פון די אַנסאַרן הייסט, נאָר זיי
זענען געוועזן צו ערצויגן, כּדי דעם פרעמיער-מיניסטער וועגן
דעם צו פרעגן, ענדליך האָט באַראַני אונזערע ביידע יינגע-
לייט אויפּמערקזאַם געמאַכט, זיי זאָלן אויפהערן אויסצופרעגן
דעם פרעמיער-מיניסטער וועגן דעם אַנסאַרן לאַנד, מחמת ס'איז
זייער שטרענג פאַרבאָטן אַזעלכע אויסקונפטע פרעמדע מענטשן
צו געבן, און מיט זייער חקירה ודרישה וועגן די אַנסאַרן
און זייער קעניגין קענען אונזערע יינגע לייט אַ חשד דער-
וועקן, אַז זיי זענען אַהערצו מיט פיינטליכע צילן געקומען.
טאַנקרעד און פאַקרעדין האָבן געפאַלגט באַראַני'ס עצה און
וידער אָנגעהויבן מיט קעפּעריניסן צו רעדן פון אַנדערע
אָנגעלעגנהייטן.

צווייטעם קאַפיטל.

— כּמוז פון דאַנען אַוועק, ציפּראָס! איך קען דאָ
זייער קיין רגע נישט בלייבן, מיין האַרץ קלאַפט אזוי שטאַרק.

זי אָט, אָט וועט עס, דאַכט זיך פון מיין ברוסט אַרויסשפּרינגען.
 — ליבע הערשערין, — האָט ציפּראָס געענטפּערט, — דאָס
 נעמט זיך פון דער איבערראַשונג וואָס דו האָסט איבערגעלעבט,
 צאַרויק זיך און זע זיך צו באַהערשן.
 — פון איבערראַשונג זאָגסטו, ציפּראָס? איך גלויב נישט,
 אז דאָס זאָל אַנאָאיבערראַשונג זיין. כּיפּין אויך אין מיין גאַנץ
 לעבן נאָך קיינמאָל נישט איבערראַשט געווען.
 — כּ'האַלט, האָט ציפּראָס באַמערקט, לאַכנדיק אַ ביסל.
 אז זיי זענען אויך שטאַרק איבערראַשט געווען.
 — שטיל, שטיל! דו לאַכסט צו הויך, ציפּראָס.
 — איך לאַך, ליבסטע הערשערין? כּ'האַב נישט געוואָלט,
 אז איך לאַך, כּ'האַב נאָך אויף מיין לעבן דאַכט זיך נישט
 געלאַכט.

דאָס האָבן גערעדט צווישן זיך ציפּראָס און אַנאַכט.
 צעניצערקעס מיידל פון אַ זעלטענער שיינקייט, אַ גריכישער
 טיפּ. אירע האָר — שוואַרץ ווי די נאַכט, און די פאַרע פון אירע
 זעלטן-שיינע אויגן — דאָס שענסע וויאַלעט. איר ווונדערשיינעם
 געזיכט איז געווען פאַרהילט אין אַ שלייער, דאָס דינסט מיידל
 (ציפּראָס) וואָס האָט זי באַגלייט, איז געווען נאָך שענער,
 פּרישער און יינגער פון איר הערשערין, — מיט אַנאָפּענעם
 געזיכט. די ביידע יינגע פּרויען זענען דורכגעגאַנגען אַ היל-
 צערנע גאַלעריע, וואָס האָט זיך געצויגן הינטער דער געביידע,
 וווּ טאַנקרעד און פאַקרעדין זענען אין געזעלשאַפט פּונם
 פּרעמיער-מיניסטער געזעסן. זיי ביידע האָבן זיך בשתיקה
 דורכגעגאַנגען דורך דער גאַלעריע און אויסקלייבנדיק אַנאָ-
 אָרט, וווּ זיי קענען אונבאַמערקט בלייבן, האָבן זיי אָנגע-
 הויבן מיט דער גרעסטער אויפּמערקזאַמקייט צו באַקוקן טאַנ-
 קרעדין און פאַקרעדינ'ען. פּלוצלינג אָבער האָט זיך פאַקרעדין
 אויפּגעהויבן פון דער קאַנאַפע, און די דאָזיקע באַוועגונג
 זיינע האָט שטאַרק איבערגעשראַקן די צוויי שיינע מיידלעך.
 זיי האָבן זיך אַ לאָז געטון אַנטלויפן, אַרויסלאָזנדיק אַ לייכטן
 געשריי פון איבערראַשונג און לייכטן שרעק אין אַזוי אַרומ.

אנטוויפנדיק, זענען זיי אריין אין א צימער, וואָס איז גע-
לעגן ביים עק פון קאַרידאָר און איז געווען זייער שיין
מעבלירט. אין צימער איז געווען נאָך אַ טיר, וואָס האָט
געפירט אין אַ גאַרטן אַריין, וווּ ס'זענען פיל פאַלמען און
מירטענבויםער געוואַקסן און מיטן האָט זיך געפונען אַ פּאַנטאַן.
— דאָ זענען מיר זיכער, — האָט זיך אָבגערופן דאָס
מיידל מיט'ן באַדעקטן געזיכט, — דאָ וועט אונז קיינער נישט
אַרויסזען.

— געוויס, האָט זיך אָבגערופן ציפּראָס, דאָ וועט אונז
קיין לעבעדיקער מענטש נישט אַרויסזען.

— כ'האָב אָבער מורא, — האָט ווידער באַמערקט דאָס
מיידל מיט'ן פאַרשלייערטן געזיכט, — אַז זיי האָבן אונז באַ-
מערקט, ווי מיר האָבן אויף זיי געקוקט... און וואָס וועל איך טון,
האָט זי זיך געקלאָגט, ברעכנדיק די הענט אין אַ האַלב גע-
מאַכטער פאַרצווייפלונג וואָס וועל איך טון, ווען מיינ האַרץ
וועט מיר אויך אַזוי שטאַרק קלאָפן ביי זער אוידיענץ, ווי
ס'האָט געקלאָפּט בעת מיר האָבן אויף די יינגע לייט געקוקט ?
ווי וועל איך אויסזען, אויב כ'וועל די געסט אויפנעמען אין
אַזאָ אויפגערעגטן צושטאַנד ווי איצט ?

די פרוי אין שלייער איז געווען די קעניגין אליין.

— כ'וואָלט דיר געגעבן אַנ'עצה, מעכטיגע הערשערין —

די אוידיענץ אָבצולייגן, ביז דו וועסט זיך צוגעוויינען צו די
נייע אומשטענדן, ביז די וועסט אימסטאַנד זיין זיך צו באַהער-
שן און זיך גוט פאַרבערייטן די געסט אויפנעמען.

— כ'וועל דיר זאָגן דעם אמת, אַז די זאַך קומט מיר
פאַר אַזוי קשה, אַז איך וועל זיך, דאַכט זיך, קיינמאָל נישט
קענען צוגעוויינען צו די דאָזיקע אומשטענדן און ס'וועט מיר
אויסערגעוויינליך שווער זיין זיי אַנ'אוידיענץ צו געבן. די
צייט וועט מיר גאָר נישט העלפן און איך זע דאָרום נישט
אין קיין גויטווענדיקייט אָבצולייגן די אוידיענץ פאַר די ביידע
פרינצן, — ווי דאָס זאָל נישט שווער זיין פאַר מיר. און חוץ
דעם וואָס אַזאָ תירוץ וועל איך זיי איצט קענען זאָגן, ווען

איך וואָלט דיר געמאָלגט און ווייטער אָפּגעלייגט די אוידיענץ?
נעכטן איז געווען אַ תּירוץ אָפּצולייגן די אוידיענץ - וואָס די
געסט זענען מפּלומר'שט מיד געווען פון דעם ווייטן וועג.
אָבער וואָס וועל איך זיי איצט הייסן זאָגן נאָך דעם, ווי זיי
האָבן זיך שוין אויסגערייט גענוג און קענען שוין אויפגענומען
ווערן איך רעדט שוין נישט דערפון, וואָס ווייטער אָפּלייגן
זייער אוידיענץ וואָלט געווען געגן די געזעצן פון גאָסט-
פּריינטליכקייט. וואָס וועסטו איצט זאָגן ציפּראָס? בין איך
נישט גערעכט?

- כ'האַלט, אַז די געסט וועלן צופרידן זיין און זיך
נישט געפונען פאַליידיקט, ווען דו וועסט זיי היינט באַשטימען
דעם טאָג, ווען דו וועסט זיי אַנ'אוידיענץ געבן, האָט געענט-
פערט ציפּראָס, זייענדיק איבערצייגט, אַז וואָס שפּעטער די
קעניגין וועט אויפנעמען די געסט, וועט פאַר איר אַלץ
בעסער זיין.

- אָבער איך קען עס ביי מיר שוין נישט פּוועל'ן, האָט
זיך אָפּגערופן די קעניגין אויף ווייטער די אוידיענץ אָפּצו-
לייגן, איך האָב זיי היינט געזען בגנבה און איך מוז זיי שוין
זען ווי ס'געהער צו זיין.

- ווי באַלד אַזוי, - האָט זיך אָפּגערופן ציפּראָס, וועל
איך מאַכן, אַז זיי זאָלן נאָך היינט אָנגענומען ווערן. זאָל איך
הייסן קעפּעריניסן אַריינקומען?

- כ'ווייס שוין נישט, וואָס צו טון... אַך, זיי זענען דאָך
ביידע אַזעלכע שיינע יינגע לייט... - און דאָך זענען זיי איינער
אויף דעם אַנדערן גאָר נישט ענליך.

- ניין, אויף קיין האָר אַפילו נישט, - האָט מסכים גע-
ווען ציפּראָס.

- און ווער פון זיי, ציפּראָס, שטאַמט פון די אַנסאַרן?
- מיר דאַכט זיך, אַז דער בלאַנדער יינגער-מאַן - דער
ענגלישער פּרינץ - ער, וואָס אָנבאַלאַנגט דער פּרישקייט
פון זיין אויסזען, איז אויף דיר מיין הערשערין ענליך.
- ער האָט אויך בלויע אויגן, נישט אמת ציפּראָס? זיי

זענען אַ ביסל העל-בלוי, און מחמת ער איז אַ ביסל ענליך
אויף מיר, האַלסטו אים ציפראָס פאַר אַנאַנסאַרער?
- יאָ. נאָר אַ שוָד, וואָס זיי ביידע זענען נישט קיין
אַנסאַרן.

- אַך, גאָט מיינער! - האָט זיך אָפגערופן די קעניגין, -
כ'גלייב אָבער נישט, אַז דער בלאַנדער יינגער מאַן איז יענער,
וואָס מיר מיינען, ניין, ניין ליבסטע ציפראָס, זאָג וואָס דו
וילסט, ס'איז אָבער נישט יענער, וואָס מיר מיינען, קוק זיך
נאָר גוט צו צו אים, וועסטו אויך דאָס זעלבע זאָגן וואָס איך,
און וועסט אַרויסזען, אַז דו האָסט אַ טעות. דאָס געזיכט, דער
קאָפּ פונם אַנדערן שוואַרצן יינגן מאַן דערמאָנט דיך נישט
אַן עפעס, וואָס דו האָסט שוין פריער געזען? אָט דער קאָפּ,
וואָס זיצט אַזוי שטאַלץ אויף די פלייצעס, די האָר זיינע, די
דונקעל ברוינע האָר, זיין הויכן שטערן, דאָס פיינע און
זעלבסטבאַוווסטע געזיכט זיינע - צי האָסטו דאָס דאָזיקע געזיכט
שוין אַמאָל נישט געזען? דערמאָן זיך נאָר גוט, ציפראָס...
- דו ביסט גערעכט, הערשערין מיינע - האָט אויסגע-
שריען ציפראָס.

- אויב אַזוי, זאָג עס מיר אין דער שטיל, בטוד ווי
ער הייסט... זיין נאָמען דאַרף מען נישט אין דער הויך
אויסריידן.

ציפראָס איז צוגעגאַנגען צו איר הערשערין, האָט אייני-
געפויגן איר שיין קעפּל, אויסהייבנדיק זיך אויף די שפיץ-
פינגער צו איר אויער און האָט געזאָגט איין וואָרט דער
קעניגין אין אויער אַרײַן. נאָר פון דעם דאָזיקן וואָרט איז די
קעניגין שטאַרק רויט געוואָרן...

- יאָ, יאָ - האָט זי אַראָפּלאָזנדיק אירע שיינע אויגן
און פאַרשעמענדיק זיך, באַמערקט מיט אַ לייכטן געלעכטערל
אויף אירע ליפּן.

- ווי באַלד אַזוי איז יענער שוואַרצער יינגער מאַן פון
אונזערע...

אַזוי אַרום האָט די ווונדער-שיינע קעניגין פון די אַנסאַרן

שוין געוען די ביידע פירשטן, וואָס זענען געקומען אין
אַנסאַרן-לאַנד, נאָך איידער זי האָט זיי אויפגענומען אויף
אַ אוידיענץ.

די קעניגין האָט אויסגעזען ווי אַ יינג מיידל פון אַ יאָר
אַכטצן. אירע געזיכטשטריכן זענען געווען ריין גריכישע און
די צערע אירע איז געווען זייער אַ לויטערע. האָר האָט זי
געהאַט שוואַרצע, שוואַרץ ווי אַ שטאַק-פינצטערע נאַכט, און
אויגן - טונקל-בלויע. זי איז געווען אָנגעטון אין אַ רויטער
זיידענער טוניקע און אויפ'ן שיין קעפל האָט זי געטראָגן
אַ דין, מיט גאָלד געשטיקטן, הייבל. און קיין איין אידלשטיין,
ווי אַ בריליאַנט אָדער דימענט, האָט נישט באַצירט אירע
צאַרטע לענגליכע פינגער.

זי האָט אויפגענומען טאַנקרעדן און פאַקערדינען זיצנדיק
אויף אַ ווייכן טעפּיך אויף דער פּאָדלאָגע, אין געגנוואַרט פון
אירע מקורבים און הויף-מענער. קעפּעריניס איז געזעסן אָן
דער רעכטער זייט פון איר און אויף דער לינקער זייט איז
געזעסן אַ עלטערער מאַן, וואָס האָט אויסגעזען ווי אַ גייסט-
ליכער, און אַ גאַנצע מחנה קנעכט האָבן אַרומגערינגלט זייער
הערשערין און זי באַדינט.

ווען די געסט זענען אַריינגעקומען, האָט זיי קעפּעריניס,
אין נאָמען פון דער קעניגין, געבעטן זיצן. טאַנקרעד און
פאַקערעדן האָבן זיך פאַרנייקט פאַר דער קעניגין ביז דער
ערד, און זיך אַנידערגעזעצט אַ קעגן איר, אויך אויף אַ טעפּיך.
- ביזוטו עס דער ענגלישער פירשט? - האָט זי טאַן-
קרעדענען געמרעגט.

- כ'בין אַנ'ענגלענדער - האָט ער געענטפערט - און
אַ קנעכט פון דער ענגלישער מלכה. אויך אונז האָט דער
אויבערשטער מזכה געווען צו האָבן אַ הערשערין פונ'ם
מין הימה.

- מיינע עלטערן האָבן שטענדיק געלעבט אין שלום
מיט דער משפּחה שחב - האט די קעניגין געזאָגט צו פאַק-
רעדינען.

הלואי זאָל דער שלום צווישן אונז און זיי קיין מאָד
נישט געשטערט ווערן און זיך האַלטן אייביק, ווייל ווען די
אַנאַרן וועלן גיין יד-ביד און זיך פאַרייניקן מיט דער משפּחה
שחב, וועט סיריען פאַרוואַנדלט ווערן אין אַנאַמת'ן גן-עדן.
— די ענגלענדער — האָט זיך די קעניגין ווידער געווענדעט
צו טאַנקרעדן — פאַרברענגען זייער גאַנץ לעבן אויף שיפן ?

— מיר ווילנען אויף אַנאַינזל.
— נאָר אַ האַלב יאָר פאַרברענגען די ענגלענדער אויף די
שיפן, באַזונדערס, — פאַרנדיק קיין אינדיען, און די איבריגע
צייט פאַרברענגען זיי ביי זיך אין דער היים — האָט זיך אָנגע-
רופן קעפּערניס, וועלכער האָט זיך געהאַלטן פאַר אַ גרויסן
קענער וואָס אַנבאַלאַנגט די אייראָפעאישע פעלקער און זייער
אַרט לעבן.

— די שיפן באַדאַרפט איר, פּדי צו אַכן נסיעת קיין
אינדיען ? — האָט די קעניגין געפרעגט טאַנקרעדן.
— טאַנקרעד האָט אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ אלס צייכן
פון יאָ.

— די ענגלישע קעניגין איז אויך אַזאַ יינגע ווי איך ?
— בעת זי איז דאָס ערשטע מאָל אַרויף אויף איר טראָן,
איז זי געווען אין דיינע יאָרן.

— ווי לאַנג איז זי שוין קעניגין פון ענגלאַנד ?
— בערך זיבן יאָר.

— האָט זי אַ פאַלאַץ ?

— איר מאַיעסטעט וווינט אין אַ פּרעכטיקן פאַלאַץ.

— דער עמיר בעשיר איז נאָך אין סטאַמבול ? — האָט

זי זיך ווידער געווענדעט צו פאַקרעדינען.

— מיר דוכט זיך, אַז מ'האַט אים אַוועקגעפירט ערגיץ
אויף אַנאַנדער אָרט.

— איז סטאַמבול טאַקע די גרעסטע שטאָדט אויף דער וועלט ?

— לאַנדאָן איז גרעסער פון סטאַמבול, פאַרזי איז אויך

גרעסער פון סטאַמבול, אָבער לאַנדאָן איז גרעסער פון פאַריז.

— וויפיל באַטרעפט די באַפעלקערונג פון סטאַמבול ?

- מער ווי פינף מאָל הונדערט טויזנט נפשות.
 - האָסטו געזען אַנטיִוכיה? - האָט די קעניגין ווייטער
 טאַנקרעדן אויסגעפרעגט.
 - ניין, נאָך נישט געזען.
 - און ביירוט?
 - אין ביירוט בין איך געווען.
 - אַנטיִוכיה איז קלענער פון ביירוט, ס'איז אָפּער געווען
 אַ צייט, ווען זי איז פיל מאָל גרעסער געווען פון ביירוט און
 גרויס איז אַנטיִוכיה דאַמאָלט געווען זייער, אפשר נאָך גרע-
 סער ווי די גרעסטע שטאָט פון דיין לאַנד.
 - און שענער איז אַנטיִוכיה געווען פאַר זיי ביידע -
 האָט טאַנקרעד באַמערקט.
 - דו ווייסט אויך פון דעם? - האָט די קעניגין געפרעגט
 מיט אַ באַזונדער געפיל פון צופרידנקייט - באַלד אַזוי קאַנסטו
 מיר אפשר זאָגן, ווי קומט ער, וואָס אַנטיִוכיה איז אַ צינד
 אַזוי קליין, אַנטיִוכיה, וואָס איז אַ מאָל געווען גרעסער פאַר
 סטאַמבול און פאַר דער רעזידענץ-שטאָדט פון דיין לאַנד,
 און וואָס האָט זיי ביידע איבערגעשטיגן אין שיינקייט?
 - קיין חכם קען עס נישט פאַרשטיין און דערקלערן,
 פאַרוואָס אַזעלכס איז געשען - האָט טאַנקרעד געענטפערט.
 - איך האַלט זיך נישט פאַר קיין חכמ'טע און טראָץ דעם,
 ווייס איך און קאָן זאָגן, די סבה דערפון.
 - וועט אפשר אייער מאַיעסטעט באַוויליקן טון אַזוי
 און אַנווייזן די דאָזיקע סבה.
 - ס'זענען פאַרהאַן זאַכן, וועגן וועלכע מ'קען רעדן און
 ס'זענען פאַרהאַן ווידער זאַכן, וועגן וועלכע ס'איז בעסער און
 געזונטער צו שווייגן - האָט די קעניגין געזאָגט, קונדיק
 קעפּעריניסן אין פנים אַרײַן, ווי זי וואָלט געוואָלט זען, ס'אַראַ
 ווירקונג אויף אים האָבן געהאַט אירע ווערטער, - אויב זיי
 זענען אים געפּעלן געוואָרן אָדער נישט.
 - אייער מאַיעסטעט האָט באַוויליגט צו זאָגן דעם אמת.

איט שכל און פארשטאנד. - האָט דער פרעמיער-מיניסטער
פאמערקט.

עטליכע מינוט האָט די קעניגין געשוויגן, פארטימט אין
אירע מחשבות, דערנאָך האָט זי געגעבן אַ צייכן - און אַלע
קנעכט האָבן זי פארלאָזט, טיף זיך פארניגנדיק ביים אַרויסגיין.
געפליבן זענען נאָר קעפערניס און די צוויי געסט.

דאָן האָט זיך די קעניגין געווענדעט צו טאנקרעדן און
פאקראַדינען:

- מיינע הערן! איך באַגריס הערצליך אייער קומען
אַהער, און ס'טוט מיר זייער הנאה צו זען אייך אין
מיין לאַנד, וווּ קיין מענטש פון אַ פרעמדער מדינה האָט
נאָך עד היום נישט געהאַט קיין דריסט הרגל. יא, קיין
מענטש פון קיין פרעמדער מדינה איז נאָך נישט געווען אין
אונזער לאַנד דערפאַר, וואָס מיר זענען אַנאָפגעוונדערט
פאָלק און מיר ווילן קיינעם ביי זיך נישט זען. מיר שטרעבן
נישט צו האָבן אין באַזיך ענגלאַנדס שיפן און די רייכטימער
פון אייער מעכטיקער מדינה, נאָר מיינע אונטערטאָנען זענען
שמחים בחלקם און שטרעבן נאָר צו לעבן נישט ערגער ווי
זייערע זיידעס האָבן אַ מאָל געלעבט. אונזערע בערג זענען
פאַרוויסט און די ערד האָט פאַרלוירן איר פרוכטבאַרקייט און
פיל מי קומט אויס דעם מענטשן אַנצווענדן, כדי אַרויסצו-
ציען פון איר דאָס שטיקל ברויט. מיר פאַרמאָגן נישט קיין
באָלד און נישט קיין זילבער און נישט קיין איידלשטיינער,
אַפילו קיין זייד אויך נישט. די געטער אָבער האָבן אונז
איבערגעלאָזט זייער אַ קאָסטבאַרע ירושה, אַנאָוצר פון טייערע
און ווונדערבאַרע געדאַנקען, אַרייכער און אונערשעפליכער
אוצר איז דאָס און יעדער קאָן זיך מיט אים באַנוצן. אָבער
איר אַליין ווייסן, ווי אַזוי צו שעצן דעם דאָזיקן טייערן אוצר,
איר אַליין ווייסן זיין הויכן ווערט. ווען מיין געטרייער
קנעכט אין דמשק האָט מיר מיטגעטיילט, אַז ס'זענען פאַרהאַן
הערן, וואָס ווילן מיר מאַכן אַ באַזוך און מיט מיר זיך דורכ-
שמועסן, האָב איך גוט פאַרשטאַנען, אַז אומזיסט וועלן אַהער

קומען די דאָזיקע הערן, וואָס זייערע אַלע געדאַנקען זענען געווידמעט פאַר ענגלאַנד, טערקיי, מצרים און פאַר אַנדערע פרענקישע פעלקער. דאַרום, מיינע הערן פון אַ פרעמדער מדינה, זאָלט איר וויסן זיין - כ'רעז' צו אייך גאַנץ אָפּ-הערציק, - אַז נאָר אמתע ווערטער און אמתע מעשים האָבן אַ ווערט אין אונזערע אויגן און נישט קיין פוסטע פראַזן און הבטחות, וואָס מ'איז נישט מקיים. מיר האָבן אַנ-אַרגאַנישן עקל צו די אַלע פוסטע פראַזן און מליצות, וואָס מאַסקירן מיט זיך גרויסע טאַטן, מיר האָבן שרעקליך פיינט די קנאים, וואָס מאַכן אַ גרויסן געפילדער, פאַרשפרייטן אַרום זיך אַ גערויש און צוגייען זיך סוף פל' סוף ווי אַ רויך און ווי אַ שוים אויפ'ן וואַסער, נישט ברענגנדיק דער וועלט קיין שום נוצן.

די קעניגין איז אַנטשוויגן געוואָרן און האָט אַ קוק גע-טון אויף קעפּערניסן מיט אַ פרעגנדן בליק. דער „פרעמיער" האָט געגעבן אַ צייכן, אַז אירע רייד זענען אים געפעלן גע-וואָרן. פאַרקרעדן האָט געבעטן טאַנקרעדן אָפּענטפערן דער קעניגין אין נאָמען פון זיי ביידן;

- אייער מאַיעסטעט - האָט טאַנקרעד געזאָגט מיט אַ שטיל קול - האָט זיך אויסגעדריקט אַזוי קלוג און אַזוי אויפריכטיק און אַזאַ גרויסן אמת האָבן אַרויסגעזאָגט אייערע לעפּצן. מיר ערלויבן זיך אָבער אייך אויפּמערקזאַם צו מאַכן, אַז נישט קיין פּאָליטישע צוועקן, און נישט קיין מסחר-צוועקן האָבן אונזער שטרעבונג צו באַזוכן דיין לאַנד, איידעלע הערשערין. מיר האָבן דערצו געהאַט גאָר אַנ'אַנדערן צוועק. זייער אַנערהאַבענדען און גרויסן. זייט דעם טאָג וואָס דער איי-בערשטער האָט באַשאַפן די וועלט איז אַזיען געוואָרן אַ פּאָן, אַ מוסטער פאַר אַלע לענדער. אַזיען איז דאָך דער איינציקער מקום אין דער וועלט, וועלכן גאַט האָט אויסגעקליבן זיך צו אַנט-פלעקן דער מענשהייט אין זיין גאַנצער גרויסקייט, רעדנדיק צו די בני אדם - דירעקט. נאָר וואָס זשע צום באַדויערן זעען מיר

איצט? דאָס גאַנצע לאַנד האָט זיך אָפּגעקערט פון דער אמת'ער
אמונה און וואַקלט זיך אויף יסודות פון אַנ'אמונה, וואָס איז
נישט אין ערהאַבענדיג גייסט און די נאָבעלע מחשבות און
אידעאָלן פון אַבסאָלוטן אמת. מיר גלויבן אָבער באמונה
שלימה, אַז איצט איז געקומען די צייט, - אַזיען זאָל צוריק
אָנהייבן שפּילן איר אַמאָליקע גרויסע זון וויכטיקע ראָל און זאָל
וידער ווערן אַ מוסטער און וועג וויזערן פאַר אַלע לענדער.
און דאַרום האַלטן מיר, אַז סיריען און אַראַביען, די צוויי
לענדער, וואָס זענען נאָך נישט קאַלע געוואָרן פון די אונ-
געהויערע פעלערן פון די שטעט, וואָס ליגן ביים ברעג ים און
אין די טאָלן און נאָך נישט באַפּלעקט מיט אַלע זינד און
עבירות פון די דאָזיקע שטעט, אַז די פעלקער פון סיריען
און אַראַביען, וואָס די קוועלעס פון די נשמות זייערע זענען נאָך
אַזעלכע ריינע און אין זיי קלאַפט נאָך ווי אין אַמאָליקע צייטן דער
דופק פון העלדישקייט, - אַז די פעלקער פון די דאָזיקע צוויי
לענדער זענען דורך דער השגחה העליונה אַליין באַשטימט און
זענען גרייט צו מאַכן צווישן זיך אַ בונד און אייננעמען די גאַנצע
וועלט. אונזער באַגער און שטאַרקער ווילן אַז זיי זאָלן איינ-
נעמען די גאַנצע וועלט - מיט גאַטס הילף - איז נאָך - כדי די
מענטשהייט זאָל זיך צוריקערן צו איר פּרייקער גייסטיקער
און מאַראַלישער ריינקייט, צו איר פּרייקער יוש'קייט און דעם
אומשטערבליכן גייסט פון ריינעם אמת און געטליכקייט.

די קעניגין האָט מיט דער גרעסטער אויפּמערקזאַמקייט
אויסגעהערט טאַנקרעדס ווערטער און נאָך אַ רגע שוויגן
האַט זי זיך אָנגערופן:

- אויך איך גלייב, אַז ס'איז געקומען די צייט צו באַ-
נייען און פאַרשטאַרן די ממשלה פון אַזיאַטישן גייסט, ווייל
פונ'ם טאָג, זייט די דאָזיקע ממשלה האָט אויפּגעהערט, איז
שטאַרק פאַרמינערט געוואָרן דער ווערט פונ'ם מענטשן בכלל
און ס'איז אָפּגעשוואַכט געוואָרן, ס'קען זאָגן, אויסגעלאָשן גע-
וואָרן אין אים דער ניצון אלהים. די ווערטער וואָס איר האָט דאָ
נאָך וואָס אַרויסגעזאָגט זענען מסוגל צו פאַרשטאַרן אין מיר

דעם געדאנק, אז כ'האָב געטון גאַנץ גוט וואָס כ'האָב אייך
איינגעלאָדן צו מיר, אָבער, דו האָסט דאָ גערעדט, הער
פון ענגלאַנד, וועגן אַראַביען און גאַט - וועלכן גאַט האָסטו
געמיינט ?

- כ'האָב גערעדט וועגן דעם איין איינציקן גאַט, דעם
בורא העולם און דעם, וואָס לעבט אייביק, וועגן גאַט, וואָס
האָט זיך אַנטפלעקט פאַר אברהם אבינו אויפ'ן הר-המוריה,
און וועלכער האָט גערעדט מיט משה'ן זיין קנעכט אויפ'ן
באַרג סיני, און מיט אליהו הנביא אויפ'ן הר הכרמל און
אויפ'ן הר חורב.

- ס'איז פאַרהאַן נאָך אַ באַרג - דער באַרג אָלימפּ און
אַמאָל האָבן אויך אויף אים גערוט געטער.

- דער גאַט פון די משוררים - האָט טאַנקרעד באַמערקט.
- ניין, נאָר די געטער פון פאָלק - האָט די קעניגין
געזאָגט - און נאָך אַ שווייגן פון עטליכע סעקונדן, האָט זי זיך
געווענדעט צו קעפּעריניסן, איר בעל-יועץ : אפשר וואָלטן מיר
געעפנט פאַר די דאָזיקע הערן, וואָס זייער גייסט שוועבט אין
די הימלן, די טויערן פון שיינקייט און קדושה ?
- גוט. אַ שיינע אידעע, כ'לעבן, מעכטיקע הערשערין,
אַ שיינער איינסאַל !

- זאָג, מ'זאָל אַריינברענגען בלומען, און איר, מייער
הערן, - האָט זי זיך געווענדעט צו די געסט - וועט באַלד
האָבן אַב'איבערראַשונג : אייערע אויגן וועלן באַלד דערזען
אַזעלכס, וואָס עד היום עס נאָך קיין אויג פון אַ פרעמדן, אַ חוץ
אייך, נישט געזען - איר וועט זען די קדשי-קדשים פון אַזיען.
אַ גאַנצע מחנה משרתים, מענער און ווייבער, האָבן
אַריינגעבראַכט אַ מאַסע בלומען.

דאָס שיינע קאַמער-פרייליין ציפּראָס און עטליכע אַנדערע
קאַמער-פריילינס האָבן זיך געלאָזט, האַלטנדיק אין דער רעכ-
טער האַנט יעדען גירלאַנד, אַרויסצוגיין מיט לאַנגזאַמע טריט
פונ'ם זאַל, נאָך די פריילינס איז געגאַנגען קעפּעריניס מיט
נאָך אַ היכגעשטעלטן מלוכה-פאָן, אויך מיט גירלאַנדן אין די

הענט, נאָכדעם איז געגאָנגען די קעניגין צווישן ביידע
פרינצן טאָנקרעד און פאָקרעדען, און אינטער זיי איז נאָכ-
געגאָנגען אַ קליינע סוויטע. די גאַנצע פּראָצעסיע-צערמאָניאַל
איז אַרויס פון דעם אוידיענץ-זאַל און דורכגייענדיק אַ געדיכטע
אַלעע פון קאַפּריסן בוימער, זענען זיי צוגעקומען צו אַ בראָנזענעם
פאָרטאַל און דאָרט זיך אָבגעשטעלט. פון דאָנען האָט זיך אָן-
געהויבן אַ טונעל-וועג, וועלכער האָט געפירט צום שלאַס. דער
טונעל האָט זיך געענדיקט ביי אַ טעראַסע, וועלכע איז פון
פעלדן שטיינער אויסגעאַרבעט געווען. אַרום און אַרום דער
טעראַסע האָבן זיך אויפגעהויבן אין דער הויך גרויסע בערג
מאַסן. איבער די בערג מאַסן האָט זיך אַרויסגעווען דער העל-
בלוינער הימל, די פעלדן וואַנט וואָס איז אַ קעגנאיבער געשטאַנען
האָט געמאַכט אַנאיינדרוק פון אַ פאַסאַד פון אַנאָלען טעמפל
און ווען טאָנקרעד איז נענטער צוגעקומען צו דעם דאָזיקן
פאַסאַד האָט ער באַמערקט, אַז אַ קינסטלער-האַנט האָט דאָ
מיטגעהאַלפּן דער ווילדער שיינהייט פון דער נאַטור.

טאָנקרעד איז ערשטוינט געוואָרן, דערזענדיק אין דעם
דאָזיקן ווילדן אָרט בולטע סמנים פון אַ קינסטלער-האַנט,
פון דעם האָבן עדות געזאָגט פיל אויסגעצייכנטע סקולפּטורישע
אַרבעטן, וואָס איז געווען צו באַמערקן אין די קאָרידאָרן און
אויף די ווענט און סופּיט פון די נעבן-געביידעס. ווען די
קעניגין מיט אירע קאַמער-פרייליינס זענען אַרויף אויף די
טרעפּ פּונם טעמפל, האָבן זיי אויפגעהויבן זייערע גרלאַנדן
אין דער הויך צום הימל און אָנגעהויבן זינגען אַ זעלטן שיינע
כאָר-ליד. די ווערטער אָבער פּונם ליד זענען נישט אין דער
סירישער שפּראַך געווען. טאָנקרעד איז אַריינגעגאַנגען אין
אַ זאַל, וואָס איז באַשטאַנען פון פּרעכטיקע מאַרמאָרע ווענט
און פיל מאַסיווע גראַניטען-זוילן און פון דאָנען נאָך אין
אַ שענערן זאַל, נאָר אָן זוילן, דאָ האָט זיך אים אַ וואָרף געטון
אין די אויגן אַ מאַסע טייערע סטאַטוען פון זעלטענער קינ-
טלערישער אַרבעט, וואָס זענען אויף פעלדן-בלאָקן געשטאַנען,
טאָנקרעד איז פשוט ערשטוינט געוואָרן דערזענדיק אין אַזאַ

ווייטן פארוואַרמענעם און ווילדן ווינקל אַזוי פיל אויסגע-
צייכנטע אמת'ע מייסטער-ווערק. צווישן זיי זענען געווען
סטאַטוטן פון אַלטע גריכישע געטער און די דאָזיקע סקולפּטור
אַרבעט האָט געקענט דעם גרעסטן כבוד און רום די באַ-
רימטסטע קינסטלער פאַרשאַפן, חוץ סטאַטוטן פון פאַרשידענע
געטער האָבן זיי דאָ אויך געפונען פיל גימפן, געטינס און
פאַרשידענע סימבאָלישע סטאַטוטן.

- אָבער וואָס זע איך! - האָט טאַנקרעד כמעט ווי אויס-
געשריגן און דער גרעסטער אַנטציקונג און איבערראַשונג -
אַ גאַלאַריע פון גריכן-געטער!

- פון אַנטאַרי-געטער! - האָט די קעניגין טאַנקרעד'ס
אויסדרוק פאַרפעסערט, - דאָס זענען די געטער פון מיינע אור-
אור זיידעס.

- וואָס איך הער! - האָט זיך אָנגערופן טאַנקרעד אין
דער גרעסטער אַנטציקונג און ערשטוינונג. דאָס לעבן איז דאָך
ווירקליך זעלטזאַמער און אינטערעסאַנטער, ווי איך האָב זיך
פאַרגעשטעלט... אונטער'ן איינדרוק פון דעם, וואָס איך האָב דאָ
דערזען, פיל איך זיך ווי ניי געבוירן...

- כ'זע, - האָט זיך אָנגערופן די קעניגין, באַמערקנדיק
טאַנקרעד'ס איבערראַשונג, אַז איר קענט די דאָזיקע געטער
און האָט פון זיי געהערט, דער עמיר אָבער פון לבנון האָט
וועגן זיי, דוכט זיך, קיין אַהנונג נישט.

- אויך איך פיל, - האָט זיך פאַקראַדען אָנגערופן, אַז
דאָס זענען געטער.

- ווי קומט עס, - האָט די קעניגין געפרעגט, ווענדנדיק
זיך צו טאַנקרעד'ן - אַז איר, אַלס קינד פון אַ צפון אינזל ווייס
פון אַלימפישן גאָט. - וויל אייער מאַיעסטעט זאָגן - האָט
טאַנקרעד מקדים געווען די קעניגין, - ס'איז אפשר אַ חידוש,
וואָס איך, אַלס קינד פון קאַלטן צפון ווייס פון די גריכישע
געטער, נאָר נאָך אין די קינדער-יאָרן האָב איך די האַמערס
ווערק געשטודירט און זיי האָבן מיר אַ קלאָרן באַגריף פון
יענע געטער אויסגעאַרבעט.

- איך שעץ מיך פאר גליקליך - האָט זיך אָנגערופן
 פאַקרעדען, וואָס איך האָב געהאַט די זכּויה צו זען די געטער
 פון אַנסאַרי און פון זיי געזען צו ווערן.
 - און דאָס איז - האָט די קעניגין באַמערקט, אַלץ וואָס
 איז פון אַנטיאַכיה פון דעם פּרעכטיקן אַנטיאַכיה מיט זיינע
 הונדערטער טורעמס און זיינען הייליק פאַרבליבן.
 - אונגליקליכס אַזיען! - האָט פאַקרעדען באַמערקט, ווי
 טיף ביזטו געפאַלן! וואָס פאַר אַ פנים דו האָסט איצט! וואָס
 פאַר אַ אויסזען! ... נאָך אַזאַ גרויסקייט - אַזוי צו פאַלן! ...
 - דאַמאָלט ווען אַלץ איז אַריבער, האָט זיך אָנגערופן
 די קעניגין, - דאַמאָלט ווען דאָס פאַלק איז מאַראַליש פאַר-
 דאַרבן געוואָרן און די ברוג'ע געטער האָבן די ערד פאַרלאָזן,
 דאַמאָלט זענען די רעכט גלויביקע און נישט פאַרדאַרבענע
 מענטשן אַנטלאָפן אַהער אין די בערג אַריין, מיטנעמענדיק
 מיט זיך די דאָזיקע הייליקע בילדער. דאָ האָבן יענע מענטשן
 אין זייער מקלט די בילדער און סטאַטוען פאַרגעטערט ווי
 פריער. די קינפטיקע דורות פון יענעם רעשטל מענטשן זענען
 געבליבן טריי דעם גלויבן און די טראַדיציעס פון זייערע פאַ-
 טערס און זיידעס, האָבן אָבגעהיט די געטער זייערע ווי דאָס
 אויג אין קאָפּ האָבן די גאַנצע צייט געלעבט אָבגעזונדערט פון
 די אַרומיקע פעלקער זייענדיק אַרומגערינגלט פון זיי מיט
 אַ שטאַרקער גייסטיקער פעסטונג אָן אַט אין וואָס ס'ליגט דער
 סוד, וואָס אונזער פאַלק האָט זיך נישט אַסימילירט מיט קיין
 אַנדערע פעלקער און נישט איבערגענומען קיין פרעמדע זיטן
 און פרעמדע חסרונות. די מאַגערע ערד אונזערע גיט קוים
 אַרויס פון זיך אַזוי פיל תבואות, וואָס קענען באַפרידיקן נאָר
 די קלענסטע באַדערפנישן פון אינוזער פאַלק. די אַנסאַרן לעבן
 זייער איינפאַך און טוען זיך אָן אין די פשוט'ע מלבושים ווי
 די קורדן; ביי אונז אין לאַנד וועט איר קיין סמנים פון לוקסוס
 נישט טרעפן און קיין מינדעסטן צייכן פון עשירות און
 אַ ברייטן לעבן. נאָר מיר פילן זיך אָבער גליקליך מיט אונזער
 צורל, און זענען העכסט צופרידן דערמיט, וואָס מיר האָבן

געקענט טריי בדייבן דעם גרויסן גייסט, וועלכער איז אזוי
שיין און קונציק אויסגעדרוקט אין די מייסטערווערק וואָס
זענען פאַרבאָרגן אין אונזער גרויסן טעמפל.

— אייער מאַיעסטעט — האָט זיך אָנגערופֿן טאַנקרעד —
מיר וועלן מוזן, ווען איר וועט עס מיר דערלויבן, נאָך
אַמאָל זיך אומקערן צו דעם אינהאַלט פֿון איצטיגן געשפרעך.
מיין האַרץ איז איצט אזוי איבערפֿולט מיט פֿאַרשידענע
געפֿילן צוליב דעם, וואָס איך האָב דאָ געהאַט די ערע
צוועלכע וויכטיקע נייע זאַכן פֿון אייך אויסצוהערן, — אַז איך בין
נישט אימשטאַנד ווי געהעריק איז אייער מאַיעסטעט צו
ענטפֿרן.

— קומט מיט מיר מיט, — האָט די קעניגין זאָנפט זיך

געווענדעט צו טאַנקרעדן און ער איז איר נאָכגעגאַנגען.
זיי זענען ביידע אַריינגעגאַנגען אין קליינעם צימער,
וואָס האָט אויסגעזען ווי אַ פֿאַנטעאַן צו יענעם גרויסאַרטיקן
טעמפל, וועלכן זיי האָבן נאָר וואָס פֿאַרלאָזט. אויף יעדן
עק פֿונם צימער איז געשטאַנען אַ סטאַטוע. פֿאַר איינער פֿון
יענע סטאַטוען האָבן זיי זיך ביידע אָבגעשטעלט. די סטאַטוע
איז געווען פֿון ריינעם גאָלד און עלפֿאַנט ביין און דער
גרויס פֿון אַ מענטשן געשטאַלט. נישט קוקנדיק אויף דעם,
וואָס די סטאַטוע איז שוין אַלט געווען אַ פֿאַר טויזנט יאָר,
האַט זי אויסגעזען בכלל ווי זי וואָלט נאָר וואָס פֿון אונטער
דער האַנט פֿונ'ם פֿאַרימטן מייסטער אַרויס.

— צי ווייסט איר, וואָס פֿאַר גאָט-בילד דאָס איז? —

האַט די קעניגין טאַנקרעדן געפרעגט.

— דאָס איז פֿעבוס אַ פֿאַלאַ.

— דער איז אונזער גאָט, — האָט זיך אָנגערופֿן די
קעניגין, — דער שוין-ראַט פֿון אַנטיאכיה, דער גאָט פֿון אונזרע
הייליקע וועלדער.

— זאָל עס זיין, האָט טאַנקרעד אַ פֿרעג געטון, — דער
וועלכער אָפּגאַט, וועלכן מ'האַט אַמאָל אין טיריען קרבֿנות

פון האָניג און וויין פון גאָדענע בעכער געפראַכט ? וועלכע
פֿהאַט קטורת גערויכערט.

— איך זע, אַז איר ווייסט אַלץ, אַז עס עקזיסטירט
פאַר אייך איבערהויפט קיין פאַרבאָרגענע זאַך נישט, האָט די
קעניגין אויסגעדרוקט איר איר באַווונדערונג און אַכטונג
פאַר טאַנקרעדס וויסנשאַפטן.

— און וואָס איז דאָס פאַר אַ סטאַטוע ? — האָט טאַנקרעד
געפֿרעגט אָנווייזנדיק אויף יענע, וואָס איז געשטאַנען
אַקעגענאיבער.

— דאָס איז אַ סטאַטוע, פאַר וועלכער די מתפללים פון
דער גאַנצער וועלט פֿלעגן אַמאָל קניען. דאָס איז די סירישע
נעמין, די ווענוס פון סיריען. זי האָט אָבער ביי אונז אַן
אַנדער נאָמען, דער נאָמען, וואָס איך טראָג : אַסטאַרע.

דריטעם קאַפּיטל.

אונטערן נייעם איינדרוק, וואָס אונזערע ביידע יינגע
לייט האָבן איבערגעלעבט נאָכן באַזוך פונ'ם גרויסן טעמפל
מיט די גרויסאַרטיקע סטאַטוען האָבן זיי פאַרפירט אַ לעבחהַפֿטן
נעשפּרעך וועגן יידנטום, קריסטנטום און העלעניזם.
טאַנקרעד האָט זיין גוטן פֿריינט ווי אַ לערער פון דער
קאַטעדרע, געגעבן גענויע ערקלערונגען וועגן יעדן פון די
דריי אמונות. ער האָט פאַרקעדענען דערציילט די געשיכטע
פֿון יעדער רעליגיאָן, פֿון איר אַנטוויקלונג און באַדייטונג,
פּעט טאַנקרעד האָט גערעדט וועגן דער געצענדיגריי, האָט
פאַקעדן אים געפרעגט :

— און איר, טאַנקרעד, וואָס זענט איר אייגענטלעך :
אַ געצענדיגער אָדער אַ מענטש פון אַן אַנדער אמונה ?
— כִּלְקַען זיך -- האָט טאַנקרעד געענטפּערט, — גיכער
פאַר אַ געצענדיגער איידער פאַר אַ קריסט האַלטן, ווייל איך

שטאם פון אַ האַרדע באַלטישע פּיראַטן פון וועלכע קיינער
האַט אין קיין היסטאָרישע תקופה גאָר נישט געהערט. אין
דער שולע האָט מען מיך אַפילו געלערנט אַז איך מעג זיך
איבערנעמען וואָס איך שטאַם פֿון יענעם ים-רויבער און די
וואָס קומען פֿון יענע מענטשן אַרויס, האַלטן זיך אין ענגלאַנד
פֿאַר'ן גרעסטן יחוס אָבער איך קען זיך גאָר נישט פֿאַרשטעלן,
וואָס פֿון אונז, ענגלאַנדער וואָלט געוואָרען. ווען מיר וואָלטן
נישט איבערגענומען דאָס סיריש-אַראַבישע גלויבן און יענע
לערע, וואָס די גרויסע אַזיאַטישע געזעצגעבער פון ארץ
ישׂראל אין סיריען האָבען דער מענטשהייט געגעבן. ווען מיר
וואָלטן יענע לערע נישט איבערגענומען, וואָלטן מיר געוויס
געקומען צו אַזאַ צושטאַנד פון אַכזריות און פּערווילדיקייט,
אַז מיר וואָלטן זיך איינער דעם אַנדערן די העלער אָבגע-
שניטן... און איידער מיר זענען קולטורעלע מענטשן געוואָרן,
אויב אונזערע אַמאָליקע ווילדע זיטן זענען פֿאַרעלעט
געוואָרן און מיר זענען פֿיל געוואָרן ציוויליזירטע מענטשן, —
האָבן מיר עס צו פֿאַרדאַנקען נאָר אַזיען, אין וועלען מיר
האָבן דעם הייליגן גלויבן אין גאָט איבערגענומען.

— מערקווירדיג! מערקווירדיג! — האָט זיך אָנגערופֿן
פֿאַקערדען. אין דער העכסטער מדרגה איבעראַשט פון דעם
וואָס טאַנקרעד האָט אים דאָ דערציילט — אַ שאַד, וואָס איך
בין אַזוי ווייניק געבילדעט און האָב פֿון אַזעלכע זאַכן ביז
היינט גאָר נישט געוואוסט, אַ שאַד, כִּלעבן... און מיך,
טאַנקרעד, קאָן מען אויך פֿאַר אַ געצנדינער האַלטן?

— איך האַלט נישט, אַז מ'זאָל קענען ישמעאל'ס אייניק-
לעך, די מאַכמדאַנער, צו געצנדינער צו רעכענען, — האָט
טאַנקרעד געענטפֿערט, — איך ווייניגסטנס, זע אין אייך תּמיד
מיטגלידער פֿון אַ הייליקער ראַסע, דאָס מוזט איר וויסן, איז
נישט קיין קלייניקייט. צו אַ גרויסער ראַסע צו געהערן און
דאָס אַליין גיט שוין געוויסע רעכט אויף אַכטונג און מאַכט.
— צי איז יוליוס צעזאַר אויך אַ געצנדינער געווען?

— געוויס.

— און אלעקסאנדער מוקדון?

— אויך, — האָט טאַנקרעד געענטפערט, דאָס זע.דיען
נרעסטע צוויי געצנדינער, וועלכע די וועלט האָט נאָר
אַ מאָל פאַרמאָגט. זיי ביידע זענען געווען די פאַרטערטער
פון יענע צוויי גרויסע מיטלענדישע פעלקער, וועלכע האָבן
די ערשטע פון אַזיען דעם גלויבן, אין גאָט איבערגענומען
די דאָזיקע צוויי גרויסע געצנדינקער, האָבן פיל לענדער
איינגענומען אָבער וואָס פאַר אַ באַדייטונג האָבן זייערע
עראָבערוגען געגן יענע, וואָס דער גלויבן אין איין גאָט
האָט שפּעטער אין דער גאַנצער וועלט געמאַכט! איר האָט
אפשר געהערט, — האָט טאַנקרעד נאָך אַ קורצע פּויוז ווייטער
זיין געדאַנק אַנטוויקלעט, אַז די דאָזיקע צוויי גרויסע געצנדינער
זענען פון זייערע אונטערטאָנען פאַרערט געוואָרן אַלס
געטער, אָבער וואָס האָט זיך פון דעם אויסגעלאָזט? די
פאַרגעטערונג פון אלעקסאנדער מוקדון און יוליוס צעזאַר
האָט זייער אַ קורצע צייט געדויערט. זייערע אייניקלעך האָבן
זיך שוין אינגאַנצן אָבגעקערט פון דער געצנדינעריי און
האָבן איבערגענומען דאָס גלויבן אין איין גאָט — פון אַזיען.
און וואָס זען מיר איצט? — די געוועזענע גריכן און רוימער
בעטן איצט צו דעם איין-אינציגן גרויסן גאָט פון דער וועלט.
ווייטער האָט טאַנקרעד פאַר זיין פריינט פאַקערדען
אַנטוויקלעט דעם געדאַנק, אַז דאָס איינציגע לאַנד, וואָס איז
געבליבן טריי דעם אמת'ן גייסט פון דעם איין-אינציגן
גרויסן גאָט איז אַראַביען. בעת די טערקען און די טאַטאַרן,
וואָס שטאַמען אויך פון אַזיען האָבן אין זיך שטאַרק באַפּ-
לעקט און קאָמפּראַמאַטירט דורך זייערע באַרבאַרישע אָנפאַרן
אויף אַנדערע אַזיאַטישע און אייראָפּעאישע פעלקער.
פון אַראַביען, האָט טאַנקרעד דערווייזן, מוז די גייס-
טיגע הילף און די גאָלד פאַר דער מענטשהייט קומען.
אַראַביען וועט אַרויס מיט אַ קאַמף געגן דעם רעשט פון

דער טאטארישער הערשאפט און איר בארבראריזם און זיי
אָברוימען פון וועג.

דער רושם, וואָס דער טעמפל מיט די אַנטיקן-סטאַטוען
האַט געמאַכט אויף טאַנקרעדן, איז געווען אַנאָויסערגעוויינ-
ליכער. ער וואָס האָט זיך תמיד אַרומגעטראָגן מיט ערהאַבענע
געדאַנקען וועגן דער גאָטהייט, וועגן דער אייביקער שיינ-
הייט א. אָ. וו. האָט זיך דאָ אין אונזער לאַנד אָנגעשטויסן
אויף אַזעלענע ערשיינונג, וועלכע האָט עדות געזאָגט, אַז
סיף אין די הערצער פֿון מענטשן ליגט פאַרבאָרגן דער
געדאַנק פון געטליכקייט, ווי שטאַרק און מעכטיק די
מענטשליכע באַדערפעניש איז אַ אידעאַל אין לעבן צו האָבן.
אַ גרויסן איינדרוק האָט אויך די ווידערבאַרע קייניגן אויף
טאַנקרעדן געמאַכט. די באַגייסטערונג, מיט וועלכע זי האָט
אַנטוויקלט דעם געדאַנק פון גאָטהייט און די ווירקונג וואָס
דער קולט פון די געטער האָבן אויף איר לאַנד געהאַט —
דאָס איז אַזוי אויסערגעוויינליך ניי און אינטערעסאַנט
געווען, אַז ער האָט אויף אַרגע נישט געקענט פֿאַרגעסן
איר שיינעם געשטאַלט. איר קלאָרער באַגריף וועגן דער
ראַלע, וואָס אַזיען שטייט נאָך פֿאַר צו שפּילן אין דער
געשיכטע פון דער מענטשהייט. איז פשוט צו באַוונדערן,
און הויך עוואָל, האָט טאַנקרעד אַזאַ שיינע און קלוגע אין
שאַרפֿזיניקע פֿרוי נישט באַגעגנט אויף זיין לעבן און קוים
געהאַפט ערגיץ צו באַגעגענען. טאַנקרעדן איז איינגעפֿאַלן
דער געדאַנק, וואָס פֿאַר אַ גרויסע און וויכטיקע ראַלע די
ווידערבאַרע אַסטאַרטע ביי אַזעלכע זעלטענע אייגנשאַפטן,
וואָס זי באַזיצט, וואָלט געקאָנט שפּילן אין דער גרויסער
באַוועגונג, וואָס דאַרף זיך אין גיכן דאָ אין אַזיען אָנהויבן,
טאַנקרעד האָט זיך דערביי דערמאַנט, וואָס פֿאַר וויכטיקע
ראַלן פֿרויען האָבן איבערהויפט געשפּילט אין דער געשיכטע
פון רעליגיעזע באַוועגונגען און וואָס פֿרויען האָבן אין דער
דאָזיקער הינזיכט אויפגעטון.

דערמאנענדיק זיך אין דער ראָלע, וואָס פרויען האָבן
נעשפילט אין דער געשיכטע בנוגע פֿאַרשפרייטן און איינ-
פֿאַנצן די אמונה אין איין גאָט, איז טאַנקרעד'ן איינגעפאַלן
אַ געדאַנק וועגן דעם גורל פֿון יידישן פֿאָלק, וואָס האָט
דאָס ערשטע אויף דער וועלט אַזאַ גלויבן אָנגענומען און
פֿון זיך שפּעטער דאָס קריסטענטום אַרויסגעגעבן. ביי דעם
דאָזיקן געדאַנק, האָט טאַנקרעד זיך פֿאַרטראַכט איבער דער
אונדאַנקבאַרקייט און אַכזריות, וואָס די קריסטן ווייזן די
נאַנצע צייט אַרויס בנוגע זייערע ברידער. טאַנקרעד האָט
מיט אַגעפילט פֿון צאָרן ביי זיך געטראַכט: יידן האָבן
באַשאַפֿן קריסטן, דאָס יידנטום האָט באַשאַפֿן דאָס
קריסטענטום און פֿאַר וואָס זשע באַציען זיך די קריסטן
מיט אַזאַ שנאה צו גאָטס פֿאָלק? פֿאַרוואָס האָבן זיי אין
מיטל-אַלטער געברענט יידן אויפֿן פֿייער, איינגעאַרדענט
אַ אינקוויזיציע אַ אינקוויזיציע און רודפֿן זיי נאָך ביז היינט...
פֿאַר וואָס? זענען נישט די יידן זייערע אמת'ע ברידער?
פֿאַקרעדען, עמיר פֿון לבנון, וואָס שטאַמט פֿון מאַכמעד'ס
פֿאַנען-טרעגער, האָט נישט געהאַט אַזאַ יראת הכבוד פֿאַר
אַראַביען, ווי דער יינגער מאַן פֿון צפֿון אינזל, פֿאַקרעדען
האָט נישט אָנגעהויבן צו פֿאַרשטיין, ווי פֿיל ער דאַרף
זיך איבערנעמען מיט דעם, וואָס ער שטאַמט פֿון אַזאַ גרויסן
יחוס, און ערשט נאָך דעם ווי טאַנקרעד האָט אים אויפגעקלערט, —
האָט אַראַביען אין איר פֿאַרגאַנגנהייט אין זיינע אויגן
אַנאָדער אויטצען באַקומען. פֿאַקרעדען האָט אָנגעהויבן צו
פֿאַרשטיין אַז אַזיען, און איבערהויפט דאָס ווינקל ווי אַראַביען
און פֿאַרעסטינאַ ליגן, קענען און וועלן נאָך וואַרשיינליך
אַ גרויסע ראָלע שפּילן אין דער געשיכטע און מיטהעלפֿן
דעם מאַראַלישן אין גייטטיגן ווידערגעבורט פֿון דער געפֿאַ-
לענער און פֿאַרדאַרבענער מענטשהייט, דורכגעדרונגען מיט
דעם דאָזיקן געדאַנק, איז דער יינגער עמיר גרייט געווען
זיך צו שטעלן אין דינסט אין די רייען פֿון די קעמפֿער

פאר דער צוקונפט פון דער בענטשהייט. טאנקרעד איז אין
 זיינע אויגן אויסגעוואקסן זייער הויך. ער האָט דעם יינגן
 לאָרד געהאַלטן פאַר אַ ריז פון גייסט און איז געווען גרייט
 אים נאָכצוגיין, ווהיין ער וועט אים נאָר פירן. דאַרום איז
 אים שטאַרק געפֿעלן געוואָרען טאנקרעד'ס פּלאַן אַריינצוציען
 די קעניגין אַסטאַרטא אין זייער פּראַיעקטירטער אונטער-
 נעמונג וועגן אַ קאָמפּאַניע אויף די אַרומיקע לענדער. אויף
 פאַרקרעדענען האָט די יינגע שייגע אַסטאַרטא אויך זייער אַ שטאַרקן
 איינדרוק געמאַכט. איר זעלטענע שיינהייט, קלוגהייט און
 שאַרפּזיניקייט האָבן דעם יינגן עמיר פשוט באַצויבערט.
 מיט אַ מאַנספּערזאָן אין מזרח-לענדער טרעפט זיך זייער זעלטן,
 ער זאָל אונטערגעוואָרפֿן ווערן דעם איינפֿלוס פון אַ פֿרוי.
 אָבער עוואַ און אַסטאַרטא זענען געווען אויסערגעוויינליכע
 זעלטענע פּרויען און יעדע פון זיי האָבן אויף פּאַרזענען
 אַזא שטאַרקן איינפֿלוס געהאַט, אַז זיי האָבן באַהערשט זיין
 גאַנצעס וועזן און ביי יעדער פון די דאָזיקע פֿרויען וואָלט
 דער יינגער עמיר ווען זיי וואָלטן נאָר געוואָלט אויסנוצן
 זייער איינפֿלוס אויף אים געקענט ווערן אין זייער האַנט
 אַ ווערקצייג פון זייערע פֿאַרלאַנגען. און אַפילו קאַפּריוז די
 ביידע זעלטענע יינגע פּרויען זענען אָבער געווען צו נאָבל,
 אַז זיי זאָלן זיך דערלויבן אויסאיידעל און גרויסמוטיק, צו
 ערנסט און זאָגן צו שלעכטס...

די באַקאַנטשאַפט מיט אַסטאַרטען און דער שטאַרקער
 רושם, וואָס זי האָט אויף אים געמאַכט, האָבן גורם געווען
 דערצו, אַז פאַרקרעדען איז אַביסל אָבגעקילט געוואָרן צו דעם
 גראַנדיעזען פּלאַן, וואָס טאנקרעד האָט אַהערצו פון זיין
 פּאַטערלאַנד געבראַכט.

דער פּלאַן וועגן דער מאַראַלישער העגאַמאָניע פֿון
 אַזיען איבער אייראָפּאַ, וועגן דעם קאָסמאָפּאָליטישן רענעסאַנס
 פון דער מענטשהייט, וועגן יידישן פּאָליק און זיין צוקונפט
 האָט פּלוצלינג פאַר אים פֿאַרלוירן זיין אַנציונגס-קראַפט און

אים אויפגעהוט צו באַפרידיקן און באַגייסטערן... דער
 יינגער עמיר איז פלוצלינג צו טאנקרעדן גופא אויך אַבגע-
 קילט געוואָרן און זיין מאָראַלישער געשטאַלט, וואָס האָט
 אזוי לאַנג אויף אים אַזאַ שטאַרקע ווירקונג געהאַט, איז
 אין זיינע אויגן אויך ווי בלאַסער, פשוט'ער געוואָרן און
 אין אַלגעמיין פֿאַרלאָרן זיין צויבער-קראַפט. פֿאַקרעדענען איז
 איצט איינגעפֿאַלן אין קאַפּ אַ געדאַנק אַפּצוואַגן זיך פון
 טאַנקרעד'ס גראַנדיעזן פֿלאַן וועלכן ער האָט נישט
 געקענט אין פֿולן אומפאַנג באַגרייפֿן. און אַנשטאַט דעם,
 דורכצופירן אַ פשוט'ערן און איינפֿאַכערן פֿלאַן, וועלכער האָט
 נאָך זיין מיינונג אַ פעסטערן רעאַלן באַדן און מער שאַנסן
 פֿאַרווירקליכט צו ווערן. פֿאַקרעדענס פֿלאַן איז באַשטאַנען
 אין דעם, ער זאָל שליסן אַנ'אַבמאַך מיט דער קעניגין
 אַסטאַרטאַ און דאַמאָלט, ווען סיריען וועט מיט די אַנסאַרן
 קעניגין אַרויסשטעלן אַ גוט באַוואָפֿנטע אַרמעע, קען זייער
 לייכט באַשאַפֿן ווערן אַ מעכטיקע טירישעס קעניגרייך, מיט
 אַ נייער רעליגיאָן, וואָס הערשט צווישן די אַנסאַרן. ער,
 פֿאַקרעדען וואָלט שוין געקאַנט דאַמאָלט דערגרייכן אַ הויכע
 מדרגה און דער רעזולטאַט פון אַזאַ פֿאַרווירקליכטן פֿלאַן וואָלט
 נעווען, אַז ער וואָלט חתונה געהאַט מיט דער קעניגין
 אַסטאַרטאַ און – אין דעם פֿאַל איז פֿאַקרעדענ'ס פֿלאַן פֿאַרבונדן
 נעווען מיט דער האַפֿנונג אַ הלוואה צו קריגן – באַקומענדיג
 אַ גרויסע הלוואה, וועט ער גרינדן אַ נייע דינאַסטיע
 פֿאַקרעדען – אַסטאַרטאַ, וועלכע וועט מיט דער צייט ווערן
 די מעכטיגסטע אין דער וועלט. אזוי האָט זיך פֿונאַנדערגע-
 פֿלאַקערט פֿאַקרעדענס רייכע פֿאַנטאַזיע און אזוי ווייט איז
 זיין דרייסטער פֿלאַן געגאַנגען...

פערטענס קאפיולר.

דער געדאנק צו בילדן מיט דער צייט א דינאסטיע פאקראדען - אסטארטא און א מעכטיקע פאראייניגטע קעניגרייך טיריען - אנטארן האט אזוי באהערשט דאס גאנצע וועג פון דעם יינגן עמיר, אז ער איז נישט נאָר אָפּגעקילט געוואָרן צו זיין גוטן פריינד טאנקרעד, נאָר אין דער טיף פון זיין האַרצן האָט ער דערפֿילט אַ נייע געפֿיל צום יינגן לאָרד, אַ געפֿיל, וואָס איז נאָענט געווען צו שנאה. דעם יינגן פּאַנטאַזיאַר האָט זיך געדאַכט, אַז טאַנקרעד שטערט פּאַקראַדינס רייכע פּאַנטאַזיע און אזוי ווייטן ציעל... אים האָט זיך אויך געדאַכט, אַז טאַנקרעד וועט בכיין שטערן זיין נייעם פּלאַן און - ווער ווייסט? - אפשר וועט ער דער שיינער קעניגין אסטארטא מער געפֿעלן ווערן, און זי וועט זיך אין אים פֿאַרליבן - און דאַמאָלט וועט פון זיין פּאַקראַדענ'ס פּלאַן, זיך גאַרנישט אויסלאָזען. אַז טאַנקרעד קען און מוז געפֿעלן יעדע פֿרוי - אין דעם איז פּאַקראַדען געווען זיכער. ער האָט געקענט גוט אַלע גרויסע מעלות טאַנקרעדס זיין זאָנפֿטעס סימפּאַטישעס אויסזען זיין שיינקייט, און האָט געזען וואָס פֿאַר אַ איינדרוק ער מאַכט אויף מענטשן און ווי שטאַרק ער איז אַלעמען געפֿעלן. דערום איז קיין חידוש נישט, וואָס זייענדיק פּמעט פֿאַרליבט אין דער שיינער יינגער קעניגין, האָט פּאַקראַדען מורא געקריגן, אַז טאַנקרעד זאָל נישט שטערן זיין גליק, זאָל נישט געפֿעלן ווערן אסטארטען און זי זאָל זיך אין יינגן שיינעם לאָרד נישט פֿאַרליבן. אַ געפֿיל, וואָס איז נאָענט געווען צו אייפערזוכט, האָט זיך אַ ריר געטון אין אַ טיפּן ווינקל פון פּאַקראַדענ'ס האַרצן...

פּאַקראַדען האָט גענומען רעדן מיט אַנ'אָנדערן טאָן צו טאַנקרעד'ן, אויף טאַנקרעד'ס פֿראַגן פֿלעגט פּאַקראַדען קאַלט און טרוקען ענטפֿערן. מיט איין וואָרט - נישט מיט יענע

ווארימע און הערצליכע טענער, מיט וועלכע פאקראדענ'ס ווערטער זענען תמיד געווען דורכגעדרונגען בעת ער האָט מיט זיין גוטען פריינט טאנקרעד גערעדט. טאנקרעד האָט לכתחלה די דאָזיקע לייכטע ענדערונג אין פאקראדענ'ס פארהאלטן זיך צו אים קוים באַמערקט, ער האָט דערקלערט די ענדערונג דערמיט, וואָס דער יינגער עמיר האָט זיך געפונען ביי נייע אומשטענדן און איז אָפגעריסן געווען פונ'ם געוויינליכן אַרט לעבן, וואָס ער פירט ביי זיך אין דער היים. נאָר, אַז די דאָזיקע ענדערונג אין פאקראדענ'ס באַציונגען צו אים זאָלן האָבן אַלס יסוד אייפערזוכט, איז טאנקרעד'ן נישט איינגעפלאָן אין קאָפּ.

אויף מאָרגן האָט די קעניגין איינגעלאָדן די ביידע יינגע לייט אויף אַ פּאַלקן-יאַגד. די קעניגין, איר סוויטע און די ביידע יינגע געסט האָבן פּאַרלאָן די בערג, וווּ די אַנטאַרן-רעזידענץ געפונט זיך און זענען אַוועקגעריטן אויף אַ צען קילאָמעטער פֿון דאַנען אין די שיינע טאָלן, וווּ דער יאַגד איז פּאַרגעקומען. פּאַקראדען, האָט שטענדיק געהאַט אַ גרויסן חשק צו אַזאַ מין ספּאָרט און האָט מיט דעם גרעסטן פּאַרגעניגן די קעניגין'ס איינלאָדונג אָנגענומען. אַ געניטער יעגער, האָט דער יינגער עמיר בעת דער יאַגד אַרויסגעוויזן אַ גרויסע געשיקטליכקייט, וועלכע די קעניגין און איר סוויטע האָבן שטאַרק באַוונדערט. טאנקרעד, דאַגען, וועלכער האָט צום יאַגד דעם מינדעסטן לוסט נישט געהאַט, האָט געגען זיין ווילן אָנגענומען דער קעניגין'ס אַפּאַרשאַנג זיך צו באַטייליקן אין יאַגד. אַז די קעניגין מיט זי געסט זענען צוריקגעקומען פֿון דער יאַגד איז פּאַקראדען געווען דער העלד פֿון טאָג; דער גאַנצער שלאַס האָט גערעדט פֿון פּאַקראדענ'ען, ווי ער האָט האַלטנדיק אויף דער ליינקער האַנד אַ פּאַלקן (יאַסטושעמב), האָט ער פשוט באַוויזן וווּנדער ביי דער יאַגד. זיין יינגעס שיינעס געזיכט האָט געשיינט פֿון צופרידנהייט. דער יינגער עמיר איז צופרידן געווען מער

זיך אַלץ און זיך געשפירט פאַר גליקליך צוליב דעם, וואָס
 די קעניגין האָט זיך אַזוי אינטערעסירט מיט זיינע אָרגינעלע
 מעטאָדן פון דער יאָגד און זיי אַרויסגעוויזן אַזוי פיל אויפ-
 מערקזאַמקייט. צוריקקערנדיק פון יאָגד, האָבן די ביידע יינגע
 לייט געגעסן מיטאַג צוזאַמען מיטן קעפערניסן און נאָך מיטאַג
 האָבן זיי באַקומען אַן איינלאַדונג צו קומען אין דער קעניגין'ס
 גאַסט-צימער. דאָ האָבן זיי שוין געטראָפן די קעניגין מיט איר
 שיינער קאַמער-פרייליין ציפראָס און נאָך עטליכע יינגע פרויען,
 זיי אַלע זענען געזעסן ביי שפינדעלער און געשפינט, און
 נישט אָפּרייסנדיק זיך פון דער אַרבעט, פאַרפירט אַ לעבּהאַפטן
 געשפּרעך מיט טאַנקרעד'ן און פאַקרעדינ'ען. אַזוי האָבן פאַר-
 בראַכט די צייט אונזערע ביידע לייט בעת זיי האָבן
 זיך אויפגעהאַלטן אין דער רעזינדענץ פון די אַנסאַרן. אַלע
 פרימאַרגן אַ פּאָלקן-יאָגד, נאָך דער יאָגד אַ גוטן מיטאַג צו-
 זאַמען מיט קעפערניסן און נאָך מיטאַג די גאַנצע צייט אין
 געשפּרעך מיט דער קעניגין און אירע פרייליינס, בעת די
 לעצטע זענען געזעסן איבער זייער אַרבעט ביי די שפינדעלער,
 נאָר זעלטן פלעגן ביידע יינגע לייט אין באַגלייטונג פון קעפערניסן
 מאַכן אַ שפּאַציר אין די אַרומיקע פּרוכטבאַרע טאָלן און דאָרט
 זאַמלן שיינע בלומען. פאַקרעדען איז איצט, נאָך דעם ווי די
 קעניגין האָט אַרויסגעוויזן אַזאַ אויפמערקזאַמקייט צו זיין יאָגד,
 געוואָרן פרייליכער אויפ'ן האַרצן. צייטנווייז האָט ביי אים
 אין דער טיף פון זיין נשמה אַ בליץ געטון שטראַלן פון
 אַ זיסער האַפּנונג, אַז די שיינע קעניגין איז צו אים נישט
 גלייכגילטיק.

— אַך, ווי אינטערעסאַנט דאָס איז אַלץ, וואָס איר האָט
 דערציילט, — האָט זיך די קעניגין שטיל אָפּגערופן.
 — ס'איז דאַכט זיך, נאָך מער, ווי אינטערעסאַנט, — האָט פאַק-
 רעדען באַמערקט, — אַ, שיינע אַסטאַרטאַ! ווען דו וואָלסט געוויסט
 וואָס איך האָב זיך אָנגע'וויסן, וואָס איך לייך און וואָס איך האָב גע-
 האָט אויסצו-שטיין — אַלץ צוליב דעם אונבאַקאַנטן גלויבן פון מײן
 מוטער, וועלכע איך האָב געהאַט דאָס אומגליק צו פאַרלירן. באַלד

זוי איך בין געבוירן געוואָרן. - ביי די דאָזיקע ווערטער פאַק
רעדענ'ס האָט זיך אַ הייסע טרער באַווין אין זיין אויג.
צוליב דעם אונבאַקאַנטן גלויבן פון מיין מוטער האָט
איר, פרינץ געזאָגט? - האָט זיך די קעניגין צו פאַקראַדענען
געווענדעט - און דאָס האָט פונדעסטוועגן אייך נישט געשטערט
צו קומען אַהערצו פרי אייך אַנאַדערע אמונה מיטצהעלפן צו
פאַרשפרייטן, נישט אַזוי?

- איך בין אַהער געקומען מיט אַזאַ כּונה? אַזוי מייןט
איר, אייער מאַיעסטעט? אַ, ניין! נישט דאָס איז געווען
מיין ציל יענע אמונה צו פאַרשפרייטן - האָט פאַקראַדען מיט
אַ איבערצייגנדן טאָן דער קעניגין געענטפערט, אַרויסריידנדיק
דערביי די צוויי ווערטער „יענע אמונה“ מיט אַ שאַטירונג פון
פאַראַכטונג. זיינע נאָז-לעכער האָבן ביי די דאָזיקע ווערטער
געציטערט און ער האָט שפאַטיש באַמערקט.

- דער דאָזיקער משוגע'נער ענגלענדער איז אַהערגעקומען
פרי די גרונט-יסודות פון אַנאַנדער אמונה דאָ צו פאַרשפרייטן
און פראַפאַגאַנדירן און דערצו נאָך פון אַזאַ גלויבן, מיט
וועלכן ער האָט קיין שום שייכות נישט. אַ מערקווירדיגע זאַך:
מענטשן נעמען אויף זיך די ראַל פון מיסאַנערן און פּרעדיקן
אַנאַמונה, צו וועלכער זיי אַליין געהערן נישט... איז דאָס
נישט קאָמיש, אייער מאַיעסטעט?

מיט די דאָזיקע ווערטער האָט פאַקראַדען מרמו געווען
אויף דעם, אַז טאַנקרעד איז אַזאַ גרויסער אָנהענגער פונ'ם
יידישן גלויבן, בעת ז'ר גופא איז קיין יוד נישט.

- כ'מוז אייך, פרינץ זאָגן דעם אמת - האָט זיך די
קעניגין אָנגערופן, אַז איך האָב אייער כּונה נישט גאַנץ ריכטיק
פאַרשאַטאַנען; כ'האָב געמיינט, אַז איר ביידע, איר און דער
ענגלישער פירשט זענט אַהערגעקומען, פאַרייניקט דורך איין
ציל און דער זעלבער איין-איינציקער כּונה.

- דאָס האָט איר געוויס פון דאַרקוש'ן געהערט, - האָט
פאַקראַדען געענטפערט, ווי באַלד אַזוי מוז איך דער שיינער
אסטראַט דערציילן אַלע פרטים פון מיין קומען אַהערצו, טו,

איך זעט דין, מיר דעם גרויסן פבוד פון דיין אויפמערק-
זאמקייט נאָר אויף אַ וויילע און הער אויס די רייד פון דיין
אַרימען גאסט. דאַרקוש'ן פערזענליך האָב איך קיינמאָל נישט
געקאָנט און קיין מאָל די געלעגנהייט נישט געהאַט זאָגאר
אים צו זען: דער רייזע-מאַרשאַל פון דעם יינגן ענגלענדער,
דאַגעגן, איז מיט דאַרקוש'ן שוין פון לאַנג אָן גוט באַקאַנט
און מיר דוכט זיך, זאָגאר, באַפריינדעט געווען. און יענער
האַט דאַרקוש'ן דערציילט אַלץ, וואָס איר ווייסט שוין וועגן
דעם יינגן ענגלענדער.

אויף וויפיל דער רייזע-מאַרשאַל האָט אמת געזאָגט און
אויב ער האָט אין דעם פאַל געהאַנדלט ערליך אָדער געהאַט
דערביי געוויסע זייטיקע פונות - וועט די צוקונפט באַווייזן.
לעת עתה אָבער האַלט איך זיך נאָך נישט אין רעכט וועגן דעם
מיין מינונג אַרויסצוזאָגן... וואָס אַנבאַלאַנגט דעם גרויסן פלאַן
וועגן דער צוקונפט פון אַזיען אין דער ראַלע, וואָס דעם
דאָזיקן וועלט-טייל שטייט נאָך פאַר צו שפילן, ווען יענער
פלאַן זאָל דורכגעפירט ווערן - איז נישט איך האָב אים אויס-
געטראַכט, נישט אין מיין קאָפּ איז ער געבוירן געוואָרן און
גלייב מיר, שיינע-אַסטאַרטאַ, אַז שטרעבנדיק מיט אַלע כחות
פון מיין נשמה אין גייסט צו באַזוכן דאָס אַנסאַרן-לאַנד, בין
איך געווען זייער ווייט צו פאַרבינדן מיין באַזוך פון דיין
לאַנד מיט יענעם גראַנדיעזן פלאַן. און איך האָב זעענדיק, אַז
טאַנקרעד באַקומט די מעגליכקייט דאָס אַנסאַרן לאַנד צו באַ-
זוכן. האָב איך זיך אויך אָנגעכאַפט פאַר די דאָזיקע געלעגנ-
הייט און אים געראַטן, ער זאָל פועל'ן ביי דיין אַגענט, אַז
מ'זאָל מיר ערלויבן דעם ענגלענדער צו באַגלייטן, וואָס פאַר
אַ פונה איך האָב דערביי געהאַט, וואָס האָט מיר אַזוי שטאַרק
אַהערגעצויגן, - האָב איך שוין געהאַט די ערע דיר איבערצו-
געבן און איך גלויב, אַז די פאַרשטייטסט מיניע געפילן גאַנץ
גוט און האַלטסט מיין פונה פאַר אַנ'ערליכע און אונשולדיקע.
דער יינגער ענגלענדער מעג וואָס פאַר אַ האַפנונגען ער וויל
צוזאַמענבונדן מיט זיין באַזוך פון דעם אַנסאַרן-לאַנד. איך

פאָדער האָב צו יענע דרייַסטע האָפּנונגען זיינע קיין שום שייכות
 נישט, און אויב מיר וועט געלונגען זיך צו דערוויסן דעם
 גרויסן טוד, וואָס מיין מוטערס מוטער איז געווען, וועל איך
 זיך שעצן פאַר גליקליך און דאַמאָלט וועט מקוים ווערן מיין
 ערהאַפנטע און הייליקע האָפּענונג, וועלכע פאַרשאַפט מיר
 גלייכצייטיק און גליק און צער. נאָכדעם ווי מיין הייליקער צוועק
 וועט דערגרייכט ווערן און איך וועל וויסן, ווער פון די
 אַנסאַרן זענען מיינע קרובים, גייט מיר שוין דער יינגער
 ענגלענדער מיט זיינע פאַנטאַזיעס מער נישט אָן און איך
 וועל זיך פון אים אָפּקערן, ווי פון אַ מענטשן, וועלכער איז
 דורך זיין גליענדער פאַנטאַזיע מסוגל צו פאַרשאַפן זיך און זיינע
 באַקאַנטע אונאַנגענעמליכקייטן און שאַנד...

— זעט איר, — האָט זיך אָנגערופן די קעניגין — אין דעם
 קען איך שוין בשום אופן מיט אייך נישט מסכים זיין. דער
 יינגער ענגלענדער איז מעגליך אַ גרויסער פאַנטאַזיאָר און
 טראַגט זיך אַרום אפשר מיט זלומות, נאָר יעדנסטאַלס איז ער
 נישט קיין מענטש, וואָס איז פעיק אויף שענדליכע מעשים,
 וואָס ער זאָל נישט זיין, האָט די קעניגין מיט אַ איבערצייגטן
 טאָן צוגעגעבן, נאָר אַ ערליכער מאַן איז ער געוויס, אין דעם
 בין איך זיכער.

נאָר דאָ האָט זיך דער כיטרער פאַקרעדען אומגעקוקט,
 אַז ער האָט אין זיין כאַרקטעריסטיק פון טאַנקרעד'ן אַ ביסל
 איבערגעכאַפט די מאַס, און פדי צו פאַרניכטן זיין פעלער און
 אַבשוואַכן דעם איינדרוק, וואָס אַזאַ טענדענציעזע כאַראַקטעריסטיק
 קען מאַכן אויף די קעניגין, האָט ער תיבף צוגעגעבן:

— אָבער שיינע אַסטאַרטאַ, האָב איך דען געמיינט רכילות
 אויפ'ן יינגן ענגלענדער, צו טרייבן, דו האָסט מיך נישט גוט
 פאַרשטאַנען, דער יינגער ענגלענדער איז זייער אַנ'ערליכער
 יינגער-מאַן מיט די ערהאַפנטע פאַגריטן וועגן ערע, ער איז
 זייער אַ שטאַלצער און דערצו נאָך אַ אונפראַקטישער מענטש,
 אויף אַ באַוווסטזיניקן שענדליכן טאַט איז ער בשום אופן נישט
 פעיק און איז אַזאַ טאַט נישט אומשטאַנד צו באַגין, און אויב

איך האָב זיך אויסגעדרוקט, אַז טאַנקרעד קען נאָך דורך זיינע
פלענער זיך שאַנדע ברענגען, האָב איך מיט דעם געמיינט, אַז
ער שליסט אָפּטמאָל באַקאַנטשאַפט מיט צווייפּל-האַפּטע מענטשן
און דערנענטערט צו זיך אַזעלכע טונקעלע פּערזאָנען, וואָס
קענען אים, אָן זיין ווילן דערצו, ברענגען צו שאַנד און זיין
ערליכן נאָמען באַשמוצן... ווער צ. ב. ווייסט נישט, אַז קיין
ייד טאָר אין ענגלאַנד נישט וווינען. יידן איז, לויט די ענג-
לישע געזעצן, ערלויבט צו וווינען נאָר אין עטליכע ענגלישע
קאָלאָניעס. און ס'איז פאַר קיינעם קיין סוד נישט, אַז ער האָט
זיך מיט אַזאַ ענערגיע גענומען דורכצופירן זיין גראַנדיעזן
רעליגיעז-מיליטעריש-פּאָליטישן צוועק נאָר צוליב דעם וואָס
ער איז אין אַ יידישע טאַכטער פון דמשק, וועלכע טאָר קיין
ענגלאַנד נישט קומען, שטאַרק פאַרליבט...

— אין אַ יידישע טאַכטער פון דמשק פאַרליבט? — האָט
אַסטאַרטע פאַקרעדענען געפרעגט און איז דערביי בלאַס
געוואָרן.

— יאָ, — האָט פאַקרעדען געענטפּערט, און נאָך ווי אַזוי
פאַרליבט? פּיידנשאַפּטליך, שטאַרק, ביז משוגעת... און אַט אין
דעם ליגט דער גאַנצער סוד וואָס ער רודערט אַזוי אַרום און
טראָגט זיך אַרום מיט'ן פּאַנטאַסטישן פּלאַן וועגן אַזיען, און
וועגן דער יידן-פּראַגע. ער פאַרברענגט גאַנצע טעג מיט יענע
דמשקער יידן אין לאַנגע וכוחים וועגן אַזיען און וועגן די
מיטלן די יידישע פּראַגע ראַדיקאַל איין מאָל פאַר אַלע מאָל
צו ענטשיידן: זיין הויפט פּלאַן איז, אַז אַזיען זאָל מיט
סירישע שווערדן איינגענומען און עראָבערט ווערן, און וואָס
מיינט איר, ערוואַרטעט אונז סיריער, פאַר דעם דאָזיקן גרוי-
סן קרבן פון אונזער זייט, פאַר אונזער ענטשיידענדן אַנטייל
אין דעם דאָזיקן גראַנדיעזן פּלאַן? — אונז ערוואַרטעט אַ באַ-
לוינונג פאַר אונזער גרויסער טרחה און ראָל, וואָס מיר וועלן
אין די טעג פון פּסח קענען עסן מצה...
— וואָס איז דאָס אַזעלכס מצה? — האָט די קעניגין
געפרעגט.

— אלע יידן פון דער גאַנצער וועלט עסן דאָס בעת די
אכט טאָג פסח, אַלס אַנדענקן פון דעם, וואָס זייערע אור-אור-
ווידעס האָבן, אַרויסגייענדיק פון מצרים, מיטגענומען מיט זיך
דאָס נישט פאַרזויערטע טייג, פון וועלכן זיי האָבן, אַריבער-
גייענדיק דעם ים סוף דערנאָך אויסגעפאַקן מצות...
— וואָס איך הער !

— נו איז דאָס נישט קיין גרויסע באַליוונג פאַר אונזערע
העלדנטאַטן, אַסטאַרטע ?

— נאָר ווי אַזוי ערלויבט עס די ענגלישע קעניגין איינעם
פון אירע פירשטן זיך אין אַ יידן צו פאַרלייבן ? — האָט
אַסטאַרטע געפרעגט, אין דער העכסטער מדרגה זיך אויפֿרע-
גנדיק — וועגן דעם, וואָס זי האָט זיך נאָר וואָס וועגן טאַנקרעד'ס
ראַמאַן מיט עוואַן דערוווסט — איז דען מעגליך, אַז די
מעכטיקע ענגלישע קעניגין וועט אים ערלויבן חתונה צו האָבן
מיט אַ יידישע סאַכטער ? ...

— בשום אופן נישט — האָט פאַקראַדען מיט אַ איבער-
צייגטן טאָן געענטפערט, דאָס ענגלישע געזעץ פאַרווערט
שטרענג די ענגלענדער חתונה צו האָבן מיט יידישע טעכטער
און בכלל זיך משדך זיין מיט יידן. אין עטליכע טעג אַרום
האָבן פאַקראַדען אָנגעהויבן פילן פאַר איבערגליקלעך, די
קעניגין האָט ווירקליך אָנגעהויבן אַרויסווייזן צו אים אַ ניינונג
און סימפּאַטיע. פאַקראַדענ'ס הייסע פאַנטאַזיע האָט זיך שוין
צוליב דעם צופלאַקערט. ער האָט זיך שוין צייטנווייז געזען
אין דער ראַלע פון אַ מעכטיקן הערשער איבער די ביידע
פאַרייניקטע לענדער סיריען-אַנסאַרן און — וואָס וואָלט פאַר
אים געווען די העכסטע מדרגה פון גליק, פאַר וואָס ער וואָלט
אַיך אַוועקגעגעבן — אַז די געטליך שיינע אַסטאַרטע איז זיין
פרווי... און מ'קען נישט זאָגן, אַז דער יינגער עמיר, זאָל נישט
האָבן אַסטאַרטען געפּעלן : ער איז איר ווירקליך געפּעלן געווען
אַבער דאָס איז נאָך ווייט געווען פון ליבע צו אים... נאָר, וואָס
ס'האָט פאַרגיפטעט זיין גליק, וואָס האָט אַ תּל געמאַכט פון
זיינע זיסע האַפּנונגען און חלומות — איז געווען דער אומשטאַנד.

וואָס טאַנקרעד איז אויך דער קעניגין געפעלן געוואָרן, דאָס
 האָט זיך געוואָרפן יעדן אין די אויגן און די שיינע קעניגין
 האָט גאָר נישט געהאַלטן פאַר נויטיק צו פאַרבאָרגן איר לעב-
 האַפּטע סימפּאַטיע, וואָס דער יינגער לאָרד האָט דערוועקט
 אין איר. איבערהויפּט האָט זיך ביי פאַקרעדענען צופּרענט
 דאָס אייפּערזוכטס-געפיל אין יענע מאָמענטן ווען טאַנקרעד
 האָט מיט דער קעניגין געפירט לאַנגע געשפרעכן און זי האָט
 אַרויסגעוויזן צום יינגן לאָרד אַזאָ אויפּמערקזאַמקייט, האָט זיך
 מיט אַזאָ חשק צוגעהערט צו זיינע ערקלערונגען. די קעניגין
 איז געווען ענטזיקט פון טאַנקרעד'ס גרויסער אינטעליגענץ,
 פון זיין אויסערגעוויינליכער גייסטיקער אַנטוויקלונג פון זיינע
 אָרגינעלע וועלט-אַנשויונגען און אויסערגעוויינליכן אידעאָליזם,
 פון זיינע הויכע פונות און שטרעבונגען, דאָס האָט פאַקרעדענען
 שטאַרק געקערענט, מחמת ער האָט גוט געוויסט, אַז אויב ער קען
 מיט טאַנקרעד'ן קאָנקורירן וואָס אַנבאַלאַנגט שיינהייט און
 אויסערליכן אויסזען, - שטייט דאָך דער יינגער לאָרד מיט פיל
 קעפּ העכער פון אים אין דער הינזיכט פון בילדונג און גייס-
 טיקער אַנטוויקלונג.

פּדי אָבער וואָס לייכטער זיין ערפּאָלג צו דערגרייכן,
 פּדי וואָס מער צוטרוי ביי דער קעניגין און ביי אירע
 מקורבים צו געווינען, האָט פאַקרעדען זיך באַמיט אַריינצו-
 גנב'ענען און קעפּעריניס האַרצן און זיין פריינטשאַפט צו גע-
 ווינען, דאָס איז פאַקרעדענען זייער גרינג אַנגעקומען. פאַקרעדען
 האָט פאַרבאָראַכט עטליכע שעה אין טאָג און אויך ביינאַכט
 אין דער געזעלשאַפט פון דעם דאָזיקן אַסטאַרטעס איינפלוס-רייכן
 פרעמיער-מיניסטער און האָט אים מיט זיינע חניפות און
 זיין זעלטענער אונטערהאַלטונגס-פעיקייט אַזוי באַצויבערט, אַז
 קעפּעריניס איז געוואָרן זיין בעסטער גוטער פריינט. פאַר
 פאַלגנדיק האַרטנעקיג זיין ציל, וואָס מער קעפּעריניסין געפעלן
 צו ווערן, האָט פאַקרעדען זיך נישט אַבגעשטעלט פאַר קיין
 שום מיטל, וואָס קען פירן צו דעם דאָזיקן צוועק. ער האָט
 דעם פרעמיער-מיניסטער דערציילט אַרשידענע זאַכן, וואָס

זענען נישט געשטויגן און נישט געפלויגן, אים איינגערעדט,
 אז ער, פאקראדען, האָט פיל אָנהענגער צווישן די איינפלוס-
 רייכסטע אייראָפּעאישע דיפּלאָמאַטן, אַז אין אייראָפּאַ האָט
 מען אים פאַר אַ דיפּלאָמאַטישן געניוס, פאַר אַנאָיפּגייענדן
 גרויסן שטערן אויפן פּאָליטישן הימל... צווישן אַנדערע בבא
 מעשיות האָט פאַקראדען קעפּעריניס'ן אויך דערציילט, אַז דער
 עמיר בעשיר האָט, ווען פאַקראדען איז נאָך אַ קינד געווען,
 אים שטרענג אָנגעזאָגט, ער זאָל זיך באַמיען שטענדיק אין די
 בעסטע באַציונגען מיט די אַנטארן צו זיין און מיט זיי גוט,
 ווי די בעסטע שכנים, צו לעבן, חוץ דעם, האָט פאַקראדען
 געשענקט קעפּעריניס'ן אַ פאַר טייערע ברידיאַנטן און האָט אים
 צוגעזאָגט הרים וגבהות אויף ווייטער, ווען ער, פאַקראדען
 וועט זיין פּלאַן אָנהויבן צו פאַרווירקליכן. דאָס אַליץ האָט
 פאַקראדען געטון נאָר צוליב דעם, אַז דער איינפלוסרייכער
 פרעמיער-מיניסטער פון דער שיינער קעניגין זאָל אים פאַר
 זיין הערשערין פאַרשטעלן פון דער בעסטער זייט, — אַלס
 יינגן מאַן, אויף וועלכן די וועלט לייגט אַרויף אַזעלכע גרויסע
 האַפּנונגען און וועלכער באַזיצט גענוג פעיקייט פון די דאָזיקע
 האַפּנונגען צו מאַכן אַ ווירקליכקייט, אויפן פינפטן טאָג, וואָס
 די ביידע יינגע לייט האָבן פאַרבראַכט אַלס געסט ביי דער
 שיינער יינגער קעניגין אַסטאַרטא, האָט אַ צופאַל געבראַכט,
 אַז פאַקראדען איז געפליבן מיט איר אַליין. די קעניגין האָט
 פאַרפירט מיט'ן יינגן עמיר אַ געשפרעך וועגן סיריע און לבנון
 אין אים געבעטן, ער זאָל איר גענוי באַשרייבן זיין באַרימטן
 שלאַס, וווּ טאַנקרעד איז געווען ביי אים צו גאַסט, און ס'איז
 שווער צו באַשרייבן פאַקראדענ'ס גליק, וואָס מיט אים האָט
 אונערוואַרטעט שנעל פאַסירט, דאָס גרויסע גליק ווען די שיינע
 קעניגין האָט אויסגעדריקט איר ווונש, דעם דאָזיקן שלאַס צו
 באַזוכן און אַזוי אַרום דעם יינגן עמיר פון לבנון אַבצוגעבן
 אַ וויזט.

דאָ האָט פאַקראדען פאַרשטאַנען אַז אַזא גרויסן כבוד,
 אַזא זעלטענע אויפמערקזאַמקייט מצד אַסטאַרטן צו אים האָט

ער צו דאנקען איר פרעמיער קעפערניסן, וועלכער האָט, ווי ס'ווייזט אויס, מיט דער קעניגין שוין געהאַט אַ לאַנגן געשפרעך וועגן אים און אים פאַרגעשטעלט פאַר אַנאידעאַל פון חכמה, פאַר אַ יינגן מאַן, וועלכער גייט מיט ריזן-שריט אַ קעגן אַ גלענ-צנדער צוקונפט.

— וואָס ס'האָט מיך באַזונדערס איבערראַשט — האָט די קעניגין פאַקרעדענען געזאָגט, איז — וואָס דאַרקוש, מיין טייע-רער דינער אין דמשק, האָט מיר מיטגעטיילט, אַז איינער פון די יינגע פירשטן, וואָס האָבן אַזאַ הייסן ווונש זשינדאַריקס צו באַזוכן, איז אַנאָנהענגער פון אונזער רעליגיאָן און האַלט שטאַרק פון אונזערע געטער. וואָס איר האָט שוין די געלע-גנהייט געהאַט צו זען אין אונזער הייליקן טעמפל. פון מיין געשפרעך אָבער, האָט אַסטאַרטאַ ווייטער באַמערקט, וואָס איך האָב מיט דעם ענגלישן פירשט וועגן דעם געהאַט, זע איך נישט אַרויס, אַז ער זאָל אַנאָנהענגער פון אונזער גלויבן זיין.

פאַקרעדען האָט דעם מאַמענט געהאַלטן פאַר גינסטיק ענגלאַנד צו קאָמפּראַמיטירן און דערמיט — אונדירעקט אויך דעם יינגן לאַרד, דער קעניגין'ס גאַסט.

— פון ענגלאַנד, — האָט פאַקרעדען באַמערקט איז קיין ראיה נישט צו ברענגען, אויך מיר אַ לאַנד און אויך מיר מענטשן! אַ לאַנד, וואָס איז אונפרוכטבאַר, ווי די וויסטע, ווי ס'וויינען כמעט ווילדע מענטשן. דאָס דאָזיקע אינזל-לאַנד באַ-שטייט בלויז כמעט פון פעלדן און איז אינגאַנצן גרויס, ווי די אינזל מאַלטאַ, און דערצו נאָך נישט אַזוי גוט באַפעסטיקט, ווי מאַלטאַ. אַלץ וואָס ענגלאַנד מוז פאַר זיין אייגענעם גע-ברויך האָבן, מוזן זיי פון אַנדערע לענדער באַציען, געטריידע, למשל, פון רוסלאַנד, וויין פון שפּאַניען. מ'האָט מיר זאָגאַר אין ביירות דערציילט, אַז דאָס בוימוואָל אַזייל, וואָס ווערט אויף זיינע פאַבריקן אויסגעאַרבעט וואַקסט אויך נישט אין ענגלאַנד גופא, נאָר ווערט אַהין געבראַכט פון אינדיען און עגיפּטן, נאָר-וואָס מענטשן קענען אויסטראַכטן! דאָס גלויב-

איך שוין נישט, וואָס דאַרף מען מער, האָט פּאַקראַדען ווייטער זיין געדאַנק אַנטוויקלעט, זייער רעליגיאַן שטאַמט אויך פון דער פרעמד און לאָרד טאַנקרעד האָט מיר אַליין דערציילט, אַז זייער גלויבן שטאַמט פון סיריען, דערום איז קיין הידוש נישט, וואָס די ענגלענדער האָבן זייער ערציונג פון די קינדער איבערגענומען פון די אַלטע גריכן.

— אַרימע ענגלענדער! האָט זיך די קעניגין אָבגערופן, אויסהערנדיג פּאַקראַדענס שילדערונג פון ענגלאַנד, אַ רחמנות אויף זיי! און ס'קען זיין אַז דעריבער רייזען טאַקע די ענגלענדער אַזוי פיל אַרום איבער דער גאַנצער וועלט: וואָר-שיינליך ווילן זיי זיך מער בילדן און צוקוקנדיק ווי אַנדע פעלדקער לעבן, די זיסן און מנהגים פון די דאָזיקע פעלדק איבערצונעמען.

— אָבער דאַרקוש, — האָט פּאַקראַדען באַמערקט, — האַט יעדנפאַלס נישט געהאַט קיין טעות, באַהויפטנדיק אַז איינער פון אייערע געסט, מאַיעסטעט, געהער צו די אַנסאַרן. — ווי אַזוי?

— ווייל איינער פון די יינגע פירשטן, וועלכע האָבן אַזאַ שטאַרקן חשק געהאַט, די רעזידענץ פון אייער מאַיעסטעט צו באַזוכן, געהער אין געוויסער הינזיכט צו דעם אַלטן שיינעם גלויבן פון די אַנסאַרן, אָבער דער דאָזיקער יינגער פרינץ איז יעדנפאַלס נישט אייער ענגלישער גאַסט, נישט דער ענגלישער פירשט, וואָס האָט דעם גרויסן כבוד געהאַט פון אייער מאַיעסטעט אַנ'אוידיענץ צו באַקומען.

— איך פאַרשטיי אייך נישט, עמיר פון לבנון, וואָס באַדייטן אייערע ווערטער, רעדט אַביסל קלאָרער.

— אַ, שיינע אַסטאַרטא! — האָט זיך אָבגערופן פאַקראַדען, — ווי באַלד אַזוי וועל איך דיר באַלד דעם גאַנצן אמת דערציילן, אַלואַ, זייט וויסן, אייער מאַיעסטעט, אַז מיין מוטער איז אַנ'אַנסאַרער טאַכטער געווען. פרעגט וועגן דעם קעפּע-רייטען: ער ווייסט דערפון און וועט אויך מייע ווערטער באַשטעטיגן.

— אייער מוטער אַנאַנסאַרער! וואָס איך הער! צו
זעלכער פאַמיליע האָט זי געהערט? האָט זי העכסט ערשטוינט
קעניגין אין דער גרעסטער איבעראַשונג פאַקעדענען
זעמערענט.

— אַך — האָט זיך אַבגערוּפּן פאַקעדען! דאָס גראַדע
איז דער גרויסער יסוד און זאָרג פון מיין לעבן. די געפירט
פון מיין מוטער איז איינגעהילט אין אַ געדיכטן נעבל פון
געהיימיסן. מיין מוטער איז געשטאַרבן און איך בין נאָך גאָר
אַ קליין ברוסט-קינד געווען. אין אַ קורצע צייט אַרום איז אויך
מיין פאָטער געשטאַרבן. ווען אַרום און אַרום האָט געבושעוועט
דער פּורכטבאַרער קריג און בלוט האָט זיך ווי וואַסער
געגאָסן, אַזוי אַרום איז פאַר מיר ביז היינט געבליבן אַ סוד,
ווער די מוטער פון מיין מוטער איז געווען. איינס ווייס איך
נאָר זיכער — אַז זי איז אַנאַנסאַרערן געווען. און אָט, וואָס
ס'האָט מיך אַזוי מעכטיג געיאָגט אין אייער לאַנד, אָט וואָס
מיך האָט אַהער צו די הויכע בערג געצויגן... די ראַסע פון
מיין מוטער און איר ווונדערשיינער גלויבן זענען די טרוים
פון מיין לעבן געווען. כ'האַב וועגן דעם קיין רגע אַפילו
נישט פאַרגעסן און באַשלאָסן איין מאָל פאַר אַלע מאָל באַ-
קומען אַ מעגליכקייט דאָס אַנסאַרן לאַנד צו באַזוכן, פּדי דאָרט,
אויפן אָרט, וווּ מיין מוטער איז געבוירן געוואָרן, זיך צו
דערוויסן, ווער אירע עלטערן זענען געווען און צו וואָס
פאַר אַ פאַמיליע זי האָט געהערט.

דער ווערט לעבעדיקערהייט פאַרברענט אַדער מ'האַקט
אַזאַ מענטשן אַב דעם קאַפּ. נאָר נישט קוקנדיק אויף דעם,
האָט פאַקעדען מיט אַ געוויסער פּונה צוגעגעבן, געפינען זיך
אין ענגלאַנד אַזעלכע מענטשן, וואָס זענען עובר אויף דעם
דאָזיקן געזעץ און געפינען אַ מיטל, ווי אַזוי די שרעקליכע
שטראַף אויסצומיידן... זיי זענען זיך אַממערסטן נוהג אַזוי.
זיי פּרעזאָזן זייער פאַטערלאַנד אויף שטענדיק און האָבן
חתונה מיט זייער בעליבטער אין אַזאַ לאַנד, וווּ דאָס געזעץ
פאַרבאָט נישט קיין קריסט חתונה צו האָבן מיט אַ יידישער

טאכטער אָדער פאַרקערט, אַ קריסטן מיט אַ יידן געוויינליך
טאָרן אַזעלכע פאַררעטער שוין קיין מאָל אין זייער פּאָטערלאַנד
זיך נישט צוריקקערן. דער יינגער ענגלענדער, וואָס האָט
איצט דעם גרויסן כבוד ביי אייער מאַיעסטעט צו גאַסט צו
זיין, וועט, ווי ס'ווייזט אויס שוין קיינמאָל אין ענגלאַנד נישט
קומען, מחמת ער וויל חתונה האָבן מיט דעם דמשק'ער יידישן
פרייליין, אין וועלכער ער איז ווי איך האָב שוין געהאַט די
ערע אייך צו זאָגן, שטערבליך פאַרליבט.

— וואָס איך הער! — האָט די קעניגין ווידער איר באַ-
ווונדערונג אויסגעדריקט, — ווערנדיק אַלץ בלאַסער און
בלאַטער...

— און דאָס לעכערליכע אין דער דאָזיקער געשיכטע,
האָט פאַרקעדען ווייטער דערציילט, — דאָס לעכערליכע איז, צו
צווען, מיט וואָס פאַר אַ געמאַכטע אונשולדיגער מינע דער
יינגער ענגלענדער איז אַהער געקומען, כדי נאָך אונזער הילף,
זיין פלאַן דורכצופירן, זיך צו ווענדן, דער דאָזיקער פלומר'שט
אונשולדיקער יינגער מאַן איז געקומען צו מיר אין מיין
לבנון-שלאָס, נאָכדעם צו אייער מאַיעסטעט, מיר זאָלן מיטהעלפן
זיינע מפלומר'שטע גראַדיעזע, פלענער מכה אַווען. און כ'וועל
דיר שיינע אַסטאַרטא, דעם אמת זאָגן, אַז מיך פאַרדריסט
זייער די גאַנצע געשיכטע. באַזונדערס זיין ראָמאַן מיט דעם
יידישן מיידל פון דמשק, ווי ערלויבט זיך עס אַ מענטש פון
אַ פרעמדן גלויבן, זיך פאַרליבן און פאַרפירן אַ יידיש מיידל
און ווי קען מען עס ביי זיך פועל'ן צוליב אַ יידיש מיידל צו
ברענגען אַזעלכע קרבנות, ווי ענטזאָגן זיך איין מאָל פאַר אַלע
מאָל אין זיין היימאַט זיך צוריקצוקערן, מיר דאַכט זיך, אַז
אַ מענטש מיט אַ קלאָרן פאַרשטאַנד וואָלט בשום אופן אַזא
משונז'דיקן שריט נישט פאגאַנגען...

— איז ער, — זאָגט איר, אין יענעם מיידל אַזוי שטאַרק
פאַרליבט אַז ער האָט בדעה מיט איר זתונה צו האָבן? האָט
די קעניגין נאָך אַ מאָל איבערגעפרעגט.

— איז דאָס דמשק'ער מיידל דען אַזאָ זעלטענע שיינהייט ?
וואָרשיינליך איז זי זייער אַ שיינע.

— דער ענגלענדער, נאַטירליך, האָלט זי פאַר אַזעלכע,
ער מיינט, אַז קיין שענערע און קלוגערע פאַר איר איז אין
דער גאַנצער וועלט נישט צו געפונען.

— וואָס איז זי : אַ פּלאַנדינע אָדער אַ ברונעטקע ? האָט
די קעניגין געפרעגט...

— אין זיינע געדיכטע, וואָס דער ענגלענדער האָט פאַר-
פּאַסט לכּבוד דעם דמשק'ער יידישן מיידל, פאַרגלייכט זי דער
ענגלענדער מיט דער לבנה און די שטערן און ווייל ער
דערמאָנט דאָ די נאַכט, ווען די לבנה און שטערן שיינען
אויפן הימל, איז דערפון געדרונגען, אַז דאָס מיידל איז
אַ ברונעטקע.

— איך האָב פיינט די יידן — האָט די קעניגין באַמערקט, —
נאָר מ'האָט מיר דערציילט, אַז די יידישע פרויען זענען
ס'רוב זייער שיינע, איז דאָס אמת ?

נאָר פאַקרעדען האָט אויף דער לעצטער פּראָגע נישט
געגעבן קיין קלאַרע תשובה און דערשפירנדיק, אַז אַסטאַרטא
איז אַ יידן-פיינדיק, האָט ער געפונען פאַר גויטיק צו פאַ-
מערקן :

— מיר האָבן בדעה אַלע יידן פון סיריען צו פאַר-
טרייבן,

— און דאָ האָט זיך פאַקרעדען גענומען אַנטוויקלן פאַר
אַסטאַרטן דעם געדאַנק מכּח אַ צוקונפטיקער סירישער מלוכה.
פאַקרעדען האָט דער קעניגין געגעבן אַנצוהערן, אַז מיט דער
הילף פון איר מיליטער קען עס לייכט דערגרייכט ווערן און
זי די שיינע אַסטאַרטא, קען מיט דער צייט ווערן אַ הערשערין
פון די ביידע פאַרייניקטע לענדער סיריען און אַנסאַרן. פאַק-
דעדען האָט וועלנדיק איבערצייגן די קעניגין, אַז דאָס איז
אַ זאַך, וואָס קען זייער לייכט מקוים ווערן, האָט אויסגעטראַכט
אַ פּאַ מעשה וועגן דעם לעצטן ווילן וואָס זיין מוטער זאָל
פּלומר'שט האָבן אויסגעדריקט. זיין מוטער'ס לעצטער ווילן

זאָל האָבן באַשטאַנען אין דעם, אָז די אַנסאַרן מוזן זיך פאַררייניקן מיט סיריען און אַז אַ אַנסאַרישע פרוי מוז מיט דער צייט ווערן די ערשטע קעניגין פון די דאָזיקע ביידע פאַרייניקטע לענדער.

די קעניגין האָט אָבער ווייניק אויפמערקזאַמקייט גע-
שענקט פאַקרעדענס מעשות און ערקלערונגען... זי האָט אויף
קיינ רגע אָפילו זיך גישט געקענט באַפרייען פון דעם געפיל,
וואָס האָט אַזוי שטאַרק געדריקט איר האַרץ און פאַרביטערט
איר שטימונג נאָכדעם, ווי זי האָט זיך דערוווסט, אָז דער
יינגער ענגלענדער איז אַזוי שטאַרק פאַרליבט אין דער יידישער
טאָכטער פון דמשק...

פינפטעם קאַפיטל.

טאַנקרעד און פאַקרעדען האָבן אויף עטליכע טעג פאַר-
לאָזט די געהיימיספולע רעזידענץ פון די אַנסאַרן און האָבן
באַרייזט די דערפער און שטעדלעך, וואָס ליגן אין די טאָלן
און אויף די בערג-זייטן, כדי זיך צו באַקענען מיט דער באַ-
פעלקערונג און אירע פירער. דאָ איז אונזערע ביידע יינגע
לייט אויסגעקומען זיך צו באַקענען מיט בערג-שבטים פון
זועלכע זיי האָבן קיינמאָל אָפילו גישט געהערט.

די נייע איינדרוקן, וואָס ביידע יינגע לייט האָבן איבער-
געלעבט, אַרומבלאָנדושענדיק איבער די פאַרוואַרפענע וועגן,
וואָס פאַרייניקן די דערפער פון אַנסאַרן, זענען געווען אַזעלכע
אויסערגעוויינליכע, אָז ס'האָט שוין געלוינט איבערצוטראַגן די
שווערע אונבאַקוועמליכקייטן און אונאַנגענעמליכקייטן, מיט
זועלכע די רייזע אין אַ פאַרוואַרפענעם אַזיאַטישן ווינקל איז
געוויינליך פאַרבוּדן. פאַקרעדען האָט כמעט אין גאַנצן פאַר-
געסן אין יענעם געפיל, וואָס ער האָט די לעצטע צייט געטראַגן
אין האַרצן בנוגע טאַנקרעד'ן, דאָס אייפערזוכט צוליב'ן
שרעק, אָז אַסטאַרמא זאָל דעם יינגן ענגלענדער אויסקלויבן

פון זיי ביידע און אים זיך פארליבן. הגם פאקראדען האָט געהאַט נייע רעיונות, אָו ער לעבט נישט אין טעות און, אָו די קעניגין איז שוין כמעט אין טאַנקרעדן פארליבט, האָט איצט דאָס דאָזיקע אייפערזוכטס-געפיל אויפגעהערט צו קוועלן אים. אַלס געבוירענער אַזיאַט האָט פאקראדען געגלויבט, אָו דאָס, וואָס איז באַשערט מוז פאַסירן, ממה נפשך האָט זיך דער יינגער עמיר ביי זיך געטראַכט מען זאָל מיך הערן און ס'זאָל געגרינדעט ווערן אַ נייע דינאַסטיע פאקראדען - אַסטאַר-טא, וועט עס דאָך סיי ווי סיי געשען... אויך מיט מיינע באַ-מיונגען קענען נאָר מיטהעלפן, אָו דאָס זאָל וואָס גיכער און לייכטער געשען, איז אַבער, פאַרקערט, מיר נישט באַשערט צו ווערן אַסטאַרטאס מאַן - איז וואָס פאַר פעולה וועלן האָבן מיינע אינטריגעס און אונערליכע אַרבעט בנוגע טאַנ-קראדען און מיינע באַמיונגען אים צו קאָמפּראַמעיטירן אין אַס-טאַרטאס אויגן?...

אַזוי האָט זיך דער יינגער עמיר געטראַכט, אַריינפאַלנדיק אין אַ מין חרטה געפיל, וואָס ער האָט זיך ערלויבט אַזוי פיל רכילות אויף טאַנקרעדן און אין אַזעלכע געדאַנקען איז פאַק-ראדען מיט זיין מפלומר'שטן גוטן פריינט טאַנקרעד צוגעפאָרן צו דעם אייגענעם טויער פון דער קעניגיןס רעזידענץ. דאָ האָבן אויף די ביידע יינגע לייט שוין געוואָרט צענדליקער דינער און האָבן, גייענדיק פאַר זיי מיט פאַקעלן, זיי דורכגע-פירט דורכ'ן פינסטערן ברייטן טונעל.

ווען די ביידע יינגע לייט זענען דורכגעגאַנגען דעם טונעל און זענען אַרויס אויפן ברייטן שיינעם הויף פון דער קעניגין'ס שלאָס, האָבן זיי אַנ'איבערראַשענדעם בילד דערזען: אַ גרופע אַנטוואָפנטע טערקישע סאָלדאַטן איז געשטאַנען אין מיטן הויף צווישן קעמלען, וואָס זענען אויף די קני געלעגן אויף דער ערד, באַלאָדן מיט פאַרשידענע פעק, אין דער זייט פון עטליכע טייערע געזאַטלטע פערד. אַרום דער דאָזיקער גרופע טערקישע סאָלדאַטן זענען אַרומגעגאַנגען עטליכע אַנסאַ-רישע באַוואָפנטע וואַך-סאָלדאַטן

— וואָס זאָל עס באַדייטן? וואָס קען עס זיין? איז אונזערע ביידע יינגע לייט איינגעפאַלן אין קאַפּ, און אויך וייערע פראַגעס מכה דעם האָבן זיי זיך דערוווסט, אָז די אַנסאַרישע וואַך-סאָלדאַטן, וואָס שטייען ביי דער גרעניץ, האָבן גענומען אין געפאַנגשאַפט דעם האַרעם פון אַלעפּאַרי פאַשאַ מיט אַ גרופּע באַוואַפנטע טערקישע סאָלדאַטן. וואָס האָט דעם האַרעם, דורכפאַרנדיק ביו די אַנסאַרישע גרעניץ, באַגלייט.

— מיר האָבן — האָט איינער פון זיי אַנסאַרער וואַך-סאָלדאַטן מיט שטאַלץ די פרינצן דערצייילט, — דעם גאַנצן האַרעם און זיינע באַוואַפנטע באַגלייטער אין געפאַנגשאַפט גענומען, בעת ער האָט איבערגעשניטן דעם טאָל, נישט ווייט פון אונזער גרעניץ, און זיי אַלע געבראַכט צו אונזער קעניגין אַלס געפאַנגענע.

— די מלחמה הייבט זיך אָן! — האָט פאַקרעדען כמעט אויסגעשריען, מיינענדיק דערמיט, אַז טערקיי וועט געוויס אַזא זאך נישט פאַרשווייגן און וועט אַרויסשיקן אַ מיליטערישע עקספעדיציע אין אַנסאַרן-לאַנד, די אַנסאַרן פאַר זייער חוצפה צו באַשטראַפן און דעם געפאַנגענעם האַרעם צו באַפרייען. — יאָ, — האָט טאַנקרעד מסכים געווען — ס'האַלט דערביי, אַז ס'זאָל אויסברעכן אַ שטיקל ווייבערישער קריג...

— פאַרוואָס אַ ווייבערישער קריג? — האָט פאַקרעדען גע-פרעגט, קינדליק טאַנקרעד'ן גלייך אין די אויגן אַריין, כדי צו וויסן, וואָס ער מיינט מיט דעם.

— ווייל די טערקן וועלן אפשר פירן אַ מלחמה מיט דער אַנסאַרער קעניגין צוליב פרויען... פאַרשטייטו מיך? — אַהא, האָט זיך אָפגערופן פאַקרעדען און איז אַנט-שוויגן געוואָרן, נאָר נאָך אַ קורצער פויזע, האָט ער זיך אָפ-גערופן:

— דאָס איז נאָר אַנ'החלה און מ'קען ערוואַרטן, אַז אין גיכן וועלן אַרום די דאָזיקע בערג אָנהייבן צו ריידן די ציקסן מיט די האַרמאַטן פון דער טערקישער אַרמעע... ס'וואָלט

געזען א באווייז פון א באזונדערער שוואכהייט און פחדנות
 מצד דער טערקישער רעגירונג, ווען זי וואלט אזא דרייטן
 טאט, וואס די אנסארישע וואך האט זיך ערלויבט, איבערגע-
 לאזט אן א באפרידיגונג, אז אזא דרייטע באהאנדלונג געגן
 אירן א הויכגעשטעלטן באאמטן זאל אריבער גיין גלאט... ווען
 פאקעדען מיט טאנקרעדן זענען אריינגעגאנגען צו זיך אין
 צימער אריין זיך אברוען פונ'ם ווייטן וועג, איז צו זיי אריין-
 געקומען קעפעריניס זיי צו באגריסן צו זייער צוריקקער פון
 זייער ריזע איבער דער פראווינץ. דער פרעמיער-מיניסטער
 האט זיך אבער איצט געהאלטן נישט אזוי ווי שטענדיק, ער
 האט געגן זיין געוויינהייט, זייער ווייניק גערעדט און יעדעס
 ווארט, וואס ער האט געמוזט ארויסריידן, האט ער ווי אבגע-
 וויגן, און אבגעמאסטן — אזוי פארזיכטיק און צוריקהאלטנדיק
 איז ער געווען, און וויפיל אונזערע ביידע יינגע לייט האבן
 זיך נישט געסטארעט פון קעפעריניס'ן עפיס זיך צו דערוויסן
 מפה דעם אלעפארי פאשא'ס הארעם, וואס די אנסארישע וואך
 האט גענומען אין געפאנגנשאפט און אהערצו צוזאמען מיט
 זייערע באגלייטער צוגעשטעלט — איז זיי עס בשום אופן
 נישט געלונגען. קעפעריניס האט קונציק אויסגעמיינן צו געבן
 די יינגע לייט, וועלכן ס'איז ענטפער אויף זייערע פראגעס,
 אזוי, אז זיי האבן זיך טאקע לחלוטין גאר נישט דערוויסט
 וועגן דער דאזיקער געהיימיספולע געשיכטע. ווען זיי האבן
 פאר אבענט נאך אמאל זיך מיט קעפעריניס'ן געזען, איז פאק-
 רעדען, וועלכער האט צו דער דאזיקער געשיכטע ארויסגעוויזן
 א באזונדערע נייגעריקייט און אויפמערקזאמקייט, צוגעשטאנען
 שטארק צו דעם פרעמיער-מיניסטער און דורך פארשידענע
 שטיקלעך ווידער אין זיין געשפרעך מיט אים אויף דער גע-
 שיכטע מיט'ן הארעם פונ'ם אלעפארי פאשא. און צו פאקעדען
 האט אים געגעבן אַנצוהערן, אז אזא זאך איז שווער צו האלטן
 לאנג סארבארגן און אז די געשיכטע מיט דער געפאנגנשאפט
 פון דעם פאשא'ס הארעם וועט נאך צווינגען מ'זאל וועגן איר
 רעדן אויך מיט געווער.

— קעפּעריניס ענטפּערט! וואָס ס'וועט נאָך אַרויסקומען
דערפון קענען מיר נישט וויסן...
טאַנקרעד'ן איז העכסט אונאַנגענעם געווען צווען ווי
דער עקשנות'דיקער פּאַרקרעדען באַמיט זיך, אַרויסצוקריגן פון
קעפּעריניס'ן דעם סוד וועגן דעם געפּאַנגענעם האַרעם, נישט
קוקנדיק אויף דעם, וואָס קעפּעריניס האָט אים שוין געגעבן
קלאָר אָנצוהערן, אַז ער קען בשום אופן נישט ביז אַ געוויסער
צייט דעם דאָזיקן סוד מגלה זיין. מורא האַבנדיק, אַז פּאַרקרעדען
זאָל מיט זיין ווייטערער עקשנות נישט אַרויסברענגען קעפּעריניס'ן
פון זיך, האָט טאַנקרעד אַ פּרעג געטון דעם פּרעמיער-
מיניסטער:

— נו, ווי גייט עס דער קעניגין?
— די גענעדיקע קעניגין האָט קעפּעריניס געענטפּערט,
איז איצט נישט מיט אַלעמען, זי שפּירט זיך אַ ביסל נישט
געזונט און איז שטאַרק באַזאָרגט.
— נישט געזונט און באַזאָרגט, זאָגט איהר? האָט פּאַרקרעדען
זיך אָבגערופּן, ווענדנדיק זיך צו קעפּעריניס'ן.
— יאָ, די קעניגין איז נישט געזונט, הגם זי פּילט זיך
שוין בעסער ווי זי האָט זיך אין דער פּרי געשפּירט, נאָר,
וואָס ס'איז נאָך שלימער פון אַלעס, — זי איז שטאַרק באַזאָרגט
און אין אַ שלעכטער שטימונג.
— אפשר — האָט פּאַרקרעדען געפּרעגט — דאַרף די קעניגין
אונזער הילף — זענען מיר צו יעדער צייט גרייט איר צו
העלפּן מיט געווער און חיל אין אַ גענוגנדער צאָל. גוט גע-
שעצטער קעפּעריניס, איבער מיינע ווערטער דער גנעדיקער
קעניגין. ווי אויך אונזער ביידנס וונש, אַז זי זאָל געזונט
זווערן.

— מ'מוז מודה זיין, — האָט קעפּעריניס געזאָגט, — אַז גע-
וויסע אָנגעלעגנהייטן וועלן ערלעדיקט ווערן מיט געווער, אָבער
דאָס וועט געטון ווערן נישט פּריער, ווי ס'וועלן אויסגעפרובירט
און ערשעפט ווערן אַלע פּרידליכע מיטלן, און נישט אַנדערש —
זוען זיי פּרידליכע מיטלן וועלן די געווינשטע פּעולה נישט

הָאָבָן. דער ענין, — הָאָט קעפּערניס ווייטער אַזוי געבליבן און אונדזערע גערעדט, — האָלט נאָך נישט אַזוי שלעכט, מ'זאָל שוין איצט דאַרפן זיך מכן זיין צו שאַרפע אַרויסטרעטן און צו באַנוצן דעם פּח פון געווער... מיר פירן לעת עתה אונטערהאַנדלונגען און אויך אונזער געגנער וועט נישט אַרויס-ווייזן קיין עקשנות, וועט איינגיין אויף אונזערע געזעצליכע און ישר'דיקע פּאַדערונגען, אויב ער וועט זיך באַציען צו אונז מיט דער געהעריקער אַכטונג — דאַן וועט דער אינצידענט וואָס אַראָפּ אינצידענט אייגנטליך מ'מיינט דאָ האָט נאָך קעפע-ריניס אַרײַן נישט אַרויסגערעדט... ערלעדיקט ווערן אויפן פרידליכן אופן און די שווערדן וועלן בלייבן ליגן רויק אין זייערע שיידן, ווי פּיו-איצט. אויב אָבער, הָאָט קעפּערניס ווייטער מיט רמזים גערעדט וועגן דער געפּאַנגשאַפט פון דעם אלעפּאַרי פּאַשאַס האַרעם — אויב מ'וועט מיט אונז נישט וועלן האַנדלען מיט גוטן וועלן מיר אויף בייזעס מוזן ענטפערן מיט בייזן און אונזער געווער אָנווענדן געגן שונא...

ווען קעפּערניס הָאָט ענדליך דערציילט וועגן דער פּאַ-ליטישער סיטואַציע, וואָס איז באַשאַפן געוואָרן אין אַנסאַרן-לאַנד צוליב דעם וואָס די סאָלדאַטן האָבן גענומען אין גע-פּאַנגשאַפט דעם האַרעם פון אלעפּאַרי פּאַשאַ מיט אַנאַבטיילונג פון טערקישע סאָלדאַטן, הָאָט פּאַקרערען אים אין זיין און טאַנקרעד'ס נאָמען נאָך אַמאָל געבעטן איבערגעבן דער קעניגין זייער גרוס, פּאַקרעדען הָאָט חוץ דעם, פון זיין זייט נאָך אַמאָל ציגעגעבן, אַז ווען נאָר די קעניגין וועט נויטיק האָבן זיין הילף, וועט ער קיין רגע אָפּילו נישט וואַרטן און איר צו-שטעלן וויפיל זי וועט נאָר דאַרפן באַוואַפנטע סאָלדאַטן, כדי איר חוצפּה'דיקן שונא גוט אָבצולערנען.

— איך וואָלט — הָאָט זיך פּאַקרעדען אָפּגערופן, אויף דער קעניג'נס אָרט אַזוי געטון: דער האַרעם וואָלט איך בשום אופן נישט אָבגעלאָזט און אים געהאַלטן אין געפּאַנגשאַפט פּיו ס'זאָל איין מאָל פאַר אלע מאָל אַ סוף געמאַכט ווערן צו יענע קאָנפליקטן, וואָס קומען פון צייט צו צייט פאַר צווישן דער

טערקישער רעגירונג און די אַנסאַרן. מינו דאָך איין מאָד
 פאַר אַלע מאָד קלאָר און דייטליך פעסטשטעלן, וואָס יעדער
 צד פאַרלאַנגט, די דאָזיקע פעסטשטעלונג פון די פּאָדערונגען
 וואָס ביידע שטעלן אַרויס, וועט מוזן ברענגען די באַלדיקע
 ענטשיידונג וואָס יעדער צד קען נאָכגעבן און וואָס נישט, און
 דער רעזולטאַט פון דעם וועט זיין, אַז מיר וועלן וויסן אויף
 וואָס פאַר אַ וועלט מיר זענען: צי מיר דאַרפן זיך גרייטן צו
 אַ מלחמה אָדער קענען ווייטער לעבן אין פּרידן און צי
 מיר דאַרפן מורא האָבן פאַר אונזער שכן, דעם טערק, אָדער
 נישט. הכלל קלאָרהייט אין דעם ענין איז פאַר אונז נויטיק
 ווי דאָס לעבן און טאָמיר, האָט פאַקראַדען ווייטער אַנטוויקלט
 זיין געדאַנק, טאָמיר וועט די טערקישע רעגירונג זיך איינ-
 שפּאַרן און נישט וועלן נאָכגעבן די אַלטע און נייע געזעצליכע
 פּאָדערונגען און פרעטענוועס פון אייער גנעדיקער קעניגין, -
 דאָן קען זי רעכענען אויף מיין הילף, מיין מיליטער וועט
 קעמפן פאַר די אינטערעסן פון די אַנסאַרן, פּונקט ווי פאַר
 מייע אייגענע, כּוועל באַלד, ווען דער קריג זאָל אויסברעכן,
 מעלדן מיין אָנקעל פּראַנציז-על-קאַזין - און יינג-סיריען וועט
 זיך מיט אַ מאָל אַריר טון און וועט זיך שטעלן אויף די פּיס...
 פּערציק פּלאַס פייערן וועלן אין דער נאַכט אויפלאַקערן אויף
 די בערג ביי ביירוט און דער אָבערסט ראָזאָ וועט באַלד
 אַ דאַמפּער צו סיר טאַניג אַרויסשיקלען, וועלכער וועט אים
 ברענגען אַ ידיעה וועגן דער רעוואָלוציע, וואָס איז אין לבנון
 אויסגעבראַכן... גלייכצייטיק וועלן אַרויסגעשיקט ווערן אַנדערע
 נאָטעס אין וועלכע ס' וועט געשילדערט ווערן די לאַגע.
 די געדאַנקען וועגן אַנ'אויפשטאַנד אין לבנון האָבן דעם
 יינגן עמיר אין אַזאָ התלהבות אַריינגעבראַכט, אַז ער האָט
 אָנגעהויבן אַרומגיין, פאַרגעסנדיק יעדן עטיקעט, איבער-
 צימער, אַהין און אַהער מיט פעסטע טריט, זשעסטוקולירנדיק
 דערביי מיט די הענט. פאַקראַדען איז שיעור נישט אַראָב פון
 זינען ביי דעם געדאַנק. אַז זיין הייליקסטער רעיון וועט, קען
 זיין, אין גיכן פאַרווירקליכט ווערן...

ווען די זון איז שוין געהאט אונטערגעגאנגען, האָט מען אונזערע ביידע יינגע לייט מיטגעטיילט, אַז די קעניגין האָט אויסגעדריקט איר ווונש, זיי ביי זיך צו זען, און אַז די ביידע פרינצן זאָלן אַזוי גוט זיין און זיך מטריה זיין תּיכּף צו איר צו קומען, אַסטאַרטא האָט זיך שוין צו יענער צייט באַרויקט און איז געקומען צו זיך נאָך דער ידיעה וועגן טאַנקרעד'ס ראָמאַן מיט עוואַן, די שיינע אַסטאַרטא האָט די ביידע יינגע געסט זייער פּריינטליך אויפגענומען, זי האָט זיי אויסגעפרעגט, וואָס זיי האָבן אין דער פּראַווינץ געזען און געהערט, ווי זיי איז געפּעלן דאָס פּאָלק, זיינע זיטן א. א. וו. אויספּרעגנדיק זיי פון דעם אַלעס, האָט די קעניגין אירע ביידע געסט מיטגעטיילט, אַז בשעת זייער אָבּוועזנהייט איז דאָ ביי איר אויך געשען אַ וויכטיקע נייעס, אַז נעכטן אָונט האָבן אירע וואַך-סאַלדאַטן. וואָס שטייען ביי דער גרעניץ, גענומען אין געפּאַנגנשאַפט און אַהערגעבראַכט אַ טייל פון האַרעם פּונם אַלעפּאַרי פּאַשאַ. דערביי האָט די קעניגין צוגעגעבן, אַז דערפון קען עפּיס אַרויסקומען.

- כ'האַב שוין - האָט זיך אָפּגערופּן פּאַקּרעדען, וועגן דעם מיט קעפּעריניס'ן גערעדט אין אים איבערגעגעבן, אַז אין פּאַל ווען די טערקישע רעגירונג וועט אייער מאַיעסטעט צוליב דעם מאַכן אומשטענדן, ביז איך גרייט מיין גאַנצעס לבנון-מיליטער אַרויסצושיקען אייך צו הילף און דאָן ווען אייער מיליטער וועט זיך פּאַרייניקן מיט מיינעם, איז קיין שום יסוד נישט פּאַרהאַן מורא צו האָבן פּאַר די טערקן; מיר וועלן פון זיי אַ תּל מאַכן. דאָס איז זיכער און קלאַר, ווי דער טאַג.

- אייער הילף, געשעצטער פּרינץ - האָט זיך אָפּגערופּן די קעניגין - איז אין גאַנצן איבעריק... יעדנפאַלס, בין איך אייך זייער דאַנקבאַר פּאַר אייער ערליכע פּונג מיר צו הילף צו קומען, נאָר, ערשטנס האָב איך דעם מינדעסטן חשק נישט צו פירן וואָס אַראַ ס'איז און מיט וועמען ס'איז מלחמה. און צווייטנס, ווען ס'וואַלט שוין, אין ערגסטו פּאַל, געקומען צו

א קריג, באזיך איך אריין גענוג באוואָפנט מייליטער, כדי
דעם אָנפאַלער אָנצולערנען און אים האַלטן פֿון אַנסאַרן-
לאַנד פֿון דערווייטן.

איבערהויפט ווילט זיך מיר נישט קיין מלחמות
פירן און די געשיכטע מיט דעם פּאַשאַס האַרעם, וואָס איז
צו מיר אין געפאַנגענשאַפט אַריינגעפאַלן, וועל איך זיך
סטאַרען וואָס גיכער צו ליקוידירן און וועל עס בשום אופֿן
נישט אויסנוצן אַלס אַ טרומף אין מיין האַנט. נאָר לאַמיר
בעסער וועגען עפּיס אַנדערש רעדן.

צווישן מיינע געפאַנגענע געפּינט זיך אַ זעלטן שייך
מיידל, וועלכע איז מיר זייער געפעלן געוואָרן. זי איז
נישט קיין טערקין, נאָר דאַכט זיך אַנאַרמענערין פֿון אַ גרוי-
טער שטאָדט. זי איז זייער באַזאָרגט און האַלט אין איין
וויינען פֿון פאַרצווייפֿלונג און צער אַזוי אַז מיין האַרץ
ווערט פֿון רחמנות צו איר פשוט צוריסן... די סיבה פֿון איר
צער און פאַרצווייפֿלונג איז, ווי איך האָב זיך דערוואַסט,
נישט אַזוי איר געפאַנגענשאַפט, נאָר דאָס, וואָס בעת דער
שיסעריי, וואָס איז פאַרגעקומען צווישען מיינע און די טער-
קישע סאָלדאַטן, וואָס האָבן דעם האַרעם באַגלייט, איז
שטערבליך פאַרוואַנדעט געוואָרן אירער אַ ברודער, אַדער
אַ חתן, אַדער אפשר אַ שוועסטער - דאָס איז נאָך נישט קלאָר.
כ'האָב די געפאַנגענע באַזוכט, זי געטרייסט און באַמיענדיק
זיך פאַרלייכטערן איר גורל האָב איך איר פאַרגעלייגט מיין
פֿריינדין צו ווערן. אָבער ס'האַט גאָר נישט געהאַלפֿן: זי
האַלט אין איין וויינען און איר פאַרצווייפֿלונג האָט גאָר
קיין שיפור נישט. און איר וואָלט זען, האָט די קעניגין
צוגעגעבן, ווי איר פּאַסן די טרערן וואָס פאַר אַ חן זיי גיבן
צו אירע וואַנדער-שיינע אויגן. אַך וואָס פאַר אויגן, וואָס פאַר
אויגן! האָט די קעניגין געענדיגט אין דער גרעסטער ענט-
ציקונג, און התפעלות.

ציפּרעס, וועלכע איז אַרויס פֿון צימער בעת די ביידיע

יינגע לייט זענען צו דער קעניגין אריינגעגאנגען, האָט זיך
 צוריק געקערט צו איר הערשערין, ציפראָס געזיכט האָט
 אַרויסגעוויזן, אַז זי איז שטאַרק אויפגערגעגט און אי-
 בעראַזשט, זי האָט דער קעניגין עפעס שטילצעהייט איבער-
 געגעבן. ווי ס'האָט זיך שפעטער אַרויסגעוויזן, האָט זיך דאָ
 געהאַנדלט וועגן דער שיינער געפאַנגענער, וועגן וועלכער
 די קעניגין האָט אירע ביידע געסט, נאָר וואָס דערציילט.
 לייב קריגנדיק די געפאַנגענע און ווילנדיק, ווי ווייט מעגליך,
 צו פאַרלייכטערן איר גורל, האָט די קעניגין איבערגעלאָזט
 ביי איר אין צימער די שיינע ציפראָס, זי זאָל זען ווי ווייט
 מעגליך צו טרייסטן דאָס יינגע שיינע מיידל. זי בעטן
 זיך בערויקן און ווירקן אויף איר, אַז זי זאָל צוליב טון
 דער קעניגין, אָננעמען איר פריינטשאַפט און קומען צו איר
 אין די אַפאַרטאַמענטן אַלס גאַסט. די שיינע געפאַנגענע
 האָט זיך לאַנג געלאָזט בעטן און ענדליך האָט זי נאָכ-
 געגעבן ציפראָס בקשה און האָט אויסגעדריקט איר ווונטש
 צו באַזוכן די קעניגין אין מיט איר צו פאַרברענגען. נאָר
 האָלטנדיק די שיינע געפאַנגענע פאַר אַ טערקין, האָט אַסטאַר-
 טאַ געמיינט, אַז זי וועט נישט וועלן אַריינקומען צו איר
 אין צימער, בעת דאָרטן וועלן זיך געפונען מאַנספערזאָנען.
 אַסטאַרטאַ האָט תיפף געשיקט וועגן דעם אָנפֿרעגן די געפאַנג-
 גענע. די לעצטע האָט געענטפערט, אַז ס'מאַכט נישט אויס,
 וואָס ביי דער קעניגין געפונען זיך מאַנספערזאָנען, אַז זי
 זשענירט זיך נישט דערמיט און איר גלויבן דערלויבט איר
 זיך צו געפֿינען אין דער געזעלשאַפט פֿון פֿרעמדע מאַנס-
 פערזאָנען און אַז אין עטליכע מינוט אַרום וועט זי אַריינג-
 קומען צו דער קעניגין. וועלענדיק געבן די מעגליכקייט
 אירע ביידע געסט צו זען די דאָזיקע זעלטענע יינגע פֿרוי,
 האָט די קעניגין בכיון פֿאַרהאַלטן ביי זיך טאַנקרעדן און
 פֿאַקרעדענען, ביז די שיינע געפאַנגענע וועט אַריינקומען.
 אַסטאַרטאַ האָט געגעבן אַ צייכן טאַנקרעדן, ער זאָל

צו איר נענטער צו גיין, בעת קעפערניס איז געשטאנען פון דערווייטן און געפירט אַ ערנסטן געשפרעך מיט פאָקעדענען. קעפערניס האָט דאָן איבערגעגעבן דעם יינגן עמיר דעם דעזולטאַט פונ'ם געשפרעך, וואָס ער האָט געהאַט מיט דער קעניגין וועגן דעם פלאַן צו פאַריניקן ביידע לענדער, סיריען מיט'ן אַנסאַרן-לאַנד. דער האָזיקער געדאַנק, ווי קעפערניס האָט פאָקעדענען פאַרזיכערט, האָט אויף דער קעניגין אַ גרוי-סן איינדרוק געמאַכט און איז איר זייער געפעלן.

— דער פלאַן אייערער, עדלער עמיר, האָט קעפערניס דערביי באַמערקט, איז נישט שווער דורכצופירן און צו פאַרווירקליכן און פאַדערט גאָר נישט קיין באַזונדערע פאַ-ליטישע פאַרבאַנדן צו גרינדן און קיין באַזונדערע דיפּלאַ-מאַטישע שטיקלעך. די פאַרייניגונג פון פאָקעדענען מיט אַסטאַרטאן קען פאַרקומען אין דער שטיי, אָן געפילדער נישט דערוועקנדיק ביי קיין מלוכה קיין שום אונצופרידנהייט דער-מיט, מיט איין וואָרט האָט קעפערניס געענדיקט, ס'איז נישט נאָר שווער דורכצופירן, און סיריען ווי דעם אַנסאַרן-לאַנד שטייט פאַר אַ גלענצנדע צוקונפט.

— וואָס זענט איר אזוי פאַרטראַכט? — האָט די קעניגין טאַנקרעד'ן געפֿרעגט, — קוקנדיק אויף אייך דאַכט זיך, אַז איר טרוימט וועגן עפעס. — מ'זאָגט, אַז אונזער גאַנץ לעבן איז אַ חלום. — האָט טאַנקרעד געענטפערט.

— זייער אָפט, — האָט די קעניגין זיך אָנגערופן — קומט מיר אין קאָפּ אַריין דער געדאַנק, אַך ווי גוט וואָלט עס געווען, ווען דאָס גאַנצע לעבן זאָל אַטרוים זיין, צום באַ-דויערן אָבער קומט אונז זינדיקע מענטשן אויס אָפטער אַזעלכע שמערצן איבערצולעבן, וואָס נאָר אין דער ביטערער זיירקליכקייט קען עס געשען...

— אָבער, — האָט טאַנקרעד געפֿרעגט, — איר זענט דאָן זויט פון שמערצן און דאגות, מאַיעסטעט? נישט אמת?
די קעניגין איז פון טאַנקרעד'ס פֿראַגע אַ ביסל רויז

געוואָרן און אים אויף זיין פראַגע קיין קלאַרע תשובה נישט
געגעבן. זי האָט אים דערציילט, אַז בעת זיין אָבוועזנהייט,
האָט זיך איר גע'חלומ'ט אַ חלום, וועלכער באַאונרויקט זי
זייער, און מאַכט שווער איר געמיט - טאַקע באמת? - האָט
טאַנקרעד די קעניגין געפרעגט, - וואָס זשע האָט זיך אייך
גע'חלומ'ט, אויב מיר איז ערלויבט צו וויסן?

- מיר האָט זיך גע'חלומ'ט - האָט די קעניגין געענט-
פערט, - אַז די יידן האָבן איינגענומען אונזער רעזידענץ-
שטאָדט. איר האָט, עדעלער פרינץ, האָט די קעניגין מיט
אַ שמיכלע צוגעגעבן, אַזוי פיל מיט מיר וועגן די יידן
גערעדט, אַז איך זע זיי אַפילו אין שלאָף...

- די יידן, מאַיעסטעט, פאַרדיגען, מ'זאָל אַזוי אַפֿט
פֿון זיי דענקען, מחמת דאָס ערהאַבנסטע און דאָס גליק פֿון
דער גאַנצער וועלט נעמען זיך פֿון יענעם אמת, וועלכן זיי
האַבן דאָס ערשטע מאָל די וועלט פראַקלאַמירט, מיט איין
וואָרט, אַז די וועלט האָט די יידן זייער פיל צו דאַנקען
און מוז פֿון זיי דענקען מיט די בעסטע געפילן פֿון אַכטונג
און טיפער דאַנקבאַרקייט.

- פֿונדעסטוועגן, - האָט אַסטאַרטא באַמערקט, - וואָלט
מיך זייער פאַרדראַסן, ווען מײן חלום וואָלט מקוים גע-
וואָרן...

- הלואי - האָט טאַנקרעד געענטפערט - זאָלן אייערע
חלומות זיין אַזוי אַנגענעם ווי אַנגענעם און גליקליך אייער
לעבן איז.

- פֿון וואַנען ווייסט איר, - האָט די קעניגין געפֿרעגט,
אַז מײן לעבן איז פרייליך און גליקליך? אַ, עדעלער פרינץ,
האָט די קעניגין לייכט אַבזיפֿצנדיק באַמערקט, איר האָט
אַ טעות, האַרטנדיק מיך פֿאַר אַ גליקליכע פֿרוי. איך האָב
אויך אַמאָל געמיינט, אַז איך בין גליקליך, נאָר איך אַליין
האָב אויך געלעבט אין טעות... מײן „גליק“ וואָלט איך דעם
ערגסטן שונא מיינעם נישט געוויזשן...

— כ'וועל אייך זאָגן דעם אמת, — האָט זיך אָבגערופן
דער יינגער לאָרד — דאָס וואָלט איך קיין מאָל נישט גע-
גלויבט, אַז איר זאָלט זיך פֿאַר אומגליקליך פילן. פֿאַרוואָס
ערלויבט מיר אייך צו פרעגן, זענט איר אומגליקליך ?
— פֿאַרשידענע דאגות, פֿאַרשידענע שמערצן, — האָט זיך
די קעניגין אַראָבלאָזנדיק די אויגן געענטפערט — דאגות,
וואָס זענען אפשר אזוי נישט גרינדליך און נישט דויער-
האַפט ווי דאָס גליק — ביידע קומען זיי און פֿליען אַוועק
ווי אַ פויגל...

— ווי זענע טויב, וואָס איר האָט קיין דמשק געשיקט, —
האָט טאַנקרעד צוגעגעבן.

— פֿאַרוואָס האָב איך זי געשיקט? ..

— ווייל איר זענט די בעסטע און די גוט-האַרציקסטע
פֿון אַלע פרויען, — האָט טאַנקרעד באַמערקט.

— ניין, עדעלער פרינק, נישט דערפֿאַר, וואָס איך בין
אַ גוט-האַרציקע, נאָר דערפֿאַר, וואָס איך בין אַ אונפֿאַרזיכטיקע
און אַ לייכטזיניקע.

— ווען די גרויסע טאַטן און פֿלעזנער, וועלכע מיר
האָבן שוין אַרומגעערעדט, וועלן פֿאַרווירקליכט ווערן, וועט
איר מאַיעסטעט נישט באַדויערן, וואָס איר האָט די טויב-
קיין דמשק געשיקט און אייער ערלויבניש אויף אונזער
באָזך געגעבן.

— אַך, האָט די קעניגין מיט אַ טרויעריקן טאָן געענט-
פערט — איך בין נישט געבוירן גרויסע טאַטן אויסצופירן,
כ'בין מער נישט ווי אַ פרוי און מוז מיך מיט שיינע טאַטן
באַנגוגען און מיט זיי צופרידן זיין...

— טרוימט איר נאָך אַלץ מאַיעסטעט, פֿון דער סירישער-
נעטין? — האָט טאַנקרעד די קעניגין געפֿרעגט.

— ניין, נישט פֿון דער סירישער געטין האָט אַסטאַרטא
נעענטפֿערט. זאָגט מיר, כ'בעט אייך, איז עס טאַקע אמת אַז
די יידישע פֿרויען זענען אַזעלכע שיינע אין דער גאַנצער וועלט

— זיי זענען באקאנט פאר זייער שיינע, — האָט טאַנקרעד
געזענטפֿערט, — אזוי, ווייניקסטנס האָלטן אַלע.
— און אייער מיינונג וועגן דעם? — האָט די קעניגין
אַ וואָרף טוענדיק אויף טאַנקרעד'ן אַ פּאָרשענדן בליק, אים
געפֿרעגט.

— כ'האָב עטליכע יידישע פֿרויען געקענט, וועלכע
האָבן זיך אויסגעצייכנט מיט זייער זעלטענער שיינקייט, —
האָט טאַנקרעד געזענטפֿערט.

— צי זענען זיי, — האָט די קעניגין ווייטער געפֿרעגט,
ענליך צו יענע כּטאָטוען, וואָס געפֿונען זיך אין אונזער טעמפל?
— יידן זענען אַנאַנדערע ראָסע, — האָט טאַנקרעד גע-
זענטפֿערט, — אָבער דאָס מוז מען מודה זיין, אַז די גריכן ווי
די יידן געהערן צו די העכסטע טיפּן פֿון דער מענטשהייט.
— אָבער איר האָלט פֿון יידן מער ווי פֿון גריכן?
— כ'ווייס אַליין נישט, — האָט זיך אָנגערופן טאַנקרעד
נאָר איין זאך ווייס איך, אַז איך שעץ און שטעל זייער
הויך די שיינקייט.

— נאָר, אָט קומט באַלד אַריין מיין געפֿאַנגענע. אָט
זועט איר זי באַלד זען. זי איז דאָכט זיך, אַנאַרמענערין,
אָבער אַזאַ שיינהייט, וואָס איז זעלטן צו טרעפֿן, ווי קומען
אונזערע שיינע פֿרויען, און איך צו דער דאָזיקער ווונדער-
באַרער שיינהייט, ס'קען זיין, אַז יענע שיינע יידישע טאָכ-
טער, אין וועלכער איר זענט, ווי מ'האָט מיר דערציילט
שטאַרק פֿאַרליבט איז אויך נישט אַזוי שייך און גראַציעז
זוי מיין געפֿאַנגענע...

טאַנקרעד האָט מיט דער גרעסטער ערשטוינונג אַ קוק
געטון אויף די קעניגין! פֿון וואַנען ווייסט זי וועגן עוואָן,
זועגן וועלכע זי האָט נאָר וואָס אים געגעבן אַנצוהערן?
זוער האָט עס איר וועגן דעם געקענט דערציילן? אָבער אין
דער רגע האָט זיך געעפֿנט די טיר און אַ צימער איז
אַריין ציפֿראָס מיט דער געפֿאַנגענער. די קעניגין האָט גע-
זען

נעבעטן די געפאנגענע זיך זעצן, ווען די געפאנגענע האָט זיך אַנידערגעזעצט, האָט זי אַראָפּגענומען פֿון איר געזיכט דעם געדיכטן שלײער, און ווי גרויס איז געווען טאַנקרעדס און פאַקרעדענס איבערראַשונג, ווען זיי האָבן דערזען עוואָס געטליך-שיינע געזיכט...

זעקסטעם קאַפּיטל.

אין די בערג און פֿעלזען, וואָס רינגלען אַרום די רעזידענץ פֿון אַנסאַרען-לאַנד, האָבן זיך געפֿונען די רעגירונגס-געביידעס, די שאַץ-קאַמער, געפּענגניס און אַנדערע. די אַלע בנינים זענען דורך קאַרידאָרן און אונטערערדישע גאַלעריען פאַרייניקט געווען מיטן קעניגליכן פּאַלאַץ. אין איינעם פֿון די געצעלטן, אין אַ הויכן פעלז, איז געווען דאָס געפּענגניש. און אויף אַנ'אַלטע האַרטע קאַנאַפע איז דאָרט געלעגן, נישט רירנדיק זיך, בעסאָס שיינע טאָכטער עוואָ, וועלכע איז איר גאַנץ לעבן געווינט געווען צו אונבאַגרע-ניצטער פּרייהייט, צום גרעסטן לוקסוס און איצט איז זי אין אַ העכסט טרויערדיגער און פאַרצווייפֿלטער לאַגע פֿון אַ גע-פּאַנגענע.

ווי קומט די שיינע עוואָ צו דער קעניגין אַכטאַרטאַ אין געפּאַנגענשאַפט? די געשיכטע דערפֿון איז אַזוי געווען: מיט צוויי וואָכן פּריער האָט עוואָ אין באַגלייטונג פֿון איר פּאַטער און עטליכע דינער געמאַכט אַ רייזע פֿון דמשק קיין אַלעפּאַ. אין מיטן וועג, נישט ווייט פֿון דער שטאָדט האָמס האָט זיך מיט עוואָס קאַראַוואַן פֿאַרייניגט אַנ'אַפּטיילונג טערקישע סאָלדאַטן, וועלכע דער פּאַשאַ פֿון אַלעפּאַ, אַ פּריינד פֿון עוואָס חתן, הלל, האָט אַרויסגעשיקט, פּדי זיי זאָלן באַגלייטען און אָבּהיטן פֿון יעדער געפֿאַר זיין פֿלע און דעם מחותן, אויף זייער נסיעה קיין אַלעפּאַ. ווייל יענער וועג, וואָס עוואָס קאַראַוואַן האָט געדאַרפט דורכגיין, איז צו יענער צייט,

צו ליב די מחלוקות פון די טערקן מיט אַ אַנסאַרן שבט, נישט געווען זיכער און ס'פלעגן דאָרט אָפט פאַרקומען אַנ- פאַלן אויף ריינדער. נאָר גישט קוקנדיק אויף די אַלע פאַרזיכטס-מיטלען, האָט מיט עוואָן און איר פאַטער אויף דער דאָזיקער רייזע געטראָפן אַנ'אומגליק, אויף אַ מרחק פון אַ האַלבן טאָג רייזע פון אַלעפּאַ זענען אויף זיי פון אַ פאַר- באַרגענעם אָרט אָנגעפאַלן באַוואָפּנטע סאָלדאַטן פון דעם דערמאָטן אַנסאַרן-שבט. צווישן די טערקישע סאָלדאַטן, וואָס האָבן דעם קאַראַוואָן באַגלייט און די אַנסאַרן איז אויסגעבראַכן אַ שישעריי, בעת וועלכער אַדאַם בעסאַ איז ערנסט פאַרווונדעט גע- וואָרן, עוואָ און אירע דינער האָבן די אַנסאַרן-סאָלדאַטן גענומען אין געפאַנגענשאַפט און זיי געבראַכט צו דער קע- ניגין אַסטאַרטאַ אין איר רעזידענץ, האַלטנדיק אַז די געפאַנ- גענע פרויען זענען פון דעם אַלעפּאַרי פאַשאַס האַרעם. און מ'קען זיך פאַרשטעלן, מיט וואָס פאַר אַ האַרץ עוואָ איז אַהערגעקומען, זעענדיק, ווי איר הייס-געליבטער פאַטער איז שווער פאַרווונדעט געוואָרן, בעת ער האָט זיך אַזוי מוטיג געשטעלט אַנטקעגן די אָנפאַר, פּדי זיין טאַכטער צו ראַטעווען פון זייערע הענט. איר פאַרצווייפלונג איז געווען אָן אַ שיעור... ווען עוואָ איז גקומען צו זיך און זיך אַביסל באַרויקט, האָט מען איר דערציילט, אַז דאָ, אין דעם אָרט, וווּ זי גע- פּונט זיך אין געפאַנגענשאַפט, פאַרברענגען איצט אַלס געסט פון דער קעניגין, טאַנקרעד און פאַקרעדען. פאַר עוואָן איז די ידיעה וועגן דעם געווען אַ העכסט אָנגענעמע איבער- ראַשונג. און אין איר האַרץ האָט אַ בליץ געטון אַ האַפּנונג, אַז די ביידע יינגע-לייט, וואָס דאָס שיקזאַל האָט געבראַכט אַהער פונקט, ווען זי איז דאָ אַריינגעפאַלן אַלס געפאַנגענע זועלן זיין אירע רעטער און זי וועט דורך זיי נצול ווערן פון אַנ'אומגליק. דערוויסנדיק זיך, אַז די ביידע יינגע-לייט, אירע בעסטע גוטע פריינט, זענען איצט צו גאַסט ביי אַס- טאַרטאַן, האָט עוואָ ווייטער זיך שוין נישט איינגעשפאַרט

און באַלד איינגעווייליגט אויף דער קעניגניס פאַרלאַנג און פאַרשלאַג, אַז די געפאַנגענע זאָל אין די קעניגליכע אַפּאַר-טאַמענטן-באַהאַנדלט ווערן, ווי די קעניגניס אַ פּריינדין. עוואַ האָט געבעטן מורא האָבנדיק אַז די יינגע-לייט זאָלן נישט אַוועקפאַרן פון דאַנען איידער זי וועט זיך מיט זיי זעען, אַז מ'זאָל איר ערלויבן תּיפּף אַריינצוגיין צו דער קעניגין, און אַט צוליב וואָס ציפּראָס איז געהאַט אַריינגעקומען צו דער קעניגין, בעת זי האָט זיך אונטערהאַלטן מיט אירע ביידע יינגע געסט, און זייענדיק אויפגערעגט, ביי איר הערשערין געפרעגט, צי זי וויל זי אויפנעמען.

ווען די געפאַנגענע האָט זיצנדיק שוין ביי דער קעניגין, אַראָפּגענומען פון איר געזיכט דעם שלייער, און די ביידע יינגע-לייט האָבן, צו זייער גרויסער איבערראַשונג דערקענט עוואַן, האָבן זיי זי הייס באַגריסט און אָנגעהויבן מיט איר צו רעדן, ווי מיט אַנאַלטער גוטער פּריינדין, די קעניגין האָט זיך אָנגעשטויסן, ווער דאָס דאָזיקע זעלטן שיינע מיידל איז. און דאָס איז געווען גענוג, אַז איר רחמנות צו דער שיינער געפאַנגענער, אַז איר סימפּאַטיע און פּריינטליכקייט, וואָס זי האָט נאָך פּריער מיט עטליכע שעה געהאַט צום דאָזיקן שיינעם מיידל, זאָלן אין אַ רגע פאַרשוונדן ווערן און זיך פאַרוואַנדלן אין די ערגסטע שנאה.

— אַזוי! האָט זיך די שיינע אַטטאַרטא ברענענדיק פון צאָרן און אייפּערזוכט געטראַכט: אָט דאָס איז זי, די יידן פון דמשק, וואָס האָט דעם עדעלן פּרינץ פון ענגלאַנד אַזוי דעם קאָפּ פאַרדרייט, אָט דאָס איז זי, האָט אַטטאַרטא זיך געטראַכט, וואָס שטערט מיין גליק, נו, זי וועט שוין פון דאַנען קיין לעבעדיקע נישט אַרויסגיין.

די קעניגין וואָס איז שוין געווען פאַרליבט אין טאַנקרעדן ביז די אויערן, האָט צוגערופן צו זיך פאַקרעדענען און אין זייער אַנאָויפגערעגטן צושטאַנד מיט אים געהאַט אַ קורצן געשפּרעך, נאָכדעם האָט זי עפּיט טאַנקרעדן געפרעגט, און אַז ער האָט אויף אירע עטליכע פּראַגן געענטפּערט האָט זי

זיך אָנגעצונדן ווי פּיער פון פּעס און אײפּערזוכט, הגם זי
 האָט זיך שטאַרק באַמיט צו באַהאַלטן, וואָס ביי איר אויפֿן
 האַרצן טוט זיך. נאָך דעם איז אַסטאַרטא, אויפּגערעגט אין
 העכסטן גראַד, אַרויס מיט אירע דינערנס פון צימער, נישט
 געזענדיק זיך אַפּילו מיט אירע ביידע געסט — אַזוי גרויס
 און שטאַרק איז געווען די איבערראַשונג אירע און דאָס געפּיל,
 וואָס די דאָזיקע איבערראַשונג האָט אַרויסגערופֿן.
 אין עטליכע מינוט אַרום האָבן די הויף-דינער באַקומען
 אַ באַפּעל, אַוועקצופּירן עוואָן אין אַ ווייטן קאַזעמאַט, דאָרט
 זי פּאַרשפּאַרן און זי באַהאַנדלען שטרענג און אכזריות'דיק ווי
 אַ געפּערליכער פּערזאָן. אַט אין וואָס ס'איז פּלוצלינג פּאַרוואַנדלט
 געוואָרן אַסטאַרטאס פּריינטשאַפּט צו דער שיינער געפּאַנגענער
 פון דמשק! עוואַ איז געווען פּאַרשפּאַרט, אונטער דער שטרענג-
 סטער וואָך, אין קאַלטן און נאַסען קאַזעמאַט אויף אַ האַרטער
 קאַנאַפּע אין דער גרעסטער פּאַרצווייפלונג... זי האָט זיך גע-
 ברעָן דעם קאַפּ, טראַכטנדיק וועגן דעם רעטעניש, וואָס דאָ
 האָט מיט איר פּאַסירט. וואָס זאָל באַדייטן די ענדערונג, וואָס
 איז אַזוי פּלוצלינג איינגעטרעטן אין די באַציונגען פון דער
 קעניגין צו איר? ערשט מיט אַ טאַג פאַר דעם האָט די קעניגין
 מיט אַזאַ סימפּאַטיע, פּמעט מיט אַ שוועסטער-ליבע זיך באַצויגן
 צו איר, האָט איר אויסגעדיקט איר אויפּריכטיקעס מיטליידס-
 געפּיל און צוגעזאָגט אַ הייסן אַנטייל אין איר גורל צו בעמען
 אין זען ווי ווייט מעגליך אים צו פּאַרלייכטערן. די נייגונג
 און סימפּאַטיע פון דער קעניגין צו איר געפּאַנגענער איז
 ווירקליך אַזוי ווייט דערגאַנגען, אַז אַסטאַרטאַ האָט פּאַרגע-
 לייגט עוואָן איר פּריינטשאַפּט, זי זאָל שטענדיק זיך געפונען
 אין איר געזעלשאַפּט און זיך האַלטן נישט ווי קיין געפּאַנגענע,
 נאָר ווי דער קעניגנס אַ הבר'טע — און דאָס האָט די קעניגין
 געמיינט מיט'ן גאַנצן האַרצן, אין דעם קאָן קיין מינדסטער
 ספק נישט זיין. וואָס זשע, האָט עוואַ ביי זיך געטראַכט, האָט
 אַזוינס פּאַסירט, וואָס די קעניגין איז פון אַ גוטע פּריינדין
 פּלוצלינג פּאַרוואַנדלט געוואָרן אין מיין ערגסטן שונא וואָס

איז גרייט אין מיין בלוט זיך צו באַדן? וואָס האָט דאָ אַזוינס
געקאָנק פאַסירן? ...

אַז די סיבה דערפון איז געווען אייפערזוכט צו טאַג-
קרעדן - איז עוואַן אַפילו אין קאַפּ נישט איינגעפאַלן. צו
דער געפאַנגענער האָט מען צוגעשטעלט ציפראָס, וועלכע האָט
געמוזט אַכטונג געבן אויף איר און זי באַהאַנדלן מיט דער
גרעסטער שטרענגקייט, און ווי עוואַ האָט זיך נישט געסטאַרעט
זיך צו דערוויסן ביי ציפראָס'ן די סיבה, וואָס די קעניגין האָט
פלוצלינג זיך געענדערט צו איר איז עס איר בשום אופן נישט
געלונגען: די שיינע ציפראָס, פאַלגנדיק דעם שטרענגן באַפעל
פון דער קעניגין, איז געווען שטום, ווי די וואַנד, און קיין
איינציק וואָרט נישט אַרויסגערעדט, וואָס אַנבאַזאָנגט די סיבה
פון דער קעניגנס צאָרן בנוגע דער געפאַנגענער. עוואַ האָט
געפרובט וועגן דעם זיך דערוויסן ביי די דינסט-מיידלעך, וואָס
פלעגן איר דערלאָנגען עסן, נאָר אויך ביי זיי וואָס זי גאָר
נישט געקאָנט ערפאַרן - זיי האָבן אויך ווי ס'ווייזט אויס, באַ-
קומען אַ שטרענגן באַפעל, מיט דער געפאַנגענער זיך נישט
אַריינלאָזן אין געשפרעכן און איר ענטפערן נאָר אויף די
פראַגן, וואָס האָבן אַ שייכות נור צו עסן טרינקען און
שלאַפן.

אין אַזאַ שווערער און ביטערע לאַגע, האָט זיך געפונען
די שיינע עוואַ, די בת יחידה פון דעם גרויסן סירישן עושר
און איינפלוס-רייכן באַנקיר אַדאַם בעסאָ. דאָס ערגסטע איז
פאַר עוואַן געווען, דאָס אונבאַשטימטע, וואָס איר שטייג
נאָך דאָ פאַר: אפשר וועט אַרויס פון דער קעניגין אַ באַפעל
איר דעם קאַפּ אַבצוהאַקן, אָדער זי צו קוועלן און מאַטערן.
ווער ווייסט? איינס איז פאַר עוואַן געוועזן קלאָר, אַז די
קעניגין וועט זי שוין נישט שאַנעוון און מיט איר זיך אַברעכנען
אויף אַנאכוריותדיקן אופן. פאַרטיפט אין די טריריקסטע
געדאַנקען וועגן איר שרעקליכער לאַגע, האָט עוואַ פלוצלינג
דערהערט אַ לייכטן קלאַפּ אין טיר פון איר געצעלט. לכתחלה
איז עוואַן איינגעפאַלן אַ געדאַנק, אַז דאָס איז מען געקומען

זי פארנעמען, ערגעץ אוועקסירן... מ'האט אין טיר נאך א לייכ
 טן קלאפ געטון און באלד האט עווא דערקענט פאקראדענס
 קול. זי האט געעפנט די טיר — און אויפ'ן שוועל האט זיך
 ווירקליך באוויזן דער יינגער עמיר.
 — עווא! — האט פאקראדען ציטערנדיק ארויסגערעדט —
 וואס איז דא געשען? ווי פילסטו זיך דא?
 — איך ווייס נישט, וואס דא איז פארגעקומען — האט עווא
 געענטפערט, באמיענדיק זיך נישט צו פארלירן קיין מוט און
 רעדן רויק מיט פאקראדענען.
 פאקראדענס געזיכט האט ארויסגעוויזן אז ער איז שטארק
 אויפגערגט צוליב דעם, וואס דא האט מיט עווא'ן פאסירט,
 וואס די קעניגין זוכט זיך אין איר נוקם צו זיין.
 דו מוזט תיכף — האט פאקראדען געזאגט צו עווא'ן, —
 מיט מיר פון דאנען אוועקגיין, דו מוזט באלד, קיין מינוט
 נישט פארלירנדיק, אנטלויפן, דו הערסט? אבער קיין רגע
 ווייטער נישט פארבלייבן, אלזא, שנעלער עווא, טו זיך אן און
 קום, ווען נישט ביזטו א פארפאלענע.
 — אבער אום גאטעס ווילן! — האט זיך אפגערופן עווא —
 ווהין וועל איך מיט דיר גיין און פארוואס מוז איך פון דאנען
 אנטלויפן? מ'האט דאך מיך אין געפאנגנשאפט גענומען בלויז
 צוליב א רויבערישן צוועק, כדי א גוטן אויסלייז-געלד פאר
 מיר צו באקומען; קיין אנדערער צוועק דערצו איז נישט גע-
 ווען. וואס זשע אייגנטליך האט איר מורא צו האבן? די
 רויבער וועלן באקומען זייער אויסלייז-געלד און מ'וועט מיך
 אַבלאָזן.
 — אבער עווא, ווי גאט איז דיר לייב; פּרעג נישט קיין
 קשיות און פאָלג מיין עצה. אנטלויף, אנטלויף תיכף, ווען
 נישט וועט פון דיר קיין זכר נישט בלייבן.
 — אבער אום גאטעס ווילן, פאקראדען, — האט זיך עווא
 אויפגעשפארט און זיך נישט געוואלט רירן פון אָרט, אבער
 דו מוזט מיר זאגן, וואס דא איז געשען. ערשט נעכטן איז די
 קעניגין געווען צו מיר אזוי גוט אזוי ליבנס-ווירדיג און

פריינדיך און פלוצלינג וואָס ענדערונג! איז דען מיין לעבן
אין סכנה, וואָס איך מוז אַנטלויפן?

— יאָ.

— פאַרוואָס אָבער, פאַקרעדען, וואָס איז דאָ אַזוינס פאַר-
געקומען?

נאָר אַנשטאָט איר צו ענטפערן, האָט פאַקרעדען אַ געשריי
געטון, בעטנדיק עוואָן אַז זי זאָל קיין רגע מער נישט פאַר-
בלייבן און תיכף מיט אים אַנטלויפן.

— איך באַשווער דיך מיט גאָט דעם אַלמעכטיקן, דו
זאָלסט תיכף מיט מיר נאָכגיין.

— מיין לעבן איז מיר שוין סיי ווי סיי נמאס, האָט
עוואָ געענטפערט, לאָז שוין זיין ווי עס איז, איך וועל זיך
נישט רירען פון אָרט, איידער דו וועסט מיר נישט דערציילן,
וואָס דאָ האָט פאַסירט און וואָס מאַכט אַזוי נויטיק מיין אַנט-
לויפן פון דאָנען.

זעענדיק, אַז ער וועט ביי עוואָן נישט פועלן זי זאָל
אים פאַלגן איידער ער וועט איר נישט דערציילן דעם אמת,
האָט פאַקרעדען געמוזט עוואָן דערציילן די גאַנצע מעשה
וועגן דער קעניגנס אייפערזוכט.

— שטעל דיר פאַר, — האָט פאַקרעדען געזאָגט, — אַז די
קעניגין האָט זיך פאַרליבט אין טאַנקרעד'ן און זייענדיק
זיכער, אַז ער איז אין דיר פאַרליבט ברענט זי פון אייפער-
זוכט צו דיר!...

— אָבער, ווי האָט זי זיך געקאָנט דערוויסן, אַז טאַנקרעד
איז אונזערער אַ גוטער פריינט? איך האָב מיט דער קעניגין
אפשר אַ פערטל שעה, נישט מער גערעדט און וועגן טאַנקרעד'ן
האָב איך קיין וואָרט אפילו נישט געזאָגט, ווי זשע איז דער
קעניגין איינגעפאַלן אין קאַפּ אַז טאַנקרעד איז אין מיר פאַר-
ליבט? ניין, פאַקרעדען, זאָג וואָס דו ווילסט, און מיר גלויבט
זיך נישט, אַז דאָס זאָל די אמת'ע אורזאָכע זיין, וואָס איך
פוז פון דאָנען אַנטלויפן.

— אַ — וואָס טוט מען מיט איר? איז פאַקרעדען געווען

אין פארצווייפלונג, זעענדיק עוואָס עקשנות, דו פרעגסט טון
וואָנען וויסט די קעניגין, אָו טאַנקרעד האָט ביי אייך אין
הויז פאַרקערט? שטעל זשע דיר פאַר אָו עמיצער האָט איר
וועגן דעם איבערגעגעבן און דערציילט, אָו איר ביידע, דו
און טאַנקרעד זענען איינע אין דער אַנדערער פאַרליבט...

- ווען זשע האָט מען עס איר דערציילט?
- שוין לאַנג, - האָט פאַרקרעדן געענטפערט. מ'האַט
איר דערציילט, אָו דער ענגלישער יינגער לאַרד איז שוין
זאָגאַר אַ חתן געוואָרן פאַר בעסאָס טאָכטער.

פאַרקרעדן, לייקן נישט פון מיר און זאָג מיר דעם
גאַנצן אמת: נישט דו האָסט דער קעניגין דערציילט, ווי טאַנ-
קרעד איז אין מיר פאַרליבט און איך אין אים? דו ביזט
אַזאָ שולדיק אין מיין אונגליק? וואָס פאַר אַ פּונה דו האָסט
דערביי געהאַט ווייס איך נישט. איינס אָבער ווייס איך זיכער,
אָו די שאַנעוועסט נישט קיין פריינט און קיין פיינט דאַמאָלט, ווען
ס'האַנדלט זיך נאָר וועגן דייע אייגענע אינטערעסן און צילן, איך
בעט דיר, גיי אַוועק פון דאַנען און לאָז מיך דאָ ווידער אַליין.
איך בין גרייט איבערצוטראַגן דער קעניגיןס צאָרן און זיך
איבערגעבן מוטיג און אָן ווידערשטאַנד מיין פיטערן גורל.
געפונענדיק זיך אין אַ פאַרצווייפלטער לאַגע, האָט פאַק-
רעדן עוואָן דעם גאַנצן אמת דערציילט.

- מיין ליבסטע עוואָ, כוועל דיר מער קיין ליגן נישט
זאָגן און דיר דעם גאַנצן ריינעס אמת דערציילן. כ'בין
אַ שלעכטער, פאַרדאָרבענער מענטש און אַ נאַר נאָך דערצו...
טאַקע איך אַליין בין שולדיק אין דיין אומגליק, טייערע עוואָ,
און דו קענסט זיך נישט פאַרשטעלן ווי שטאַרק איך האָב
הילטה פון דעם און ווי איך פיל זיך אומגליקליך צוליב דעם...
און טאַמער ווילסטו וויסן, ווער איז דער אמתער שולדיק אין
דיין אומגליק? ער, דער משוגענער ענגלענדער - ער האָט עס
מיר אַזוי שטאַרק איינגערעדט און געפועלט ביי מיר איך
זאָל מאַכן מיט אים די רייווע צו דער שיינער אַסטאַרטאַ אין
די רעזידענץ פון אַנטאַרן לאַנד, פדי מיט איר איבערצוריידן

וועגן דעם פלאן. וואָס ער האָט אויסגעארבעט מ'פארנייקן
 סיריען מיטן אַנטארן לאַנד, מיט פיל צרות איז אונז ביידע
 געלונגען צו קריגן אַנערלויבניש אַהערצו צו קומען, איך האָב
 מיט דער שיינער אַסטארטאָ גענוי איבערגערעדט וועגן מיין
 פלאַן, ער איז איר זייער געפעלן געוואָרן. מיט דער צייט
 וואָלט זייער מעגליך געווען צו בילדן אַ נייע דינאָסטיע פאַק-
 רעדען - אַסטארטאָ - איך וואָלט מיט דער שיינער אַסטארטאָ
 חתונה געהאַט און וואָלט מיט דער צייט געזעסן אויפן טראָן
 פון די פאַרייניקטע לענדער... דאַרף זיך אָבער טרעפן, אַז
 די קעניגין פאַרליבט זיך שטאַרק אין טאַנקרעדן, אַזוי, אַז
 ס'קאָן שוין קיין רייד נישט זיין, זי זאָל מיט מיר חתונה האָבן...
 מיין פלאַן איז, אַזוי אַרום צו גאַרנישט געוואָרן... זעלבסט-
 פאַרשטענדליך האָט די מעשה מיר שטאַרק פאַדראָסן... זוכענ-
 דיק אָן אים זיך נוקם צו זיין, האָב איך אויף דעם פרענק
 אָנגערעדט פאַר אַסטארטאָן פיל רכילות, ווי ווייט מעגליך אים
 צו קאָמפּראָמעטירן אין אַסטארטאָס אויגן. כ'האָב דער קעניגין
 אויך דערציילט, אַז ער איז פאַרליבט שטערבליך אין אַ אַנ-
 דערע יינגע און בילד שיינע פרוי. און ווי אַזוי מיר איז איינ-
 געפאַלן דיין נאָמען דאַמאָלט אָנצורופן - ווייט איך אליין
 נישט...

הפּלץ עוואָ, איך זאָג דיר נאָך אַמאָל, אַז דיין לעבן
 איז אין געפאַר און דו מוזט תיכף פון דאַנען אַנטלויפן.
 - מיין לאַגע, - האָט עוואָ געזאָגט, - איז אַ טרויריקע
 און אַ שרעקליכע, נאָר כ'זאָרג זיך נישט וועגן זיך אליין, איך
 טראַכט איצט נאָר וועגן מיין ליבן פאָטער, וואָס איז בעת'ן
 אָנפאַל אויף אונז פאַרווונדעט געוואָרן און ווער ווייט, וואָס
 ער מאַכט איצט.

- לאַ, ליבע עוואָ, וואָס קאָן מען טון... אָבער הער, וואָס
 איך פאַרלאַנג פון דיר, וועגן מיין אייגענעם דורכפאַל וויל
 איך איצט לחלוטין נישט טראַכטן... איצט בין איך מחויב נאָר
 וועגן דיר צו טראַכטן און זען, וואָס שנעלער דיך צו ראַטע-
 ווען... אַלזאָ איך בעט דיך, זיי מיר מוחל מיין נישט ווילנדיקן

חסא געגן דיר, איך בעט דײך טויזנט מאָל מיר מוחל צו זײן...
די פראַגע איז נאָר איצט ווי אַנטלויפט מען פון דאַנען, ווי
ראַטעוועט מען דײך?

— צי מיינסטו טאַקי, פאַקרעדען, באמת, אַז מײן לעבן
איז אין אַ סכנה?

— יאָ, — האָט פאַקרעדען געענטפערט.

— אָבער דו קאָנסט נישט, פאַקרעדען, די מאַכט פון
אמת. לָאָז מיר די גאַנצע אָנגעלעגנהייט מיט דער קעניגין
איבערזורײדן און דו וועסט זען, ווי דאָס וועט מיר העלפֿן
און מיר וועלן נישט דאַרפן אַנטלויפן פון דאַנען: די קעניגין
וועט מיך אַלײן באַפרייען פון מײן געפאַנגענשאַפט און מיר
דערלויבן פון דאַנען אַהיים זײך צוריקצוקערן.

— אונמעגליך! — האָט פאַקרעדען געענטפערט אין דער
גרעסטער אויפֿרעגונג און פאַרצווייפֿלונג.

— פאַרוואָס איז דען דאָס אונמעגליך? — האָט עוואַ גע-
פרעגט.

— ווייל די קעניגין איז איצט פון פעס און צאָרן נישט
ביים פולן זינען... קעפֿעריגיס, איר פרעמיער-מיניסטער וועל-
כער איז מיר אַזוי איבערגעגעבן און האָט אויף דער קעניגין
אַ גרויסן איינפלוס האָט מיר איבערגעגעבן, אַז אַסטאַרטאַ
ברענט איצט פון צאָרן, אַזוי אַז אַפילו ער, איר מעכטיקער
מיניסטער, האָט איצט מורא צו איר נאָענט צוצוגיין, דו פאַר-
שטייסט? הפֿלל, דו טאָרטט בשום אופן נישט צו דער קעניגין
גיין און פאַר איר זײך פאַרשטעלן, דאָס קאָן נאָך די לאַגע
פאַרערערן, מחמת — כ״וועל דיר שוין דעם גאַנצן אמת דער-
ציילן, — אַסטאַרטאַ מיינט אַז דו לעבסט שוין נישט...

— וואָס רעדסטו? די קעניגין האַלט אַז איך בין שוין
טויט?

— יאָ.

— און וווּ איז דײן פריינט און באַגלייטער? — האָט
עוואַ געפרעגט: ווייסט ער עפעס פון דער דאָזיקער שרעק-
ליכער געשיכטע?

- קיינער ווייסט דערפון גארנישט, קיין לעבעדיקער מענטש, א חוץ מיר. די קעניגין האָט מיך נעכטן אַרויסגערופן אויף אַ געשפרעך וועגן דעם ענין, איך האָב זיך באַמיט אויף איר ווירקן, זי זאָל אויפהערן אויף דיר אין כּעס צו זיין און איר איינצורעדן, אַז נישט דו ביזט דאָס מיידל, אין וועלכן טאַנקרעד איז שטאַרק פאַרליבט, ס'איז אָבער לחלוטין אונ- מעגליך געווען די קעניגין איבערצורייזן, און זי איז געבליבן בן ביי איר מיינונג און, וואָס ס'איז נאָך ערגער פון אַלץ ביי איר שרעקליכן באַשלוס וועגן דיר - דיך פון דער וועלט אומ- צוברענגען. הפּלל, ליבע עוואַ ס'איז שוין נישט פאַראַן קיין שום עצה, ווי אַזוי אויף די קעניגין צו ווירקן, זי זאָל זיך אויף דיר מרחם זיין, דיין גורל איז שוין ביי איר אונטער- געשריבן און טאַרחתמ'עט... שטעל דיר פאַר, אַז אַסטאַרטאַ האָט מיר אַליין געזאָגט, אַז אין משך פון אַ מעת לעת מוזטו אומגעפראַכט ווערן... און פּדי צו קענען דיך ראַטעווען, האָב איך אויסגעטראַכט אַ מעשה און דערציילט דער קעניגין, אַז איך בין פּלומר'שט צופרידן, וואָס דו וועסט דאָ דערמאָרדעט ווערן, מחמת דיין פאַטער האָט פּלומר'שט מיינע עלטערן באַרויבט, און צוגענומען ביי זיי זייער האָב און גוטס און נאָך אַזעלכע זאַכן, וואָס זענען נישט געשטויגן און נישט געפּלויגן. כ'האָב אויך דערביי געשאַלטן דאָס גאַנצע יידישע פּאָלק, צו וועלכן דו געהערסט און דאָס אַלץ האָב איך געטון, כּדי זיך אַרויסצושטעלן פאַר דינעם און דיין פאַטערס אַ בלו- טיקן שונא און שטעל דיר פאַר די קעניגין האָט געגלויבט אַלץ, וואָס איך האָב איר וועגן דיר דערציילט און גלויבנדיק, אַז איך וויל זיך אָן דיר נוקם זיין, האָט זי מיר איבערגעגעבן די ראָל, וועלכע זי האָט פּריער אַ ביסל געהאַט איבערגעגעבן איינע פון איר שקלאַפּן, די ראָל פון...

- כ'פאַרשטיי, פאַקרעדען, די קעניגין האָט דיר איבער- געגעבן אַנאויפטראַג די זאָלסט מיין תּלין זיין, אמת ?
 - דו האָסט געטראַפּן עוואַ, און איך זעענדיק אין דעם
 פּ מיטל דיך צו ראַטעווען פון טויט האָב איר געמוזט איינ-

שטימען אין דעם אויפטרעג דורך אומצוברענגען - אָנצונעמען..
- כ'זאָג דיר נאָך אַמאָל, - האָט עוואָ געענטפערט, אַז
מיר איז שוין אַלץ איינס, וואָס מיר ערוואַרט. און וואָס פאַר
אַ זין האָט איצט פאַר מיר דאָס לעבן, ווען יענער, וואָס האָט
מיר דאָס לעבן געגעבן, איז שוין דאַכט זיך נישט צווישן די
לעבעדיקע, ווען מיין טייערער פאָטער איז אַזוי טראַגיש צוליב
מיר אומגעקומען.

- אָ, עוואָ, עוואָ! קוועל מיך נישט אַזוי, ווען נישט וועל
איך פון זינען אַראָב. ווען אַ יינגער מאַן טוט פאַר דיר אַזוי
פיל, ווי איך טו, ווען ער איז גרייט אַזוי פיל קרבנות פאַר
דיר צו ברענגען! זיך אַבצוזאָגן פון אַ קעניגרייך, פון אַ טראַן
און אויפגעבן אַלע זיינע גרויסע פלענער, - איז זייער נישט
ריכטיק אים אַזוי צו באַהאַנדלן, ווי דו באַהאַנדלסט מיך. יאָ,
טייערע עוואָ, דו האָסט מיך שטענדיק נישט גוט באַהאַנדלט
און באַגאַנגען אַנ'עולה קעגן מיר. ביי די דאָזיקע ווערטער
האָט פאַקרעדען זיך צעוויינט.

- הער עוואָ, ווייטער: זאָלסט וויסן זיין, אַז איך האָב
אונטערגעקויפט קעפערניס'ן, און ער האָט מיר אויסגעשטעלט
אַ פאַס, איך זאָל קאָנען פון דאַנען דורך דעם געהיימניספולן
טונעל אַרויסגיין און פון דאָרט - אַוועק וווּ די אויגן וועלן
מיך טראַגן, אַלזאָ, אָט האָסטו דאָ מאַמעלוקן-קליידער, נעם
גיכער און טו זיך איבער אין זיי, אין דרויסן שטייען און וואַרטן
אויף אונז צוויי פערד מיר וועלן פון דאַנען אַנטלויפן און
אין אַכט און פערציק שעה אַרום זענען מיר שוין אין
זיכערהייט.

- איך וויל נישט אַנטלויפן פון דאַנען און דו טאַרסט
אויך נישט פון דאַנען אַנטלויפן, ווי קענסטו פועל'ן ביי זיך
דאָ איבערצולאָזן דיין בעסטן גוטן פריינט, דעם ענגלענדער,
נאָך דעם, ווי ער איז צוליב דיר אַהער געקומען?
- זעסטו, - האָט פאַקרעדען געענטפערט, וואָס גייט מיך דער
ענגלענדער אָן? חוץ דעם, איז איבערהויפט נישטאָ וואָס מ'ר אַן
האָבן פאַר אים; ס'וועט מיט אים דאָ אין מיין אַבוועזונהייט,

גאָר נישט פאַסירן, דאָס ערגסטע, וואָס קאָן מיט אים געשען,
איז, אַסטאַרטא וועט אים ביי זיך פאַרהאַלטן אַלס געפאַנגענעם,
און אויב דאָס וועט געשען, וועט אים דאָ גאָר נישט פעלן,
אַבער מיר, עוואָ, טאָרן דאָ ווייטער קיין רגע אַפילו נישט
בלייבן, קום מיט מיר, אין עטליכע שעה אַרום וועט שוין,
וואַרשיינליך, דאָס אַנטלויפן פון דאַנען אונמעגליך זיין, קום,
וואָס גיכער, דערמאָן זיך אָן דיין פאַטער וועלכער לעבט נאָך
געוויס און וועט געזונט ווערן.

עוואָ האָט ביי די דאָזיקע ווערטער פאַקרעדענס זיך
שטאַרק צעוויינט.

— מיין פאַטער, מיין טייערער, מיין ליבער פאַטער! —
האַט עוואָ אויסגעשריען, ברעכנדיק מיט די הענט אין דער
גרעסטער פאַרצווייפלונג — ער וועט אונז שוין מער נישט אָנ-
זען: כ'האַב געזען, ווי ער איז פון אַ פיינטליכער קויל געפאַלן
זיך באַגיסנדיק מיט שטראַמען בלוט.

— ניין, האָט זיך אַבגערופן פאַקרעדען, דיין פאַטער
לעבט נאָך. איך האָב גערעדט מיט עטליכע פון די טערקישע
געפאַנגענע, וואָס מ'האַט אַהער צוזאַמען מיט דיר געבראַכט,
זיי דערציילן, אַז ער איז נישט שטערפליך פאַרווונדעט, זאָגאַר
נישט געפערליך און ס'זענען פאַרהאַן פיל האַפנונגען, אַז ער
זאָל אין גיכן געזונט ווערן.

— זיי האָבן אים געזען זאַגסטו, האָט עוואָ איבערגע-
פרעגט פאַקרעדענען.

— אַבער פון וואַנען קאָנען זיי וויסן, האָט עוואָ ווידער
געפרעגט, אַז ער איז נישט געפערליך פאַרווונדעט?
— כ'וועל דיר ווייזן דעם מאַן, וועלכער האָט מיט דיין
פאַטער גערעדט, ער וואַרט אויף אונז אין דרויסן ביי אונזערע
פערד, קום, טו אָן דיין מאַנטל און דאָס מאַמעלוקן-קלייד,
קום, וווּ גאָט איז דיר ליב.

— אַבער, — האָט זיך עוואָ אַבגערופן: ס'איז דאָך קיין
יושר נישט טאַנקרעד'ן דאָ אַליין איבערצולאָזן, ער איז אונזער
באַסט געווען, מיר טאָרן אים דאָ נישט איבערלאָזן.

— ווי באלד אזוי, — האָט פּאַקּרעדען געענטפערט, מוזטו
טאַקע צוליב אים אליין פון דאַנען אַנטלויפן, דאָ קענסטו
אים קיין שום נוצן נישט ברענגען און זייענדיק אין זיכערהייט,
קענסטו אים נאָך צוהילף קומען. איך, צום ביישפּיל קען נאָך
אַמאָל אַהערקומען, ווען מען וועט דאַרפן...
— אויב אזוי, האָט זיך עוואַ אָנגערופן, — ווען איך וועל
איצט מיט דיר אַנטלויפן, מוזטו דיין ערן-וואָרט געבן, אַז ווי
מיר וועלן נאָר די גרעניץ אַריבערפאַרן, זאָלטו צו אים זיך
ציריקקערן?
— יא, כ'שווער דיר.

זיבעטעם קאַפיטל.

עוואַס פּלוצלינג'דיקע ערשיענען אין דער רעזידענץ פון
דער אַנסאָרן קעניגין און דאָס אומגליק, וואָס מיט איר און
איר פּאָטער האָט געטראָפן אויפן וועג צווישן דמשק און
אַלעפּא, האָבן אויף טאַנקרעד'ן דעם שווערסטן איינדרוק גע-
מאַכט. ער האָט לאַנג נישט געקענט קומען צו זיך פון דער
איבערראַשונג, וואָס עוואַס ערשיינען אַלס געפּאָנגענע, האָט
אים געמאַכט. באלד ווי זיי האָבן פאַרלאָזט די קעניגין האָט
זיך טאַנקרעד געווענדעט צו פּאַקּרעדענען נאָך אַנ'עצה,
וואָס מ'דאַרף איצט טון, כדי עוואַ'ן צו העלפן. אָבער טאַנקרעדס
מי האָט קיין שום פעולה נישט געהאַט. פאַר די גאַנצע צייט,
וואָס טאַנקרעד קען פּאַקּרעדענען, האָט ער אים נאָך אין אַזאַ
לאַגע ווי איצט קיינמאָל נישט געזען. דער יינגער עמיר האָט
זיך פּאָלשטענדיק אין די עטליכע שעה געענדערט, אַז ס'איז
אים שווער געווען צו דערקענען; ער האָט ווי פאַרלוירן זיין
פאַרשטאַנד און מוט און איז אַריינגעפאַלן אין אַ צושטאַנד
פון פאַרצווייפלונג, און דאָס אַלץ זענען אויך געווען די פּאָלגן
פון דער איבערראַשונג וואָס עוואַס ערשיינען דאָ, אַלס גע-
פּאָנגענע, האָט אויף אים געמאַכט.

וואָס איז מיט דעם פּאַרקרעדענען? האָט זיך טאַנקרעד
 געטראַכט: איז עס מעגליך, ער זאָל זיך אַזוי נעמען צום
 האַרצן עוואָלס אומגליק? צי האָט ער זי דען אַזוי ליב, אַז
 איר אומגליק זאָל אים קאָנען אַזוי אַרן און אַזוי שטאַרק אויף
 אים ווירקן? טאַנקרעד האָט נאָך אַ מאָל אָנגעהויבן מיט פּאַק-
 רעדענען צו רעדן וועגן עוואָלס און וואָס זיי האָבן ביידע
 צו טון, אום זי צו ראַטעווען, נאָר פון עטליכע אויסדריקן פּאַק-
 רעדענ'ס איז קלאָר געווען, אַז ער האָט שטאַרק מורא, אַז
 מיט עוואָלס זאָל דאָ, צווישן די דאָזיקע געצנדיגער, נישט
 פּאַסירן קיין אומגליק, זעענדיק, אַז מיט פּאַרקרעדענען וועט
 ער זיך נישט קאָנען צוזאַמען רעדן און אַז אויף זיין עצה,
 און הייל'ן איז נישטאָ וואָס צו האָפּן, האָט טאַנקרעד אָנגעהויבן
 צו זוכן אַנ'עצה, ווי אַזוי זיך צו דערנענטערן צו דעם מעכ-
 טיקן קעפּעריניס. פּדי אים אַנ'עצה צו פרעגן, וואָס זיי דאַרפן
 טון אום עוואָלס צו ראַטעווען, ס'האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזן, אַז
 קעפּעריניס האָט זיך בפּוון באַהאַלטן פון די ביידע יינגע-לייט,
 באַזונדערס פון טאַנקרעד'ן און זיי אויסגעמידן צו זעען און
 מיט זיי זיך צו באַגעגענען, קעפּעריניס, וואָס פּלעגט פּריער
 טאָג און נאַכט פאַרברענגען אין דער געזעלשאַפט פון דער
 קעניג'ניס ביידע געסט און זיך מיט זיי אַזוי פּריינטליך
 אונטערהאַלטן, איז, ווי אין גאַנצן פאַרשווינדן געוואָרן פּונ'ם
 קעניגליכן הויף.

דער יינגער לאַרד האָט געוואָלט איבעררעדן מיט
 קעפּעריניס'ן און אים בעטן ער זאָל זיך משתד, זיין פאַר-
 דער קעניגין, זי זאָל באַפּרייען עוואָלס פון געפאַנגענשאַפט,
 נאָר דער פּרעמיער-מיניסטער איז ווי אויף צו להכעיס, פאַר-
 שווינדן געוואָרן און אַ גאַנצן טאָג זיך נישט באַוויזן. איבער-
 הויפט האָט דעם גאַנצן טאָג, אויף מאַרגן נאָך דעם אַוונט,
 וואָס די ביידע יינגע-לייט האָבן זיך באַגעגנט מיט עוואָלס
 אין דער קעניג'ניס צימער, געהערשט אַ געהיימניספולע שטיל-
 קייט, מ'האָט אין גאַנצן הויף און אין די קעניגליכע גע-
 זעצטן זיין לעבעדיקע נשמה נישט געזען.

טאנקרעד האָט ענדליך באַשלאָסן, וואָס גיכער צו קריגן
אַ אוידיענץ ביי דער קעניגין, כדי מיט איר איבערצורעדן
וועגן עוואַן. ער איז זיכער געווען, אַז ווען ער וועט דער
קעניגין דערציילן, ווער עוואַ איז און דערצו אַסטאַרטאַן נאָך
פאַרזיכערן, אַז ער איז אין עוואַן גאַרנישט פאַרליבט, און אַז
ער בעט פאַר איר ווי אַ גוטער פריינט פון איר פאַטער, - וועט
ער ביי דער קעניגין געוויס פועלן זי זאָל עוואַן באַפרייען.
נאָר ווי באַקומט מען איצט אַנאוידיענץ ביי דער קעניגין? בעטן
קעפערניסן, ער זאָל ביי אַסטאַרטאַן פועלן זי זאָל אים
אַ אוידיענץ געבן? נאָר ווי געפינט מען דעם דאָזיקן מעכטיקן
מיניסטער? נאָר טאָנקרעדס איבערגעגעבענער דאָלמעטשער
באַראָני איז אויך דאָס מאָל אים געקומען צו הילף. זעענדיק
טאָנקרעדס פאַרצווייפלונג און באַדויערנדיק שטאַרק די שיינע
עוואַ, וועלכע ער האָט גוט געקענט, האָט באַראָני דורך דער
קאַמער-פרייליין ציפראָס, זיך דערווייט, אַז די קעניגין גייט
היינט אין גרויסן טעמפל מיט איר סוויטע. דאָרט אָבצורעכטן
אַ תפלה, באַראָני האָט ציפראָסן געבעטן אָנצווענדן אלע מעג-
ליכקייטן עוואַן צו באַפרייען. ציפראָס, וואָס האָט פון איר
זייט, אויך ליב באַקומען די שיינע עוואַ און האָט זיך צו
איר שטאַרק צוגעבונדען. האָט די אומגליקליכע געפאַנגענע
שטאַרק באַדויערט און פאַרזיכערט באַראָני, אַז ווען ס'וואָלט
זיך אָן איר געווענדעט, וואָלט זי זיך פאַר קיין קרבן נישט
אָבערשטעלט, כדי עוואַן צו באַפרייען; צום גרויסן באַדויערן
אָבער קען זי ציפראָס, גאָר נישט אויפטון פאַר דער אומגליק-
ליכער געפאַנגענער. ווען באַראָני האָט ביי ציפראָס געפרעגט
אַנצעה, וואָס טאָנקרעד האָט צו טון כדי אַנאוידיענץ ביי אַסטאַר-
טאַן צו באַקומען, האָט דאָס קאַמער-פרייליין אים איינגערוימט
אַ סוד, אַז אַסטאַרטאַ וועט היינט גיין אין טעמפל אַריין און
דאָס איינציקע מיטל צו קריגן די מעגליכקייט מיט איר צו
רעדן, אין זיך לאָזן גיין אויפן וועג, וואָס פירט צום טעמפל.
טאָנקרעד האָט זיך געלאָזט גיין אויפן וועג, וואָס פירט
צום גרויסן טעמפל. נישט באַגעגנדיק אָבער די קעניגין אויפן

וועג, איז טאנקרעד צוגעגאנגען צום טעמפל און דאָ האָט ער זיך דערווייט, אַז די קעניגין איז יעצט אינווייניק און דאָרט ווערט איצט אָפגעריכט אַ גאָטעס-דינסט. טאנקרעד איז אַריין-געגאנגען אין טעמפל אַריין. טאנקרעד האָט אַ וואָרף געטון אַ בליק אין דער זייט און דאָרט דערזען די שיינע אַסטאַרטאַ, וועלכע איז געשטאַנען אויף די קני און הייס געבעטן. טאַג-קרעד האָט זיך שוין געהאַט געלאָזט אַוועקגיין פון דעם דאָ-זיין אָרט, מורא האָבנדיק צו שטערן דער קעניגין אין איר געבעט, נאָר דאָ האָט זיך אַסטאַרטאַ אויפגעהויבן און איר בליק האָט זיך געטראַפן מיט טאנקרעדן. די קעניגין האָט גע-מאַכט עטליכע טריט צום אָרט, ווו טאנקרעד איז געשטאַנען און בשעת זיי זענען שוין איינער פון דעם אַנדערן אויף אַ מרחק פון דריי-פיר טריט געווען, האָט זיך טאנקרעד טיף פאַרנייגט פאַר דער קעניגין און געבעטן ביי איר ענטשולדיגונג, וואָס ער האָט איר, גישט ווילנדיק, געשטערט אין איר תפלה.

- דערזענדיק, - האָט טאנקרעד זיך פאַר אַסטאַרטאַן ענטשולדיקט, - אַז איר זענט מחפּל, האָב איך שוין געוואָלט פון דאַנען אַרויסגיין, פּדי אייך נישט צו שטערן.

- פאַרוואָס עפעס אַרויסגיין פון דאַנען? - האָט אַסטאַרטאַ אים איבערגעשלאָגן זיינע רייד.

ווייל ס'זענען פאַראַן מינוטן, ווען מ'פילט דאָס שטאַרק-סטע באַדערפניש איינער אַליין צו בלייבן און די אָנוועזנהייט פון אַנאָדער מענטשן איז אין אַזעלכע מינוטן אונערטרעגליך. די קעניגין האָט געבעטן טאנקרעדן ער זאָל זי פאַגלייטן און זיי זענען ביידע פון טעמפל אַרויסגעגאַנגען. נאָר ביים הויפט טויער פון טעמפל איז אַסטאַרטאַ שטיין געבליבן און זיך פאַרטראַכט. איצט האָט טאנקרעד, זעענדיק ווי די קעניגין פאַצט זיך צו אים אַזוי גוט און פריינטליך, געהאַלטן די גע-לעגנהייט פאַר גינסטיק מיט איר אַ געשפרעך וועגן עוואַן צו פאַרקניפן אין זי בעטן, זי זאָל איר געפאַנגענע באַפרייען. אַדער לבל הפחות איר גורל פאַרלייכטערן. טאנקרעד האָט דער-קעניגין איבערגעגעבן, ווער איר געפאַנגענע איז, פון וואָס פאַר

פ' הויו זי קומט ארויס, ווער איר פאָטער און וואָס פאַר אַ זעל-
 טענער און איינפלוסרייכער מאַן ער איז. איבערהויפט האָט
 זיך טאַנקרעד באַמיט צו ווירקן אויף אַסטאַרטאַס האַרץ און
 דערוועקן ביי איר דאָס רחמנות-געפיל. ער האָט אויך שטאַרק
 געלויבט די געפאַנגענע, דערציילט אַסטאַרטאַן, אַז אַזאַ שיינע
 קלוגע און דענקדע ווי עוואַ איז אפילו אין אייראָפּאַ שווער
 צו פאַנגעגענען, נאָר ווי ער האָט עוואַן נישט געלויבט, מיט
 וואָס פאַר אַ באַגייסטערונג ער האָט וועגן איר נישט גערעדט,
 האָט אַסטאַרטאַ דאָך נישט אַרויסגעזען פון טאַנקרעדס ווערטער,
 אַז ער זאָל זיין אין איר שטאַרק פאַרליבט. טאַנקרעד האָט
 אויך דער קעניגין דערציילט וועגן דער גרויסער טובה, וואָס
 עוואַ האָט אים געטון, בעת ער איז געפערליך קראַנק געווען,
 ליגנדיק צווישן טויט און לעבן אין שייך עמלק'ס לאַגער,
 ווי זי האָט אים דורך אַ שלאָף-מיטל דאָס לעבן געראַטעוועט
 און שפעטער געפועלט ביי איר זיידן. ער זאָל זיך ענטזאָגן
 פון זיין פאָדערונג, אַז טאַנקרעדס עלטערן זאָלן באַצאָלן פאַר
 אים צוויי מיליאָן פיאַטער אויסלייז-געלד, און טאַנקרעד איז
 אַזוי אַרום באַפרייט געוואָרן פון געפאַנגענשאַפט.

- איצט - האָט טאַנקרעד זיין רעדע געענדיקט, איצט
 קאָן אייער מאַיעסטעט שוין פאַרשטיין, ווי ווייט איך בין
 איבערראַשט געוואָרן, דערווענדיק זי אין געפאַנגענשאַפט ביי
 אייך. כ'קאָן אייך נישט איבערגעבן, וואָס פאַר אַ מיטלייד זי
 האָט ביי מיר דערוועקט, נאָר דער איינציקער טרייסט פאַר
 איר און אירע עלטערן קאָן זיין, אַז זי געפונט זיך דאָ אין
 גוטע הענט, אַז זי איז נישט אַריינגעפאַלן צו שלעכטע מענטשן
 נאָר, צום גליק, צו אַזעלכע וועלכע וועלן זי געוויס באַהאַנד-
 לען מענטשליך, דערום נוין איך טאַקע אויס די געלעגנהייט,
 וואָס אייער מאַיעסטעט האָט מיך וועגן דער געפאַנגענער
 אויסגעהערט און בעט אייך, איר זאָלט זיך איבער איר דערבאַרמען
 און זי באַפרייען.

- איך פאַרשטיי אייער בקשה גאַנץ גוט, - האָט אַסטאַרטאַ
 געענטפערט מיט אַ רויקן טאָן.

טאנקרעד האָט אַ קוק געטון אויף דער קעניגין. איר געזיכט, ווי איר שטימע, האָבן זיך איצט אין גאַנצן געענדערט. אַנ'אויסדרוק פון שרעקליכסטן צאָרן און פאַרבאָרגענעס פעס האָט ער אויף דער קעניגין געזיכט דערזען. ווען טאנקרעד האָט אויף דער קעניגין דאָס צווייטע מאָל אַ קוק געטון, איז זי געוואָרן בלאַס אין האָט אין אַלגעמיין געמאַכט אַנ'אויסדרוק פון אַ פרוי, וואָס ליידיט זייער פיל.

— יאָ, — האָט זיך אַסטאַרטא אָבגערופן, באַמיענדיק זיך דערן וואָס רויקער, — איך פאַרשטיי עס גאַנץ גוט אָפער איך וועל געגן דעם געזעץ נישט גיין און גאָר נישט טון. אום איר לאַגע און גורל צו פאַרלייכטערן. איך וואָלט דערמיט געהאַנדלט געגן די געזעצן פון אייער לאַנד און באַגאַנגען אַ חטא געגן אייער פּאָטערלאַנד. דאָס קאָן איך זיך נישט ערלויבן. דאָס ערלויבט מיר נישט מיין ערע און מייע לאַיאַלע באַציונגען צו פרעמדע לענדער און איך וועל עס דאַרם אויך נישט טון.

— אַ חטא געגן מיין פּאָטערלאַנד, זאָגט איר, מאַיעסטעט? איר וואָלט באַפרייענדיק אייער געפאַנגענע, עובר געווען אויף די געזעצן פון אַ פרעמדן לאַנד? וואָס באַדייטן אייערע ווערטער?

— איצט ווייס איך שוין אַלץ. אייערע פלענער זענען ווירקליך פלענער פון אַ העלד און איר האָט נאָך דערצו בדעה אונז צו באַגליקן דורך זיי. יאָ, עדעלער פרינץ, איך האָב זיך שוין דערוואוסט וועגן אַלע פרטים פון אייערע גרויסע פלענער. אייערע פלענער באַשטייען אין דעם, אַז מיר, אַנסאַרן, זאָלן אייך צו שטעלן באַוואָפנטע סאָלדאַטן און אַז אייער פלאַן וועט דורך כח פון אונזער מיליטער פאַרווירקליכט ווערן, און אייך וועט געלונגען מיט אַנ'ערפאָלג אים אַ דורכצופירן, — וואָס זשע וועלן מיר אַנסאַרן פון דעם פאַר אַ נוצן האָבן, וואָס וועט אונז פון דעם אַרויסקומען. און וואָס וועט זיין דער פועל יוצא פון אייער ערפאָלג? — איר וועט דערמיט פועלן, אַז אויף דעם סירישן טראָן וועט אַרויפגעזעצט ווערן אַ פערזאָן, וואָס

הָאָט אָפֿילו נישט דאָס רעכט אין אייער לאַנד, אין ענגלאַנד,
אַריינצופאַרן. איר מיינט, אַז איך ווייס נישט אין וואָס אייער
הויפט-ציל באַשטייט? איצט זעט איר שוין אַז פֿאַר מיר זענען
נישטאָ קיין פֿאַרבאָרגענע זאַכן, און אייער הויפט-כונה בנוגע
דער פֿערזאָן, וואָס איר ווילט אַרויפזעצן אויף דעם סירישן
טראָן איז מיר אויך באַקאַנט. איך זאָג אייך נאָך אַ מאָל, אַז
איר רעכנט דורך אונזער מייליטערישער הילף, אַרויפזעצן
אויפֿן טראָן אַ פֿערזאָן, וואָס הָאָט אָפֿילו נישט קיין ווײַנרעכט
אין ענגלאַנד...

— אָבער מאַיעסטעט, וועמען מיינט איר? ווער איז דער
פֿערזאָן, וועגן וועלכער איר מאַכט מיר אַזעלכע רמזים?..
— איך רעד דאָ וועגן דער יידישער טאַכטער, מיט וועל-
כער איר ווילט חתונה האָבן, — הָאָט די קעניגין געענטפֿערט, —
איך רעד וועגן דער יידן מיט וועלכער איר ווילט געגן די
מענטשליכע און געטליכע געזעצן, חתונה האָבן.
— איר מיינט דאָ אייער געפֿאַנגענע?

— יאָ.

— איר הָאָט אַ טעות, מאַיעסטעט — הָאָט טאַנקרעד מיט
אַ פעסטער איבערצייגטער שטימע געענטפֿערט — און ווי אַזוי
קענט איר גלויבן, אַז איך זאָל חתונה האָבן מיט בעסאָ'ס
טאַכטער. איך בין דאָך אַ קריסט, וואָס וועט זיין גלויבן בשום
אופן נישט ענדערן. אמת טאַקי, אַז בעסאָ'ס טאַכטער איז
אַ פֿרייליין פֿון זעלטענער שיינקייט און מעלות, אָבער דאָס
איז נאָך נישט קיין באַווייז, אַז איך בין אין איר פֿאַרליבט
און פֿאַר איר אַ חתן געוואָרן, חוץ דעם דאַרף מען נישט פֿאַר-
געסן, אַז פֿרייליין עוואַ בעסאָ איז שוין אַ פֿלה פֿאַר אַ אַנדערן
יינגן מאַן, איר חתן איז דער יינגער וולל בעסאָ, אירער אַ גע-
שוועסטער קינד.

איז זי שוין, זאָגט איר, פֿאַרלאָבט מיט אַנאָדערן? —
הָאָט די קעניגין געפֿרעגט, פֿילנדיק, אַז אַ שווערער שטיין
פֿאַלט איר אַראָפֿ פֿון האַרצן...
— זי איז שוין לאַנג מיט דעם יינגן בעסאָ פֿון אַלעמאָ

פארלאָבט און ווען גישט דער טרויריקער צופאל, וואָס זי איז אַריינגעפאלן אָהער אין געפאַנגענשאַפט וואָלט עוואַ שוין איגט געווען דעם יינגן הלל'ס פרוי, מחמת די טעג האָט געזאָלט זיין איר חתונה. זי מיט איר פאָטער זענען שוין געהאַט גע- פאָרן קיין אַלעפּאָ צו דער חתונה, נאָר דאָ האָט זיך אין מיטן וועג געטראָפן דאָס אונגליק מיט איר, וואָס מ'האַט זי גענומען אין געפאַנגענשאַפט און איר פאָטער איז בעת'ן אָנפאל שווער פאַרווונדעט געוואָרן. אָבער איך האָף, האָט טאַנקרעד צוגעגעבן, אַז זי וועט דאָ לאַנג נישט פלייבן, אַז אייער מאַיעסטעט וועט זי אין גיכן באַפרייען. דאָמאָלט וועט זי זיך צוריקקערן צו איריקע און וועט מיט איר קוזין חתונה האָבן. אַסטאַרטא'ס געזיכט האָט זיך ביי די דאָזיקע טאַנקרעד'ס ווער- טער פאַרענדערט, עס האָט אינגאַנצן פאַרלאָרן זיין שמערצ- ליכן און נקמה-זוכנדן אויסדרוק. פאַרטראַכטנדיק זיך אַ וויללע, האָט די קעניגין טאַנקרעד'ן געפרעגט:

— איז דאָס אַלץ אמת, וואָס איר האָט דערציילט?

— אמת, כ'שווער אייך ביי גאָט, אָבער — האָט טאַנקרעד זיך צו אַסטאַרטאן געווענדעט, — ערלויבט מיר, אייער מאַיעסטעט, אייך צו פרעגן: ווער האָט אייך דאָס אַלץ וועגן עוואַן און מיר דערציילט? ווער האָט אייך אַזעלכע ליגנט איבערגעגעבן?

אַ פּערזאָן, — האָט אַסטאַרטא געענטפערט, — וועלכער איז דער געפאַנגענער און איר פאַמיליע אַ דם שונא. אַסטאַרטא איז אויף אַ רגע אַנטשוויגן געוואָרן. טאַנקרעד האָט אָפּסערווירט די קעניגין.

— איך זע, — האָט זיך די קעניגין אָנגערופן, אַז איר קענט קיין ליגן נישט זאָגן, אַז וואָס איר רעדט מיינט איר טאַקע.

— פאַרוואָס זאָל איך ליגן זאָגן! האָט טאַנקרעד געפרעגט — און צוליב וואָס זאָל איך עס טון. אָבער ס'איז אינטערסאַנט, ווער האָט מיך אַריינגעמישט אין דער דאָזיקער געשיכטע, ווער האָט מיין נאָמען געשטעלט אין פאַרביןדונג מיט די אַלע

מעשיות, וואָס מען האָט אייער מאַיעסטעט דערציילט? אין
אָט צוליב דעם ליידיט אויך צוואַ אונשוילדיקערהייט.

— כ'קען שוין אָבער ליידער פאַר מיין געפּאָנגענע גאָר
נישט אויפטון, — האָט אַסטאַרטאַ מיט פאַרצווייפּלונג געענט.
פערט, — ס'איז שוין צו שפעט עפּיס פאַר איר צו טון און
זי צו ראַטעווען...

— וואָס זאָלן אייערע ווערטער באַדייטן, אייער מאַ.
יעסטעט? — האָט טאַנקרעד מיט אַפאַרצווייפּלטער שטימע
געפרעגט.

— יאָ, ס'איז שוין צו שפעט... ס'איז שוין נאָך אַלעמען...
בזאַס'ס טאַכטער איז שוין אויף יענער וועלט...

— אָ, גאָט, וואָס הער איך, — האָט טאַנקרעד כמעט
אויסגעשריגן, — איז עס אמת, וואָס איר האָט געזאָגט?
אַסטאַרטאַ האָט טרויריק אַ שאַקל געטון מיט'ן קאָפּ,
אַלס צייכן, אַז עוואַ לעבט שוין מער נישט.

— קעניגין! — האָט טאַנקרעד אין דער שרעקליכער
איבערראַשונג און פאַרצווייפּלונג אַ געשריי געטון, אַ כאַפּ-
טוענדיק אַסטאַרטאַן פאַר דער האַנט — וואָס איז דאָ אַזעלכט
געשען? גאָט אין הימל, וואָס איז דאָ פאַרגעקומען?

טאַנקרעד איז בלאַס געוואָרן ווי די וואַנט און איז
נאָענט געווען צו פּאַלן אין חלשות. נאָר זעננדיק, וואָס
פּאַר אַ ווירקונג אויף טאַנקרעד'ן האָט געהאַט די ידיעה
וועגן עוואַ'ס טרויריקן סוף, האָט אַסטאַרטאַ איצט פאַרשטאַנען,
וואָס עוואַ איז פאַר אים געווען... דאָס אייפערזוכטס-געפּיל
האָט זיך אין איר פּלוצלינג אָנגעצונדן נאָך מיט אַ שטאַר-
קערן כּח: ווי פריער, און זי האָט זיך ווי טרוימפּירנדיק
אָנגערופּן

— יאָ, בעסאַס'ס טאַכטער לעבט שוין מער נישט און איך
באַדויער זי נישט, מחמת איר האָט זי ליב געהאַט...

— גרויסער גאָט! — האָט טאַנקרעד אויסגעשריגן מיט
אַ שמערצליכן פאַרצווייפּלטן קול און זיין געזיכט מיט בייזע

הענט באַדעקט. איך האָב זי ליב געהאַט, ווי מ'האַט ליב
דאָס לעבן, כ'האַב זי ליב געהאַט מיט אַלע כחות פון מיין
נשמה און גייסט, כ'האַב זי ליב געהאַט...

נאָר דאָ איז טאַנקרעד ווי פאַרגליווערט געוואָרן פון
גרויס צער און ביטערער פאַרצווייפלונג, אַז ער האָט מער
קיין זילבע נישט געקענט אויסריידן... קומענדיק אין עט-
ליכע מינוט אַרום אַ ביסל צו זיך, האָט ער די קעניגין
אַ פרעג געטון :

— ווען האָט דער שרעקליכער אומגליק געטראָפֿן ?

— איז דען דאָס אומגליק ווירקליך אַזוי שרעקליעך ?

— שרעקליעך, ווי ס'זענען שרעקליעך די ווערטער, וואָס
אייער מויל האָט נאָר וואָס אַרויסגערעדט. אַ! — האָט טאַנ-
קרעד אויסגעשריגן. פאַרשאַלטן זאָל זיין די שעה, וואָס איך
בין אַהערגעקומען...

— ניין, ניין, גיין! — האָט אַסטאַרטא זיך אָנגערופן. —

אום גאַטעס ווילן; פון אייער מויל זאָל איך קיין קללה
נישט הערן!...

— ס'גלויבט זיך מיר אָבער נישט, אַז עוואַ לעבט שוין

נישט, ס'איז נישט אמת, ס'קען נישט זיין... זי לעבט נאָך...

— ווען איר טויט זאָל אויף מיין קאָפּ אַ קללה ברענ-

גען, — האָט אַסטאַרטא געזנטפערט, — וואָלט איך בעסער גע-
וואָלט, אַז ס'זאָל טאַקע זיין אַ ליגן און זי זאָל נאָך לעבן...

— זאָגט מיר, ווען האָט עס פאַסירט, ווען האָט זי

אויפֿגעהערט צו זיין צווישן די לעבעדיקע ?

— מיט אַ שעה צוריק.

— כ'קען בשום אופן נישט גלויבן, אַז דאָס זאָל האָבן

געשען, — האָט טאַנקרעד באַמערקט אַביסל באַרויענדיק זיך,

כ'גלויב נישט, מחמת ס'איז, דאַכט זיך נישט פאַרהאַן קיין
האַנט, וועלכע זאָל וואַגן אויף איר זיך אויפצוהויבן, אום זי

דער'הרגענען... כ'גי אַרויף צו איר, ס'איז נאָך נישט שפּעט
און וועל זען, וואָס מיט איר טוט זיך.

— ליידער איז שוין צו שפעט — האָט זיך אָנגערופן
אַסטאַרטאָ — אַ פיינטליכע האַנט האָט שוין די זאך אָבגעטון
און זי אומגעבראַכט...

— אַ פיינט זאָגט איר? נאָר וווּ האָט בעסאָס טאַכטער
צווישן איר פּאָלק אַ פיינט. ניין, — האָט טאַנקרעד מיט אַ פעס-
טער איבערצייגטן טאָן צוגעגעבן. עוואָ האָט נישט געקאָנט
האָבן און האָט קיינמאָל קיין שונא נישט געהאַט.

— איר האָט אַ טעות, עדעלער פרינץ האָט אַסטאַרטאָ געענט-
פערט. זי האָט געהאַט אַ דם-שונא, אַ פיינט, וואָס האָט לאַנג
געטראָגן ביי זיך אין האַרצן די שרעקליכסטע שנאה צו איר
און איר פּאָטער, — אַ פיינט, וואָס האָט לאַנג געברענט מיט
אַ שרעקליכן נקמה-געפיל צו איר און געזוכט אַ געלויגנהייט
און מעגליכקייט אָן איר זיך נוקם צו זיין. דער דאָזיקער
מענטש איז געווען אַ קרבן פון איר ראַסע און איר פּאַמיליע.
זיי האָבן דעם דאָזיקן מענטשן אומגליקליך געמאַכט, און אין
ההום פון יאוש אַריינגעוואָרפן. אָט דער בלוטיקער שונא
בעסאָס האָט זיך אָן איר אויף אַנאונברחמנות'דיקן אופן
נוקם געווען און ס'איז שוין דעריבער קיין שום האַפּנונג
נישטאָ זי צו ראַטעווען.

— כ'בין אויסער זיך פֿון צער און פּאַרצווייפלונג, —
האָט טאַנקרעד געזאָגט, אָבער ווער האָט דאָס געקאָנט זיין
דער מענטש, וואָס האָט זיך אָן איר נוקם געווען?
— אייער פּריינט, אָדער ווייניקסטנס, דעם וואָס איר
האַלט פאַר אַ פריינט — דער עמיר פון לבנון
— פּאַרקרעדען? ...

— יאָ.
— ער עוואָס אַ שונא און איר מערדער! — האָט טאַנ-
קרעד אויסגערופן, — דאָ האָט געמוזט אַ טעות פּאַרקומען און
כ'קען בשום אופן נישט גלויבן, אַז ער זאָל איר מערדער זיין,
לאַמיר גיין צום קאָזמאַט און זיך איבערצייגן, צי דאָ איז
אַ מיספּאַרשטענדניש פּאַרגעקומען אָדער נישט.

— וזשטעלט אייך פֿאַר, — האָט די קעניגין געזאָגט, אַז פֿאַרקרעדען האָט זיך אַליין אַרויסגערופן צו זיין איר תּליון. ער — פֿאַרשטייט איר מיך? — האָט דערמיט געוואָלט שטיין זיין נקמה-דורשט צו איר און אומברענגנדיק זי פֿון דער וועלט, געפונען אין דעם אַ באַפּרידיגונג פֿאַר די גרויסע שמערצן און עולות, וועלכע איר פֿאַטער האָט פֿאַרקרעדענען פֿאַרשאַפֿט, מאַכנדיק אים אומגליקליך אויף זיין גאַנץ לעבן. — זיין נקמה-דורשט צו שטיין דערמיט, וואָס ער וועט דער'הרג'ענען זיין בעסטע פּריינדין, וועלכע ער האָט ליב געהאַט ווי אַ שוועסטער און מיט וועלכע ער איז צוזאַמען דערצויגן געוואָרן — ווי איז דאָס מעגליך? אומצוברענגען עוואַן, וועלכע איז זיין בעסטע ראַטגעבערין געווען, וועלכע ער האָט אַזוי געליבט און געשעצט און מיט וועלכע ער וואָלט געוויס חתונה געהאַט, ווען די געזעצן פֿון איר גלויבן וואָלן. טן ערליבט אַ יידישע טאַכטער חתונה צו האָבן מיט אַ מאַכ-מעדאַנער... גיין, איך גלויב נישט, אַז דאָס זאָל זיין אמת. אין דער זעלבער רגע איז האַסטיק צוגעגאַנגען צו דער קעניגין ציפּראָס און אין אַ שטאַרקער אויפּרעגונג צו דער קעניגין געזאָגט:

— גנעדיקע קעניגין, — איך בין ווי איר האָט מיר גע-הייסן, צו דער באַשטימטער צייט געקומען צו פֿאַרקרעדענען פּדי אויסצופירן דעם אויפּטראַג בנוגע דער געפּאַנגענע. נאָר אַריינגייענדיק אין שלאָס האָב איך אים דאָרט נישט געטראָן. פֿן... כ'האָב זיך באַלד געלאָזט גיין צו דער געפּאַנגענער, אָבער זי איז שוין אין איר תּפיסה נישט געוועזן און איך האָב זי שוין דאָרט נישט געקענט געפונען.

— נישט געקענט געפונען? — האָט אַסטאַרטאָ אין דער גרעסטער איבעראַשונג אַ שאַרפֿן קוק טוענדיק אויף ציפּראָס, זי געפּרעגט.

— אויף דער פּאָדלאָגע איז געלעגן איר קליידט, וואָס זי פֿלעגט שטענדיק טראָגן, כּרעכן אַז זי האָט זיך איבער-

געטון אין אַנאַנדער קלייד און איז פון דאָרט אַנטלאָפּן.
 - יאָ, - האָט זיך די קעניגין אָנגערופן: איצט הויב
 איך שוין אָן צו פאַרשטיין וואָס דאָ איז פאַרגעקומען. ער
 האָט אונז אַלעמען אָפּגענאַרט און איצט איז שוין פאַר מיר
 אַלץ קלאָר ווי דער טאָג... יאָ, דער עמיר פֿון לבנון האָט
 מיך מיאוס אָפּגענאַרט און מיר דערציילט זאָכן, וואָס זענען
 נישט געשטויגן און נישט געפֿלויגן, און איך, נאַרישע פֿרוי,
 האָב אַלץ געגלויבט און צו אים אַזאָ צוטרוי געהאַט, צו
 דעם דאָזיקן שווינדלער און פאַרברעכער, אַ חרפה און אַ שאַנד;
 ער האָט עס מיר דערציילט, אַז איר זענט אין בעסאָס טאָכ-
 טער שטערפֿליך פאַרליבט און זאָנאוּ פאַרלאָבט מיט איר. ער
 האָט עס מיך געוואָונט, איך זאָל נישט מיטהעלפֿן אייער
 פֿלאַן צו פאַרווירקליכן, דער פֿלאַן, וועלכער זאָל פֿלומר'שט
 האָבן באַשטאַנען אין דעם, אַז איך זאָלט מיט דער צייט
 ווערן דער קעניג פֿון סיריען און זי אייער קינפֿטיקע פֿרוי -
 אַקעניגין, זי וועלכע די געזעצן פֿון אייער לאַנד דערלויבן
 זאָלן נישט אַז זי זאָל אפֿילו איין טאָג פאַרברענגען אין
 ענגלאַנד.

- דאָס איז געמיין, - האָט זיך אָנגערופן טאַנקרעד, -
 וואָס פאַר אַ ליגן, וואָס פאַר אַנידערטרעכטיקע רכילות ער
 האָט אייך דערציילט.
 - און דאָך איז דאָס אַלץ לטובה געווען, - האָט אַט-
 טאַרטאָ באַמערקט, איך פֿיל זיך איצט, ווי אַ שטיין זאָל
 האָבן אַראָפּגעפֿאַלן פֿון מיין האַרצן.
 - אַלזאָ הייסט עס, - האָט טאַנקרעד געזאָגט, - אַז
 עוואָ איז אַנטלאָפּן פֿון דאַנען אין זיין באַגלייטונג... כּוואָלט
 אָבער בעסער געוואָלט, אַז אַנאַנדערער זאָל זיין אויף זיין
 אָרט, אַז אַנאַנדערער זאָל איר באַגלייטער זיין...
 - כּווע, - האָט זיך אַסטאַרטאָ אָנגערופן, אַז בעסאָס
 טאָכטער קען אייך פֿון קאָפּ נישט אַרויס, אַז איר האַלט אַלץ
 אין איין טראַכטן וועגן איר; אויב אַזוי וואָלט איר געדאַרמט

איר נאָכיאָגן זי אונטער אייער שוין נעמען און צושטען
צו איר פאָטער.

טאָנקרעד האָט אַ קוק געטון אויף אַסטראַטאָן, זייערע
בליקן האָבן זיך געטראָפן. די קעניגניס אויגן זענען געווען
טרויריק, אָבער פֿול מיט ליבע צו אים...

— איצט זע איך, אַז איך מוז פֿון דאַנען אַוועקפֿאַרן...
מיין באַזוך, גנעדיקע קעניגין, האָט געבראַכט דערצו, אַז
איר האָט אַזוי פֿיל עגמת נפש און אונאַנגענעמליכקייטן גע-
האַט, פֿאַר די צייט, וואָס איך האָב ביי אייך פֿאַרבראַכט
און אייער גאַסטפֿרינדליכקייט גענאָסן, האָט איר אַזוי פֿיל
מאָראַלישע ליידן איבערגעטראָגן. אפשר וועלן מיטן מאָמענט,
וואָס איך וועל פֿון דאַנען אָברייזן, אייערע ליידן אויפהערן.
— פֿאַרוואָס זאָלט איר עפעס פֿון דאַנען אַוועקפֿאַרן ?

און פֿון וועמען ווילט איר אַנטלויפֿן? פֿון שונאים? איר
האַט דאָך דאָ אָבער קיין שונאים נישט, און ווי אַנטלויפֿט
מען עס פֿון אַנ'אַרט, וואו מ'האַט אייך אַזוי ליב... עדעלער
פֿרינץ, איר זוכט אַ טראָן צו דערשלאָגן, אונזערער אַנסאַרער
טראָן איז אפשר צו אַ קליינער פֿאַר אייך און איר זענט
ווערט אַ גרויסן און מער אַנגעזעענעם טראָן, נאָר איך וואָלט
אייך אַנ'עצה געגעבן זיך באַנגונגען מיט אונזער טראָן און
אים אַננעמען. איר ברויכט דאָך סאָלדאַטן, פֿדי אייער פֿלאַן
דורכצופֿירן — די אַנסאַרן זענען מוטיג און טאַמפּער, ווען
איר ווילט שטייען זיי פֿון מאָרגנדיקן טאָג אָן אין אייער
רשות און זיי וועלן פֿאַר אייך אין פֿייער און אין וואַסער
אַריין גיין, וווּ איר וועט זיי נאָר הייסן. אמת טאַקע, אַז
מיין שלאָס קאָן זיך מיט די פֿרעכטיקע שלעסער פֿון אַנטיאָ-
כיען נישט פֿאַרגלייכן, אָבער מיין רעזידענץ, איז אונגעגלייך
איינצונעמען און זי וועט זיין אַנ'אויסגעצייכנטער שטיצ-
פֿונקט פֿאַר אייך.

— כ'קאָן אייך, מאַיעסטעט נישט איבערגעבן — האָט
טאָנקרעד זיך אָנגערופן, — וואָס פֿאַר אַנ'עגמות געש איך האָב

צוליב דעם וואָס איך בין נישט ווילנדיק געווען אַ ווערקצייג
פֿאַרשידענע אינטריגעס און נאַרישקייטן... מיין אַלטן
מיוחסדיקן און אונבאַפֿלעקטן נאַמען האָבן מענטשן געמאַכט
פֿאַר אַ ווערקצייג פֿון קליינליכע אַפערעס אין אַוואַנטורעס...
נאָר אַ סוף, אַנציק צו דעם דאָזיקן פֿעכערליכן שפּיל, איך
מוז תּיכּף פֿון דאַנען אַוועקפֿאַרן אין דער וויסטע און, אָב-
וואַשנדיק פֿון זיך דעם שמוץ וואָס איז צו מיר צוגעשטאַנען,
ווידער קומען צו אַזאַ צושטאַנד פֿון מאַראַלישער און זעלי-
שער ריינקייט. אין וועלכער איך האָב זיך געפֿונען דעם
טאַג, וואָס איך בין אין הייליגן פֿאַנד געווען. יאָ דאָרט
אין אַראַביען, אין דער וויסטע וועל איך מיין פֿאַרלאָרענע
זעלישע און גייסטיקע ריינקייט ווידער געפֿונען און אַבלעבן.
ווייל נאָר אַראַביען קען דער וועלט און אַלע מענטשן
אַ נייעם לעבן און אַ נייע פֿרישע און געזונטע מאַראַל געבן.
אין דער דאָזיקער רגע האָט ציפּראָס, וואָס איז גע-
שטאַנען אין דער זייט פֿון דער קעניגין, צו איר אַ ווינק
געטון.

— גענדיקסטע קעניגין. האָט ציפּראָס געזאָגט, איך
זע פֿון דער ווייטן אונזער שטענדיק געטרייען שליח פֿליען
צו אונז.

אַסטאַרטאַ האָט אַקוק געטון אויפֿן הימל און דערזען
אין דער הויך עפעס אַ שוואַרצן פֿלעק, נאָר פֿאַר טאַנקרעדס
אונגעאיבטן אויג איז דער פֿלעק אויפֿן הימל געשליבן
אונגאַמערקט.

דאָס איז געווען אַ פֿויגל, וואָס האָט געפֿלאַטערט אין
דער הויך אַראַבלאָזנדיק זיך אַלץ נידריקער און נידריקער
צום אָרע, וווּ די קעניגין איז געשטאַנען.

— דאָכט זיך, אַז דאָס איז אונזער געטרייע טויב קאַ-
ראָגו, — האָט אַסטאַרטאַ געזאָגט — וועלכע ברענגט אונז תּמיד
פֿרייליכע בשורות.

— דאָס איז קאַראָגו, — האָט ציפּראָס באַמערקט, ווען

די טויב איז שוין געווען אויף אַ הויך פון אַ האַלב קידאַ-
מעטער, — איך דערקען אים באַלד, יאָ, אָבער דאָס איז נישט
דער קאַראַגוז פון דמשק, נאָר פון אַלעפּאַ, איך דערקען
אים דורך דעם רינג, וואָס ער טראָגט אויפן האַלדז.

די טויב האָט זיך דערווייל אַראָבגעלאָזט זייער נידריק
און שוועבנדיק אין דער לופט עטליכע מינוט האָט זי זיך
אַראָבגעלאָזט אויף דער ערד.

ציפּראָס האָט ביי דער טויב פון מויל אַרויסגענומען
אַ ברייול. דאָס ברייול האָט אין זיך ענטהאַלטן אַזאַ קורצע אָבער
זייער וויכטיקע ידיעה: „דער פּאַשאַ האָט בדעה מאַרגן אין
דער שפיץ פון פּינף טויזנט סאַלדאַטן צו פאַרלאָזן אַלעפּאַ
און אונזער לאַנד צו באַפּאַלן“.

— זעט איר, — האָט זיך אַסטאַרטאַ צו טאַנקרעזין גע-
ווענדעט, — עס וואָלט איצט פאַר אייך געפּערליך געווען
דאָ ווייטער צו פאַרבלייבן... מיר דאַרפן דעם שליו אונזערן
דאַנקבאַר זיין, וואָס דורך אים האָבן מיר וועגן דעם זיך
באַצייטנס דערוואַסט. ס'איז נאָך גענוג צייט, איר זאָלט קע-
נען פון דאָגען אַנטלויפן, פּדי אויסצומיידן די געפאַר, וואָס
אונז שטייט דאָ פאַר. יאָ איר קענט נאָך אַנטלויפן פונם
לאַנד, וווּ מ'זעט אייך אַזוי גערן און וווּ איר ווילט נישט
אָננעמען דעם טראָן. איצט קענט איר אונזער לאַנד פאַרלאָזן,
ווייל ס'וואָלט געווען פאַר אייך געפּערליך צו פאַרבלייבן
אין אַנאַרט. וווּ מ'ערוואַרט יעדע שעה אויף אַנאַפּאַל פון
די טערקן.

— ניין, — האָט טאַנקרעד געענטפּערט — אין אַ שעה
פון געפאַר, וואָס איז געקומען פאַרן לאַנד וווּ מ'האַט מיך
אַזוי גוט אויפגענומען, טאָר איך עס נישט פאַרלאָזן. דער
אָנפאַנג פון די טערקן קען צו גאַנץ אונערוואַרטעטע גע-
שעענישן פירן... איך בין איצט מחויב דאָ צו פאַרבלייבן
און פאַרבלייב דאָ ביז די ספּנה וועט אַריבערגיין. איך וואָל
אָן דער שאַץ פון אייער מיליטער אַרויס געגן די אַנפּאַלער און

הויפטזעכליך זיי אַנדערנען פאַר דעם אונרעכט, וואָס זיי באַגייען
געגן אייך.

אכטעם קאַפיטל.

— וואָס הערט זיך עפיס נייעס? — האָט אַדאַם בעסאָ גע-
פרעגט ישכר בן שלום דעם בעסטן דאָקטאָר פון אַלעפּאָ וועל-
כער האָט באַהאַנדלט דעם פאַרווונדעטן בעסאָן, דעם אָנגע-
זעענעם פּאַרשטעער פון די סירישע יידן.

— ס'איז פאַרהאַן נייעס, — האָט ישכר בן שלום געענט-
פערט, — אָבער די ידיעה איז נאָך צו אונז נישט געקומען,
מיר ערוואַרטן זי יעדע מינוט.

ישכר בן שלום איז געווען נישט נאָר אַ דאָקטאָר נאָר
אַ פּילאָזאָף אויך. דער דאָזיקער סירישער געלערטער איז גע-
ווען אַנ'אלטער מאַן מיט אַ ווייסער באַרד און אַ פּאַר קלוגע
שוואַרצע אויגן. נישט קוקנדיק, וואָס ער איז שוין געווען
אַ עלטערער מענטש, האָט ער נאָך אויסגעזען ווי אַ מאַן אין
די גליענדע יאָרן.

— דו זאָגסט, — האָט זיך בעסאָ אָנגערופן, אַז די ידיעה
איז נאָך נישט אָנגעקומען? הייסט עס, אַז מיר ווייסן נאָך
נישט וואָס פאַר אַ ידיעה דאָס וועט זיין...

— כ'האָב געזוכט, האָט ישכר בן שלום געענטפערט, —
אין די הייליקע קבלה ספרים, ווילנדיק זיך דערוויסן, וואָס
פאַר אַ ידיעה מיר וועלן באַקומען, כ'האָב דריי מאָל געעפנט
דאָס הייליקע בוך און האָב דאָרט דריי ווערטער געפונען,
דער ערשטער אות פון יעדן וואָרט איז דער נאָמען פון
אַ פּערזאָן, וועלכע וועט אַהער אין צימער קומען און יעדע
פון די דאָזיקע פּערזאָנען וועט אַ ידיעה ברענגען — אַט דאָס
האָב איך זיך פונ'ם הייליקן ספר דערוויסט.

— אָבער וואָס פאַר אַ נאַכריכט וועט עס זיין? האָט דער
קראַנקער בעסאָ געפרעגט, אַ גוטע אָדער אַ טרויריקע?

— כ'האָב וועגן דעם זיך אויך געסטאַרעט אין די הייליקע ספרים זיך צו דערוויסן, — האָט ישכר בן שלום געענטפערט, און בין דערגאַנגען, אָז די ידיעה וועט זיין אַ גוטע.

— פאַר וועמען אַ גוטע? צי פאַר דעם פאַשאַ וועט זי זיין אַ גוטע אָדער פאַר מיר? האָט בעסאָ געפרעגט ווערנדיק. אונגעדולדיק: אָדער וועט די ידיעה זיין אַ גוטע פאַר'ן פאַלש פון אַלעפּא, אָבער נישט פאַר דער פאַמיליע בעסאָ?

— דער אויבערשטער וועט אייך באַשיצן, האָט ישכר בן שלום געענטפערט, פאַרגלאַצנדיק די אויגן ווי בעת אַ תּפּלה? ער וועט זיינע געטרייע דינער נישט פאַרלאָזן, עדלער בעסאָ. לאָז מיך אָבער, האָט זיך ישכר שוין אַלס דאָקטאָר צו בעסאָ'ן געווענדעט, — אַרומבינדן דיין פאַרווונדעטע האַנט, דאָס וועט דיר פאַרלייכטערן דייע ש מערצן.

אָ, ליבער ישכר, — האָט זיך אָנגערופן דער קראַנקער אַדאַם בעסאָ: — וואָס טוט מען אָבער, אַז איך האָב ווונדן, וואָס זענען טיפּער פון יענע, וועלכע דו קורירסט, און טראָג אין האַרצן שמערצן, וואָס צו זיי איז קיין מעדיצין ניטשאַ? די אייזענע געדולד, מיט וועלכער די מענטשן פון די מזרח-לענדער צייכענען זיך אַזוי אויס, האָט אַדאַם בעסאָ נישט פאַרלאָרן אַפּילו אויף קיין רגע איצט, ווען ער האָט אַזעלכע שרעקליכע פיזישע שמערצן געליטן. דער פאַרווונדע-טער אַדאַם בעסאָ האָט נישט געקלאָגט און נישט געזיפּצט פון די ווייטאָגן, וואָס די פאַרווונדעטע האַנט האָט אים פאַר-שאַפט. פאַרזונקען אין געדאַנקען, איז ער אויף זיין בעט גע-לעגן און רויק דערוואַרט דעם רעזולטאַט פון די מיטלען, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן, כדי עוואָ'ן צו באַפּרייען פון געפאַנגענשאַפט. אַדאַם בעסאָ האָט געהאַט גוטע אויסזיכטן, אַז די דאָזיקע מיטלן זאָלן געקרוינט ווערן מיט דעם גע-וונשטן דערפאַלג.

די אייפּלוסרייכע באַציונגען פון די בעסאָ'ס (דמשק און אַלעפּא) און די זייער אָנגעזעענע און גרויסע ראַציע וואָס זיי האָבן געשאַפּלט אין גאַנץ סיריען, האָבן געבראַכט דערצו, אַז

דער אלעמארי פאשא האט זיך אקטיוו אריינגעמישט אין
עוואַס גורל און געמאכט אַ פראַקטישן שריט בעסאָס טאַכטער
צו באַפרייען און אירע אָנפאלער צו באַשטראַפן. אייגנטליך
האָט דער אלעמארי פאשא ווי די גאַנצע טערקישע רעגירונג
איבערהויפט, שוין לאַנג געזוכט אַ געלעגנהייט צו שיקן
אַ מיליטערישע עקספעדיציע אין אַנסאַרן לאַנד, מיט וועלכן זי
האָט נישט גוט געלעבט און זיך געקליבן צו מאַכן אַן אָנפאל
אויף דעם דאָזיקן לאַנד. נאָר, ווי דער שטייגער איז אין
טערקיי, האָט מען דעם דאָזיקן שריט, וואָס מ'האָט שוין עטליכע
מאָל געהאַט באַשלאָסן צו מאַכן, אָפגעלייגט פון חודש צו
חודש און שפעטער – פון יאָר צו יאָר. איצט אָבער, נאָך דעם,
ווי די אַנסאַרן האָבן אַרויסגעוויזן אַזאַ חוצפה און גענומען
אין געפאַנגענשאַפט אַן אָפטיילונג פון טערקישן מיליטער, איז
שוין אונמעגליך געווען אַזאַ זאַך איבערצולאָזן אונבאַשטראַפט,
און די מיליטערישע אַקציע ווייטער אָפצולייגן. מ'האָט איצט
אָועקגעשיקט אין אַנסאַרן-לאַנד דריי אייראָפּעאיש אויסגע-
בילדעטע פּאָלקן, אַרטילעריע און אַ שטאַרקע אָפטיילונג פון
קאָוואַלעריע. די אַלע אָפטיילונגען האָבן באַקומען אַ באַפעל
צו באַפּאַלן דאָס גרעניץ-געביט פון די אַנסאַרן, אַהין אַריי-
דרינגען און מאַרשירן ווייטער. ביז זיי וועלן אַ נייעם באַפעל
באַקומען, וואָס זיי האָבן אין פיינטליכן לאַנד ווייטער צו טון.
עוואַס חתן, הלל בעסאָ האָט זיין פעטער איבערגעלאָזט אין
זיינע עלטערנסט הויז אין אלעפּא, ווען ער האָט זיך שוין אָ-
געהויבן צו פאַרבעסערן אין זיין געזונט-צושטאַנד, נאָך די
וונדן, וואָס ער האָט באַקומען בעת'ן אָנפאל. דער יונגער
בעסאָ האָט זיך אָנגעשלאָסן צום מיליטער, וואָס האָט מאַר-
שירט אין אַנסאַרן-לאַנד. ער האָט געברענט פון פעס און נקמה-
געפיל געגן די אַנסאַרן וועלכע זענען בנוגע אים באַגאַנגען
אַזאַ עולה און פאַרברעכן, אַוועקפירנדיק אין געפאַנגענשאַפט
זיין שיינע פּלה עטליכע טעג פאַר זיין חתונה מיט איר.
ס'זענען שוין אַריבער פיר טעג, זייט דאָס טערקישע
מיליטע האָט פאַרלאָזן אלעפּא און איז אָועק פון דאָרט אין

אַנסאַרן-לאַנד נאָר איידער דאָס מיליטער האָט אָנגעהויבן
 אַ פיינטליכע מיליטערישע אַקציע געגן די אַנסאַרן, איז באַ-
 שלאָסן געוואָרן, אַז הלל בעסאָ זאָל פֿרובן אונטערהאַנדלן מיט
 זיי מיט גוטן, ד. ה. ער זאָל זיי פאַרלייגן, אַז זיי זאָלן באַ-
 פרייען עוואַן מיט'ן באַדינג, אַז ווען זיי וועלן דעם דאָזיקן
 פאַרשאַג אָננעמען, זאָל דאָס מיליטער תּיכּף זיך צוריקקערן.
 מ'האָט הלל'ן מיטגעגעבן אַ גרויסע סומע געלד אין פּאַל, ווען
 ס'וועט אויסקומען צו באַצאָלן די אַנסאַרן פאַר עוואַן אַ אויס-
 לייז-געלד. דערנענטערנדיק זיך צום אַנסאַרן-לאַנד, האָט זיך
 הלל דערוואַסט, אַז די קעניגין האָט שוין עוואַן באַפרייט. ער
 האָט וועגן דעם דורך אַ שליח געשיקט צו אַדאַם בעסאָ אַ בריוו
 און אים מיטגעטיילט די פרייליכע בשורה, נאָר הלל האָט אין
 בריוו צוגעגעבן, אַז מ'דאַרף זיך פונדעסטוועגן צו דער דאָזי-
 קער ידיעה באַציען נישט מיט קיין איבריכן צוטרוי, מחמת
 ס'זענען פאַרהאַן סיבות, צו צווייפלן, צי די מעשה איז אַני-
 אמת און צי עוואַ איז שוין ווירקליך באַפרייט געוואָרן פון
 געפאַנגענשאַפט. אין דעם זעלבן בריוו האָט הלל בעסאָ אויך
 מיטגעטיילט זיין אָנקל, אַז דאָס טערקישע מיליטער שטייט
 שוין ביי דער אַנסאַרישער גרעניץ און אַז, אויב אונטער-
 האַנדלונגען וועלן נישט ברענגען צו קיין רעזולטאַטן, וועט
 דאָס מיליטער מאַרגן אַריבער די גרעניץ און אַריינמאַרשירן
 אין אַנסאַרן-לאַנד.

אונגעפער אַ שעה פאַר דעם זון-אונטערגאַנג האָבן די
 אַלעפּאַרי איינוואוינער פון די פעסטונגס-ווענט באַמערקט, ווי
 עטליכע רייטער גאַלאַפירן אַרום אָן אַ ציל, אַרומדרייענדיק
 זיך אַהין און אַהער, אין אַ טאָל, וואָס ליגט נישט ווייט פון
 דער שטאָדט.

מ'האָט באַלד דערקענט די רייטער, אַז זיי געהערן צו
 דער אָבטיילונג קאוואַלעריע, וואָס איז אַרויסגעשיקט גע-
 וואָרן דורך דער טערקישער רעגירונג אין אַנסאַרן-לאַנד און
 געהאַלטן, אַז זיי האָבן זיך געאיילט אַהערצוקומען, כדי מיט-
 צוטיילן דעם פאַשאַ און די גאַנצע באַפעלקערונג די פרייליכע

ידיעה, וועגן דעם ערשטן זיג איבער די אַנסאַרן. צווישן די
 דאָזיקע עטליכע רייטער האָט זיך אויך געפונען הלל בעסאָ.
 באַדעקט מיט שטויב און שווייס פּונ'ם לאַנגן וועג. איבער-
 לאַזנדיק די איבריגע רייטער אין טאָל, האָט זיך הלל בעסאָ
 געלאָזט רייטן אין שטאָדט אַריין. אויף די פּראָגן מיט וועלכע
 די באַקאַנטע זיינע האָבן זיך צו אים געווענדעט, האָט הלל
 נישט געגעבן קיין קלאָרן ענטפער, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן,
 איז הלל בעסאָ מיט די רייטער בפּיון פאַרבליבן אין טאָל
 אַ פּאַר שעה און אַריינגעפאַרן אין שטאָדט אַריין, ווען די זון
 איז שוין געהאַט אונטערגעגאַנגען אין דרויסן איז שוין געווען
 פּינסטער, כדי וואָס ווייניקער באַקאַנטע מענטשן צו באַגעגענען...
 אַריינפאַרנדיק אין הויף פון זיין הויז, איז הלל אַראָפּ פון
 זיין פּערד און ווען מ'האָט אונטער אים שוין געהאַט פאַר-
 מאַכט דאָס טויער האָט דער יינגער בעסאָ זיך געלאָזט גיין
 אין שטוב אַריין.

— גאָט צו דאַנק, האָט הלל ביי זיך געטראַכט, — געקומען
 בשלום אַהיים, אַ מלחמה איז נישט קיין שפּילעכל, ס'איז נאָר
 לייכט צו זאָגן, לייכט אַרויסריידן דאָס וואָרט מלחמה, אָבער
 מיטמאַכן אַ שלאַכט — איז זייער שווער!
 — וואָס איז דאָרט דאָר אַ גערויש? וואָס איז דאָ אַזעלכס
 געשען? — האָט דער קראַנקער אַדאַם בעסאָ געפּרעגט, דער-
 הערנדיק, ווי מענטשן גייען אַריין און אַרויס יעדע וויילע פון
 שטוב און אין שטוב אַריין.
 — דאָס בין איך — טייערער אָנקל, — האָט זיך אָנגערופן
 הלל בעסאָ, אַריבערטעטנדיק די שוועל פון הויז.
 — הלל! — האָט דער קראַנקער בעסאָ אויסגעשריגן — דאָס
 ביסטו? נו, דערצייל מיר גיכער, וואָס הערט זיך?
 — כ'בין, ליידער געקומען אַליין... האָט הלל אויסגעערעדט
 מיט אַ טרויריקער שטימע.

— וויי! האָט זיך אַדאַם בעסאָ פּונאַנדערגעוויינט — צו
 וואָס לעב איך אויף דער וועלט, ווען זי, דאָס שיין און לייכט
 פון מיין לעבן, איז נישטאָ? אַ, גאָט, שיק מיר גיכער דעם טויט.

— אָבער ליבער אָנקל, האָט זיך הלל אָנגערופן שוין מיט אַ באַרויגענדן טאָן — איר דאַרפט נישט פאַרשוויפֿלן: ט'איז נאָך פאַרהאַן פֿיל האָפענונג און די דאָזיקע האָפענונג האָב איך מיט זיך געבראַכט.

— דערצייל שנילער, וואָס פאַר אַ האָפענונג דו האָסט געבראַכט, האָט אַדאַם בעסאָ זיך געווענדעט צו הלל, אויפֿ-הייבנדיק זיך אויף זיין געלעגער.

— כ'שווער אייך ביי גאָט, — האָט הלל דערציילט — אַז איך האָב גערעדט מיט אַ קינד פון די בערג, מיט אַ גע-בוירענעם אַנסאַרי, און ער האָט מיר פאַרויכערט, אַז עוואָ איז פון דאָרט אַנטלאָפֿן.

— אָבער ווי אזוי אַנטלאָפֿן? — האָט אַדאַם בעסאָ גע-שרעגט: אפשר לויט אַנ'עצה פון אַ פֿיינט, אָדער פּאָלגנדיק די דאָט פון אַ גוטן פֿריינט? דאָס איז וויכטיק. און וואָס הערט זיך מיט דער מיליטערישער אַקציע: האָבן מיר שוין איינ-גענומען די אַנזאַרי בערג? זענען די דאָזיקע בערג שוין אַונזערע?

— ווען די בערג וואָלטן געווען שוין אַונזערע, האָט דער יינגער בעסאָ געענטפערט, וואָלט איך איצט דאָ נישט געווען. צום גרויסן באַדויערן האָט אַונזער מיליטער אין אַנזאַרן לאַנד — דאָרט געהאַט אַ מפֿלה, מיר האָבן זיך געמוזט צוריקציען, ליידנדיק דערצו נאָך ביים צוריקציען זיך גרויסע פאַרלוסטן... די רעשטן פון צוקלאַפֿטן מיליטער שטייען איצט נישט ווייט פון אַונזער שטאָדט...

אַדאַם בעסאָ איז שרעקליך אויפגערעגט געוואָרן פון דער דאָזיקער נאַכריכט.

— ווען די קעניגין, — האָט הלל ווייטער געזאָגט, — האָט זיך ענטזאָגט עוואָן אונז אַרויסצוגעבן, ערקלערנדיק, אַז זי איז פון דאָרט פאַרשווונדן געוואָרן, — האָט דער פאַשאַ באַשלאָסן אויף מאַרגן אין צוויי אָפטיילונגען פון מיליטער דורך דער גרעניץ אין אַנזאַרן לאַנד אַריינצודרינגען. דער שונאָ איז געשטאַנען נישט ווייט פון אונז און ביי דעם ערשטן

צוזאמענשטויס האָט ער זיך אָנגעהויבן צוריקצוציען. מיר האָבן
אין דעם געזען אַניִערפֿאַלג פֿון אונזער געווער און תּיכּף גע-
לָאָזט אין גאַנג אונזער אַרטילעריע. וואָס זשע ווייזט זיך אָבער
שפעטער אַרויס? אַז דאָס צוריקציען פֿון די אַנזאַרן איז גע-
ווען נישט קיין רעזולטאַט פֿון אונזער מיליטערישן ערפֿאַלג,
ס'איז נאָר געווען אַ געלונגענער מאַנעווער מצד פֿונ'ם שונא...
דורך דעם דאָזיקן מאַנעווער האָבן די אַנזאַרן אונז אַריינגע-
צויגן טיפּער אין די טאָלן אַריין - און דאָ האָט זיך פֿאַר
אונז אַניאמח'ער גיהנום געעפֿנט... פֿון די אַרומיקע בערג האָט
דער שונא אויף אונז געעפֿנט אַ שרעקליך פייער. פֿון דער
הויך האָט זיך פֿון אַלע זייטן אַ שאַט געטון אַ געדריכטער
האַגל פֿון שטיינבלאָקן - הפּלל, ליבער אָנקל, מיר האָבן גע-
האַט אַ מפּלה.

מיר האָבן זיך געמוזט צוריקציען איבערדאָזנדיק אויסן
שלאַכט-פעלד פּיל גע'הרג'עטע און פֿאַרווונדעטע.

- ווען האָסטו מיט דעם אַנזאַרן וועגן עוואַן גערעדט? -

האַט אַדאַם בעסאָ געפֿרעגט.

- אין אָוונט פֿאַר דער שלאַכט - האָט הלל געענטפֿערט,
מ'האַט דעם דאָזיקן אַנזאַר צו מיר מיט אַ בריוו געהאַט גע-
שיקט. ליידער, אָבער, האָבן אים אונזערע סאָלדאַטן אויפֿן וועג
פֿאַרהאַלטן, אים באַרויבט און דער שליח האָט דערביי דעם
בריוו, וואָס ער האָט געהאַט פֿאַר מיר, פֿאַרלאָרן, ער האָט
געבעטן זיינע אָנפֿאַלער זיי זאָלן אים צופֿירן צו מיין געצעלט,
פֿאַרזיכערנדיק זיי, אַז ער האָט מיר זייער אַ וויכטיקע אָנגע-
לעגנהייט איבערצוגעבן. די אָנפֿאַלער האָבן עס אים צוליב
געטון און אַזוי אַרום האָבן איך זיך דערוווסט, וואָס אין בריוו
איז געווען געשריבן, אַז עוואַ האָט דאָס אַנסאַרן-לאַנד פֿאַרלאָזן
און איז שוין דאָרט מער נישט אין געפֿאַנגענשאַפט.
- הייסט עס איז נאָך פֿאַרהאַן אַ האָפֿענונג? האָט אַדאַם
בעסאָ געזאָגט.

- יאָ, האָט ישכּר געענטפֿערט.

אין דער זעלבער רגע איז אין צימער אַריינגעקומען

א דינער, וועלכער וואָט דעם דאָקטאָר עפיס אַ ווונק געטון,
אין ישכר האָט זיך מיט אים אַריינגעלאָזט אין אַ גע-
שפּרעך.

האַל בעסאָ איז די גאַנצע צייט געזעסן ביי זיין
אַנקלס בעט. אין עטליכע מינוט אַרום איז צום קראַנקענס-
בעט ישכר ווידער צוגעקומען און האָט זיין פאַציענט מיטגע-
טיילט, אַז נאָר וואָס איז עמיצער געקומען אַהער פון ווייט
און געבראַכט מיט זיך פרייליכע ידיעות וועגן עוואַלן.

— גאָט! האָט דער קראַנקער בעסאָ ליידנשאַפּטליך אויס-
געשריען, דערהערנדיק ישכר'ס ווערטער, און זיין געזיכט
האַט אָנגעהויבן צו שיינען פון גליק און שמחה.

— אָבער רייק, רייק! — האָט ישכר מיט אַנענערגישן
טאָן זיך געווענדעט צום פאַציענט, מורא האָבנדיק אַז די
אויפרעגונג זאָל דעם הוליה נישט שאַדן.

— רוף שנעלער אַריין צו מיר דעם מאַן, וואָס האָט די
ידיעה געבראַכט, איך וויל מיט אים רעדן, וווּ איז ער? פירט
אים תיכף אַהער אַריין, — האָט בעסאָ באַפוילן זיינע דינער,
אין דער גרעסטער אונגעדולד און אויפרעגונג, ווילנדיק וואָס
גיכער ערפאַרן וואָס פאַר אַ ידיעות מ'האַט אים וועגן עוואַלן
געבראַכט.

— ווער עס איז פרעגסטו? האָט זיך אָפּגערופן ישכר —
דאָס איז אַ מענטש וועלכן דו קענסט זייער גוט, דער עמיר
פאַקרעדען.

— פאַקרעדען!... וואָס הער איך? האָט בעסאָ אַ געשריי
געטון, מיין לייבער און טייערער פאַקרעדען האָט מיר אַ ידיעה
פון עוואַלן געבראַכט... גאָט דער אַלמעכטיגער, איז דאָס
אַ חלום, אָדער איך הער עס אַלץ אין דער ווירקליכקייט?
ווּ איז ער? זאָל ער די רגע צו מיר אַריינקומען.

— אָט בין איך, לייבער פאַטער — האָט זיך אָפּגערופן
דער יינגער עמיר, באַווייזנדיק זיך אויפן שוועל פונ'ם צימער,
ווּ בעסאָ איז אויף זיין קראַנקן בעט געלעגן.
בעסאָ האָט אים אַ כאַפּ געטון פאַר דער האַנט.

– נו, דערצייל זשע מיר גיכער וועגן עוואַן, דערצייל, וואָס שווייגסטו ?

– זי איז געזינט און געפונט זיך אין זיכערהייט, – האָט זיך אָנגערופן פּאַקעדען אין דער וועכסטער מדרגה גערירט פון דער לאַגע, אין וועלכער ער האָט אַדאַם בעסאָ געטראָפּן – יאָ, – האָט ווייטער פּאַקעדען דערציילט: – איך האָב עוואַן געראַטעוועט מיר איז געלונגען עוואַס רעטער צו זיין, איצט קען איך זאָגן, אַז איך האָב נישט אומזיסט אויף דער וועלט געלעבט.

– מיין קינד, מיין טייערע טאָכטער האָט אַדאַם בעסאָ העכסט גערירט געזאָגט, – איז נצול געוואָרן דורך איר שטיף-ברודער. גאָט האָט אונז נישט פאַרגעסן אין אונז אין אונזער אומגליק באַשיצט. מיט וואָס האָט זיך בעסאָ געווענדעט צום יינגן עמיר, – מיט וואָס ליבער פּאַקעדען, קען איך דיך באַ-לויבען פאַר דיין גרויסע טובה וואָס דו האָסט מיר געטון ? יעדנפאַלס, זיי זיכער, אַז איך וועל דאָס כל זמן איך וועל לעבן, נישט פאַרגעסן און איך פיל זיך פאַר מחויב דיר דער-פאַר אַבצודינען.

ביי די דאָזיקע ווערטער, איז בעסאָ פון גליק און אי-בערראַשונג געפאַלן אין אַ לייכטע אָנמאַכט; מ'האָט אים באַלד אויפגעמונטערט און דאָס ערשטע וואָרט, וואָס ער האָט דאָ-מאָלט אַרויסגערעדט איז געווען:

– זי קומט באַלד אַריין, אַ הער –

– מייע הערן! האָט זיך ישכר בן שלום געווענדעט צו די אָנוועזנדע: גייט, כ'בעט אייך, פון דאַנען אויף אַ פאַר מינוטן אַרויס; – מיין חולה און גוטער פריינט איז אין חלשות געפאַלן... מ'האָט בעסאָן באַלד ווידער אָבגעמונטערט, זיין האַרץ האָט אָנגעהויבן שטאַרקער צו קלאַפּן און זיינע הענט זענען ווידער וואָרם געוואָרן... שליסליך האָט אַדאַם בעסאָ געעפענט זיינע אויגן און פּאַקענדיק ישכר'ן מיט'ן דינער, וואָס האָבן אים אָבגעמונטערט, האָט ער צו זיי געזאָגט:

— כ האָב געזען אין חלום מיין טייערע בת יחידה, אָך, וואָס פאַר אַ זיסער חלום דאָס איז געווען!
 בעסאָס חלום איז אין עטליכע מינוט אַרום מקוים גע-
 וואָרן. אין צימער איז אַריינגעקומען עוואַ און האָט זיך אים
 אַ וואָרף געטון אויפן האַלדז, אַרומגעענדיק איר קראַנקן פאַ-
 טער און אויסברעכנדיק דערביי מיט אַ שטאַרקן געוויין — פון
 גליק און פרייד...

אַדאָם בעסאָס געזונט-צושטאַנט האָט זיך פון טאָג צו
 טאָג פאַרבעסערט, און מיטגעהאַלפן דערצו האָט גישט אַזוי
 די מעדיצינישע קונסט פון זיין בעסטן גוטן פריינט ישכר בן
 שלמה, ווי דאָס צוריקקערן פון זיין טאַכטער עוואַ, וועלכע
 איז אַזוי גליקליך נצול געוואָרן פון אַ נקמה-האַנט...

ניינטעם קאַפיטל.

זייענדיק אין לאַגער פון גרויסן שייך צמלק, האָט
 טאַנקרעד ביי זיין שבט איבער גענומען עטליכע סטראַטעגישע
 קונסט-שטיק, וועלכע זענען באַשטאַנען אין אַ באַזונדערן מיטל
 צו פאַרלאַקען דעם שונא צו זיך דורך געוויסע מיליטערישע
 מאַנעווערן. איצט ווען טאַנקרעד האָט זיך געשטעלט אָן דער
 שפיץ פון אַסטאַרטאַס מיליטער, כדי אַנצולערנען דעם חוצפה-
 דיקן שונא האָט טאַנקרעד באַנוצט יענעם מאַנעווער און מיט
 דעם גרעסטן ערפאַלג. טאַנקרעד האָט בכיון פאַרשפרייט אַר-
 שידענע פאַלשע ידיעות וועגן דעם אַנזאַרישן מיליטער וואָס
 האָבן אַרויסגעשטעלט דאָס דאָזיקע מיליטער פאַר ווייניק
 פאַרבערייטע צום ערשטן קאַמף מיט אַ שטאַרקן געגנער,
 דורך נאָך עטליכע פאַלשע ידיעות האָט טאַנקרעד דערוועקט
 ציים פאַשאַ דעם שטאַרקסטן חשק אַריינצודרינגן אין אַנסאַרן-
 לאַנד וואָס שנעלער. די דערמאָנטע ידיעות האָבן אַרויסגערוסן
 אַ פאַלשע מיינונג וועגן דער סטראַטעגישער לאַגע. כחות
 פון די אַנזאַרן אין אַלס רעזולטאַט פון דעם — אַ באַגריף, אַז

די אַנזאַרן וועלן נישט אומשטאַנד זיין אַרויסצוווייזן די טערקן
 אַ שטאַרקן ווידערשטאַנד און דער פאַשאַ מיט זיין מיליטער,
 וועלן אַזוי אַרום גרינג אַריין אין אַנזאַרן-לאַנד... נאָך דעם
 ערשטן טאָג איז טאַנקרעדן געלונגען אַריינצונאַרן דעם פאַשאַ
 אין אַ געפערליך אָרט. דערביי האָט טאַנקרעדן דאָך מיטגע-
 האָלפן זיינע שפּיאָנען, וועלכע האָבן דעם פאַשאַ איינגערעדט,
 אַז דאָס דאָזיקע אָרט איז זייער ווייניק מיט אַנזאַרישער
 מיליטער באַזעצט בעת ס'איז דאָרט געווען פיל מיליטער. צו-
 פירנדיק דאָס מיליטער צו דעם דאָזיקן אָרט, האָט דער פאַשאַ
 דאָרט געהאַט די ערשטע גרויסע מפּלה און איז פון דאָרטן
 קיים אַ לעפּעדיקער אַנטלאָפּן, איבערלאָזנדיק אויפן שלאַכט-
 פעלד זייער פיל געהרג'טע און פאַרווונדעטע. בעת די פאַר-
 לויטן פון די אַנזאַרן זענען זייער קליינע געווען. טאַנקרעד
 האָט שטייענדיק אין דער שפיץ פון דער אַנזאַרישער קאַוואַ-
 לעריע, פון דאַנען דעם שונא נאָכגעיאָגט, טרייבנדיק אים
 איבער די טאָלן און אים, די שרעקליכסטע פאַרלוסטן פאַר-
 שפּאַט, טאַנקרעד האָט אַליין נישט געקענט פאַרשטיין, פון
 וואָנען ס'האַט זיך גענומען צו אים אַזאַ מיליטערישע פעיקייט
 בעת ער איז דאָך אַזוי ווייט געווען פון מיליטערישן גייסט,
 וועלכער האָט אויף מלחמות געקוקט ווי אויף די גרעסטע
 צרות און אומגליק, מיט וועלכע די מענטשהייט איז נאָר
 געפלאָגט געוואָרן.

אַוועקיאָגנדיק דעם פיינד אויף אַ ווייטן מרחק, האָט
 טאַנקרעד אויף עטליכע שעה מיט זיין קאַוואַלעריע זיך גע-
 שטעלט אַברוען נעבן אַ גרויסן פאַרג און פון דאַנען האָט ער
 צו דער קעניגין געשיקט אַ ספּעציעלן שליח איהר מיטצוטיילן
 וועגן דעם גרויסן נצחון, וואָס אים איז געלונגען אַפּצוהאַלטן
 איבערן פאַשאַ מיט זיין מיליטער. אויף מאָרגן איז אויף אַנ-
 אַנדער אָרט פאַרגעקומען אַ צווייטע שלאַכט, וועלכע האָט אויך
 די אַנזאַרן געבראַכט אַ גרויסן נצחון. דער צווייטער נצחון איז
 אויך הויפטזעכליך דערגרייכט געוואָרן אַ דאַנק טאַנקרעדס
 אַ נייעם מאַנעווער. מיט וועלכן ער האָט דעם שונא פאַרבלענט

די אויגן בנוגע די כחות פון די אַנזאָרן און די ערטער, וווּ זיי געפינען זיך און קאַנצענטרירן זייער מיליטער. ס'איז זאָגאַר געווען אַ מאַמענט, ווען טאַנקרעדן האָט געדראָט אַ גרוי-סע סכנה און ער איז שיעור אין געפאַנגענשאפט נישט אַרייַן-געפאַלן צו די טערקן.

ווען טאַנקרעד האָט אַרומגעריטן מיט אַ קליינער אָפטיי-
לונג קאַוואַלעריע סאָלדאַטן איבער אַ טאַל, וואָס איז געלעגן
אויף עטליכע קילאָמעטער פון דער אַנזאַרישער הויפט-קוואַר-
טיר, יאָגנדיק שטאַרק אַ גרויסע טערקישע אָפטיילונג, איז פון
דער זייט פלוצלינג פון די בערג אָנגעקומען אַ שטאַרקע שוואַ-
דראָן פון טערקישער קאָוואַלעריע און ס'האָט שוין זייער נאָ-
ענט געהאַלטן, אַז טאַנקרעד מיט זיינע עטליכע צענדליק
סאָלדאַטן זאָלן אַרומגערינגלט ווערן. דאָס האָט אָבער באַמערקט
באַראַני און באַצייטנס אויפמערקזאַם געמאַכט טאַנקרעדן, טאַן-
קרעד איז מיט זיין אָפטיילונג קאָוואַלעריע נצול געוואָרן פון
געפאַנגענשאפט אָבער גאָר פון אַ גרויסער מפלה, וועלכע ער
האָט לייכט אויף יענעם אָרט געקענט האָבן, ווען ער וואָלט
נאָר דעם קלענסטן ווידערשטאַנד אַרויסגעוויזן. די טערקן
האָבן נאָכגעיאָגט טאַנקרעדן אָבער ס'איז געווען אומזיסט, די
טערקן האָבן זיך געמוזט אימקערן מיט גאַרנישט... אַנטלויפנדיק
פון די טערקן האָט טאַנקרעד מיט זיינע סאָלדאַטן, ווען ס'איז שוין
געוואָרן נאַכט, דערגרייכט אַ דאָרף, וווּ זיי האָבן זיך אָבגע-
שטעלט איבערצובעכטיקן. אויף מאָרגן אין דער פרי האָט טאַן-
קרעד פאַרלאָזן דאָס דאָרף און איז מיט זיינע סאָלדאַטן
אַרויסגעפאַרען אויף אַ פלאַכן לאַנד, וועלכעס איז געווען האַלד
באַבויט, האָבנדיק אַקליינע באַפעלקערונג און ווייניק דערפער.
דאָס גאַנצע לאַנד איז באַדעקט געווען מיט געדיכטע וועלדער
און הויכע ביימער. ס'איז געווען אָנפאַנג דעצעמבער און דאָס
לאַנד אַרום און אַרום איז געווען זייער אויסגעטרונקנט, אָבער
די העפטיקע רעגנצייט האָט שוין געהאַלטן ביים אָנהויבן
זיך. פאַרנדיק ווייטער האָט טאַנקרעד מיט זיינע באַגלייטער
דערגרייכט אַנ'אונפּרוכטבאַרעס און פּמעט אַ וויסט לאַנד, די

טאָלן פונם דאָזיקן לאַנד זענען באַדעקט געווען מיט אַ געדיכטן
גראָז טעפּיך, אויף וועלכע ס'האָבן אַרומגעבלאָנדזעט סטאַדעס
פון קי און שאָף פון טורקמענער, און קורדן שבטים וואָס
ווינען אין יענער געגנד דורכשניידנדיק דאָס דאָזיקע לאַנד
האָבן אונדזערע רייזנדער אויף דעם דריטן טאָג פון זייער
רייזע דערגרייכט אַ נעפּן-פּלוס פון טייך פּרת, דאָס אַרומיקע
לאַנד איז באַשטאַנען פון אַ רייע קליינע פּערג, די אַלע גע-
וויקסן אָבער פון יענע פּערג זענען פּאַלשטענדיק פּאַרטרוקנט און
פּאַרבּרענט געווען פון די שרעקליכע היצן, וואָס הערשן אין יענער
געגנט. טאַנקרעד איז אַרויפגעאָנגען אויף דעם העכסטן פון יענע
פּערג, האָט זיך אויפגעהויבן ביז זיין שפיץ און פון זאָרטן
האָט ער דערקענט די סירישע וויסטע, וועלכע האָט זיך אָן
אַ סוף און גרעניץ געצויגן צו דרום...

יאָ, דאָס איז די סירישע וויסטע - האָט באַראָגני באַ-
שטעטיקט, ווען טאַנקרעד האָט אים געפּרעגט צי ער האָט
נישט קיין טעות, אָננעמענדיק דאָס לאַנד פאַר אַזעלכע, - דאָס
איז די סירישע וויסטע און פּערצן טאָג אַרום - האָט באַראָגני
צוגעגעבן - וועט די גאַנצע וויסטע זיך באַדעקן מיט אַניאַוו-
נענדליכן טעפּיך פון בלומען און געווירצן.

- כ'פּיל, - האָט זיך טאַנקרעד אָפּגערופּן, - אַז מייך
האַרץ קלאַפט העכער און לייכטער, זעענדיק דאָס דאָזיקע
לאַנד, וואָס פאַר אַ פּאַדייטונג האָט דמשק מיט זיין גאַנצע
פּראַכט אין פּאַרגלייך מיט דער דאָזיקער ברייטקייט און
פּרייהייט...

די רייטער האָבן פּאַרלאָזן די ברעגעס פון פּרת-נעפּן-
טייך און געריטן ווייטער אין דער ריכטונג פון דרום. אַזוי
אַרום זענען זיי אַריינגעדונגען אין דער טיף פון דער וויסטע.
אויף מאָרגן אָבער האָט זייער וועג ווידער איבערגעשניטן דער
זעלבער טייך, וועלכער האָט מאַכנדיק אין זיין פּליסן אַ בויגן,
אויף דעם דאָזיקן אָרט זיך שוין גלייך אָנגעהויבן צו ציען
אין ברעגעס געדיכט באַוואַקסענע פּאַרשידענע בוימער. כּון
דאַנען האָט זיך פאַר טאַנקרעד'ן און זיינע באַגלייטער געפּנט

א ווונדערבארע פאנאראמא: ווי ווייט דאָס אויג האָט נאָר גע-
קענט אַרויסזען, איז געווען צו באַמערקן אַ מאַסע געצעלטן,
ודעלכע זענען פונאַנדערגעוואָרפן געוואָרן איבער'ן גאַנצן
אונערליכן שטח און פון ווייטן געמאַכט אַנ'איינדרוק פון
ווייסע בלומען אויף אַ גרינער לאַנקע... פון די געצעלטן האָפן
זיך געצויגן סטאַדעס פון קעמלען אין דער ריכטונג פון טייך.
ביי די געצעלטן האָפן זיך געפיטערט טייערע אַראַבישע פערד,
פרויען האָפן זיך גרופנווייז געצויגן פון די געצעלטן צום
טייך נאָך קלאָרן און ריינעם וואַסער, טראָגנדיק די קריגלעך
אויף די קעפּ.

צו טאַנקרעד'ן און זיינע באַגלייטער זענען צוגעריטן
עטליכע אַראַבער און זיי געפרעגט ווער זיי זענען און ווי
קומען זיי אַהער. באַראַני האָט די אַראַבער דערציילט ווער
זיי זענען, פון וואַנען זיי קומען און אַגב זיי מיטגעטיילט, אַז
אין דמשק קאָן מען טאַנקרעד'ן זייער גוט און דער גרעס-
טער נגיד פון דמשק אַדאָם בעסאָ איז זיין גוטער פריינט
און באַשיצער.

— ווער זשע זענט איר? האָט טאַנקרעד געפרעגט די
באָדואינער.

— מיר זענען די קינדער רחבם, אונזער שבט פאַרנעמט
איצט דעם דאָזיקן גרויסן שטח, וואָס ציט זיך אַרום און אַרום
אין דער לענג און אין דער ברייט אויף צענדליקער טעג רייזע
און אונזער גרויסער שייך איז גערימט איבער גאַנץ סיריען,
ווער האָט נישט געהערט פון גרויסן שייך עמלק?

— אַזוי? — האָט טאַנקרעד געפרעגט אויסדריקנדיק דערביי
זיין גרעסטע צופרידנהייט הייסט עס אַז דאָס איז דעם שייך
עמלק'ס איצטיגער לאַגער? איך בין זייער צופרידן וועגן דעם
זיך צו דערוויסן. דערציילט אייער גרויסן שייך, אַז זיין
פריינט, דער ענגלישער פירשט איז אַהערגעקומען וויל און אים
אַבגעפן אַ פריינטליכן שלום עליכם.

— אַזוי, זענט איר עס דער ענגלישער פירשט, וואָס איז
קירצליך געווען צו גאַסט ביי אונזער גרויסן שייך אין פריי-

דיןן לאַגער זיינעם? האָבן די באַדואינער מיט צופרידנהייט
געפערעגט טאַנקרעד'ן.

און ביי די דאָזיקע ווערטער האָבן די באַדואינער אויס-
געשטרעקט איינער נאָכ'ן אַנדערן זייער רעכטע האַנט טאַנקרעד'ן
און אים פריינטליך באַגריסט.

באַלד נאָך דעם זענען די באַדואינער שנעל, ווי אַ פּייל
פון בויגן, אַוועקגעפּלויגן אויף זייערע פּערד אין לאַגער
אַריין מיטצוטיילן דעם גרויסן שייך וועגן טאַנקרעד'ס אָנ-
קומען, און ביי אים צו בעטן אַנ'ערלויבניש אַז טאַנקרעד זאָל
דעם שייך באַזוכן.

— זעט ווי ס'גייט אונדז, — האָט זיך באַראַנני געווענדעט
צו טאַנקרעד'ן — אַרומבלאָנדזשענדיק אין דער סביבה כּמעט
אָן יעדן צייל, דאַרפן מיר צופאַרן צו אַנ'אַרט, וועלכן איר
קלויבט זיך שוין לאַנג צו באַזוכן. איר האָט דאָך, מיל'אַרד,
געוואָלט נאָך אַ מאָל דעם שייך עמלק באַזוכן, און אַט האָט
אונז דער צופאַל געבראַכט צו זיין נייעם לאַגער. כ'פּין זיכער,
אַז נאָך היינט אַוונט וועלן מיר עמלק'ס גאַסטפריינטליכקייט
געניסן און מיט אים צוזאַמען אין זיין געצעלט אַוונט-
ברויט עסן.

אין אַ האַלבע שעה אַרום האָט טאַנקרעד באַמערקט, ווי
פון דער ווייטן דערנענטערט זיך צו זיי אַ גרופע רייטער.
ווען די גרופע האָט זיך שוין געהאַט דערנענטערט אויף
אַ האַלבע קילאָמעטער, האָט טאַנקרעד צווישן די רייטנדע באַ-
מערקט דעם שייך עמלק. דאָס איז ווירקליך געווען דער
גרויסער שייך, וועלכער האָט, דערוויסנדיק זיך, אַז זיין גוטער
פריינט איז געקומען צו אים צו גאַסט, אַרויסגעפאַרן אים
מקבל פנים צו זיין מיט'ן געהעריקן פּבוד, וואָס אַזאַ אָנגע-
זענעם גאַסט קומט. דער שייך און צוליב דעם אָנגעזענעם
גאַסט, וואָס באַערט אים היינט מיט זיין באַזוך, געפאַרן אויף
זיין בעסטן ראַסן-פּערד און איז געווען אָנגעטון אין די טייער-
סטע יום-טוב'דיקע מלבושים. פון ביידע זייטן זענען געפאַרן
די אָנגעזענסטע שייכן פון יענעם שבת, וועלכע עמלק האָט

איינגעלאדן, זיי זאלן אים באגלייטן ביים פייערליכן קבלת פנים פונ'ם ענגלישן פירשט. דעם שייך עמלק'ס אויגן האָבן זיך אָנגעצונדן מיט אַ פייערל פון שמחה, ווען ער האָט דערזען זיין געוועזענעם געפאָנגענעם און שפעטער גוטן פריינט טאָנקרעד.

— טויזנט מאָל שלום, טויזנט ברכות אויף דיין קאָפּ! — האָט אים דער שייך באַגריסט, בעת ער איז צוגעגאָנגען צו טאָנקרעד'ן פאַרנויגנדיק זיך פאַר אים, — ס'איז פאַרהאַן נאָר איין גאָט אויף דער וועלט און אין זיין נאָמען באַגריס איך דיר, עדעלער פרינץ, און דריק דיר אויס מינע איניקסטע גרויסע צופרידנהייט און פרייד דיר אין מיין נייעם לאַגער פאַלס גאַסט צו זען.

— עליכם שלום, גרויסער שייך, — האָט טאָנקרעד באַגריסט עמלק'ן, טיף זיך פאַר אים פאַרנויגנדיק, — ס'פרייד מיך דיר געזונט און פריש צו זען, וואָס מאַכסטו ליבער פריינט, ווי גייט עס דיר?

— כ'בין ווי דו זעסט, געזונט. דאָס איז אין מינע יאָרן דער עיקר. זייענדיק געזונט, קאָן איך נאָך אויך פיל גוטעס האָפּן.

— זאָל גאָט געבן, אַז אַלע דייעו האָפּענונגען, ערוואַר-שונגען און פאַרלאַנגען זאָלן מקוים ווערן — האָט טאָנקרעד גע-ענטפערט אויף עמלק'ס גליקווינטשע און פראַגן.

דער גרויסער שייך און טאָנקרעד האָבן זייט ביי זייט דייטנדיק, זיך דערנענטערט צום לאַגער און די גאַנצע צייט געפירט אַ לעבשאַפטן געשפרעך דערמאָנענדיק די טעג, וואָס טאָנקרעד האָט פאַרבראַכט אין אַלטן לאַגער ביים שייך אַלס געפאָנגענער. טאָנקרעד האָט עמלק'ן דערציילט, אַז ער האָט סובות פאַרבראַכט ביי זיין איידעם אַדאַם בעסאָ אין דמשק און, אַז בעסאָ'ס גאַסטפריינטליכקייט וועט ער קיינמאָל נישט פאַרגעסן, ער האָט שטאַרק געלויבט אַדאַם בעסאָ'ן פאַר זיין חכמה, ענערגיע און אַנדערע מעלות, האָט אויסגעדריקט זיין צאוונדערונג וועגן זיין אויסערגעוויינליך געראַטענער טאַכטער

עוואָ, האָט אויך דערמאָנט צו גוטן עוואָס חתן הללן און
 רעדנדיק אזוי וועגן דעם אַלעם, זענען זיי צוגעפאָרן צו שייך
 עמלק'ס געצעלט. דער לאַגער שייך עמלק'ס אין דער סירישער
 וויסטע איז געווען פיל גרעסער און האָט פאַרנומען אַ פיל
 גרעסערן שטח, ווי יענער, ווו טאַנקרעד האָט פאַרבראַכט אַלס
 געפאַנגענער. דאָ האָבן איצט געווינט עטליכע שבטים, וואָס
 שטייען אונטער דער ממשלה פונ'ם גרויסן שייך עמלק, אין
 אַלגעמיין האָט זיך אין גרויסן לאַגער געפונען אַ באַפעלקערונג
 פון עטליכע טויזנט מאָן. די סיבה, וואָס אין דעם דאָזיקן לאַגער
 האָט זיך קאָנצענטרירט אַזאַ גרויסע באַפעלקערונג, איז געווען
 פון איין זייט די זייער גינסטיקע לאַגע זיינע: אַנאַרט, וואָס
 איז אַרומגערינגלט געווען מיט פילע לאַנקעס און געהאַט
 גענוג וואַסער פאַר די קעמלען און שאָף, פון דער אַנדערער
 זייט – וואָס ער איז געלעגן נישט ווייט פון אַ גרויסן קאַראָוואַן-
 וועג, וואָס פאַרייניקט די גרעסטע שטעדט פון סיריען מיט
 די שכנות'דיקע לענדער, ווען מ'האַט אין לאַגער באַמערקט,
 אַז דער גרויסער שייך מיט זיין גאַסט דערנענטערן זיך שוין
 און דאַרפן באַלד אַהין אָנקומען, האָט מען – דאָס איז געווען
 שוין נאָכן זון-אונטערגאַנג – אויף פאַרשידענע ערטער פון
 לאַגער לכבוד דעם גרויסן גאַסט, אָנגעצונדן אַ מאַסע לאַמ-
 טערנעס און פייערס און די דאָזיקע אילומינאַציע האָט דעם
 לאַגער צוגעגעבן אַ באַזונדערן עפעקט. בעת דער שייך עמלק
 איז פון לאַנד אַרויסגעפאָרן מקבל פנים צו זיין טאַנקרעד'ן,
 האָט ער פאַראַרדנט מ'וואָל שחט'ן עטליכע שאָף און מאַכן
 לכבוד דעם אָנגעזעענעם גאַסט זיינעם אַ גרויסאַרטיקן אָונט-
 ברויט. דער מאַלצייט האָט זיך פאַרצויגן ביז שפעט אין דער
 נאַכט, מ'האַט געגעסן און געטרונקען פיד המלך און שייך עמלק
 האָט זיין גאַסט אַרויסגעוויזן אַזאַ וואַרעמע גאַסטפריינטליכקייט
 און אויפמערקזאַמקייט וועלכע איז נאָר אין יענע ערטער צו
 באַמערקן. אַרום לאַנגן טיש זענען געזעסן די אָנגעזעענסטע
 שייכן פון פאַרשידענע שבטים און מ'האַט זיך ביי רייכע
 מאַכלים געמיטליך אונטערגעהאַלטן אין גערעדט וועגן פּאָליטיק

מיטן ברודער פון דער ענגלישער קעניגין, וואָס איז אזוי באַטרינדעט מיטן גרויסן שייך עמלק, אָו ער מאַכט אים אַליין ווייזן. אין געצעלט וווּ דער מאָלצייט צוליב טאַנקרעדן איז פאַרגעקומען, האָבן דורך די פאַרהאַנגען פון טיר, אַריינגעקוקט פרויען און קינדער, באַטראַכטנדיק מיט דער גרעסטער נייגעריקייט דעם הויכגעשטעלטן גאַסט און טיילנדיק זיך שטילערהייט צווישן זיך מיט די איינדרוקן וועגן אים. ווען דער גרויסאַרטיקער אָונט-ברויט האָט זיך שוין געהאַט גע-ענדיקט און טאַנקרעד האָט זיצנדיק אויף דער רעכטער זייט פון שייך אויף דער קאַנאַפּע, גערויכערט אַ לאַנגן טשובּעק און איז געווען ווי פאַרשכור'ט פון שטאַרקן אַראַמאַמען-טאַפּאַק. האָט זיך צו אים עמלק געווענדעט:

— אויף אַלין, טייערער גאַסט און עדעלער פרינץ איז פאַרהאַן אַ צייט: אַ צייט צו עסן, אַ צייט צו טרונקען, אַ צייט די טייערע געסט מכבד צו זיין... איצט איז אויך געקומען די צייט, וואָס איך קען זיך ערלויבן דיך צופּרעגן: ווי קומט דער ברודער פון דער ענגלישער קעניגין אין דער סירישער וויסטע, וואָס אייגנטליך האָט אים אין אונזער געגנט געבראַכט?

— וועגן דעם — האָט טאַנקרעד געענטפּערט — איז דאָ זייער פיל דיר צו דערציילן, גרויסער שייך, אָבער איידער איך וועל דיר ענטפּערן אויף דיין פּראַגע, בעט איך דיך מיר צו זאָגן צי דו האָסט עפּיס ידיעות וועגן דיין אייניקל עוואָ: וואָס הערט זיך מיט איר און וווּ געפונט זי זיך איצט?

— דו פּרעגסט — האָט זיך אָפּגערוּפּן דער שייך, — וווּ די רויז פון שרון איז, וווּ בעסאָ'ס שיינע און קלוגע בת יחידה איז? — וווּ זאָל זי דען זיין, ווען נישט ביי איר פּאָטער אין הויז.

— כּוּז, גרויסער שייך — האָט טאַנקרעד געענטפּערט, אָו דו ביסט שלעכט אינטאַרמירט בנוגע דיין אייניקל אָו דו ווייסט גאָר נישט וואָס מיט איר האָט די לעצטע טעג פּאַסירט... צי האָסטו גאָר נישט געהערט אָו די שיינע רויז פון שרון

הָאָט געהאַט דאָס אומגליק אַריינצופאַלן אין געפאַנגענשאַפט
און איז פון דאָרט אַנטלאָפן. וואָס מיט איר איז און וווּ זי איז
איצט – ווייס איך גישט און איך האָב גערעכנט ביי דיר וועגן
דעם זיך דערוויסן.

– אָבער מיין גאָט, – האָט אויסגעשריגן דער שייך,
ברעכענדיק פון פאַרצווייפּלונג און איבערראַשונג מיט די
הענד, – ווי קומט אַדאָם בעסאָ'ס בת יחידה אין געפאַנגענשאַפט?
וואָס האָט דאָ פאַסירט, וואָס איז דאָ פאַרגעקומען אַזעלכעס
וואָס האָט אַזא אומגליק פאַר עוואָן געבראַכט!

– ווי באַלד אַזוי, – האָט זיך אָנגערופן טאַנקרעד – וועל
איך דיר אַלץ דערציילן וואָס אָנבעלעאַנגט דיין אייניקל עוואָ,
און דאָ האָט טאַנקרעד איבערגעגבן דעם שייך אַלע פרטים
וועגן עוואָ'ס געפאַנגענשאַפט; ביי וועלכע אומשטענדן זי איז
אין געפאַנגענשאַפט אַריינגעפאַלן, וואָס פאַר אַ גורל איר האָט
ערוואַרט, ווען זי וואָלט פון איר קאַזעמאַט גישט אַנטלאָפן
געוואָרן א. א. וו. דערציילענדיק דעם שייך וועגן דעם אַלעס
האָט טאַנקרעד אויסגעדריקט זיין זאָרג און מורא, צי עוואָ
איז אַנטלויפנדיק פון אַנוואַרן-לאַנד, גישט אַריינגעפאַלן אין
אַ נייע געפאַנגענשאַפט – אין טערקישע הענד. אויסהערנדיק
טאַנקרעד'ס ערציילונג, האָט שייך עמל'ק אויף אַ מינוט זיך
פאַרטראַכט און דערנאָך באַמערקט, אַז נאָך זיין מיינונג, דאַרף
עוואָ איצט אין אַלעפּא זיין. שייך עמל'ק האָט תיכף געהייסן
אַריינרופן צו זיך איינעם פון די שייכן און האָט אים באַפוילן
תיכף אַרויסצושיקן קיין אַלעפּא אַ שליח כדי זיך דאָרט צו
דערוויסן, וואָס מיט עוואָן הערט זיך: צי איז זי געקומען
בשלום צוריק פון געפאַנגענשאַפט.

– איידער דער צענטער טאָג וועט אַריבער, – האָט שייך
עמל'ק באַמערקט. – ווענדענדיק זיך צו טאַנקרעד'ען וועלן
מיר האָבן אַ קלאָרע תשובה פון אַלעפּא, וואָס מיט עוואָן
הערט זיך און איצט, ברודער פון דער ענגלישער קעניגן,
דערצייל' מיר, ווי דו האסט פאַרבראַכט אין לאַנד פון די

געצנדינער, ביי די אַנזאַרן אין לאַנד, וווּ מ'פאַרגעטערט
דעם שד און מ'ביקט זיך פאַר אים.

— אַ, האָט טאַנקרעד געענטפערט — ס'איז זייער פיל
צו דערציילן, ס'איז אַ גאַנץ לאַנגע געשיכטע. אָבער איך
וועל זי אייך מוזן דערציילן. נאָר איך מוז עס איבערלאָזן
אויף אַנ'אַנדער מאָל. איך בין יעצט נאָך דעם ווי איך האָב
דריי מעת לעת נאָכאַנאַד געהאַלטן אין איין רייטן ביז איך
בין אַהערצו געקומען, אַזוי מיד און פיל זיך אַזוי צובראַכן,
אַז כ'בין פשוט נישט אומשטאַנד, יעצט דיר די דאָזיקע
געשיכטע צו דערציילן. פאַרגעס נישט, ליבער פריינט, האָט
טאַנקרעד צוגעגעבן האָלב בעטנדיק ביים שייך אַנטשולדיגונג,
אַז איך בין נישט קיין אַראַבער, הגם איך האָב אַראַביען
שטאַרק ליב און פאַר אַנ'איראַפער אָבצורייטן דריי מעת
לעת נאָכאַנאַנד, נישט אַראַבקרינדיק כמעט פון פערד —
איז נישט קיין שפילעכל... כ'מוז זיך נאָך אַזאַ לאַנגע און
שווערע רייזע גוט אויסרוען און צו זיך קומען — און דאָ-
מאָלט וועל איך דיר בעסטער פריינט מיינער דערציילן פון
די אַנזאַרן זייער פיל און הויך דעם נאָך פיל זייער אינטערע-
טאַנטע זאַכן. איצט געשעצטער גרויסער שייך און ליבער
פריינט וועל איך דיר אַ גוטע נאָכט ווינטשן און נאָך אַמאָל
ביי דער געלעגנהייט אויסדרוקן מיין העכסטע צופרידנהייט
און פרייד, וואָס איך זע דיר פריש און געזונט, זאָל דיר
נאָט העלפן זאָלסט באַגליקן מיט דיין קלוגער ממשלה די
שבטים, וועלכע זענען דיר אונטערטעניג, און זאָל גאָט גע-
בן, אַז דער שליח וואָס דו האָסט געשיקט קיין אַלעפּאָ, זאָל
ברענען וועגן איר אַ פרייליכע ידיעה, אַז זי איז געקומען
נליקלעך פון געפאַנגענשאַפט און געפינט זיך אין זיכערהייט.
אָבער, האָט טאַנקרעד אַריינפאַלנדיק אין אַ פילאָזאָפיש-מיסטישע
שטימונג, צוגעגעבן : וואָס איז אייגנטליך צופרידנהייט, גליק
און שמחה? כ'וועל דיר זאָגן דעם אמת, גרויסער שייך, אַז
וואָס לענגער איך לעב און וואָס מער איך דענק... מער האָט

ער שוין נישט געקאנט ריידן. דער יינגער לאַרד, וואָס
האַט שוין דריי נעכט נאָך אַזאַ לאַנגן און שווערן וועג
קיין אויג נישט צוגעמאַכט, איז פון גרויסער מידקייט אַנט-
שלאָפֿן געוואָרן.

צענטעם קאָפיטל.

— בעסאָן גייט בעסער פון טאָג צו טאָג, — האָט גע-
וואָנט דער קאָנסול פּאַסקוואַלינאַ צו באַריצי פון טורם באַ-
גענדיק אים אויף אַ שפּאַציר.
— יא, האָט באַריצי גלייכגילטיק געענטפּערט — כ'האַב
געהערט, אָבער ער איז נאָך ווייט פון געזונט צו ווערן. דער
דאָקטאָר פּונ'ם ליישן פירשט האָט מיר געזאָגט. —
— וואָס פֿאַר דאָקטאָר? האָט זיך אָנגערופֿן פּאַסקוואַלינאַ,
דער דאָקטאָר פּונ'ם ענגלישן לאַרד האָט בעסאָן אַפּילו נאָך
קיין איין וויזט נישט געמאַכט, פֿון וואַנען קען ער וויסן ווי
בעסאָס געזונט-צושטאַנד איז?
— אמת, — האָט באַריצי נאָכגעגעבן, אַז דער דאָזיקער
דאָקטאָר האָט בעסאָן נאָך נישט באַזוכט, ער האָט מיר אָבער
איבערגעגעבן, אַז געגן ווונדן —
— וואָס פֿאַר אַ ווונדן — האָט זיך אָנגערופֿן פּאַסק-
וואַלינאַ, — בעסאָ האָט קיין שום ווונדן נישט ער איז נאָר
קראַנק פֿון די פֿאַלגן פון אַ ערשיטערונג, וואָס ער האָט באַ-
קומען, אַראַבפּאַלנדיק פון זיין פּערד, בעת די אַנזאַרן האָבן
אויף אים מיט זיין טאַכטער דעם אָנפאַל געמאַכט, אָבער ווי
קומט ער צו ווונדן...
— נו, לאַז שוין זיין ווי דו זאָגסט — האָט נאָכגעגעבן
באַריצי — כ'וועל זיך מיט דיר וועגן אַזאַ קלייניקייט נישט
שפּאַרן.
— בעסאָ — האָט דער קאָנסול פּאַסקוואַלינאַ באַמערקט, —

וואָלט בעסער אין אַלעפּאָ געדאַרפט פאַרבלייבן און אַהער
קיין ירושלים, אין אַזאַ צושטאַנד נישט קומען, נישט רירן
זיך פֿונ'ם אָרט, ביז ער וואָלט שוין פֿאַלשטענדיק געזונט
געווען.

— בעסאָ קומט שטענדיק קיין ירושלים ווען ער איז
קראַנק אָדער ווען ער פילט זיך נישט מיט אלעמען — האָט באַריצי
געענטפֿערט — די ירושלים'ער לופט, אזוי זאָגט בעסאָ אליין,
קען אים ברענגען אַ רפואה.

— אָבער לעת עתה איז בעסאָ נישט אין ירושלים —
האָט געענטפֿערט פֿאַסקוואַלינאַ — נישט קענענדיק אין קיין
זאָך מספּים זיין מיט באַריצין.

— וואָס זאָגסטו? וואָס זאָלן דינע ווערטער באַדייטן?
האָט געפֿרעגט דער פֿאַר'חידושט'ער באַריצי.

— בעסאָ געפֿונט זיך איצט אין בעטאַניען, — האָט זיך
אַבגערויפֿן דער קאַנסול.

אין בעטאַניען זאָגסטו? און וואָס זאָגסטו דערצו,
וואָס אונזער בעסאָן קומט אויס אַלץ אָבצולייגן זיין בת-
יחידהס חתונה? ווען רעכנסטו וועט זיין ביי עוואָן
חתונה?

— עוואָ וועט באין אופֿן נישט חתונה האָבן — האָט
פֿאַסקוואַלינאַ מיט אַ טאָן פֿון אַ קאַמפּעטענטן מענטשן, וואָס
איז באַקאַנט מיט די אינטימע פֿאַמיליען אָנגעלעגנהייטן
בעסאָ'ס, געענטפֿערט — ביז איר פֿאַטער וועט פֿאַלשטענדיק
נישט געזונט ווערן. — אַ מערקווירדיגע געשיכטע! האָט
באַריצי אָנגעהויבן צו דערציילן אַנ'אַנדער נייעס: — די
קורדן האָבן צוקלאַפּט אונזער מיליטער, וואָס זאָגסטו אויף
דעם פֿאַסקוואַלינאַ?

— וועלכע קורדן? האָט זיך אָבגערויפֿן פֿאַסקוואַלינאַ
מיט אַ פֿאַראַכטונגס-טאָן — ווייס איך, וואָס דו רעדסט! דאָס
זענען נישט קיין קורדן געווען, נאָר פֿאַרקליידעטע רוסן.
שיר האָבן פֿאַרכאַפּט ביים שונא עטליכע האַרמאַטן — ווייזט

זיך אַרויס, אַז די דאָזיקע האַרמאַטן זענען אין פעטערבורג. אויסגעאַרבעט און געגאַסן געוואָרן פאַרשטייטו מיך? הויך-דעם האָט מען ביי אַנאַפּיציר, וואָס איז געווען אָנגעטון אין טורקמענער מלבושים, געפֿונען אַ סך וויכטיקע דאָקומענטן, פֿון וועלכע ס'איז אַרויסצווען און ס'איז כמעט קלאָר ווי דער טאָג, אַז דער שונא וואָס איז אונדז באַפֿאַלן, איז נישט קיין קורד נאָר אַ רוס. אונזער רעגירונג וועט אין גיכן די דאָזיקע דאָקומענטן פֿאַרעפֿנטליכן און דאַמאָלט, וועט די גאַנצע וועלט זיך איבערצייגן, אַז אונדז זענען, אָן שום סבה דערצו-פֿון אונדזער זייט באַפֿאַלן רוסן. דער גענעראַל קאַנסול לאַאָרעלאַ, האָט פֿאַסקוואַלינאַ צוגעגעבן, ווילנדיק זיך איבער-נעמען מיט זיינע גרויסע באַקאַנטע - שרייבט מיר, פֿון דמשק, אַז די מזרח-פֿראַגע האָט נאָך קיין מאָל אין דער דיפֿלאָמאַטישער וועלט נישט דערוועקט אַזאַ לעבאַהאַפֿטן אינטערעס, ווי איצט, אַז זי וועט אין גיכן אַוועקגעשטעלט ווערן אויף דער טאַגעס-אַרדנונג און איין מאָל פֿאַר אַלע מאָל מוזן אַנטשיידן ווערן. פֿון דעם האָט פֿאַסקוואַלינאַ רעזומירט זיינע ווערטער, איז געדורנגען, אַז ס'איז איצט ערב גרויסע פֿאַליטישע געשעענישן..

- טאַקע באמת? - האָט באַריצי געפרעגט, אַנער-קענענדיק פֿאַסקוואַלינאַ'ס אויטאָריטעט אין פֿאַליטישע אָנגע-לענגנהייטן און האַלטנדיק אים פֿאַר זייער אַ גרויסן פֿאַלי-טיקער. באַריצים נייגעריקייט האָט זיך ביי די לעצטע ווערטער פֿאַסקוואַלינאַס זייער פֿאַרשטאַרקט און ער האָט זיך געפֿלייסט צו דערוויסן פֿונ'ם קאַנסול וואָס מער נייעס און אויף זיינע מיינונגען וועגן דער נייער פֿאַליטישער לאַגע.

- איך האַלט, - האָט דערביי באַריצי באַמערקט, אַז פֿאַלמערסטאָן וועט פֿאַרלאַנגען דורכאויס אַז ירושלים זאָל באַ-ועצט ווערן...

- געוויס: די ענגלענדער מוזן דאָך אָבזאַצנעביטן האָבן - האָט דער קאַנסול פֿאַסקוואַלינאַ געענטפֿערט.

— יא, האָט באַריצי מסכים געווען מיט פּאַסקוואַלינאַן —
די ענגלענדער זענען שוין איין מאָל טיכטיקע מענער און
ענערגישע אונטערנעמער. מיט די פּראָדוקטן און סחורות,
וואָס זיי וועלן קיין פּאַלעסטינאַ אַרײַנפירן, וועלן זיי
גלענצנדע געשעפטן מאַכן. כ'רעכן זיך אַליין צו נעמען צו
בוימוואַל-געשעפֿטן, כ'האָב אָבער מורא, אַז אַדאַם בעסאַס
האַנדלס-הויז וועט די גאַנצע בוימוואַל-בראַנזשע אַרײַנכאַפּן
אין זיינע הענט און זי מאַנאַפּאַליזירן.

— כ'האַלט אָבער נישט — האָט פּאַסקוואַלינאַ צוגעגעבן —
כ'האַלט נישט אַז די ענגלענדער זאָלן דאָ גוטע געשעפטן
מאַכן, וואָס קענען מיר זיי, אַלס געגן-פּראָדוקטן פּאַרלייגן?
און דאָ האָט דער קאָנסול געבראַכט אַ גאַנצע רײע פּאַקטן
און ראיות, אַז די ענגלענדער וועלן אין פּאַלעסטינאַ קיין
גוטע געשעפטן נישט מאַכן, אַז עסטרייך וועט זיי מיט ער-
פּאַלג קאָנקורירן און אַרויסשטופּן פון מאַרק.

אי דער זעלבער רגע, ווען פּאַסקוואַלינאַ האָט געענדיקט
זיינע ערקלערונגען וועגן דעם ענגלישן האַנדל אין פּאַלעס-
טינאַ, האָט ער קוקנדיק דורכ'ן פענסטער, דערזען אַ מעננע,
דייטער, וועלכע האָבן באַגלייט דורך אַ בעדואינער-אַבטיילונג,
זיך אָבגעשטעלט פאַר האַסאַן נײַאידס הויז.

— וואָס איז דאָס פאַר אַ קאַראַוואַן? האָט פּאַסקוואַלינאַ
געפרעגט באַריצין, אַנווייזנדיק אים אויף די גרופע רײטער
מיט זײער באַגלייטער. באַריצי האָט זיך גוט איינגעקוקט
אויף דער גרופע און באַלד דערקענט, אַז דאָס איז טאַנקרעד
מיט זיינע באַגלייטער.

— דאָס איז דער ענגלישער פּרינץ — האָט באַריצי גע-
ענטפּערט, ער האָט זעקס חדשים אַרומגערייזט, איבער סיר-
יען, עגיפטן און איצט קערט ער זיך צוריק פֿון זײן רײזע
קיין ירושלים, ער האָט אויך, ווי איך האָב געהערט, באַזוכט
דאָס לאַנד פון די געצנדינער, האָט אין עגיפטן געשאָסן
אויף קראַקאָדילן הילף — מיטגעמאַכט אַלץ, וואָס אַנעכטער

ענגלענדער דארף מיטמאכן אויף א לאנגער און ווייטער רייזע.
ב'בין זיכער, — האָט באַריצי צוגעגבן, אַז נאָך אַזאַ לאַנגער
און ערמידענדער רייזע וועט ער זיך פרייען קיין ירושלים
צוריקצוקומען און דאָ זיך גוט אָפצורוען. ס'מעגן אויף דער
וועלט גרעסערע שטעטט ווי ירושלים זיין, אָבער קיין
שענערע, ווי די הייליקע שטאָדט, איז נישט פאַרהאַן אויף
דער גאַנצער וועלט.

— די שענסטע שטאָדט אויף דער וועלט — האָט זיך
אָפגערופֿן פּאַסקוואַלינאַ — איז ווענעדיג, דאָס האָט די גאַנצע
ציוויליזירטע וועלט אַנערקענט.

— פון וואָנען וויסט איר, אַז ווענדיג איז אַזוי שיין? —
האָט באַריצי געפרעגט, איר זענט דאָך דאָרט קיינמאָל נישט
געווען.

— אָבער ווענעדיג האָבן דאָך מיינע אבות געגרינדעט, —
האָט מיט שטאָלץ אויסגערופֿן פּאַסקוואַלינאַ, — כ'האָב ביי
מיר אַ בילד — ווי ווענעדיג האָט אויסגעזען אין דער צייט,
ווען זי איז געגרינדעט געוואָרן. — זאָגט וואָס איר ווילט —
האָט זיך אָנגערופֿן באַריצי — כ'האָב אָבער קיין מאָל נישט
געהערט, אַז ווענעדיג זאָל מען קענען פאַרגלייכן צו
ירושלים.

— ווייס איך וואָס דו רעדסט... ווי קומט ווענעדיג צו
ירושלים? נאָר כ'וויל די שטאָדט, וווּ איך ווילן, נישט
באַליידיקן. באַריצי האָט געפֿונען פּאַסקוואַלינאַס ווערטער
בנוגע ירושלים פאַר אַ חלוץ הקדש און אָנציענדענדיק זיך
פון פעס פון דער גרינגשעצונג, וואָס דער קאָנסול האָט זיך
ערלויבט בנוגע דער הייליקער שטאָדט, האָט באַריצי גע-
ענטפערט:

— כ'וואָלט אייך געוואָלט באַמערקן הערר פּאַסקוואַלינאַ,
וועלכער האָלט זיך פאַר אַ קאָנסול, אַז ירושלים איז נישט
נאָר גאָט'ס שטאָדט, נאָר זי איז געווען דער שטאָלץ פון דער
גאַנצער מענשהייט. פאַרשטייט איר מיין?

— א קלייניקייט! — האָט פּאַסקוואַלינאַ שפּאַטיש גע-
ענטפערט.

— ס'איז נישט קיין קלייניקייט, און ס'איז אַ חלול
השם וועגן דער הייליקער שטאָדט צוזוי צי רעדן, האָט
באַריצי מיט אַ שאַרפן פּאַראורטיילענדן טאָן געזאָגט.
— ס'איז קיין חידוש נישט — האָט פּאַסקוואַלינאַ
באַמערקט, וואָס בעסאָ וויל וואָס גיכער פון דאַנען אוועק-
פּאַרן... — אָבער איר וועט נישט וואַגן, האָט באַריצי זייענדיק
שטאַרק אויפגעבראַכט פון זיין געגנערס רייד, באַמערקט —
איר וועט די זעלבע ווערטער נישט וואַגן בעסאָ'ן צו זאָגן.
מיר קענט איר זיך ערלויבן אַזעלכע זאָכן צו זאָגן, אָבער
כיוואָלט אַ בעלן געווען הערן, איר זאָלט אַזעלכע ווערטער
און אַזא מינונג אויסדריקן בעסאָ'ן אָדער אַנאַנדערן פון די
אָנגעזעענע בירגער.

נאָר דאָ איז דער קאַנסול פּאַסקוואַלינאַ שטאַרק אין
כעס געוואָרן אויף באַריצין דערפאַר, וואָס ער האָט זיך ער-
לויבט וועגן אים צו ריידן אין אַזא טאָן. פּאַסקוואַלינאַ האָט
זיך צו באַריצין געווענדעט, ברענענדיק פֿון כעס:
— ווי צוזוי ערלויבט איר זיך עס צו באַניצן אַזעלכע
אויסדריקן בנוגע אַ פּאַרטרעטער פֿון אַנאיראַפּעאישער מלוכה,
איר פּאַרגעסט זיך באַריצי מיט וועמען איר האָט די ערע
צו רעדן.

— איך באַנוץ — האָט באַריצי געענטפערט, אויפּרעגנדיק
זיך — איך באַנוץ אַזוינע אויסדריקן בנוגע אַ יאַניטשאַרן זון,
וועלכער איז איצט עסטרייכישער קאַנסול.

מיט די דאָזיקע ווערטער האָט באַריצי געגעבן זיין
גענגער אָנצוהערן אַז ער ווייסט זיין יחוס, פון וואַנען ער
שטאַמט, און אַז זיין אָבשטאַמונג קען אים פּאַסקוואַלינאַ'ן
קיין באַזונדער רעכט אויף פּבּוד נישט געבן און קיין אַכטונג
נישט פּאַרשאַפֿן...

— איך וועל אייך שוין ווייזן, ווער איך בין און

איך צווינגען צו מיר מיט א געהעריקן רעספעקט צו רעדן -
האָט געענטפערט פאסקוואלינא, כ'ועל זיך ווענדן צו אונזער
באָטשאַפּטער אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל מיט אַנאַקלאַגע אויף
אייך.

בעת די צוויי אָנגעזעצנע ירושלים'ער בירגער האָבן
זיך צווישן זיך געאַמפערט, איז טאַנקרעד אַראָב פון זיין
פּערד און מיט דער גאַנצער סוויטע זיינע אַריינגעגאַנגען אין
האַסאַן-נייאיד'ס הויז אַריין וועלכעס ער האָט געדונגען באַלד,
ווי ער איז קיין ירושלים אָנגעקומען. קומענדיק צוריק ביי
ירושלים נאָך אַזאָ לאַנגער רייזע איבער סיריען און אַנסאַרן-
לאַנד האָט טאַנקרעד נישט געטראָפן קיין איינעם פון די
פּערזאָנען, וואָס האָבן אים, לויט זיינע עלטערענס פּאַרלאַנג,
פון ענגלאַנד אַהער באַגלייט. דער אָבערסט דרויס איז דאַמאַלט
געווען צו גאַסט ביים ענגלישן קאָנסול און האָט זיך דאָרט
געלאָזט וויל גיין ביי אַ רייכן מאַלצייט.

וואָס אָנבאַלאַנגט דעם צווייטן באַגלייטער טאַנקרעד'ס,
דעם פּאַסטאָר בערנאַרד, איז ער צו יענער צייט, ווי זיין
שטייגער איז, געווען אין בית לחם און האָט דאָרט געפירט
וכוחים מיט'ן ענגלישן בישאָף.

דער דריטער באַגלייטער טאַנקרעד'ס אויף זיין רייזע
פון ענגלאַנד, דער דאָקטאָר ראָבי פּלעגט די גאַנצע צייט
פון טאַנקרעד'ס אָבוועזנהייט אַרומבלאָנדזשן אין די טאָלן,
וואָס ליגן פון ביידע זייטן ירדן, פליקנדיק און זאַמלענדיק
הייל-קרייטעכצער. וועלנדיק זיך זען מיט זיינע לאַנדאָנער
באַגלייטער, כדי ביי זיי זיך צו דערוויסן אויב זיי האָבן
נישט קיין ידיעות פון ענגלאַנד, האָט טאַנקרעד באַלד ווי
ער איז אַראָב פון זיין פּערד און אין הויז אַריין, געשיקט
נאָך זיי, נאָר ס'איז אים אָבער לאַנג אויסגעקומען צו וואַרטן,
ביז זיינע לאַנדסלייט האָבן זיך צוריקגעקערט און זענען
אַהיימגעקומען. דאָ האָט זיך טאַנקרעד, נישט ווילענדיק,
דערוואַנט, ווי ער איז געווען געגן דעם, אַז די דאָזיקע

מענער זאָלן אים באַגלייטן, ווי ער האָט פאַר זיינע עלטערן געטענהט, און די באַגלייטער זענען אים לחלוטין איבריך און דאַרף זיי אַלס באַגלייטער נישט האָבן, און ער וועט זיך קאָנען אויסגעצייכנט באַגיין אָן זיי, נאָר נאָכגעבנדיק דעם הייסן ווונש פֿון זיין מוטער, האָט טאַנקרעד מספּים געווען, און די דאָזיקע דריי פּערוואַנען זאָלן מיט אים מיט פאַרן. ערשט דאָ אין ירושלים, האָט טאַנקרעד זיך איבער-צייגט און זיי אַלע, וואָס האָבן זיינע עלטערן אַזוי פיל געלד אָבגעקאָסט, האָבן אים דעם מינדסטען נוצן נישט געברענגט און האָבן אין זיין ריזע געשפּילט אַראָלע פֿון אַ פינפטע ראָד אין אַ וואַגן.

אַברוענדיק זיך און אויסשלאָפּנדיק זיך גוט נאָך זיין לאַנגן און שווערן וועג, האָט טאַנקרעד זיך געשפּירט ווי נישט צופּרידן און אומעטיק, אַ שווער אונבאַקאַנט געפיל האָט געדורקט זיין האַרץ און ער אַליין האָט זיך נישט געקענט אָבגעבן קיין חשבון, וואָס זיין טריבע שטימונג זאָל באַדייטן און פֿון וואַנען זי האָט זיך גענומען.

— כּוואַלט קיינמאָל נישט געגלויבט — האָט טאַנקרעד געזאָגט צו באַראַנין — און צוריקקומענדיק קיין ירושלים, נאָך דעם, ווי איך האָב אַזוי פיל מיטגעמאַכט און אַזוי פיל נייעס און איבערראַשענדעס איבערגעלעבט. — זאָל איך מיך אַזוי נישט גוט פילן. כּ'האָב גערעכנט, און וואָס מער איך וועל אין הייליקן לאַנד פאַרברענגען, וועל איך זיך אַליין בעסער און מונטערער פילן אין מיין זעעלישע גלייכגעוויכט וועט דאָ צוריקגעשטעלט ווערן, — צום סוף אָבער לאָזט זיך אויס, און איך האָב מיך אין מיינע האַפּנונגען גענאַרט...

— איהר האָט זיך נישט וואָס צו זאָרגן — האָט באַראַני טאַנקרעדן געטרייסט און באַרויקט — אייער שלעכטע שטימונג איז אַרעוולטאַט פֿון אייער וואַנדער-לעבן. אַלע הערן, וואָס איך האָב געהאַט די ערע צו באַגלייטן אויף זייער ריזע, האָבן איבערגעלעבט די זעלבע שטימונג אַפּילו

דער הערר פאָן סידאַניע — אויך, זעלטן וועמען פון די רייזן-
דער איז אויסגעקומען נאָך אַ לאַנגע רייזע אויסצומיידן אַזאָ
שטימונג, באַראַני וואָלט גערעדט וועגן דעם ענין אָן אַ סוף
ווען טאַנקרעד וואָלט נישט איבערגעשלאָגן זיינע רייד מיט
עטליכע פראַגן בנוגע זייער ווירטשאַפט, וואָס זיי האָבן
איבערגעלאָזט אין ירושלים, אַוועקפאַרנדיק פון דער הייליקער
שטאָט אויף גאַנצע זעקס חדשים.

— אַ שאָד, וואָס בעסאָ איז איצט נישט אין ירושלים, —
האָט טאַנקרעד באַמערקט, דערוויסנדיק זיך פון באַראַני'ן.
אַז בעסאָ איז איצט אין בעטהאַניען — ס'וואָלט מיר זייער הנאה
געטון מיט אים זיך צו זען און אים צו באַגריסן.
— זאָל איך אפשר שיקן דעם אַבערסט ברויס רופן צו
איך, מיליאָרד? האָט באַראַני געפרעגט.

— כ'ראַנק אייך, באַראַני, נאָר מ'דאַרף דעם אַבערסט
נישט רופן, זאָל ער זיין, וווּ ער איז, און זאָל ער זיך לאָזן
ווילן-גיין כ'וויל זיך באַלד אַ ביסל נעמען צו דער אַרבעט —
איבערקוקן די אָנגעקומענע קאַרעספּאַנדענץ אין דער אַבערסט
וועט מיר נאָך שטערן אין דעם.

— אַרבעט... טעטיקייט, — האָט באַראַני אָנגעהויבן, ווי
זיין שטייגער איז, דאָס איז די בעסטע רפואה פאַר'ן גייסט,
דאָס איז דאָס בעסטע, וואָס מאַכט דאָס לעבן אינהאַלסטרייך
און גליקליך.

— אַבער, וועלכע אַרט אַרבעט און טעטיקייט איז נאָך
דאָ אויף דער וועלט? — האָט טאַנקרעד געפרעגט — די ענער-
גישע מענער פון אייראָפּאָ זענען נאָך מיין מיינונג אַרבעטס-
זאַמע בטלנים... אַ קוק טון אויף זיי דאַכט זיך, אַז זיי אַרבעטן
פיל, אָנווענדענדיק פיל מי און ענערגיע, וואָס קומט אַבער
אַרויס פון זייער אַרבעט און ענערגיע, אַז זיי ווערן אָנגע-
ווענדעט אויף סאַלשע צוועקן און שעדליכע צילן: וואָס נאָך
זעען מיר — אַז דאָרט, וווּ מ'דאַרף ערנסט און פיל אַרבעטן,
ווערט געאַרבעט און רעגירט ווי אויף קאַטאָועס... דאָס אַלץ
איז אַ רעוולוטאַט פון פאַלשע וועלט-אָנשויונגען, פון פאַרשימלטע

באראורטיילן, פון פאלשע באגריפן אין א נישט ריינעם געוויסען...
 און אלס פועל-יוצא פון דעם אלעם, זענען מיר ווי גאנצע
 גרויסע מלוכות, ווערן ווי קליינע שטעדט רעגירט... און וואָס
 מ'שטיינט געזאָגט, שטעלט מיט זיך איצט פאַר אַ גרויסער
 שטאַטס-מאַן? ער איז אין תוך נעמענדיק, נישט מער ווי
 אַ בירגערמייסטער, מחמת ער טוט פאַר זיין מלוכה אויף פונקט
 אַזוי פיל ווי אַ בירגערמייסטער פאַר זיין שטאַדט. אַזעלכע
 שמאַלע באַגריפן וועגן זייער אויפגאַבע און באַרוף האָבן אונד-
 זערע מאָדערנע מלוכה-מענער און אַזוי ווייניק טוען זיי טאַקע
 דערביער אויף פאַר זייער פאַטערלאַנד... און דאָס ערגסטע
 איז, האָט טאַנקרעד צוגעגעבן אַריינפאַלנדיק אין אַ מעלאַנכאָלישן
 טאָן. דאָס ערגסטע איז וואָס אַזאַ לאַגע קען נישט געענדערט
 ווערן, פיל זמן מיר וועלן נישט אומשטאַנד זיין די מעגטשהייט
 צו פאַרעדלן און אין איר אַנלאַדער גייסט אַריינצוגיסן, דאָס אַלץ
 קען נישט געענדערט ווערן ביז מיר וועלן די רעגירונגען
 נישט קענען בעסער מאַכן.

ווייל דאָס טעמאַ וועגן וועלכן טאַנקרעד האָט גערעדט,
 איז געווען פאַר באַראָנין צו אַבסטראַקט און העכער פון זיין
 פאַרשטאַנד, האָט ער זיין מיינונג וועגן דעם ענין, וואָס
 טאַנקרעד האָט אַנטוויקלט, נישט אַרויסגעזאָגט און ווילנדיק
 טאַכן אַ סוף צו יענעם געשפרעך, האָט ער זיך צו טאַנקרעד'ן
 געווענדעט, - איר זענט היינט, מיליאָרד, אַ ביסל נערוועז, אפשר
 נעמט זיך עס דערפון, וואָס איר האָט עפּיס אין זין אויפצו-
 טון און דאָס קומט אייך שווער אָן, מ'דאַרף זיך אָבער נישט
 נעמען צום האַרצן די שוועריקייטן, מיט וועלכע יעדע התחלה
 איז פאַרבונדן. די צייט אָבער, האָט באַראָני צוגעגעבן, וועט
 אייך שוין אַרויספירן אויפ'ן גלייכן וועג, און אייער אידעע
 וועט שוין דאַמאָלט פאַרווירקליכט ווערן.

טאַנקרעד האָט דעם צווייטן טאַג, וואָס ער איז קיין
 ירושלים צוריקגעקומען, פאַרבאָכט אין זיין צימער איינער
 אַזיין פאַרטיפט אין געדאַנקען. ווען ס'איז נאַכט געוואָרן האָט
 ער געזעטן באַראָנין, ער זאָג קיינעם נישט אויפנעמען און

אים לָאָן אַליין, ווייל ער פילט זיך, אַז יעדער זייטיקער
 מענטש וואָלט אים געשטערט און צו לאַסט געווען. אין אַ שעה
 פֿרום, וועלכער האָט נאָר וואָס זיך דערוואַסט וועגן טאַנקרעד'ס
 אָנקומען. באַראָני האָט אָבער, אונטער פֿאַרשידענע תירוצים,
 דעם אָבערסט צו טאַנקרעד'ן נישט דערלאָזט, און פֿרום האָט
 געמוזט זיין וויזט אָפֿלייגן אויף מאָרגן. אין אַ האַלבע שעה
 איז טאַנקרעד'ן צו באַגריסן געקומען מיסטער בערנאַרד. ער
 האָט שוין עטליכע טעג נאָכאַנאַנט פֿאַרבראַכט אין בית לחם
 און איז פֿון דאָרטן געקומען שטאַרק אויפגערעגט און אין
 גרעסטן פֿעס, ווייל רויבער האָבן אים דעם גאַנצן וועג נאָכ־
 געיאָגט און זאָגאַר אויף אים פֿון אַ פֿיסטאַלעט איין מאָל אויס־
 געשאָסן, ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזן איז דער אָנ־
 פירער פֿון די רויבער געווען איינער פֿון יענע שווינדלער,
 וועלכע האָבן זיך אַרויסגעגעבן פֿאַר אַ ייד און פֿדי אַרויסצו־
 ציען געוויסע מאַטריעלע גוצן, זיך געלאָזט דורך מיסטער
 בערנאַרד איינרעדן זיך צו שמד'ן, איינער פֿון די דאָזיקע
 שווינדלער האָט זיך דערוואַסט אַז מיסטער בערנאַרד טראָגט
 מיט זיך אַ טייערן עקזעמפּלאַר תנ"ך, אין אַנ'איינבונד מיט
 גאָלדענע שלעסלעך, וואָס טאַנקרעד'ס מוטער די הערצאָגין
 מאָנטאַקויט האָט אים געשאָנקען. דעם שווינדלערישן משומד
 איז שטאַרק געפעלן געוואָרן נישט דער עקזעמפּלאַר פֿון תנ"ך
 גופא ווי די גאָלדענע שלעסלעך, פֿאַר וועלכע מ'האָט געקאָנט
 עטליכע פֿיאַסטער קריגן...

פֿון טאַנקרעד'ס צוריקקומען האָט זיך אויך דערוואַסט
 דער דאָקטאָר ראָבי, וועלכער האָט, ווי זיין שטייגער איז,
 אַ גאַנצן טאָג פֿאַרבראַכט ביי די ירדן־ברעגעס, זוכנדיק אַן
 זאַמלנדיק הייל־קרייטעכצער. נאָר בצת דער דאָקטאָר איז
 טראָגנדיק מיט זיך גאַנצע פעק פֿון די קרייטעכצער, געקומען שוין
 שפּעט אין אָונט, צו באַגריסן טאַנקרעד'ן, זענען שוין די טויערן כּוון
 זיין הויז געווען פֿאַרשלאָסן. דער דאָקטאָר האָט געמוזט זיך צוריק־
 קערן און איבערנעכטיקן יענע נאַכט איז אַנ'אכסניט,

טאנקרעד האָט די גאַנצע נאַכט, פאַרבראַכט כּמעט נישט
 שלאָפּנדיק. די פּאָר שעה, וואָס ער איז איינגעשלאָפּן, האָבן
 זיך אים געחלומ'ט נישט קיין גוטע חלומות. ער האָט זיך אין
 חלום געזעען אין דער וויסטע ביי שייך עמלק'ן אין לאַגער,
 שפּעטער אַ ביסל - אין קאַנעמאַט פון זשינדאַריקס, וווּ עוואַ
 איז אַלס געפאַנגענע געווען פאַרשלאָסן. פּלוצלינג האָט זיך
 דאָס בילד געענדערט און טאנקרעד האָט זיך דערזען ביי זיך
 אין דער היים אין בעלאַמאָנטער שלאָס אין דער סביבה פון
 זיינע עלטערן און אַלטע באַקאַנטע.

נישט קאָנענדיק לאַנג איינשלאָפּן איז טאנקרעד געלעגן
 אויף זיין ווייכן געלעגער פאַרטיפּט אין געדאַנקען. ווי קומט
 ער איבערהויפּט אַהער? וואָס פאַר אַ פּח האָט אַזוי מעכטיק
 אים פון זיין קאַלטן פּאַטערלאַנד אַהער אונטער'ן גליענדן הימל
 פּונ'ם הייליקן לאַנד געטריבן און, נישט קונדיק אויף די פיל
 שטערונגען, וואָס ער האָט באַגעגנט, אים אַהער געבראַכט?
 אַ שרעקליכע קוועלענדע פּראַגע. איז זיין קומען אַהערצו נישט
 געווען, ווי פיל מיינען, אַ רעוולטאַט פון אַ קראַנקהאַפּטער
 נייגיריקייט, פון אַ זוכעניש פון נייע איינדריקן, אויף וועלכע
 פיל רייכע אַריסטאָקראַטן ליידן אַזוי?.. טאנקרעד האָט אָנגע-
 הויבן זיך צו גריבלן אין דער טיפעניש פון זיין נשמה, ווע-
 לנדיק שטאַרק דערגיין דעם מקור פון זיין הייסן ווונש אַהער
 צו קאַמען, און נאָכדענקנדיק וועגן אָנציונגס-קראַפט, וואָס האָט
 אים קיין פאַלעסטינאַ געבראַכט, איז אים קלאָר געוואָרן, אז
 זיין אונבאַזויגפאַרע שטרעבונג צו האַזוכן דאָס הייליקע לאַנד
 האָט אונטער זיך נאָר אַנ'אנדערן יסוד, אַנ'איידעלן און גע-
 זונטן, וואָס האָט קיין שום געמיינזאַמעס מיט „קראַנקהאַפּטע
 נייגיריקייט“ און זוכעניש פון נייע איינדריקן. נין, איז טאָנ-
 קרעד איין מאָל פאַר אַלע מאָל געקומען צו אַ פעסטן באַ-
 שלוס: יענער פּח, וואָס האָט מיך אַזוי מעכטיק אַהער געצויגן,
 איז גאָר פון אַנ'אנדערן כאַראַקטער, ס'איז אַ ערהאַבענער,
 אַ מין געטיכער פּח, און אין דעם באַוווּסטזיין, אַז ער איז
 נישט פון דער „קראַנקהאַפּטער נייגיריקייט“ און פיל אַנדערע

שוואַכקייטן, אויף וועלכע ס'רוב מענטשן פון זיין סביבה ליידן
 אַזוי, האָט טאַנקרעד געפונען אַ מאַראַלישע סאַטיספאַקציע און
 ערהאַפּענע צופרידנהייט, און צי איז דען, האָט זיך טאַנקרעד
 געטראַכט, אַ חידוש, וואָס זיין גייסט איז אַזוי ענק און אַרגאַניש
 פאַרבונדן מיט די דאָזיקע הייליקע ערטער, האָט ער דען נישט
 אין זיינע פריסטע קינדער-יאָרן אין זיינע תּפּילות יענע ווער-
 טער אין די טויזנטער מאָל איבערגע'חזרט, וועלכע זענען פּונ'ם
 פאַרג סיני אַ מאָל צום גליק פון דער מענטשהייט געגעבן
 און אַרויסגעזאַגט געוואָרן? און איז דען נאָך די דאָזיקע גע-
 זעצן שפּעטער, ווען ער איז אונטערגעוואַקסן, זיין גאַנץ לעבן
 נישט איינגעריכטעט און צוגעפאַסט געוואָרן? פון דער גע-
 שיכטע פּונ'ם אייביקן יידישן פּאָלק האָט ער זיך שפּעטער די
 ערשטע אַנשויונג איבער מענטשליכע און געטליכע זאַכן אויס-
 געאַרבעט, די געשיכטע פון יידישן פּאָלק, איז געווען דער
 יסוד פון זיין גאַנצער וועלט-אַנשויונג און די הייליקע ווער-
 טער, פון די גרויסע יידישע נביאים האָבן אין זיין האַרצן
 דעם הייליקן פּיער פון גערעכטיקייט און אמת אָנגעצינדן און
 נאָך אין די קינדערישע יאָרן אים אַזוי באַגייסטערט און באַ-
 צויבערט, צווישן אים און די דאָזיקע הייליקע ערטער עקזיס-
 טירט אַ שטאַרקער אינערליכער באַנד, אַ הייליגעס באַנד, וואָס
 קיין פּח אויף דער וועלט קאָן עס נישט איבעררייסן. יא, האָט
 זיך טאַנקרעד ווייטער געטראַכט, מיין קומען אַהער קאָן מען
 נישט פאַרגלייכן צו אַ באַזוך, וואָס אַנ'אינדישער בראַמען מאַכט
 אין אייראָפּאָ פון נייגיריקייט אָדער צוליב אַ וויסנשאַפּטליכן
 צוועק דאָס לאַנד. וואָס דער בראַמען באַזוכט, איז נישט זיין
 לאַנד און נישט דאָס לאַנד פון זיינע אבות, די געזעצן, וואָס
 עקזיסטירן אין אייראָפּאָ, זענען נישט זיינע געזעצן און דאָס
 גלויבן, וואָס דאָרט הערשט, איז נישט זיין גלויבן, הפּלל די
 גאַנצע אייראָפּעאישע קולטור איז אים לחלוטין פרעמד און
 צווישן אים און אייראָפּאָ איז קיין מינדסטער גייסטיקער פאַר-
 באַנד נישט פאַרהאַן: קיין גייסטיקער פעדעמעל פאַרבינדט
 נישט די דאָזיקע צוויי וועלטן: אינדיען און אייראָפּאָ. דאָס

ועלצע קאָן מען אָבער פּנוגע מיר, אַלס ענגלענדער, נישט
 וואָגן, נאָך מיט דריי טויזנט יאָר צוריק זענען דאָ, אין היילי-
 קן לאַנד לערן און פּרינציפּן פּראָקלאַמירט געוואָרן צו וועלכע
 זיין לעבן, און וועלט-אַנשויונג איז אַזוי צוגעפּאַסט און וועל-
 כע האָבן אַ פּולט'ן שטעמפל געלייגט אויפ'ן גאַנצן קולטורעלן לעבן
 פּון אייראָפּאַ און פּון דער ציוויליזירטער וועלט. טאַנקרעד האָט
 זיך נישט געקאָנט פּאַרשטעלן, וואָס וואָלט פּון זיין פּאַטערלאַנד
 געוואָרן, ווען ענגלאַנד וואָלט נישט איבערגענומען און פּאַר-
 הייליקט אויף שטענדיק יענע געזעצן אין לערן, וואָס זענען
 דאָ פּראָקלאַמירט און געגעבן געוואָרן. יאָ, האָט טאַנקרעד זיך
 ווייטער געטראַכט, דאָס לעבן און דאָס אייגנטום אין ענגלאַנד
 ווערן געשיצט דורך די געזעצן פּון סיני, דאָס ביטער אין
 שווער אַרבעטנדע ענגלישע פּאָלק האָט אַלע זיבן טאָג אַר-
 טאָג — און דאָס איז אויך אויפ'ן פּאַרג סיני אים געגעבן גע-
 וואָרן. און דאָך רודפ'ט מען די יידן און מ'האַסט יענע ראַטע,
 וועלכע מ'האַט צו פּאַרדאָנקען פּאַר די דאָזיקע ערהאַבענע גע-
 זעצגעבונג, וואָס האָט מענטשן אַזוי באַגליקט און ווען די
 ענגלישע אַרבעטער-קלאַסן רוען זיך אָב אויפ'ן זיבעטן טאָג פּון
 זייער שווערער אַרבעט, וועלכע דערמאָנט אָן די עגיפּטישע
 שקלאַפּעריי און פּילט דאָס באַדערפעניש פּון אַלע געדריקטע
 און פּאַרגוואַלדיקטע צו דערקוויקן דאָס האַרץ און דעם גייסט
 מיט דעם באַלואַם פּון פּאַעזיע — צו וועלכער פּאַעזיע ווענדעט
 זיך דאָמאָלט דאָס ענגלישע פּאָלק? וווּ זוכט עס זיין טרייסט
 און ערלייכטונג? ווער איז דער פּאַפּולערסטער דיכטער אין
 ענגלאַנד? איז עס לאָרד בייראָן? אָדער אפשר שעקספּיר?
 ניין, — דער פּאַפּולערסטער דיכטער אין ענגלאַנד איז דער
 גרויסער און ערהאַבענער משורר פּון יידישן פּאָלק, זינט דאָס
 יידישע פּאָלק איז אַ פּאָלק געוואָרן און אייראָפּאַ האָט זינע
 הייליקע ביכער איבערגענומען איז נישטאָ קיין פּאָלק אין
 דער וועלט וואָס זאָל זיך אַזוי באַגייסטערן מיט דוד המלך'ס
 תהלים ווי דאָס ענגלישע פּאָלק. ווען די גאַנצע מענטשהייט
 האָט אַזוי פּיל צו פּאַרדאָנקען דעם יידישן פּאָלק פּאַר די

גרויסע גייסטיקע אוצרות, וועלכע עס האָט איר געגעבן, איז
דאָס ענגלישע פּאָלק אים דאַנקבאַר און
איז זאָגאַר זיין בעל חוב מער פון די אי-ב-
ריקע פּעלקער אויף דער וועלט, ווייל קיין
פּאָלק האָט ביי די יידן נאָך נישט איבערגענומען אַזוי פיל
גוטס און ערהאַבענס ווי די ענגלענדער.

ווי זשע קומט עס, האָט זיך טאַנקרעד געפרעגט, וואָס
אַנדערע פּעלקער רודפֿן אַזוי יענער ראַסע. ביי וועלכע זיי
האָבן איבערגענומען די הייליקסטע געזעצן און די דאָזיקע
געזעצן אין זיך איינגעזאַפט און געמאַכט פאַר אייגענע, ביי
וועלכער זיי האָבן אויך איר גרויסע ליטעראַטור איבערגענומען
אַלס בעסטע קוועלע פון טרייסט, גייסטיקע פאַרגעניגן און
מאַראַלישע צניעות? דאָס איז זייער אַ וויכטיקע גרויסע פּראָגע
און ס'וואָלט שוין לאַנג צייט געווען די פּאַטאַלע יידישע
פּראָגע אין מאָל פאַר אַלע מאָל צו לעזן, ראַדיקאַל צו ענ-
דערן די פּאַציונגען מצד פון די קריסטליכע פּעלקער צום
אייביקן אונטערפליכן יידישן פּאָלק און צו באַצאָלן דעם
אַלטן היסטאָרישן חוב, וואָס קומט אים פון די איבריגע פעל-
קער. טאַנקרעד האָט זיך געזאָגט: גאַנץ אָבגעזען פון באַוונג-
דערס ווערטע געזעצן, פון זיין הערליכע פּאַעזיע, באַגייסטערן
אונדז יעדן טאָג דינענדיק פאַר אונדז אַלס קוועלע פון דער
גרעסטער גייסטיקער דערקוויקונג, גאַנץ אָבגעזען פון דער
יידישער העראַאישער געשיכטע. וועלכע האָט אונדז אַזוי
באַגייסטערט צום קאַמף פאַר אונדזער פרייהייט און אונדז
אַזאָ גרויסע טובה געטון — האָבן מיר דעם יידישן פּאָלק צו
דאַנקען פאַר דעם גרויסן רעיון פון גאַטהייט, וואָס ער האָט
אונדז געגעבן און אַזוי אַנטוויקלט.

ווי באַרד אַזוי, איז טאַנקרעד געקומען צום באַשרוס, —
האָב איך טאַקע דאָס רעכט דאָ צו זיין און ס'איז נישט קיין
חידוש, וואָס מיך האָט אַזוי שטאַרק אַהערגעצויגן... איך בין
נישט קיין לעבקינד און נישט קיין אַריענטאַליסט, וועלכער
איז פעיק אָבזושטיין אויף אַ חורבה שעה'נווייז און קומען

אין דער גרעסטער התלהבות פון דער פארגאנגענהייט, וואָס קען זיך ברעכן דעם קאָפּ איבער אַ שווער פאַרשטענ-
דליכער אויפשריפט אויף אַנאיינגעפאלענער אַלטע מצבה.
איך האָב געמאַכט אַ ריזע אין לאַנד אַלס הייסער אָנ-
הענגער פון די געזעצן, וואָס זענען דאָ געגעבן געוואָרן
און אַלס אַ מענטש, וואָס שטעלט אַזוי הויך די יידישע
אמונה, וואָס באַצייט זיך מיט דער גרעסטער אַכטונג צום
גערודפֿטן יידישן פּאָלק. איך בין געקומען אויפן הייליקן
באָדן צו זוכן אַ רפואה פאַר מײן זעעלישער קראַנקהייט און
באַרויקונג פאַר מײן פאַרשענדן גייסט. און פון דעם אַלעם
איז געדורנגען, אַז איך קען אויך האָפּן דאָ, אין הייליקן
לאַנד, געהאָפּן צו ווערן און פון מײנע אונערטרעגליכע
ספּוקות און גייסטיקער לאַסט אויסגעלייזט צו ווערן.

אין אַזעלכע מחשבות וועגן יידישן פּאָלק איז טאַנקרעד
ערשט פאַר טאָג איינגעשלאָפּן. בעת ער האָט זיך אויף מאַרגן,
אַביסל דערפרישט, אויפגעכאַפט פון זיין קורצן נאָר שטאַרקן
שלאָף, איז אים אויפן האַרצן געוואָרן לייכטער און ער האָט
זיך דערשפירט באַפרייט פון יענער דריקענדער שטימונג
וועלכע האָט אים נעכטן אַ גאַנצן טאָג אַזוי שטאַרק
געהאַלטן אין איר מאַכט. טאַנקרעד האָט די פּלוצ-
לינגע ענדערונג פון זיין שטימונג צוגעשריבן דעם הער-
ליכן וועטער, הגם צו ניי-יאָר איז נאָר איין וואָך געווען
האָט זיך דאָס קלימאַט זייער ווייניק געענדערט און אין
דרויסן איז געווען וואַרים ווי אין ענגלאַנד אין אָנהויב
אויגוסט.

אַרום און אַרום האָט געהערשט אַזאַ מילדע וואַרימקייט,
אַז מ'האַט נישט מורא האָבנדיק זיך צו פאַרקילן, געקענט
עסן אין אָוונט אויף די טעראַסן און דאָרט פאַרברענגען
זיז שפּעט אין דער נאַכט. ערשט איצט האָט טאַנקרעד זיינעם
אַ דינער געהייסן מיטטיילן דעם אָבערסט ברויס, אַז ער וואָלט
מים געוואָלט זען, מיט אים אַ שפּאַציר מאַכן און שפּעטער
צוזאַמען מיט אים ווי אויך מיטן מיסטער בערנאַרד און

דאָקטאָר ראַבי צו פּרישטיקען. ווען די דאָזיקע דריי באַגליי-
טער זיינע זענען געקומען צו פּרישטיק, האָפּן זיי הערצליך
טאַנקרעדן באַגריסט און אויסגעדריקט זייער צופרידנהייט
און פּרייד, וואָס זיי זעען אים געזונט און מונטער נאָך אַזאָ
לאַנגער און ווייטער ריזע און נאָך דעם, וואָס ער האָט אויף דער
ריזע מיטגעמאַכט. טאַנקרעד האָט זיי געדאַנקט פאַר זייערע
פּריינטליכע ווערטער און פון זיין זייט אויך אויסגעדריקט
זיין צופרידנהייט, וואָס זיי זענען געזונט און פילן זיך דאָ
אין ירושלים גאַנץ גוט. געזעגנדיק זיך נאָכן פּרישטיק מיט
זיינע גוטע פּריינט, איז טאַנקרעד אַרויס פון שטוב און זיך
געלאָזט גיין אויף אַ שפּאַציר צום הר הזיתים. ס'איז געווען
אַ זעלטן שיינער קלאָרער און זאַנפטיקער פאַרמיטאַג. שטייענ-
זיך אויפן הר הזיתים, האָט טאַנקרעד מיט אַ באַזונדערן
באַגייסטערונגס-געפיל געקוקט פון דער הויך אויף דער פּאַנאָ-
ראַמע פון ירושלים און דער סביבה, וואָס האָט זיך פון דאָרט
געעפנט פאַר זיינע ענטזיקנדע אויגן. די גאַנצע שטאָט מיט
איר פיל קופעלן מיט די לאַנגע געמויערטע ווענט מיט טוירן
און טורמען און מיט די לאַנגע און ברייטע גערטער איז
דאַמאָלט געווען באַגאַסן מיט וואַרימע שטראַלן פון דער
דעצעמבער-זון וואָס האָט פון קלאָרן בלויען הימל אַזוי מילד
און אַנגענעם געשיינט, וועקנדיק ביי מענטשן די בעסטע
און פּרייליכסטע געפילן צופרידנהייט פון פּרייד. דאָ האָט
טאַנקרעד פאַרבראַכט עטליכע שעה נישט קענענדיק זיך זאַט
אַנקוקן אויף די פּראַכטפולע פאַנאַראַמע, וואָס האָט זיך פון
הר הזיתים אויף דער הייליקער שטאָרט געעפנט. ווען טאַנ-
קרעד איז געקומען צו זיך אַ היים, האָט ער שוין דאָס מאָל
געטראָפּן זיינע אַלע דריי באַגלייטער. ביי מיטאַג האָבן זיי
ביי טאַנקרעדן אויסגעפּרעגט וועגן אַלץ, וואָס ער האָט די
גאַנצע צייט פון זיין אַבוועזנהייט פון ירושלים מיטגעמאַכט.
טאַנקרעד האָט זיי כמעט וועגן אַלץ, וואָס מיט אים האָט
פּאַסירט, דערציילט, און ווען דער אַבערסט ברויס האָט טאַנ-
קרעדן געפּרעגט, צי ער איז אין אַלגעמיין צופרידן פון זיין

רייזע און צו האָבן אים די שוועריקייטן פון דער רייזע נישט געשאַדט, האָט טאַנקרעד געענטפערט.

— ווען מיר וואָלטן זיך נאָר געזאָרגט וועגן באַקוועם-ליכקייט פאַר אונדזער קערפער, צו אונדז זאָל קיין מאָל נאָר נישט אויספערן, ווען מיר וואָלטן נישט פעיק געווען פון צייט צו צייט אַרויסטרעטן ווייט פון די גרעניצן, וואָס די לעבנס-פאַדינגונגען האָבן פאַר אונדז אויסגעאַרבייט, וואָלט דאָס זיך, דער מענטשליכער פראָגרעס זיך נישט גערוקט אויף קיין האָר און מיר וואָלטן נאָך איצט געווען אויף זייער אַ נידרי-קער קולטורעלער און מאַראַלישער שטופע. פון דעם אָבער, האָט טאַנקרעד האַלב לאַכנדיק צוגעגעבן. איז נאָך נישט געדונגען, אַז אַפּזאָגנדיק זיך פון קאַמפאַרט און גוטע לעבנס-פאַדינגונגען מיט וועלכע איך בין אין בעלאַמאַנט און לאַנדאָן אַרומגערינגלט געווען האָבן איך מיטגעהאַלפן צום פראָגרעס פון דער מענטשהייט. ניין מיט מיין רייזע קיין פאַלעסטינאַ און מיט דעם קליינעם קרבן, וואָס איך האָב געבראַכט. מאַכט-דיק די דאָזיקע שווערע רייזע, האָב איך קיינעם זוזן זיך אַליין קיין טובה נישט געטון.

— איר זאָגט, מיליאָרד, אַ קליינעם קרבן, — האָט זיך אַנגערופן מיטער בערנאַרד : אַ קליינער קרבן איז דאָס נאָכ-דעם, ווי איר האָט אין דער וויסטע און עמליקס געזעלט איבערגעטראָגן אַזאַ געפערליכע קרענק און זענט נאָר כמעט זוי דורך אַנס ניצול געוואָרן פון מוּיט. וואָס, מיליאָרד, וואָלט מיט אייך געווען, ווען אין שייך עמליקס לאַגער וואָלט נישט געקומען די שיינע עוואַ, וועלכע איר האָט צו פאַרדאַנקען, וואָס איר זענט לעבן געבליבן ?

— איר וויסט דאָך אָבער, מיסטער בערנאַרד, אַז דעצידי-רנדיק זיך אויף דער דאָזיקער רייזע, וואָס איז פאַר מיר אַ לעבנס-ציל געווען, האָב איך זיך פאַלשטענדיק אונטערגע-וואָרפן אַלע אונ-אַנגענעמליכקייטן און סכנות, מיט וועלכע אַזאַ ווייטע רייזע איז פאַרבונדן, און אויב מיר וועלן אפילו אויף אַ רגע מסכים זיין מיט אייער מיינונג אַז אַפּזאָגנדיק

זיך אויף אַ געוויסע צייט פון באַקוועמען לעבן אין ענגלאַנד
צוליב די רייזע, וואָס איך האָב געמאַכט, האָב איך ווירקליך
אַ קרבן געבראַכט, ט'קומט מיר אויך פאַר דעם קיין דאַנק
נישט ווייל אין תוך נעמענדיק, האָב איך מיט מיין רייזע דאָך
פאַרפּאָלגט אַ פּערזענליכן און נישט געזעלשאַפּטליכן צוועק.
— נו, געשעצטער ל'אַרד — האָט מר. בערנאַרד געענט-
פּערט: איר האָט שטענדיק געהאַט אַ טבע יענעם גוטע מעלות
און גוטע טאַטן איבערצושעצן און אייערע אייגענע — גרינג-
צושעצן...

— אמת, מר. בערנאַרד, איז פּאָלשטענדיק גערעכט, — האָט
זיך גלייכצייטיק און גאַנץ אויפריכטיק אָנגערופן אָבערסט
ברויס און דאָקטאָר ראַבי.

— לאַמיר, מיינע ליבע הערן דעם דאָזיקן ופּוח איבער-
ל'אָזן אויף אַנ'אַנדערס מאָל, האָט זיך אָנגערופן טאַנקרעד.
דערצוילט מיר בעסער, ווי איר האָט דאָ, אין מיין אָבזע-
הייט, די צייט פאַרבראַכט און ווי איר האָט זיך דאָ געפּילט.
דער אָבערסט — דאָקטאָר ראַבי און מר. בערנאַרד האָבן
איבערגעגעבן טאַנקרעדן אַלץ, וואָס זיי האָבן דאָ מיטגעמאַכט
אין ירושלים און אין אַלגעמיין אויסגעדרוקט זייער צופרידן-
הייט מיט זייער לעבן און אַרט פאַרברענגען די צייט, דער
געשפּרעך איז ווייטער אַרויף אויף די פּראַגע, וואָס טאַנקרעד
ווייל ווייטער טון און ווהיין ווייטער פּאָרן, דאָ האָט זיי טאַג-
קרעד מיטגעטיילט, אַז ער וועט זיך מיט זיינע פּאַגלייטער
געזעגענען נאָך אויף עטליכע וואָכן, פּדי דאָס צווייטע מאָל
דעם פּאַרג סיני צו פּאַזוכן, טאַנקרעד האָט דערפּיי צוגעגעבן,
אַז ער וועט די רייזע צום פּאַרג סיני מאַכן נאָך די טעג.
טאַנקרעד האָט אויך צוגעגעבן, אַז דאָס מאָל וועט ער צום
פּאַרג סיני פּאָרן אין פּאַגלייטונג נאָך פון פּאַראַנזי און פון
זיין ווירט וואַסאַן, ווייל דער וועג צום הייליקן פּאַרג איז
אים שוין גוט באַקאַנט און איצט האָט ער שוין נישט וואָס
מורא צו האָבן פּאַר אַנ'אַפּאָל. ביז זיין רייזע צום פּאַרג סיני
פלעגט טאַנקרעד יעדן טאַג פּאַזוכן די באַרימטע היסטאָרישע

ערטער פון דער הייליקער שטאָדט און דאָרט פאַרברענגען
 שעה'ן לאַנג באַזונדערס אָפט און לאַנג פלעגט טאַנקרעד באַ-
 זוכן דעם כּוּחַ מערבי און דאָרט פירן לאַנגע געשפרעכן
 און זיך אינטערהאַלטן מיט פאַרשידענע טיפּן יידן, וואָס פלעגן
 קומען אַהערצו אויסצוגיסן זייער ביטער האַרץ אויף די צרות
 פון גלות...

עלפמעם קאפיטל.

צווישן דער עגיפטישער און אַראַבישער וויסטע ליגט
 דורך צוויי מעער-אויסגוסן פון ים-סוף באַגרעניצט, אַ האַלב-
 אינזל, וועלכער באַשטייט אין גאַנצן פון הוילדע גראַניט-בערג,
 די גאַנצע האַלב-אינזל, ווען מ'וואָלט אויף אים קוקן פון דער
 הויך, מאַכט אַנ'איינדרוק פון אַ קאָכנדיקן אַקעצן, וואָס איז אין
 אַ מאַמענט פון אַ שטאַרקן שטורם, אויפהויבנדיק זיינע כּוואַליעס
 אין דער הויך פּלוּצלינג פאַרגליווערט געוואָרן - און אַזוי אַרום
 זענען באַשאַפן געוואָרן די קייטן בערג און בערגלעך, וואָס
 שניידן איבער די האַלב-אינזל אין דער לענג און דער ברייט.
 צווישן די מעכטיקע בערג-שפיצן און גראַטן פון די דאָזיקע
 בערג-קייטן ליגן ווילדע טאָלן. נאָר ווייניק פון זיי זענען
 פּרוכטבאַרע און באַדעקט מיט אַ טעפּיך פון גרינס, ס'רוב זענען
 זיי אונפּרוכטבאַר, נאַקעט און מענטשנלאָז. אויף די פּרוכטבאַרע
 טאָלן זעט מען פון די שפיץ בערג זילבערנע טייכלעך זיך
 ציען און ברעגעס, וואָס זענען באַדעקט מיט געדיכטע שאַטנס
 פון פאַלמען און אַלגאַנדעס און אַנדערע בייער. ערטער ווייז
 קען מען אין די דאָזיקע טאָלן זען זאָגאַר זייער שינע און
 רייכע לאַנדשאַפטן מיט נישט קיין שיטערער באַפעלקערונג
 אין אַלגעמיין איז דאָס אויסזען פון די בערג, די אַזאַטישע
 און אַפּריקאַנישע ווי דער בלויער שימער פון די ביידע גרענ-
 צענדע ים-אויסגוסן, זייער אַ מאַלערישע און זעלטן שיינער.
 איינער פון די דאָזיקע בערג, וואָס הויבט זיך אויף פינף

טויזנט פוס אין דער הויך, איז דער באַרימטער הייליקער באַרג סיני. ביים שפיץ פון באַרג סיני ליגן צוויי חורבות. איינע פון אַקריסטליכער קירכע, די אנדערע פון מאַכמעדאָנישע מאַשע.

פאַרוואָס ליגן זיי דאָ אין חורבות? איז עס נישט דער-פאַר, ווייל מ'האַט דאָ אויפ'ן הייליקסטן פון אַלע הייליקע ערטער פון געטליכער ערשיינונג נישט געקענט דולדן קיין מענטשליך ווערק? כמעט אויפ'ן סאַמע שפיץ באַרג סיני גע-פינט זיך אַ קליינער אָרט, וואָס איז מיט פעלזן אַרומגערינגלט; אין מיט'ן פון דאָזיקן אָרט שטייט אַ שיינער קיפּוראַס בוים און ביי זיינע וורצלען שלאָגט אַ קריסטאַל ריינער און קאַלטער קוואַל און דאָ, אויף דעם דאָזיקן הייליקן אָרט האָט דאָס גרעסטע געשעעניש פון אַלע צייטן דאָ איז דער מתן תורה פאַרגעקומען.

ס'איז נאָכט, אַב'איינזאַמער יינגער וואַנדערער, וועלכער איז לאַנג אויף דעם דאָזיקן הייליקן אָרט געלעגן אויף דער קני הויבט זיך פאַמעליך אויף פון דער ערד. ער הויבט אויף זיין בעטנדן בליק אויף דעם געדיכט אויסגעשטערנטן הימל פון אַראַביען און דורכגענומען פון גאַטספאַרכטיקייט און פון שטאַרקסטן רעליגיעזן געפיל, הויבט ער אויף זיינע הענט צום הימל און בעט:

— אַ, גאָט פון ישראל, שעפער פון דער וועלט, איך, אַ קינד פון קריסטנטום, בין צו דיין אַלטן אַראַבישן אַלטאַר פון דער ווייט געקומען, כדי דאָס האַרץ פון דעם געקוועלטן אייראָפּאָ פאַר דיר אויסצוגיסן פאַרוואָס שווייגסטו, גרויסער גאָט? פאַרוואָס קומט איצט קיין שליח פון דיין ווילן אויף אונדזער זינדיקער ערד נישט אַראַב? דער גלויבן ווערט שוואַך און דאָס פליכט-געפיל הויבט אָן אַבצושטאַרבן אין די מענט-שליכע הערצער. אַ טיפער טרויער האָט באַהערשט די מענט-שליכע געמיטער. דער גייסטליכער קען נישט מער גלויבן, דער מאַנאַרך קען נישט מער הערשן. די מענטשן, מאַסע זיפצט פון גייטיקער אַרימקייט, זי אַרבעט אין ביטערן שווייס און

אין איר גרויסער פארצווייפלונג רופט זי פרעמדע און אונ-
 באקאנטע געטער צו הילף... ווען דער דאָזיקער הייליקער
 באַרג זאָל דרך מער נישט אָנווען, ווען דיינע הייליקע ווער-
 טער זאָלן אויף דיין הייליקן סירישן באַדן מער די מענטשהייט
 נישט טרייסטן און באַלערן, ווען קיין נביאים זאָלן זיך מער
 נישט באַווייזן, וואָס זאָלן די פאַרצווייפלטע און באַזאָרגטע
 מענטשן אַ טרייסט און אַ ישועה ברענגען — טאָ שיק, גרויסער
 גאָט, האָטש איינעם פון דיינע שליחים מלאכים וואָס שטייען
 אין דער זייט פון דיין גרויסן טראָן אַלמעכטיקער גאָט, שיק
 אים אַראָפּ צו אונדז אויף דער זינדיקער ערד. פרי אונדז פון
 דער שרעקליכער פאַרצווייפלונג מציל צו זיין, און אונדז-
 זענע געמייער מיט אַ ליכט פון גלויבן און האָפענונג צו באַ-
 לייכטן.

אין דער זעלבער רגע האָט אַ שאַטן פאַרהילט די שטערן
 פון אַראַבישן הימל, די אַרומיקע בערג און בערגלעך, וועלכע
 האָבן ביז איצט אויסגעזען שוואַרץ לגבי דעם גלענצנדן
 הימל האָבן זיך אַ אונדייטליכער נעפּלמאַסע צוואַמענגעשמאַצן,
 די גרויסע קיפּריסן צווייגן האָבן זיך אָנגעהויבן צו דרייען און
 באַוועגן און דער וואַנדערער איז אין אַ צושטאַנד פון דער
 גרעסטער הייליקער אַנטציקונג צו דער ערד געפאַלן...

און פאַר טאַנקרעד'ן האָט זיך באַוויזן אַ ערשיינונג אין
 דער געשטאַלט פון אַ מענטש, וועלכער איז אָפּער געווען גרויס
 ווי דער אַנטקעגן שטייענדער באַרג... דאָס איז געווען אַ גע-
 שטאַלט פון אַ ריזן-פּערזאָן. די אויגן האָבן געהאַט אַ אויסדרוק
 פון טיפּער מעלאַנכאָליע און אויפ'ן הויכן שטערן האָט געפליצט
 אַ שטערן, וועלכע וואָס די ריח פון יענער מאַיעסטעטישער גע-
 שטאַלט מיט אַ הייליקן שימער פאַרנעבלט...

— קינד פון קריסטנטום! — האָט די מעכטיקע געשטאַלט
 אַרויסגערעדט, און די גאַנצע לופט האָט אַ ציטער געטון אונ-
 טער די דאָזיקע ווערטער. — קינד פון קריסטנטום, איך בין
 דער גענוס פון אַראַביען, דער וועכטער פון יענעם לאַנד,
 וועלכע רעגירט איבער דער גאַנצער וועלט, מחמת די ממשלה

און מאַכט באַשטייען נישט אין שווערד און נישט אין אַ שפּיט, נישט מיט די דאָזיקע פאַרשימלטע פּלי זיין רעגירט מען, נישט מיט קיין ביקס און שווערד, וועלכע האָבן קיין שום ממשות נישט און זענען נישט מסוגל וועמען ס'איז אַ דויערנדע מאַכט צו געבן. - די אמת'ע מאַכט און ממשלה איבער דער וועלט באַשטייט אין געדאַנקען, ווייל געדאַנקען זענען אַ געטליכע זאַך און פון אָרט, וווּ דו שטייסט איצט קניענדיק אין יראה הכבוד זענען די גרעסטע ערהאַבנסטע הייליקע געדאַנקען און אידעאָלסטע געזעצן פּראַקלאַמירט און דער מענטשהייט געגע- בן געוואָרן, דאָ, אויף דעם דאָזיקן הייליקן אָרט, איז די ליכטיקע זון פון אמת אויפגעאַנגען, פּדי די גייסטיקע פינס- טערניש אויף דער וועלט צו פאַרניכטן און פון די מענטשליכע הערצער זי צו פאַריאַגן. די הייליקע געזעצן און לערן, וואָס זענען דאָ מיט טויונטער יאָרן צוריק פּראַקלאַמירט און אַרויס- געגעבן געוואָרן, האָבן דאָס שיקזאַל פון דער מענטשהייט אויף טויונטער יאָרן באַשטימט.

די צעזאַרן האָבן די וועלט איינגענומען נאָר צוליב דעם, פּדי די געזעצן פון סיני אויף דעם קאַפיטאַל צו פאַרפּלאַנצן. די מענטשהייט האָט געלעבט מיט די געזעצן פון סיני, און נישט קוקנדיק אויף דעם אַלעם, ליגט דאָך איצט ווידער אייראָפּאַ אין שימעל פון טיפּער מאַראַלישער פאַרדאָרפנהייט און לעבט איבער שווערע מאַראַלישע ליידן. צווישן די אייראָפּעאישע פעלקער קומט ווידער פאַר אַ באַוועגונג, ס'קאָכט און ס'ברויזט דאָרט... די דורך און דורך דורכגעפּוילטע מאַראַל, די שרעקליכע זיטליכע פאַרדאָרפנהייט זענען געוואָרן - שוין נישט צודערטראַגן צביעות, פאַלשקייט, ליגן, גנבה גזלה, זענען געוואָרן די גרונד- יסודות פון דער מאַדערנער אייראָפּעאישער ציוויליזאַציע, און אויב די שרעקליכע פאַרדאָרפנהייט פון דער אייראָפּעאישער מאַראַל וועט פּראַגרעסירן ווי ביז איצט, אויב די מענטשהייט וועט ווייטער האַלטן אין איין פאַלן, ווי ביז איצט - וועט אין גיכן קומען אַ צייט, וואָס די וועלט וועט פאַרוואַנדלט זוערן אין אַ סדום און אַ נייער מבול וועט נויטיק זיין, פּדי

אָבצוואַשן דעם דאָזיקן גראָפן מאַראַלישן שמוץ פון דער
וועלט... ווען די זון פון ניינצנטן יאָרהונדערט איז אויפגע-
גאַנגען איבער אייראָפּאָ איז דאָרט אויסגעבראַכן אַ גרויסע
רעוואָלוציע. די גערודפּטע און געפלאַגטע פעלקער זענען אויפ-
געשטאַנען געגן זייערע אונטערדריקער און האָבן דאַמאָלט
אויך פאַלש געמיינט, אַז אין זייער טרויריקער פּלאַגע זענען
שולדיק יענע פּערע, וועלכע די פעלקער האָבן ווירקליך צו
פאַרדאַנקען זייער גליק. די פעלקער האָבן אָנגעהויבן אַנדערע
געטער צו זוכן. און די פּאָליגן פון זייער געטער-זוכעניש איז
זייער איצטיקע שרעקליכסטע עלנד און יאָמער... פאַרלירנדיק
דעם גלויבן אין איין איינציקן גאָט, און דעם גאָט פון אברהם
און סיני. געפינען זיך איצט די פעלקער אין דער גרעסטער
פאַרצווייפּלונג... אָבער נור די אייביקע פּרינציפּן וועלכע זענען
שוין אַ מאָל פּכח געווען די באַרבאַרישע קראַפט צו פאַרעדלען
און צו זענפדע קראַפט צו פאַרעדלען און צו זענפטיקן. נאָר
יענע אייביקע פּרינציפּן פון אמת און גערעכטיקייט זענען מסוגל
די מאַראַלישע קראַנקהייטן, וואָס די אייראָפּעאישע פעלקער
לעבן איצט איבער, צו היילן די גלייכהייט פון די מענטשן
און נאָר אונטער דער פּירונג און הערשאַפט פון גאָט דורכגע-
פירט ווערן. דאָס ליידנשאַפטליכע שטרעפּן צו ברודערשאַפט
וועט קיין מאָל נישט באַפּרידיקט ווערן און דער דאָזיקער
הויכער אידעאָל וועט קיין מאָל נישט מקוים ווערן אַ חוץ אונ-
טער דער השגחה פון אמת'ן גלויבן, וואָס פאַר ערהאַבענע
לאָזונגען די רעוואָלוציע זאָל נישט אַרויסשטעלן, מיט וואָס
פאַר הייסע פּרינציפּן און געזעצגעבונג זי זאָל נישט וועלן
באַגליקן די פאַרפּוילטע און פאַרשמאַכטע מענטשהייט. — וועלן
יענע לאָזונגען און אידעאָלן, פל זמן די מענטשהייט וועט דורך
דעם אמת'ן גלויבן אין גאָט פון סיני נישט זיין באַגייסטערט
בלייבן. טויטע ווערטער אָן זון און אָן יעדן ווערט און באַ-
דייטונג דאָס קאַרדינאַלע אומגליק פון דער מאַדערנער מענטש-
הייט נעמט זיך נאָר דערפון, וואָס דאָס באַנד צווישן גאָט
און דער מענטשהייט איז צוריסן געוואָרן, פון דעם נעמען זיך

פילע אומגליקן און צרות מיט וועלכע די איצטיקע דורות זענען
אזוי באשטרעפט און געפלאגט.

הער דאריבער אויף דו פארבלאנדזעט קינד פון קריס-
טנטום, אין א נישט ווירדיגע פילאזאפיע די לעזונג פון דעם
סאציאלן פראבלעם צו זוכן.

די נארישע און באנקראטירטע פילאזאפיע וועט דיר קיין
ענטפער אויף דינע גרויסע ספקות נישט געבן און וועט אויף
קיין האר אפילו נישט דערנענטערן די לעזונג פון דער
גרויסער סאציאלע פראגע, ווייל זי איז אזוי בפח עס צו טון
פונקט ווי דו ביזט בפח דעם בארג סיני אויפצוהויבן. דער
דאזיקער פאלשער וועג, יענע גרויסע פראגע צו אנטשיידן,
אויף וועלכן דו האסט זיך אין דיין גייסטיקער פארבלענדעניש
געשטעלט וועט דיר נאך נייע פארצווייפלונג און ספקות פאר-
שאפן און אויף דאס מינדסטע נישט פארלייכטערן די שווערע
לאסט, וואס דריקט אזוי אונערטרעגליך דיין געמיט און דיין
פארשנדן גייסט. אלעזא ארימעס קינד פון קריסטנטום, אויב דו
וויסט אויפן גלייכן וועג פון אמת ארויסגיין און דיין קראנקן
ניסט אויסהיילן, טא ווארף אוועק דינע צווייפלהאפטע און
שרעקליכע קוועלן פון וואנען דו האסט ביז איצט, ווי טויזנטער
און מיליאנען פון דיין גלייכן זיי גייסטיקע יניקה געשעפט
מחמת יענע קוועלן זענען גיפטיק פאר'ן גייסט און דער
נשמה און זיי האבן ביי דער מענטשהייט דעם הייליקן גלויבן
אָבעשוואַכט און דעריבער און פיל צרות געבראַכט. וואָרף
אָוועק יענע גייסטיקע קוועלן און פאַלשע וועגן און נאָר אין
הייליקן גלויבן זאָלסטו שוין פון דיין גייסט זוכן, דאַמאָלט
וועסטו געהאַלפן ווערן. האָב זשע קיין מורא נישט פאַר'ן
גרויסקייט פון גרויסן גאָט, וואַקל זיך מער נישט און פאַל
ביי זיך נישט אַראָפּ, זיי זיכער, אַז ווי פאַלד דו וועסט מיט
אַנפֿאַמעט האַרץ צו דעם גרויסן גאָט פון סיני רופן און צו
אים נאָך הילף זיך ווענדן, וועט ער זיך תיכף אָנרופן און זיך נישט
פאַרלאָזן. דערמאָן זיך אָן די ווערטער פון דעם געקרוינטן
גרויסן דיכטער פון יידישן פּאָלק: מן המצר קראתי... ענני

במרחב... ביי די לעצטע ווערטער האָט זיך דערהערט אַ שרעק
ליכער קלאַפּ פון אַ דונער און טאַנקרעד איז פון זיין אַנט-
ציקונג ערוואַכט...

ווי אויפגעכאַפּט פון אַ צויבער שלאַף האָט טאַנקרעד
אויפגעהויבן צום הימל די אויגן, דערנאָך זיך אָנגעהויבן זיך
אַרומצוקוקן אַרום זיך, די בערג פון דער מדבר זענען ווידער
געשטאַנען אויפהויבנדיק שאַרף און שוואַרץ אין דער קלאַרער
פורפורנאַכט... און דער קול פון דער געשטאַלט, וואָס האָט
זיך אים נאָר וואָס אַנטפּלאַצט, האָט נאָך אַלץ געקלינגען אין
זיינע אויערן. דער באַצויבערטער טאַנקרעד האָט זיך געלאָזט
גיין באַרג אַראָב און נישט וויסנדיק אַליין פאַרוואָס, האָט
זיך טאַנקרעד דערמאַנט אָן די ווערטער, וואָס דער גייסטליכער,
דער באַוווּסטער שפּאַנישער ביסקאָפּ לאַראַ האָט נישט לאַנג
אין אַ געשפרעך מיט אים געזאָגט, אַז די מענטשהייט וועט
זיך נאָך צוריק צום סיני צוריקקערן... ווען טאַנקרעד איז
פאַרזונקן אין די טיפּסטע מחשבות, צוגעגאַנגען צו דער חורבה,
וואָס איז געלעגן אונטער'ן באַרג, האָט ער דאָרט געטראָפּן
די פּערד אין קעמלען, אויך זיינע באַגלייטער שלאָפנדיק,
טאַנקרעד האָט זיי מיט אַ געפיל פון זעעלישער פאַרלייכטערונג
אויפגעוועקט און אין עטליכע מינוט אַרום פאַרלאָזט דאָס
הייליקע אָרט וואָס האָט אין דער וועלט געשיכטע אַזאַ קאָלאַ-
סאַלע ראַליע געשפילט.

צו ערפּטעם קאַפיטל.

אַ גרויסע מהומה און אַ שטאַרקע אונרו האָבן אַ גאַנצן
טאָג געהערשט אין בעלאַמאַנטער שלאָס. דער הערצאָג איז
אַרומגעגאַנגען אויסער זיך פון זאָרג און די הערצאָגין איז
אַ גאַנצן טאָג נישט אַרויסגעגאַנגען פון איר צימער, האַלטנדיק
אין איין וויינען און ברעכן מיט די הענט פון פאַרצווייפּלונג.
תּגם דער טאָג איז געווען אַ געוויינליכער וואַכעדיקער טאָג,

ווען אין שקאס איז געווייגליך שווער א זייטיקן מענטשן צו טרעפן, האָט זיך אַ גאַנצן טאָג נישט פאַרמאַכט די טיר פון די פיל באַזוכער, וואָס זענען געקומען אַהער פון לאַנדאָן אין דער טביבה צו באַרויקן דאָס אַריסטאָקראַטישע פּאָר פּאָלק און אים אויסצודריקן זייער טיפן מיטלייט צוליב די שווערע זאָרג מיט וועלכע דער הערצאָג און זיין פרוי זענען איצט אַזוי געפרובט געוואָרן. וואָס זשע האָט אַזוינס פאַסירט מיט'ן אַריסטאָקראַטישן פּאָר פּאָלק? וואָס איז מיט זיי פאַרגעקומען, וואָס זיי זענען ביידע אַזוי פאַר'דאגה'ט? מיט אַ טאָג פריער האָבן זיי באַקומען פון מיסטער בערנאַרד אַ בריוו, וועלכע האָט דעם הערצאָג און זיין פרוי געבראַכט זייער אַ באַאונרויגדיקע ידיעה פון זייער זון טאַנקרעד.

מיסטער בערנאַרד געבנדיק זיין וואָרט דער הערצאָגין, איר וועגן אַלץ וואָס מיט טאַנקרעד'ן וועט פאַסירן, צו שרייבן, טיילט אין זיין בריוו מיט אַז מיט טאַנקרעד'ן האָט פאַסירט אַ קליינער אומגליק. דאָס אומגליק אויב מ'קען עס נאָר אַנרופן אַזוי וואָס האָט מיט טאַנקרעד'ן פאַסירט, איז ווירקליך געווען פון די וואָס מ'קען לייכט פאַריכטן, קיין מיגדסטע סכנה האָט זיין לעבן און געזונט נישט געדראָט און ס'איז קיין שום סיבה דערצו נישט געווען, אַזוי אונרויק וועגן טאַנקרעד'ס גורל צו זיין און אַזוי זיך נעמען צום האַרצן, דאָס וואָס מיט אים האָט פאַסירט. בערנאַרד האָט מיט געטיילט ווי אַזוי און ביי וועלכע אומשטענדן טאַנקרעד איז אַריינגעפאַלן אין געפאַנגנשאַפט צום שייך עמלק, ווי דער לעצטער האָט פאַרלאַנגט צוויי מי-ליאָן פיאַסטער אויסלייז-געלד פאַר'ן ברודער פון דער ענג-לישער קעניגין א. א. וו. אָט וועגן דעם פאַרפאַל מיט טאַנקרעד'ן האָט מיסטער בערנאַרד מיטגעטיילט דעם הערצאָג מיט זיין פרוי. ער האָט דערביי צוגעגעבן, אַז דער שייך עמלק איז בעסאָס שווער. יענעם בעסאָס, צו וועלכן טאַנקרעד האָט געבראַכט מיט זיך אַ קרעדיט-בריוו פון סידאַניען און אַ ביטע פון אים, אַז אַדאָם בעסאָ זאָל דעם יינגן לאָרד נעמען אונטער זיין שוץ. דער דאָזיקער אומשטאַנד, האָט מר.

בערנארד צוגעגעבן, איז די בעסטע גאראַנטיע, אַז טאַנקרעד וועט אין גיכן באַפרייט ווערן, מחמת אַדאַם בעסאָ וועט, לויט מר. בערנארד'ס מיינונג. נישט דערלעָזן, אַז ער זאָל קאָמ-פּראָמיטירט ווערן אין סידאַניאָ, אויגן, אַז זיין שוויגער-פּאָטער האָט אָפּגעטון אַזאַ שענדליכע זאַך... מיסטער בערנארד האָט צום שלום פון זיין בריוו אויסגעדריקט זיין בעסטע איבער-צייגונג, אַז די ערשטע שריט, וואָס דער איינפלוסרייכער און העכסט אָרנטליכער אַדאַם בעסאָ האָט שוין געמאַכט צו באַפרייען טאַנקרעד'ן פון געפאַנגענשאַפט, וועלן געוויס געקרוינט ווערן מיט דעם געווינטשטן ערפאַלג און טאַנקרעד וועט די טעג האָבן די מעגליכקייט אַליין פון ירושלים זיינע עלטערן אַ בריוו צו שרייבן... וואָס אַנפאַלאַנגט טאַנקרעד'ס קראַנקהייט, און דער ספּנה, וואָס איר האָט געדראַקט, בעת ער איז געלעגן אין שייך עמל'ק'ס געצעלט, — האָט מיסטער בערנארד וועגן דעם קיין זילבע נישט אויסגערעדט אין זיין בריוו ווייל דעם טאָג וואָס ער האָט זיין בריוו געשריבן און אים אָפּגעשיקט, האָט ער אַליין נאָך די מינדסטע אַהנונג נישט געהאַט וועגן דעם, וווּ טאַנקרעד איז ביי וועלכע באַדינגונגען, ער קען באַפרייט ווערן פון געפּענגניש — האָט זיך מר. בער-נארד דערוואַסט דעם טאָג, ווען באַראָני איז פון שייך עמל'ק'ס לאַגער געקומען קיין ירושלים, פּדי וועגן טאַנקרעד'ס געפאַנג-גענשאַפט מיטצוטיילן דעם שייך'ס איידם אַדאַם בעסאָ און אים פּאַרצולייגן, ער זאָל תּיפּף אָנווענדן געהעריקע מיטלן צו באַפרייען דעם יינגן לאָרד. מר. בערנארד האָט אויך בפּיון פאַרשוויגן אין זיין בריוו וועגן דעם וואָס טאַנקרעד איז פּעט'ן אָנפאַל פאַרוואַנדעט געוואָרן.

נאָר נישט קוקנדיק, אויף דעם, וואָס מר. בערנארד'ס בריוו האָט געמאַכט גאַרנישט אַזאַ טרויריקע ידיעה וועגן טאַנקרעדן. נישט קוקנדיק דאַרויף, וואָס עס איז נישט געווען קיין סיבה אַזוי פאַרצווייפלט צו זיין וועגן טאַנקרעד'ס גורל, איז אין בעלזאַמענטער שלאָס דעם טאָג געווען חושך...

— נו, בין איך שוין געווען גערעכט, ווען איך האָב אַזוי

הארטנעקיק נישט געוואָלט דערלעָזן אָז ער זאָל מאַכן די
בעפערליכע ריזע? - האָט די הערצאָגין אַפּיסל באַרויקנדיק
זיך געווענדעט צום הערצאָג, - ווען מ'וואָלט מיך געוואָלט
פּאָלגן, וואָלט געוויס צו דעם אומגליק נישט געקומען.
- ערשטנס, - האָט זיך אָנגערופן דער הערצאָג, איז
דער אומגליק, צום גליק נישט קיין גרויסער, ס'איז נאָר
אַ פּאַרפּאַל, וואָס קען זיך אויף יעדער ריזע טרעפן... דו
איבערטרייבסט, טייערע, צופיל, שרעקנדיק זיך שטענדיק פאַר
טאַנקרעדס שיקאַל, ביזטו, מיין טייערע, תמיד פעיק פון
אַ פּליג אַ עלפּאַנט צו מאַכן און זען שרעק אין סכּנה דאָרט,
ווי אַ נישטער אויג קאָן קיין שרעקליכעס באַין אופן נישט
געפינגען.

- כ'דערקען דיך, ליבער זשאָרוש, כ'דערקען דיין
שטענדיקע פעיקייט זיך צו באַהערשן אין די ערנסטע מאָ-
מענטן, איך אָבער, שוואַכע פרוי און אומגליקליכע מוטער,
קען אַזוי אָפּטימיסטיש נישט זיין ווי דו... כ'האָב שטאַרק
מורא, אַז די זאַך איז נישט אַזוי גלאַט, ווי מיסטער בערנאַרד
באַמיט זיך זי פּאַרצושטעלן.

- וואָס זאָל איך דיר זאָגן, ליבע קעט און וואָס זאָל
איך דיך טרייסטן, ווען דו ווילסט אַזוי זיך נישט צוהערן צו
דער שטימע פון לֵאַגיק און פּאַקטן. באַטראַכט נאָר די אָנגע-
לעגנהייט רויק און דו וועסט זען, ווי דו וועסט קומען צום
זעלבן באַשלוס, וואָס איך בין געקומען און פּאַרשטיין, אַז
ס'איז קיין שום סיבה נישט פאַראַן אַזוי זיך וועגן טאַנקרעדן
צו באַאונרויקן און צו זאָרגן. כ'בין מער ווי זיכער - האָט
דער הערצאָג מיט אַנ'איבערצייגטן טאָן צוגעגעבן, אַז טאַנקרעד
איז שוין איצט ווייט פון געפּאַנגענשאַפט און, אַז דאָס ערג-
סטע, וואָס האָט געקאָנט פּאַסירן, איז - וואָס דער שייך האָט
אויסגעריסן פון זיין איידעם בעסאָ אויף אונזער קאָנטאַעטליכע
צענטליק טויזנט פּיאַסטער... מיר דאַרפן זיי צופּרידן, וואָס די
גאַנצע זאַך האָט זיך אויסגעלאָזט צו געלד.
- דו זאָגסט ליבער זשאָרוש, אַז דאָס אויסלייג-געלד פּאַרט

דיך נישט, ס'איז קאמיש אין אזא ערנסטן מאַמענט צו רעדן וועגן געלד.

— וואָס טוט מען מיט דיר, אַז דו האָסט זיך אַזוי איינגעשפּאַרט און ווילסט דורכאויס זען אַ ספּנה דאָרט, ווי עס האַנדלט זיך נאָר פֿון אַ פּאַרפֿאַל, אמת, נישט קיין אַנגענעמען.

— נישט קיין אַנגענעמען פּאַרפֿאַל... האָט זיך שפּאַטיש אַנגערופן די הערצאָגין. צו ליגן אין דער וויסטע אין אַ ביי-דל פֿון אַ ווילדן בעדואינער זיין אונטערגעוואָרפֿן זיין ווילן און דערצו נאָך אין אַ שטענדיקער ספּנה קראַנק צו ווערן ווייסט גאָט וואָס די ווילדע בעדואינער וועלן נאָך פּאַרלאַנגען און וואָס זיי וועלן נאָך מיט אים אָבטון...

— זעסטו ליבע קעט, — האָט דער הערצאָג זיין פּרוי-באַרויקט, ווי דו לעבסט אין טעות, מיינענדיק אַז טאַנקרעדן וועט ביי דעם שייך עמלק עפיס פעלן... דו פּאַרגעסט גאָר אַז דער הער פֿאָן סידאָניע האָט רעקאָמאַנדירט טאַנ-קרעדן אַזוי וואָרים און געבעטן ווי מען בעט פֿאַר אַנאָיגן קינד, אַז דער העכסט אַנגעזעענער און רייכער בעסאָ זאָל אים נעמען אונטער זיין שוץ, ווייטער דאַרף מען נעמען אין באַטראַכט, אַז אַדאַם בעסאָ איז דעם גרויסן שייך'ס איידעם און אַזאָ נאָנטע קרובה'שאַפט פֿון שייך וווּ טאַנקרעד געפֿינט זיך אין געפּענגניש מיט אַ פּערזאָן, וואָס האָט גע-נומען טאַנקרעדן אונטער זיין שוץ קען דינען אַלס בעסטע גאַראַנטיע, אַז דער שייך וועט אונדזער זון באַהאַנדלען וואָס בעסער. כ'בין מער ווי זיכער, האָט דער הערצאָג מיט אַ פעסטן איבערזייגטן טאָן צוגעגעבן, אַז אַדאַם בעסאָ וועט אַנווענדן אַלע מעגליכקייטן צו פּוועלן ביי זיין שווער, ער זאָל טאַנקרעדן וואָס גיכער באַפּרייען פֿון געפּאַנגענשאַפט, וואָס אַנבאַלאַנגט דעם שייכ'ס פּאַרלאַנגען צו קריגן פֿאַר טאַנקרעדן אַ גרויסן אויסלייז-געלד — קומט עס מיר אַפּילו אויך פֿאַר קשה, וואָס פֿאַר אַרעכט האָט דער בעדואינישער

הערשער אויף אזא קאנטריבוזיע און ווי האָט ער די דרייסקייט אזא געלד צו פאָדערן. נאָר כ'וועל נישט אַריינ-גיין אין ענין גופא, דאָס וועלן מיר שוין שפעטער אַלץ זיך דערוויסן, נאָר איין זאך איז מיר קלאָר ווי דער טאָג און אין דעם בין איך מער ווי זיכער, אַז אַדאַם בעסאָ וועט באַין אופן נישט דערלאָזן, אַז אונדזער טאָנקרעד, וואָס איז זיין שוין אָנגעטרויט זאָל זיך דעם שייך געקוועלט ווערן און אַז מ'זאָל אים דאָרט אין דער וויסטע שלעכט באַהאַנדלען.

— שוין פון אַדאַם בעסאָ... זיין נאָנטע פאָרוואַנדשאַפט מיטן שייך, האָט זיך אָנגערופן די הערצאָגין, יאָ, עס וואָלט אפשר גוט געווען, ווען ס'וואָלט זיך געהאַנדלט פון ציווילי-זירטע מענטשן, פון אייראָפעער, וואָס טראָגן אַ געוויסע פאָר-אַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם, וואָס איז זיי אָנגעגרייט גע-וואָרן, אָבער ווי קומען יענע האַלב-ווילדע אידיאָטן צו פאַראַנטוואָרטליכקייטס-געפיל? ווי קומט אַ דמשק'ער גביר צו אַזעלכע באַגריפן? נאָר דאָ האָט דער הערצאָג אָנגעהויבן דער הערצאָגין צו דערווייזן, אַז אירע מיינונגען און באַ-גריפן וועגן אַדאַם בעסאָ זענען העכסט פאַרשע. ער האָט איר גענומען פאַוויזן אַז אַדאַם בעסאָ, הגם ער איז אַ גע-בוירענער אַ דמשק'ער, איז ער זייער אַ ציוויליזירטער און געבילדעטער מאַן, וואָס אָנבאַלאַנגט זיין כאַראַקטער, האָט ער געזאָגט, אַז אַדאַם בעסאָ איז אַ גוטהערציקער און וועט פאַר טאָנקרעדן טון ווי פאַר אַנ'אייגענעם זון. און וועט פאָל-שטענדיק באַרעכטיקן דאָס צוטרוי, וואָס סידאָניע האָט צו אים אַרויסגעוויזן, איבערגעבנדיק זיין שוין דעם לאָרד טאָנקרעד.

די דאָזיקע ווערטער האָבן געוויסע מאַסן באַרויקט די הערצאָגין. זי האָט אָנגעהויבן צו פאַרשטיין, אַז איר הייס געליבטער זון איז ווירקליך נישט אין אַזאָ געפאַר, ווי זי האָט זיך פאַרגעשטעלט און ווי באַלד דער דמשק'ער

באנקיר איז ווירקליך אזא פיינער מענטש, וועט ער שוין
אלץ אין אַרדנונג ברענגען און מאכן, אז טאנקרעד זאָל
קיין איבריגן טאָג אין געפאָנגענשאַפט נישט פֿאַרבלייבן.

אין דער רגע האָט זיך געעפֿנט די טיר און אין
אויפנאַמט-צימער האָט זיך באַוווּזן לֶאָרד עסקדעל.

— כ'האָב שוין געהערט — האָט זיך עסקדעל באַלד צו
זיי געווענדעט, — כ'האָב שוין געהערט פֿון פֿאַרפֿאַל, וואָס
האָט מיט טאנקרעדן אין דער וויסטע פּאַטירט. נישקשה,
ס'וועט אים דאָרט גאַרנישט פעלן, איר מעגט זיין באַלשטענ-
דיק רויק און זיך וועגן אים נישט קומערן. זעט אָבער, האָט
עסקדעל מיט אַלעבהאַפטן טאָן צוגעגעבן, וואָס פֿאַר אַ מויל-
דיקער מענטש טאנקרעד איז: פֿאַלט אַריין אין געפֿאָנגענשאַפט
און וואָס לֶאָזט זיך אויס? אַז דער, וואָס האָט אים אין
געפֿאָנגענשאַפט גענומען, איז אַדאַם בעטאַס שווער, יענעם
בעטאַס, וועלכער האָט טאנקרעדן גענומען אונטער זיין שוץ.
און איר ווייסט, וואָס אין אַזיען הייסט נעמען עמיצן אונ-
טער זיין שוץ? דאָס איז דאָס זעלבע פֿונקט ווי ביי אונדז
למשל, ווען דער הערצאָג זשאָרוזש מאָנטאַקויט יוואָלט זשירירט
מיינעם אַ וועקסל, — פֿאַרשטייט זיך, אַז ווען איך וואָלט
דאָס וועקסל ניעט באַצאָלט, וואָלט דער זשיראַנט מיין חוב
תיכף ומיד געמוזט ערפֿילן, און נעמען אונטערן שוץ וועמען
עס איז אין אַזיען, איז נישט קיין שפּילעכעל, דאָס איז די
גרעסטע פֿאַראַנטוואָרטליכקייט, וואָס אַ מענטש קען נאָר
אויף זיך נעמען, פֿערט נאָך אזאָ אָנגעזענער און געשעצטער
מאַן, ווי בעסאָ.

— זעסטו, וואָס האָב איך געזאָגט? — האָט זיך דער
הערצאָג מיט אַ טריאומפּירענדעם געפיל געווענדעט צו זיין
פֿרוי, אין דער העכסטער מדרגה צופרידן, וואָס אזאָ אויטאָ-
ריטעטער פּערזאָן, ווי עסקדעל האָט באַשטעטיקט די ריכ-
טיקייט פֿון זיין מיינונג וועגן אַדאַם בעסאָ און אַזוי אַרופֿ-

אויך וועגן דעם, אז ס'איז נישטאָ וואָס זיך צו קימערן
זוועגן טאָנקרעד'ן.

— יעדנפאלס, האָט זיך לאַרד עסקדעל אָנגערופן, —
האָט טאָנקרעד פיל בעסער אָפגעשניטן ווי דער יינגער
לאַרד מערטשינסטאן... איר האָט דאָך מסתמא געהערט פון
דעם דאָזיקן גרויסן און פאָנאָטישן ספאָרטסמאַן, וואָס האָט
אזוי טראַגיש באַצאָלט פאַר זיין נאָבעלע ליידנשאַפט צו
קראַקאָדילן יאָנד? דעם יינגן לאַרד מערטשינסטאן האָט זיך
פאַר אַ יאָרן זייענדיג אין אַפריקאַ, פאַרוואָלט צו מאַכן
איינער אַליין אַ יאָנד אויף אַ קראַקאָדיל אויפן ברעג פון
ניל. צוגייענדיג צום ברעג טייך האָט מערטשינסטאן דערזען
ליגן אַ גרויסן קראַקאָדיל. דאָס בלוט פון אַ ליידנשאַפטליכן
יעגער האָט זיך ביים יינגן לאַרד אָנגעצונדן, ער האָט
אַ כאַפּ געטון זיין ביקס, זיך געצילט אויפ'ן קראַקאָדיל און
אויף אים אויסגעשאַכן: ... די קויל האָט אָבער דעם קראַ-
קאָדיל נאָר קוים באַרירט, און ער איז געפאלן אַ קרבן פון
זיין אונפאַרוזיכטיקייט...

די הערצאָגן האָט זיך באַרויקט נאָך דעם ווי זי
האָט זיך איבערצייגט, אז איר זון געפינט זיך אונטער דעם
שוץ פון אַזאַ פיינעם מאַן, ווי אַדאָם בעסאָ. נאָר בענקן
שטאַרק נאָך טאָנקרעד'ן האָט די הערצאָגין נישט אויפגעהערט
אין וואָס מער צייט ס'איז אַוועק נאָך טאָנקרעד'ס אָפרייזע,
האָט זיך די בענקשאַפט נאָך איר זון אַלץ מער פאַרשטאַרקט.
צייטנווייז איז דאָס דאָזיקע געפיל פאַר דער צערטליכער
מוטער פשוט אונערטרעגליך געוואָרן און זי האָט זיך געש-
פירט אז זי וועט טאָנקרעד'ס אָבוועזנהייט נישט אַריבער-
טראַגן... די דאָזיקע בענקשאַפט נאָך טאָנקרעד'ן האָט
אָפטמאָל אָנגענומען אַ דראַמאָדע פאָרם: די הערצאָגין פלעקט
אונטער דער ווירקונג פון דעם דאָזיקן געפיל אַריינפאלן אין
אַ מין מעלאַנכאָליע. די צערטליכע אין פאָנאָטישע ליבנדע
מוטער האָט זיך נישט געקענט מוחל זיין, וואָס זי איז נישט

געווען אימשטאנד איר זונ'ס רייזע נישט צו דערלאָזן, וואָס
 איר איינפלוס איז אויף אים אַזוי שוואַך געווען, אַז ער
 האָט נישט געפֿונען פֿאַר מעגליך זיין מוטער נאָכצוגעבן
 און פֿון זיין ווייטע געפֿערליכע רייזע זיך צו ענטזאָגן.
 איצט אין טאַנקרעד'ס אַבוועזנהייט, ווען זי איז פֿון אים
 אָפּגעשיידט געווען אויף אַזאַ קאָלאָסאַלן מרחק, האָט די
 הערצאָגין ערשט אַרויטגעזען, ווי שרעקליך ליב זי האָט
 איר זון און ווי שטאַרק איר באַדערפֿעניש איז,
 אים צו זען און זיין מיט אים צוזאַמען. דאָס דאָזיקע
 שטאַרקע בענקעניש נאָך טאַנקרעד'ן און דער גליענדער
 ווונש מיט אים זיך צו זען האָט די הערצאָגין ענדליך
 געמאַכט דעם באַשלוס צו בעטן ביי איר מאַן, זיי זאָלן
 ביידע מאַכן אַ רייזע קיין פֿאַלעסטינא, פֿדי זיך דאָרט מיט
 טאַנקרעד'ן צו זען און איבערהויפט זיין נאָענט צו אים. די
 הערצאָגין איז געווען זיכער, אַז טאַנקרעד'ס רייזע וועט
 לאַנג געדויערן, אַז ער וועט די הייליקע ערטער אין ארץ
 ישראל און אַנדערע ערטער באַזוכן צו עטליכע מאָל, אַז
 ער וועט אויך באַרייזן עגיפטן, טיריען מעסאָפּאָטאַמיען—
 און דאָס אַלץ האָט געשאַפֿן אַ שווערע פֿערספעקטיווע צו
 פֿערבלייבן אויף עטליכע יאָר, אויב נישט אויף מער, ווייט,
 אויף אַ מרחק פֿון עטליכע טויזנט קילאָמעטער פֿון איר זון.
 די הערצאָגין האָט באַינ אופֿן נישט געקענט שלום
 ווערן מיט דעם געדאַנק, אַזוי לאַנג מיט איר זון זיך נישט
 צו זען און איבערלאָזן אויסער דעם קרייז פֿון איר מוטער-
 ליכער זאָרג און ליב. קיין פֿיל מי האָט דער הערצאָגין
 נישט געקאָסט צו פּוועל'ן ביי איר מאַן די דאָזיקע ווייטע
 רייזע צו מאַכן. דער הערצאָג האָט פֿאַרשטאַנען איר ליבענד
 מוטערליך האַרץ און אירע איידעלע געפילן צו זייער זון.
 האָט די דאָזיקע געפילן אָפּגעשעצט נאָך זייער ווערט, און
 בענקנדיק אַליין אויך זייער שטאַרק נאָך טאַנקרעד'ן האָט ער
 זיין ליב. פֿרוי נאָכגעגעבן און באַשלאָסן די רייזע קיין

פאלעסטינא צו מאכן באַלד נאָך ניי-יאָר. ענדע דעצעמבער
האָט דער הערצאָג געבראַכט אין אָרדנונג זיינע געשעפטן,
זיי איבערגעגעבן דעם לאָרד עקסדיל און אָנפאַנג יאָנואַר
אַריסגעפֿאַרן מיט זיין פֿרוי אויף איינע פֿון די בעסטע
שיפֿן קיין ארץ ישראל.

דרייצענטעם קאַפיטל.

צו דער צייט וואָס טאַנקרעד האָט זיך פֿונ'ם באַרג סיני
קיין ירושלים צוריקגעקערט, איז אַדאַם בעסאָ שוין פֿאַל-
שטענדיג געזונד געוואָרן, דער שטאַלץ פֿון דער ירושלימער
און דמשקער קהלות. אַדאַם בעסאָ האָט איצט געוואוינט אין
זיין גרויסאַרטיקן הויז מיטן גרויסן פרעכטיגן גאַרטן, וווּ
דער יינגער לאָרד האָט מיט עטליכע חדשים צוריק ביי
אַזעלכע אייגנאַרטיגע אומשטענדן געשלאָסן באַקאַנטשאַפֿט
מיט דער שיינער רויז פֿון שרון מיט בעסאָ'ס שיינער און
קלוגער טאַכטער עוואָ, וועלכער ס'איז אין עטליכע וואָכן
אַרום באַשערט געווען טאַנקרעד'ן פֿון אַ זיכער'ן טויט צו
ראַטעוון. טאַנקרעד איז איצט געוואָרן אַנאַלעטער און שטאַרק
געווינשטער גאַסט אין בעסאָ'ס הויז. נאָר ביי דער ערשטער
באַקאַנטשאַפֿט, וואָס טאַנקרעד האָט געמאַכט מיט בעסאָ'ן
אין דמשק, איז דער קליגער באַנקיר אים שטאַרק געפֿעלן
געוואָרן, אים איז שטאַרק געפֿעלן געוואָרן בעסאָ'ס קלאָרע
און ניכטרע וועלטאַנשוואונג, זיין פֿעהרעלעטניסמעסיק גרויסע
פילדונג, זיין טאַלעראַנטן און זיין אויפֿריכטיקע גרייטקייט
אַ מענטשן אַ טובה צו טון. דאָס וואָס אָנבעלאַנגט בעסאָ'ס קליג-
שאַפֿט און שאַרפֿזיניקייט, מיט וועלכע דער גרויסער באַנקיר
און גוטער מענטש האָט זיך שוין לאַנג קונה שם געווען אין
גאַנץ פֿאַלעסטינא, איז טאַנקרעד פֿון די דאָזיקע אייגנשאַפֿטן
בעסאָ'ס פשוט אַנטציקט געוואָרן. טאַנקרעד האָט אין זיין
אַטערלאַנד אין דער אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפֿט, וווּ ער

האָט פאַרקערט, אַזאָ קלוגן, שאַרפֿזיניגן און ליבנסווירדיגן
מענטשן נישט באַגעגנט. אין אַדאָם בעסאָ האָבן זיך האַרמאַניש
פֿאַראייניגט דער הייסער דרום-טעמפֿאַראַמענט פֿון אַ געבוי-
רענעם מזרח-מאַן מיט דעם קאַלטן אַנאַליזירנדן פֿאַרנונט
פֿון אַנִיאַיאַרפֿעזער און די דאָזיקע האַרמאַנישע פֿאַראייניגונג
האָט באַשאַפֿן אַ אידעאַלן מאַן פֿון האַרץ און פֿאַרשטאַנד.
טאַנקרעד האָט געפֿונען דאָס בעסטע פֿאַרגעניגן אין בעסאָס
געזעלשאַפֿט און פֿלעגט מיט אים אין געשפּרעך וועגן געזעל-
שאַפֿטיכע, פֿאַליטישע און רעליגיעזע אָנגעלעגנהייטן און
פֿראַגן פֿאַרברענגען שעה־נווייז. מער פֿון אַלץ פֿלעגט
טאַנקרעד אין בעסאָן שעצן זיינע טיפֿע קענטעניס פֿון די
מזרח-פֿעלקער און באַזונדערס דעם ייִדישן פֿאָלק. אין די
לענגע העכסט אינטערעסאַנטע געשפּרעכן מיט בעסאָן וועגן
ייִדישן פֿאָלק אין דער יידן פֿראַגע האָט טאַנקרעד ערפֿאַרן
פֿיר זייער וויכטיקע נייעס, וועלכע האָבן אים, דעם ביז
איצטיקן אָנהענגער און פֿריינט פֿונ'ם אונשטערבליכן פֿאָלק,
געמאַכט פֿאַר זיינעם, אַ הייסן פֿריינט און איבערצייגטן
אָנהענגער. ביי זיין באַקאַנטשאַפֿט מיט בעסאָן האָט טאַנקרעד
געהאַט נייע אויבערפלעכליכע באַגריפֿן און קענטעניסן בנוגע
זעם ייִדישן פֿאָלק. זיין געשיכטע האָט ער נאָך פֿון תּנ"ך
געוויסט און וואָס דאָס ייִדישע פֿאָלק האָט איבערגעלעבט
אויף זיין לענגן גלות-וועג, וואָס פֿאַר טייערע גייסטיקע
אוצרות ער האָט געגעבן דער מענטשהייט נאָך דער ביב-
לישער תקופה — איז פֿאַר טאַנקרעד'ן כּמעט פֿאַלשטענדיק
אונבעקאַנט געווען. איצט, ווען בעסאָ האָט אים אַזוי גריני-
דליך ערקלערט דעם אמת'ן גייסט פֿון דער ייִדישער
געזעצגעבונג, די ראַליע פֿון יידנטום און איבערהויפּט די גרונד-
יסודות פֿון ייִדישן שעפֿפּערישן גענוס. איז דאָס ייִדישע
פֿאָלק, דער דאָזיקער גרויסער מאַרטירער און קרבן פֿון
דער מענטשליכער אכזריות און מאַראַלישער פינסטערניש,
איז אין טאַנקרעדס אויגן אויסגעוואַקסן הויך, זייער הויך, ביז

א מדרגה פון א גייסטיגן ריז. מיט דער גרעסטער באַוונ-
דערונג און העכסטער אַכטונג האָט טאַנקרעד, למשל, פון
בעסאָן זיך דערוויסט, אַז בעת אין אייראָפּא און איבערהויפט
אין דער וויסנשאַפטליכער וועלט, האָט מען נאָך קיין מינ-
דעסטן באַגריף נישט געהאַט וועגן באַקטעריאָלאָגיע האָבן
די יידישע געזעצגעבער מיט טויזנטער יאָרן צוריק אַרויס-
געוויזן גרויסע קענטנישן אין דעם דאָזיקן צווייג פֿון
וויסנשאַפט. טאַנקרעד איז פשוט גשתומם געוואָרן דערוויסנדיג
זיך, אַז אין גרונד פון פאַרבאָט צו עסן חזיר-פלייש, וואָס
איז נאָך מיט פיר טויזנט יאָר צוריק אַרויסגעגעבן געוואָרן
דורך דעם גרעסטן און געניאָלסטן געזעצגעבער, איז געלעגן
דער אומשטאַנד, וואָס אַזאַ פלייש ענטהאַלט אין זיך טריכנין
א. אַז. וו. מיט דער גרעסטער אַנטציקונג פלעגט טאַנקרעד
אויסהערן בעסאָס כאַראַקטעריסטיק פון די שפעטערדיקע
גרויסע יידישע גייסטער, וועלכע האָבן אין פאַרשידענע
היסטאָרישע תקופות געאַרבעט און געווירקט, אַלס גרויסע
דיכטער, פילאָזאָפֿן, קינסטלער און מלוכה-מענער און האָבן
בכלל אַזעלכע גרויסע גייסטיגע אוצרות און אייביקע וועלטן
געגעבן דער מענטשהייט.

— און דאָך? ... — האָט עוואַ געפֿרעגט און ביי דעם
וואָרט זיך אָבגעשטעלט און וואָס? — וואָס ווילט איר זאָגן? האָט
טאַנקרעד געפֿרעגט, ווילנדיק זייער, אַז עוואַ זאָל אים
ענדליך אַרויסזאָגן אַלץ, וואָס ביי איר אויפן האַרצן איז.
— און דאָך, האָט עוואַ געזאָגט, קענען אייערע געפילן
שוין איצט נישט זיין די זעלבע ווי פריער... זיי האָבן זיך
שוין געמוזט ענדערן, דאַמאָלט האָט איר נאָר געטראַכט
וועגן אייער געטליכער מיסיע.

איר האָט דאַמאָלט נאָר געטראַכט וועגן פאַראַידלען
די שטאַרק פֿאַרגרעבטע און מאַראַליש געזונקענע מענטשהייט,
וועגן אויפהויבן זי אויף אַ העכערע מאַראַלישע שטופֿע;
איר זענט אַרומגעגאַנגען דאַמאָלט מיט אַזעלכע גרויסע

אידעאלן וועגן דער צוקונפט פון דער מענטשהייט, וועגן אַזיען און איר ראַליע, וואָס איר שטייט נאָך פאַר צו שפילן אין דער געשיכטע. אָבער איצט איז פֿון אייערע גרויסע אידעאלן אין גאַנצן דער גלאַנץ אַראָפּ און זיי זענען אַזוי וואַכעדיק געוואָרן... אינטריגן, קליינליכע אַמביציעס און עלאַסטישע קליינליכע צוועקן זענען צוגעשטאַנען צו אייערע ערהאַבענע אידעען און זיי פֿון הימל אויף ערד אַראָבגעוואָרפֿן... אַלץ, וואָס איז געווען אַזוי הייליק און שייך, אַלץ וואָס האָט אויף זיך אַ שטעמפל פֿון געטליכקייט געטראָגן, איז אַזוי אומברחמנות'דיק באַשמוצט געוואָרן... איר אַליין, אמת, זענט אין דעם גאַרנישט שולדיק, וואָס קומט אָבער אַרויס, אַז זייטיקע מענטשן האָבן זיך אין אייער הויכן רעיון אַריינגעמישט און אַזוי אכזריות'דיק איי-ערע אידעאלן פאַרשווערט. חוץ דעם איז איצט אייער גלויבן און ענדגילטיקן טריומף פֿון אייער אידעע שוין אויך אַבגע-שוואַכט געוואָרן. איר גלויבט שוין נישט אַזוי פֿעסט און שטאַרק ווי פריער אין אַראַביען און איר היסטאָרישער מיסיע, נישט אמת?

— כ'גלויב נישט מער אין אַראַביען? האָט טאַנקרעד מיט אַ פֿראַגע לעבהאַפט געענטפֿערט, נאָר דו טייערע עוואַ ביזט דאָך איצט מיין אַראַביען געוואָרן. ביי די דאָזיקע ווערטער איז טאַנקרעד צוגעגאַנגען צו עוואַן און זיך אַוואָרף געטון פֿאַר איר אויף די קני : זאָגנדיק פֿאַטעטיש :

— דו ביזט איצט דער מלאך פֿון אַראַביען און מיין מלאך, דו ביזט דער מלאך פֿון מיין לעבן. כ'בעט דיך, טייערע עוואַ, דו זאָלסט מיר נישט רעדן וועגן אָבגעשוואַכטן גלויבן : מיין גלויבן איז געבליבן שטאַרק ווי פריער, רעד איך נישט וועגן די אויפגאַבן פֿון אַ געטליכער מיסיע — ווייל דו ביסט מיין מיסיע, מחמת דו ביזט געטליך...

— אַ, עוואַ, עוואַ! האָט טאַנקרעד ווייטער מיט דער גרעסטער באַגייסטערונג גערעדט : נעם אָן, איך בעט דיך,

דאָס געשאַנק פֿון מיין האַרצן, וואַרף מיין הערצליכע מתנה
נישט אָב...

יאָ, — האָט טאַנקרעד ווייטער געזאָגט: כ'מוז זיך מודה
זיין, אַז איך האָב אייך, ווי דו, אַ געוויסע צייט געצוויי-
פֿלט, אָבער דאָס באַוווּסטזיין, אַז איך האָב דיך לייב און בין
פֿילייכט אויך געליבט — האָט פֿאַריאָגט דעם נעבל פֿון מיינע
ספֿקות און פֿאַרצווייפֿלונג, פֿונקט ווי די אויפגייענדע וואַרעמע
זון פֿון אַזומער-טאָג פֿאַרטרייבט דעם נעבל פֿון די פעלדער
און לֵאָנקעס, און די אויפגעענדע זון פֿון מיינע האָפֿנונגען
און ערוואַרטונגען האָט מיין נשמה מיט אַזאַ וואַרעמען,
מחיה-וואַרעמען לייכט באַגאַסן.

טאַנקרעד האָט אין גרעסטן עקסטאַז אַ כאַפּ געטון
עוואַן פֿאַר די הענט און מיט הייס לייבנדע אויגן געקוקט
אויף איר. אויף איר געזיכט אָבער איז דאַמאָלט געלעגן
אַיאיסדרוק פֿון טיפֿן טרויער עוואַ האָט געלעזט טאַנקרעדן
האַלטן אירע הענט אין זיינע, האָט אַראָפֿגעלאָזט אירע
שיינע אויגן צו דער ערד, נישט קענענדיק קוקן טאַנקרעדן
אין געזיכט אַריין, האָט טאַנקרעד געענטפֿערט:

— גאַמיר פֿון דעם נישט רעדן, פֿון דעם אָפֿילו נישט
טראַכטן, איר פֿאַרשטייט דאָך און ווייסט פֿאַרוואָס...

— איך וויל גאַרנישט וויסן, חוץ פֿון מיין לייבע...

— איר ווייסט דאָך אָבער, אַז איך געהער צו אַנאַ-
דער פֿאַלק און איר צו אַנאַנדער, האָט עוואַ געענטפֿערט,
באַמינדיק זיך דערביי אירע הענט אַרויסציען פֿון טאַנ-
קרעד'ס; — אַנטלויפֿט פֿון דאַנען, אַנטלויפֿט פֿון מיר. איר
זון פֿון אייראָפּאַ און יעזוס קריסטוס.

— כ'בין אַ קריסט, האָט טאַנקרעד געענטפֿערט: און
איך פֿאַל צו די פיס פֿאַר אַ טאַכטער פֿונם פֿאַלק, פֿון וועמען
דער גרינדער פֿון אונדזער רעליגיע איז אַרויסגעקומען.
פֿאַרוואָס זאָל איך פֿון דאַנען אַנטלויפֿן?

— אַ, האָט עוואַ מיט אַ פֿאַרצווייפֿלטן טאָן זיך אָפֿנע-

דופן - ס'איז דאָך אָבער אַ משוגעת צו מיינען, אַז מיר ביידע זאָלן אונדזער שיקזאַל קענען פאַרייניקן. אַז מיר זאָלן קענען איינער דעם אַנדערן געהערן...

- ניין, געטליכע עוואָ האָט טאַנקרעד געענטפֿערט און זיין געזיכט האָט דאַמאָלט געברענט ווי אַ פּייער, - רעד מיר נישט אַזעלכע זאַכן... דערמאָן מיר נישט וועגן פֿלומר'שטן תּהום וואָס לייגט צווישן אונדז ביידן, און זיי וויסן אַז איך וועל אָט דעם אָרט ביים פֿאַנטאַן נישט פֿאַרלאָזן, כּוועל פֿון דאַנען נישט אַוועקגיין, ביז דו וועסט - און ביי די דאָזיקע ווערטער איז טאַנקרעד אַריינגעפֿאַן אין אַ בעטנדן טאַן - ביז דו וועסט מיר דיין וואָרט נישט געבן, אַז דו וועסט מיינע זיין, אַז מיר ביידע ווערן פֿאַרייניקט דורך אַ פעסטן באַנד פֿון ליבע, די הויפט-אויפגאַבן פֿון מיין לעבן ערפֿילן און ביידע צו אַ געמיינזאַמען ציל גיין. רעד נישט צו מיר, איך בעט דיך, וועגן אַנדערע, וואָס האָבן פֿלומר'שט געוויסע רעכט אויף דיר, רעד מיר נישט וועגן מיין פֿאַמיליע, וועגן מיינע פֿאַרוואַנדעטע - איך האָב קיין שום קרובים נישט, קיין שום פֿאַטערלאַנד און איז דען מעגליך, אַז דאָס פֿאַרשימלטע באַנד, וואָס פֿאַרייניקט דיך מיט דיין פֿאָלק און פֿאַמיליע און מיך מיט מיינע זאָל קענען שטערן, אַז מיר זאָלן איינער דעם אַנדערן געהערן? אָבער דאָס איז דאָך אונמעגליך... זאָג נאָר אַז דו ליבסט מיך - און דו וועסט זעהן, וואָס איך וועל טון, פֿרי די מניעה צו אונזער גליק צו באַזייטיגן... דאָס דאָזיקע באַנד וועל איך באַלד צורייסן, און אויב ס'איז שוין יאָ אַזוי נויטיג, איך זאָל עס טון וועל איך אָננעמען דאָס גלויבן פֿון פֿאָלק, וואָס איך שעץ אַזוי הויך און פֿערער...

עוואָ איז געפֿאַלן אין טאַנקרעד'ס אַרעמס. ער האָט איר אַ קוש געטון, זי איז אָבער קאַלט ווי אייז... אויך אירע הענט, וועלכע ער האָט נאָך אין זיינע געהאַלטן, זענען אויך געווען אייז קאַלט און פֿמעט אָן אַ שום לעבנסצייכן...

טאַנקרעד'ס ווערטער האָבן עוואַן אויפגעהויבן אויפן זיבעטן
הימל פון גליק... אַז ער ליבט זי שטאַרק, אָן אַ שיעור, אַז זי
איז טאַנקרעד'ן אַזוי טייער און ליב - האָט עוואַ שוין פון
לאַנג געוואוסט און זי, ליב-האַבנדיק אים אויך זייער שטאַרק
איז אַרומגעגאַנגען שטענדיג טרויעריג פון דעם ביטערן באַוואוסט-
זיין, אַז זיי ביידע קענען איינער דעם אַנדערן, נישט קאָנדיג
אויף זייער געגנזייטיגער הייסער סימפּאַטיע און ליבע ליגט
אַ טיפער תּהום... זיין געהערן צום קריסטענטום אַליין איז
שוין גענוג געווען צו מאַכן זייער פאַראייניקונג פאַר אַ און-
מעגליכע זאַך. נאָר טאַנקרעד'ס גרייטקייט צו ברענגען אַזאַ
גרויסן קרבן אויפן מזבח פּין זייער ליבע, זיין גרייטקייט צו
באַזייטיגן די גרויסע מניעה וואָס איז געשטאַנען אויפן וועג
צו זייער גליק, האָט עוואַ'ס האַרץ איבערפולט מיט דעם
גרעסטן גליק און פּרייד. עוואַ איז געווען גליקליך פון דעם
זיסן באַוואוסטזיין, אַז ער איז אַזוי ריטערליך, אַז נישט געפּו-
נענדיק פאַר מעגליך, אַז זי זאָל וועלכן ס'איז קרבן ברענגען
פאַר זייער געמיינזאַם גליק און ציל, איז ער גרייט געווען דאָס
צו טון, פון גרויסן גליק, וואָס עוואַ האָט דערפילט נאָך
טאַנקרעד'ס ערקלערונג און זיינע ווערטער איז זי געפליבן
ווי אין אַנמאַכט געפאַלן... טאַנקרעד האָט זי זאַפּט און
צערטליך אַוועקגעלייגט אויף אַ סאַפּאַ, און באַלד איז עוואַ
מונטער געוואָרן, זי האָט געעפנט אירע אויגן. טאַנקרעד האָט
עוואַ אָנגעהויבן צערטליך צו קושן, זי איז אַראָב פון די
סאַפּאַ און זיך ווידער אַנידערגעזעצט אויפן מאַרמאַרנעס ראַנד
פון פּאַנטאַן אַרומקונדיק זיך אַרום און אַרום מיט ערשוינטע
אויגן...

אין דער זעלבער רגע האָבן זיך פון דערווייטן דער-
הערט פאַרשידענע קולות וועלכע האָבן זיך עטליכע מאָל
איבערגע'חזרט ווערנדיק אַלץ העכער און העכער. די קולות
און טריט האָבן זיך אַלץ דערנענטערט צום אָרט וווּ טאַנקרעד
מיט עוואַ זענען געשטאַנען. טאַנקרעד האָט אַ קוק געטון אין
דער ריכטונג, פון וואָנען די קולות האָבן זיך געטראָגן און

דערזען דעם אָבערסט ברויס, מיטער בערנארד און דעם
דאָקטאָר ראָבי אין באַגלייטונג פֿון זיינע צוויי דינער, זיי
אַליין האָבן, טראָגנדיק פֿאַקעלן אין די הענט, הויך גערופן
טאַנקרעד'ן.

— דאָ בין איך, האָט זיך אָנגערופן טאַנקרעד זייענדיק
זייער אויפגערעגט מיט אַ געזיכט, וואָס איז בלאַס געווען ווי
די וואַנד, אָט דאָ, נעבן קיאָסק, וואָס איז געשען? וואָס
דאַרפט איר מיך?

אָבערסט ברויס האָט מיטגעטיילט דעם יינגן לאָרד די
העכסט איבעראַשנדע ידיעה, אַז זיינע עלטערן, דער הערצאָג
און די הערצאָגין מאָנטאַקויט, זענען מיט אַ שעה פֿאַר דעם
אָנגעקומען קיין ירושלים.

ע נ ד ע.

